FİLİSTİN:
DEVRİM
SÜRÜYOR

FİLİSTİN HALK KURTULUŞ CEPHESİ

FHKC Kurucusu
Dr. George Habbaş'ın Önsözüyle

Ghassan Kanafani
George Habbaş
Abu Ali Mustafa
Ahmed Saadat
Meryem Abu Dagga
Leyla Halid
Faysal Darraj
İbrahim Nassar...

ANKA KİTAPLIĞI

ANKAKİTAPLIĞI

FİLİSTİN DEVRİM SÜRÜYOR

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi

ANKAKİTAPLIĞI

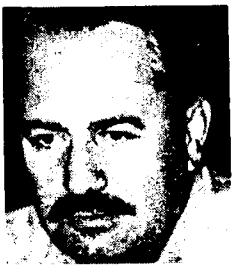
Filistin: Devrim Sürüyor

❖

Derleyen
Evrim Opuz
Çeviriler
Akın Sarı ve Sosyalist Barikat çeviri kolektifi
Birinci Baskı: Mayıs 2007
ISBN: 978-975-01816

Dizgi-Baskı-Kapak Düzenleme
Anka Yayıncılık
Baskı-Cilt
Ser Matbaası (0212 565 17 74)

Anka Yayıncılık
Abdülfatif Paşa Sk. No: 4/5
Aksaray/İstanbul
Tel: 0212 632 23 19
e-mail: sosyalistbarikat@gmail.com
web: www.barikat-lar.de

Abu Ali Mustafa...

Filistin davasına adanmış bir yaşam... Bütün hayatı boyunca ülkesinin kurtuluşu için savaşan gerçek bir halk önderi. Temmuz 2000'de Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) Genel Sekreteri seçildikten yaklaşık bir yıl sonra, 27 Ağustos 2001'de Ramallah'taki bürosunda İsrail füzeleriyle şehit edildi. Siyonistler, böylece FHKC'ye ağır bir darbe indirdiklerini ve Cephe'nin artık belini doğrultamayacağını düşündüler. Ama FHKC, büyük bir hızla yeni yöneticilerini seçti ve aradan daha kırk gün geçmeden İsrail'in en ırkçı militan lideri olan bakan Ze'evi'yi cezalandırarak Abu Ali'nin kanını yerde bırakmadı. Abu Ali Mustafa, bugün Filisin halkının kalbinde yaşıyor.

Ve bir başkası, şimdilerde mutlaka anımsamamız gereken biri: ***Patrick Arguelo...*** *O bir Nikaraguali, bir Sandinist... Dünyanın ta öteki ucundan geldi, çıkarsız, yalansız, yalnızca devrimci dayanışma için... Geldi ve Filistin Halk Kurtuluş Cephesi savaşçısı Leyla Halid'le birlikte bir İsrail uçağının kaçırılması eyleminde 6 Eylül 1970'te ölümsüzlüğe kavuştu. Bu, kuşkusuz devrimci enternasyonalizmin ne anlama geldiği konusunda şimdiye dek tanık olduğumuz en çarpıcı örneklerden biridir.*

Bu kitap, Filistin davası için ölümsüzlüğe kavuşan bütün diğer kahramanların yanında, Abu Ali ve Patrick yoldaşlara da adanmıştır...

Yoldaşlar,

Enternasyonalist devrimci yoldaşım Betül'ün ölüm haberini üzüntüyle öğrendim. Dün gece Gazze semalarında uçaklar dolaşıyordu ve ben kötü bir şeyler olacağını hissetmiştim. Bilgisayarımı açınca o acı mesajı gördüm.
O benim kız kardeşim, dostum ve yoldaşımdı. Ama biz ölüm meleklerine asla teslim olmayacağız ve onun bizden ayrıldığını asla kabul etmeyeceğiz.
Kırmızı karanfilim Betül enternasyonalist mücadelenin içinde açtı. Yalnızca kendi halkı için değil, bütün halklar için savaştı.
Ve biliyoruz ki, şehitlerimiz asla ölmez, fikirleriyle yolumuzu aydınlatırlar.
Ben, cephem ve halkım Betül yoldaşın hep yanımızda olduğunu hiç unutmayacağız. Onun ismi devrim şehitleri listesinde altın harflerle yazılacak.
Yavrum benim, çalışkan kalçığım. Senin yolundan yürüyeceğiz, söz veriyoruz...
Üzüntümden başka bir şey yazamıyorum. Ben seninleyim, sen bizimlesin. Sen yurtsever bir şarkı gibi yüzyıllarca dilden dile geçeceksin.
Kendi adıma, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Merkez Komitesi adına, bütün cephemiz kadroları ve Filistin halkı adına yoldaş Betül'e saygılarımızı iletiyoruz.

22 Mayıs 2006
Meryem Abu Dagga
Filistin Halk Kurtuluş Cephesi
Politbüro Üyesi

Yukarıdaki mektup, 21 Mayıs 2006 günü lenf kanseri yüzünden yitirdiğimiz Betül Altındal yoldaşımızın cenaze töreninde okunmuştur. Filistin için yapılan eylemlerin istisnasız tümünde yer alan Betül yoldaş, kuşkusuz bu kitabı ilk okuması gerekenlerden biriydi... Onun yokluğu, bir kez daha içimizi acıyla doldurup anısı önünde saygıyla eğiliyoruz...

Zafer, Özgürlük ve Onur İçin Savaşanlarındır

Uzun bir süredir teknik hazırlığını yaptığımız "Filistin: Devrim Sürüyor" nihayet okuyucuyla buluşuyor. Önemli olduğuna inandığımız bir işi başarmanın heyecanı içersindeyiz; ayrıca böylece Filistinli yoldaşlarımıza olan bir borcumuzu da ödüyor olmak son derece güzel bir duygu.

Kuşkusuz elinizdeki kitap, Filistin direnişi üzerine yayınlanmış ilk kitap değil. Bu konuda şimdiye dek bir hayli çeviri ve telif eser yayınlandı. Bunlardan bazıları bölgede görev yapmış gazetecilerin gözlem ve izlenimlerini bir araya getiriyordu; başka bazıları ise genel özetlemeler ve Filistin davasına ilişkin -kuşkusuz küçümsenemeyecek- bilgiler içeriyordu. Ancak yine de birkaç ciddi çeviri çabası dışında doğrudan direniş kaynaklarından yapılan aktarımlar pek azdır. Üstelik her şey hemen yanı başımızda olup bittiği halde...

***

Filistin yarası, derin bir yara... Durmadan kanıyor ve kan, her akşam ekranlardan evlerimize, oturma odalarımıza dek süzülüp geliyor.

Medya tekelleri ne derse desin, bu topraklar üzerinde yaşayan emekçi insanlar, her zaman bu kanın acısını yüreklerinin derinliklerinde duydular. Zaman zaman yanıltıldılar belki ama içlerinden bir ses onlara her zaman Amerika-İsrail ikilisinin vahşeti konusunda gerçekleri söyledi. Satılık kalemlerin bütün çabalarına karşın bu topraklarda İsrail ve Amerika'ya karşı bir "sevgi" hiçbir zaman yaratılamadı.

Yaratılamadı evet, ama işbirlikçiler de bundan hiç vazgeçmediler!

Amerika-İsrail ikilisi, öteden beri Türkiye'deki medya ortamı üzerinde yönlendirici bir etkiye sahiptir. Bu, bir yandan uluslar arası haber ajanslarına bağlı bir olgudur; ama öte yandan medya tekellerinin içinde konumlandırılmış güçlerin "doğrudan hizmeti" de küçümsenemez doğrusu. Hatta öyle ki, artık iş ima yollu çağrıştırmaları aşmış ve Siyonizmin daha "cesurca" savunuları gazetelerde açıkça yer almaya başlamıştır. "Cesurca", diyoruz; çünkü yakın zamanlara kadar bu topraklarda tamamen riyakârca da olsa sözde bir "Filistin yanlılığı" birazcık gözetilir ve bütün katliamlarına karşın doğrudan İsrail'i savunmak pek tercih edilmezdi.

Şimdilerde Siyonistperver cephe daha bir rahatlamış görünüyor; artık Siyonist kasaplık daha açıkça övgülere boğulurken "yobaz" Filistinlilerin katledilmeyi "hak ettiği" yazılabiliyor. Tabii bütün bu en "cesur" yardakçıların aynı zamanda ABD hayranı olması ve yine aynı zamanda emekçilere, halka açıkça düşman bir tutum içinde görünmesi kuşkusuz rastlantı değil. Bu topraklarda her zaman ABD-IMF dalkavukluğu ve neoliberal azgınlıkla İsrail sevgisi tek bir kaynaktan, işbirlikçilikten beslenmiştir ve bugün de aynı kaynaktan beslenmektedir. Dolayısıyla, bütün bunlar bize şaşırtıcı görünmüyor.

Ama öte yandan Filistin sorunu üzerine estirilen bu "yalan rüzgarı"nın nasıl hazırlandığı da özel olarak incelemeye değer bir konudur.

İşin püf noktası, elbette medya tekellerinin habercilik anlayışı ile ilgilidir. 1990 sonrası süreçte, bütün dünyada olduğu gibi Ortadoğu bölgesinde de devrimci ve sosyalist güçlerin gözle görülür gerilemesi ve bu boşluğu dolduran dinsel akımların yükselişi, tekellere ciddi manipülasyon olanakları sunmuştur. Böylesi bir ortamda hem uluslar arası haber ajansları, hem de onlardan beslenen yerli medya tekelleri, Filistin ve Ortadoğu bölgesini tümüyle kara bir çarşafın arkasına koymakta zaman yitirmemişler, belli bir noktadan sonra bölgede olup biten her şeyi "köktendinci İslami akımlar" üzerinden açıklamayı alışkanlık haline getirmişlerdir. Bölgedeki siyasi tablonun bu yaklaşıma ciddi bir zemin sağladığı elbette doğrudur; İslami akımların son yirmi yıldaki yükselişi de somut bir gerçektir. Ama hepsi bu kadar ve bundan ibaret değildir. Siyonizmin etkinliği altındaki medya, İslami akımlar dışındaki eğilimleri ve güçleri kasıtlı biçimde görmezlikten gelmektedir. En azından Filistin için bu kesinlikle böyledir. Filistin Marksist hareketi hiç de öyle kendi toprağına yabancı, köksüz ve marjinal bir güç değildir; Filistin sorununun tarihi kadar eski bir tarihe sahiptir ve yüksek bir prestiji vardır. Örneğin Filistin'deki üçüncü büyük siyasal güç olan Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC), yalnızca kurucusu Dr. George Habbaş'ın şahsında bile haklı bir saygınlık sahibidir. Ve bu güç, kurulduğu 1967 yılından beri Filistin topraklarında sürdürdüğü kararlı savaş sonucunda her zaman siyasi tablonun gözardı edilemez bir parçası olmuştur. Bu savaş boyunca binlerce militanı işgal güçleri tarafından katledilmiş, binlerce üyesi ve yöneticisi de İsrail zindanlarından gelip geçmiştir. Bugün de hâlâ hem kendi gücüyle, hem de diğer direniş örgütleriyle birlikte en ciddi askeri eylemlere imza atabilmekte, hatta Siyonizmin en azılı fanatiklerinden olan parti liderlerini ve bakanlarını cezalandırabilmektedir. Bunun yanında Cephe, son seçimlerde tutuklu genel sekreterini milletvekili seçtirebilecek ölçüde kitlesel desteğe de sahiptir. Üstelik hepsi bu kadar da değil; Filistin toprakları FHKC dışında da bir dizi sol-Marksist hareket ve örgüte sahiptir ve bunlardan bazıları da küçümsenmeyecek potansiyellere sahiptir.

Bütün bunlara karşın emperyalist ve işbirlikçi medyanın Filistin soluna yokmuş gibi davranmasının şüphesiz politik

nedenleri vardır. Çünkü bu, aslında tam da ABD ve İsrail'in istediği şeydir. Filistin ve Ortadoğu denildiğinde insanların aklında yalnızca sakallı ve çarşaflı bir karanlık tablonun oluşması, İsrail ve Amerikan çıkarlarına uygundur. Tıpkı bütün Irak direnişinin ısrarla El-Kaide'ye bağlanması gibi... Örneğin İsrail'de eylem yaparken ölümsüzlüğe kavuşan Lübnan kökenli savaşçıların yarısından fazlasının Lübnan Komünist Partisi militanı olmasını da aynı mantıkla görmezlikten gelmek benzer bir tutumun ifadesidir.

Örneğin bazen TV haberlerinde gösterilen bir Filistin gösterisinde ortalık tamamen kızıl bayraklarla kaplı olduğunda bile spikerin "bu bayrakların kime ait olduğundan" tek bir sözcükle olsun bahsetmemesi de artık alıştığımız bir durumdur.

Böyle yapılmaktadır, çünkü "sakallı-çarşaflı" bir tablo, Arap olmayan dünyada ve özellikle de Avrupa-Amerika'da korku yaratmak için daha "uygun" bulunmaktadır. "Gözü dönmüş İslami terörist" imgesiyle sıradan Avrupalının ödünü patlatmak, daha da ileri giderek "medeniyetler çatışması" saçmalıklarını canlandırmak ve bu arada en gerici Hıristiyan tarikatlarını devreye sokarak sürekli bir dinsel kışkırtma yaratmak, emperyalizmin Ortadoğu politikalarının olmazsa olmaz ideolojik dayanaklarıdır ve bölgedeki demokratik ya da devrimci hareketlerden söz etmek bütün bu çabaları zedeleyen bir şey olacaktır. Üstelik de patronun "arka bahçesinde", Latin Amerika'da bir sürü can sıkıcı sorun yaşanırken!

***

Türkiye'deki durum da hiç farklı değil aslında. Üstelik Türkiye'de bu tür bir "yalan rüzgarı" çok daha fazla gerekli bulunmaktadır. Ortadoğu petrolünü ve diğer kaynaklarını tümüyle denetlemek isteyen ve bunun için bölgedeki bütün direnişçi güçleri, sorun yaratan bütün "aykırı" odakları ezmeyi amaçlayan ABD emperyalizmi, Türkiye'nin tuhaf "laikliğinin" gerçek yapıcısıdır. Bu "laiklik" ve "irtica sendromu" hiç de öyle iddia edildiği gibi "aydınlanma" düşüncesinden, "çağdaşlık" isteğinden kaynaklanmamakta, tümüyle Pentagon'un ihtiyaçlarına denk düşmektedir.

Örneğin, 28 Şubat'a yol açan ünlü Sincan "Kudüs Gecesi"nin TV görüntülerinde öne çıkarılan "taş atan çocukları"nı bir hatırlayalım isterseniz ve soralım, Kudüs dekorunun önünde o çocuklar temsili olarak kime taş atıyorlardı? İsrail ordusuna! Peki İsrail ordusu, ertesi gün caddelerde tanklarla "demokrasiye balans ayarı" yapan Türk ordusunu neden ilgilendiriyordu? Bu teatral gösteri, gerici bir gösteriydi elbette ama neden medya tekelleri aylarca aynı "taş atan çocuk" gösterisini burnumuza dayadılar?

Yanıt son derece açıktır: Bu ülke, bir baştan bir başa, ekonomik, askeri, sosyal, kültürel, ideolojik olarak ABD emperyalizminin yeni-sömürgesidir ve bu ülkenin bütün kurumları boylu boyunca işbirlikçilik batağına saplanmışlardır. Üstelik bu yeni bir olgu da değildir. Pek uzak olmayan bir geçmişte Ortadoğu'nun en kanlı zalimleri olan İran Şahı Pehlevi ve Pakistan kasabı Ziya Ül Hak ile Türkiyeli işbirlikçileri bir araya getirip bu üçlüyü bir biçimde İsrail ile buluşturmak bir emperyalist politika olarak uygulanmıştır. Bugün yapılan şey ise, ABD-İsrail-Türkiye üçgeninin etrafına gerici Arap rejimlerini örmek ve kanlı işgaller de dahil olmak üzere her yolu deneyerek yeni bir Ortadoğu düzeni (ya da düzensizliği!) yaratmaktır.

Bugün siyasi arenada kıyasıya kavga eden işbirlikçi güçlerin tümü de bu konuda ittifak halindedirler. Zaman zaman gürültüsü ayyuka çıkan şu "laiklik" vs. dövüşünün taraflarından hiçbiri ABD ve İsrail'le yapılan anlaşmaların tek bir maddesine bile ellerini sürmek niyetinde değildir. Bir yandan kan içinde yüzen çocuk cesetlerine sahte gözyaşları dökülürken diğer yandan ordunun en kritik ihalelerinin İsrail'e kaydırılması, bu ülkede bir siyasi gelenektir. Yalnızca bir kesim de değil üstelik. Örneğin bugün alanlarda İsrail'e lanetler yağdıran Erbakan ekibinin bütün İsrail-Türkiye anlaşmalarının altında imzasının olduğunu nasıl unutabiliriz?

İşte tam da bu noktada, dinsel akımlarla hiçbir biçimde ideolojik akrabalığı olmayan devrimci ve demokratik güçlerin yok sayılması, Filistin tablosunun tamamen yeşil renklerle sunulması, emperyalizm ve işbirlikçileri açısından hayati öneme sahiptir. Çünkü, onlar bilirler ki, anti-Siyonizm, esas olarak anti-emperyalizmdir; ABD emperyalizmi ile Tel Aviv

kasaplarının açık işbirliğinden dolayı, İsrail'e duyulan nefretin ABD'yi de kapsaması kaçınılmaz bir sonuçtur. Ve işte bütün mesele de budur. Aralarında binlerce kez çatışsalar da, birbirlerini en ağır sözlerle yerden yere vursalar da Türkiye'nin egemen güçleri ve kurumları tam bu konuda kesin ve tartışmasız bir anlaşma halindedirler. Bu yüzdendir ki, Filistin'le ilgili bütün haberler manipülasyon altındadır. "Ara sıra 'orantısız güç'(!) kullanmak zorunda kalan" İsrail ile gözü dönmüş fanatik Filistinliler arasında anlamsız bir kör döğüşü... İşte bize sunmak istedikleri tablo budur! Böylece orta sınıflardan "Beyaz Türkler"in korkuları beslenmekte, bal gibi "şeriatçı" bir cinayet şebekesi olan İsrail devleti parlatılarak sempatikleştirilmeye çalışılmaktadır. Hatta öyle ki, kendisini bu topraklara değil Avrupa'ya yakın hisseden bir bölümünün tuzu kuru kimi solcular bile bu manipülasyondan etkilenerek zaman zaman sözde "anti-semitizme" karşı bildiriler yayınlamakta ve devrimci güçlerin İsrail karşıtı tutumunu eleştirmektedir.

***

İşte tam da böyle bir ortamda, Filistin devrimci hareketinin kaynaklarından derlenmiş bu çalışma özel bir anlam taşıyor. Filistin devrimci hareketinin, ağırlıklı olarak da bu hareketin ana gövdesini oluşturan Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin sürecini anlatan, bizzat bu hareketin yöneticilerinin söylediklerini okura ulaştıran bu çalışma, yukarıda sözünü ettiğimiz tek yönlü enformasyonu kırmak için önemli bir çabadır. Bu kitabın satırları boyunca görülecek olan şey, Filistin gerçeğinin öteki yüzü, bize gösterilmeyen tarafıdır. Ayrıca yine okur, bu satırlarda Filistin devrimci hareketinin politik düzeyi ve demokratik-örgütsel gelenekleriyle de tanışacak ve Ortadoğu'yu küçük Saddamcıklardan ibaretmiş gibi gösteren manipülasyonun perdesi yırtılacaktır. Dr. George Habbaş'ın 6. Kongre'deki tutumu ve Cephe saflarındaki devrimci yenilenme eğilimi bizim solumuza da örnek olacak yanlar taşımaktadır.

Çevirilerin hayli önemli bir bölümü dostumuz Akın Sarı'ya ait; bir bölümü ise Sosyalist Barikat dergisinin kendi bünye-

sinde gerçekleştirildi. Tabii bu arada her zaman desteklerini esirgemeyen Temel Demirer ve Sibel Özbudun'u unutamayız. Ayrıca, Dr. Habbaş'ın "Düşle Gerçek Arasında Filistin" yazısını kullanmamıza izin verdiği için Kozmopolitik'e ve yine Habbaş'ın 27 Temmuz 2006 tarihli açıklamasının çevirisini kulanmamıza izin veren sendika.org'a ve bütün emeği geçenlere teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bu arada kitabın kimi bölümlerinde yer alan bazı çizimlerin de ünlü Filistinli çizer Naci el-Ali'ye ait olduğunu belirtmeliyiz.

Kitabın birbirine eklenen röportajlar ve yazılardan ibaret kalmaması için çevirilerden önce bazı eklemeler yapmak zorunda kaldık ve bu giriş bölümlerinde genel bilgilere, kronolojik özetlere de yer verdik. Bu haliyle kitap daha ağırlıklı olarak son on-on beş yılın gelişmelerini kapsıyor ama bu ekler sayesinde okur daha gerilere gidip bir arka plana ulaşabilecek, bütün bunlarla birlikte Filistin devrimci hareketi üzerine genel bir fikre sahip olabilecek. Yine de bir bütünlük duygusu oluşmazsa, okur bunu bizim yayıncılık alanındaki acemiliğimize vermelidir.

***

Türkiye devrimci hareketi, bir Ortadoğu hareketidir ve bize göre bundan utanılacak bir şeymiş gibi söz etmek son derece ahmakçadır. Deniz Gezmiş'in eski günlerden kalmış olan Filistinli kimlik kartı, hiç de romantik bir imge değil, bir tutumun ifadesidir, politik anlamda da sağlam bir kimliktir. Türkiye devrimci hareketi ve özel olarak devrimci sosyalist hareket, her zaman bu enternasyonalist ruha bağlı kalmıştır. 1971'de Mahir Çayan ve yoldaşlarının eylemlerindeki önceliği anti-Siyonizme vermeleri hiç rastlantı değildir. Daha sonraları da onların takipçisi olan devrimci sosyalistler, aynı çizgiyi ısrarla devam ettirmişler, hatta 6 Haziran şafağında olduğu gibi bu uğurda canlarını vermekten çekinmemişlerdir. Bunun da ötesinde, Türkiye devrimcilerinin bir dönemine damgasını vuran Filistin kampları süreci zaten başlı başına bir kan kardeşliğinin sebebidir. Her iki devrimci hareket, birbirine sağlam bağlarla sımsıkı bağlıdır ve bu bağı zayıflatmak, Ortadoğu coğrafyasından, yani tarihsel köklerimizden

kopmak anlamına gelecektir.

Bugün Türkiye devrimci hareketi kritik bir dönemeçten geçiyor... Şu anda bulunduğumuz gerileme noktasını bir devrimci yenilenme atılımıyla aşmak, kesin bir zorunluluktur ve kuşkusuz böyle bir atılımın en önemli cephelerinden biri de devrimci enternasyonalist tutum olacaktır. Devrimci enternasyonalizm ise hiçbir zaman basit "insanseverlik" duygusu ya da kuru dayanışma mesajlarına denk düşmez . Che'nin Kongo ve Bolivya'da yaptıkları ya da 1936 İspanya'sındaki o muhteşem "Uluslararası Tugaylar" deneyimi enternasyonalizmin en parlak örnekleri olarak hatırımızdadır. Bu kitabın ithaf edildiği devrimcilerden biri olan Patrick Arguelo, Nikaragualı bir devrimci olarak kanını Filistin davası için döktüğünde, ortaya koyduğu tutum işte tam da bu devrimci enternasyonalizmdir.

Emperyalist haydutları defederek ve İsrail-Türkiye ikilisi başta olmak üzere bölgedeki bütün gerici rejimlere son vererek Ortadoğu halklarının özgür federasyonunu kurmak, ancak böyle bir yüksek dayanışma duygusunun ve iradenin eseri olacaktır.

İntifada çocuklarının önünde saygıyla eğiliyoruz...

Dr. George Habbaş'ın dediği gibi: Zafer özgürlük ve onur için savaşanlarındır!

Nisan 2007
İstanbul

Sunuş

Filistin sorunu bugünlerde çok tehlikeli bir süreçten geçiyor. Karşımızdaki engeller büyük. O yüzden bu tehlikeleri atlatmak için, çok bilinçli olmamız gerekiyor. Daha önceki Filistin ve Arap ilerici direnişini enternasyonalist dayanışmayla birlikte sürdürdüğümüz için mücadelenin ayakta kalmasını başardık. Bize dayatılmaya çalışılan diz çökertme ve boyun eğdirme politikalarına, emperyalizmin terörüne, Arap gericiliğine ve bölgedeki bütün gericilere, işbirlikçilere, özellikle de Siyonizm ve taşeronlarına rağmen işgale ve emperyalist saldırıya karşı mücadelenin bayrağı hep yükseklerde dalgalandı. Bugün de mücadele dimdik ayakta.

Diyoruz ki; bu tehlikelere rağmen direniş ruhuyla emperyalizmin Ortadoğu'daki amaçlarına ve programlarına engel olacağız. Bunu ancak Ortadoğu'daki ve dünyadaki özgürlükçü güçler cephesiyle ve Filistin devrimci cephesiyle birlikte yapabiliriz. Bugün bize dayatılan gerici, faşist, ırkçı politikalarla, bazen "demokrasi ve insan hakları" adı altında, bazen de "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" bahanesiyle bölgemizdeki devrimci ve ilerici hareketler sindirilmek isteniyor. Ve bu sin-

dirme harekatı her zaman emperyalizmin ve kapitalizmin çıkarlarına paralel olarak yürütülmektedir.

Şu anda, dünyadaki krizin faturası Arap alemine çıkarılmaya çalışılıyor. Özellikle de Filistin'e! Bu, sosyalist bloğun çözülmesiyle ortaya çıkan bir durum. Emperyalizmi dünyaya hakim kılmak için, ABD önderliğinde tek kutuplu bir dünya yaratmak için çalışıyorlar. Kuşkusuz burada tek hedefleri bölgedeki petrol kaynaklarını kontrol altına alarak sömürmektir. Ve tabii bölgedeki halkların ve özellikle emekçilerin emeğini de sömürmek... Bu nedenle emperyalistler 21. yüzyılda işgalin şeklini değiştirerek fiili işgallere geçtiler. Bazen ülkelerin içişlerine bilfiil müdahale ederek sivil darbeler örgütlüyorlar, bazen eski sosyalist ve ilerici kişiler üzerinden halklardaki özgürlükçü ve demokrasi özlemini manipüle ederek neoliberal ekonomiyi empoze ediyorlar. Bunun en somut örnekleri Suriye ve Lübnan'dır.

Daha önceki yıllarda emperyalizm kültürel işgali ve sonrasında küreselleşmeyle birlikte dünyaya tam hakim olamadı. Bu yüzden fiili işgallere girişiyor. Bunu Irak'ta ve bazı körfez ülkelerinde yapıyor ve bu arada Suudi Arabistan ve Türkiye'nin topraklarını birer askeri depoya çeviriyor. Ve tabii ki bunu yaparken Siyonist devleti bölgenin en güçlü askeri ülkesi haline getiriyor. Aynı zamanda emperyalizm, bölgede mezhep ayrılıklarını büyütüyor, etnik ve milliyetçi tohumları yeşertiyor. Lübnan ve Mısır'da bunun örneklerini görüyoruz. Lübnan'da ve Mısır'da emperyalizm, Hıristiyan-Müslüman, Irak'ta ise Şii-Sünni çatışmasını körüklüyor. Bunu gerçekleştirmek için emperyalizmin kullandığı en başarılı mekanizma medyadır. Medyanın yöneten satılmış, kiralık adamlar Ortadoğu'daki gerçekleri saptırıyorlar ve özellikle direnen halkların inancını gözardı ederek onları "terörist" ilan etmeye çalışıyorlar. Buna karşın, işgal güçlerinin Afganistan'da, Irak'ta ve Filistin'deki terörünü "demokrasi", "uygarlık" ve "insan hakları" adına yapılıyormuş gibi gösteriyorlar.

Amerikan medya mekanizması dünyaya dayatılan bu sahte demokrasiyle bizi kandırmaya çalışıyor. Onların "demokrasi" anlayışı Batının demokrasi anlayışıdır ve bu, insanlarını umut ettiği gerçek demokrasi değildir.

Gerçek demokrasi, halkların özgürlüğüne yönelik yasakların kalkmasıyla, özgür bir yaşam içerisinde, bireyler hakları-

na ve sorumluluklarına eksiksiz sahip oldukları zaman mümkündür. Böylesi bir gerçek demokrasi Filistin seçimlerinde ve Latin Amerika ülkelerindeki son seçimlerde batıya büyük bir ders vermiştir. Ama bu demokrasiler ABD ve Batı tarafından kabul edilmemektedir. Niye bu demokratik seçimler kabul edilmiyor? Çünkü ABD bütün dünyada ve özellikle Ortadoğu'da kendi güdümünde hükümetler ve yönetimler yaratmaya çalışıyor. Bu güdümlü rejimlerin dışında demokratik seçimlerle işbaşına gelen yönetimler ise "terörist" ya da "anti demokratik" ülkeler olarak damgalanıyor. Buna karşın Irak'taki ABD-İngiliz işgalinin iğrenç yüzü ve vahşeti süslenerek "özgürleştirme" ve "demokratikleştirme" olarak yutturulmaya çalışılıyor. Filistin'deki ırkçı Siyonist yönetimin 60 yıldan fazladır sürdürdüğü uygulamalarına rağmen ülkemiz "Ortadoğu'daki demokrasi vahası" olarak nitelendiriliyor.

Bugün durup dünyamızın son 10 yılda yaşadıklarını bilimsel olarak değerlendirmek zorundayız. Eğer dünyaya bu gözle bakamazsak devrim olasılığı konusunda karamsar oluruz. Dünya bugün bir kaosa gidiyor. Bunun sebebi de tek kutuplu emperyalist sistemin kendisidir. Bu tek kutuplu vahşi emperyalizm ipinden boşanmış bir boğa gibi. Ama işin sadece bu yönüne bakıp aldanmamalıyız ve bardağın dolu tarafını da görmeliyiz. Eğer böyle bakmazsak ufuktaki umut ışığını asla yakalayamayız. Bunun için yapmamız gerekenler şunlardır:

1- Şu anda emperyalizm var gücüyle halklara karşı saldırıya geçmiştir. Özellikle medya gerçekleri çarpıtmak için en önemli silah olarak kullanılıyor. Ne kadar karalama yapılırsa yapılsın Filistin'de yaşanan şey, bir direniştir. Yapılan seçimler de demokrasinin gereğidir ve ortaya çıkan sonuçlar bir halkın tercihidir. Her ne kadar kazanan taraf takiyye yapıyorsa da bu demokratik bir seçimin sonucudur. Solcuların ve demokratik yapıların kaybetmesine rağmen bu böyledir.

2- ABD ve İngiliz emperyalizmi Irak çamuruna saplanmıştır. Bunun sebebi Irak'taki şanlı direnişin her gün bir kartopu gibi gittikçe büyümesidir. Direniş gruplarının bazılarının anlayış ve uygulamalarına karşı olmamıza rağmen bu bir halk direnişidir.

3- Dünyada devrimci güçler özellikle Sovyetler Birliği'nin çözülüşünden sonra bir durgunluk yaşadılar. Ama özellikle Latin Amerika'daki devrimci ruhun kaybedilmemesinden kay-

naklı olarak yapılan son seçimler bize gösteriyor ki, bütün karalamalara rağmen sosyalizm halklar için hâlâ bir umut ışığı ve bir alternatiftir.

4- Emperyalistlerin işbirlikçilerine ve işgallerine rağmen halkların direnişinin gücü Latin Amerika'da ve Irak'ta bir kez daha gösterilmiştir. Halkların (Sovyetlerden) demokratik halk iktidarlarından başka bir çözümü yoktur.

5- Gözümüzden kaçmaması gereken gerçek şudur: ABD emperyalizmine karşı dünyada bir tepki gittikçe büyümektedir. Bunun en açık örneği küreselleşme karşıtı hareket, savaşa karşı hareket ve ABD ile Siyonist İsrail'e karşı büyüyen hareketlerdir.

6- Avrupa'da yapılan son kamuoyu araştırmalarına göre insanların %60'ı dünya barışı konusunda en tehlikeli ülke olarak İsrail'i görüyor. Bu bir tesadüf ya da sıradan bir tepki değil. Avrupa'daki birçok gelişme sonucunda İsrail'in gerçek yüzü açığa çıkmıştır.

7- Ve nihayet, Ortadoğu ve Afganistan'daki ABD emperyalizminin vahşi saldırısına bağlı olarak uluslar arası bir vicdan hareketi, anti-Amerikan ve anti-emperyalist bir kamp gittikçe büyüyor.

Yukarıdaki saydığımız gerçeklere dayanarak FHKC, işin ta en başından beri global emperyalizm ve Siyonist hareketi başlıca düşmanlar olarak belirlemiştik. Ve tabii aynı zamanda dost ve müttefiklerimizi de belirledik. Bu yüzden de biz ve dost güçlerimiz emperyalist ve Siyonist düşmanın listesinde ilk sıralarda yer almaktayız. Ama öte yandan Halk Cephesi ilerici devrimci görüşleriyle dünyanın her yerinde devrimci, ilerici tohumlar ekmiştir. Bunu ilerici ve devrimci güçleri destekleyerek başardık. Ve ümidimizi asla kesmiyoruz. Çünkü mutlaka ektiğimiz asil ağaçlar bir gün mutlaka meyve verecektir.

Devrimci ilkelerimizin doğruluğu zaman içersinde kanıtlanmıştır. Bu yüzden Halk Cephesi emperyalizmin bir hedefidir. Bu yüzden Halk Cephesi'nin en önemli kurucularından Ghassan Kanafani emperyalist istihbarat örgütleri ve Siyonistlerin işbirliğiyle suikast sonucu öldürüldü. Daha sonra Halk Cephesi'nin Genel Sekreteri Abu Ali Mustafa'nın katledilmesi ve Halk Cephesi'nin politik büro şefi Abdul-Rahim Malluh'un tutuklanması gelmiş ve en son olarak da Genel

Sekreter Ahmet Saadat bir korsan operasyonla Eriha hapishanesinden kaçırılmıştır. Abu Ali Mustafa'nın öcünü almak için İsrail Turizm Bakanı Ze'evi Halk Cephesi tarafından cezalandırılmıştır. Ahmed Saadat bunun sorumlusu olduğu için İsrail askerleri tarafından Eriha Cezaevi'nden kaçırılmıştır.

Filistin ve Arap alemindeki ve dünyadaki gelişmeler gösteriyor ki, Siyonist düşmanın ortadan kaldırılması ancak ve ancak silahlı mücadelelerle ve Arap ve bölgedeki diğer devrimciler ve yurtseverlerin desteğiyle sağlanabilir. Çünkü Siyonist hareket yalnız Filistin ve Filistin halkı için değil, bölgedeki özgürlükçü hareketler ve buna bağlı olarak dünyadaki bütün devrimciler ve anti emperyalist hareketler için bir tehlikedir. Şu anda İsrail'in sahip olduğu nükleer silahların sayısı ve gücü bilinmiyor. Ve İsrail, Birleşmiş Milletler'in hazırladığı nükleer çalışmaları denetleme antlaşmasına imza atmıyor. Bu konuda onu cesaretlendiren küresel emperyalizmdir. Ayrıca İsrail'in BM kararlarını tanımadığı birçok çok örnek vardır. Uluslar arası Af Örgütü'nün duvara karşı aldığı karar, Filistin'e uygulanan ambargonun kaldırılması konusunda aldığı karar, Filistin halkına karşı sürdürülen ırkçı politika konusundaki karar... Benzeri bir sürü karar çıkıyor ama ABD ve Batı, "demokratik bir ülkenin kendisini savunma hakkı"nın arkasına sığınarak İsrail'i her zaman haklı çıkarıyorlar.

Yoldaşlar, şunu unutmamanızı istiyorum. FHKC kuruluşundan bugüne kadar Marksist-Leninist ve demokratik yolundan sapmamıştır. Bu inancımızdan dolayı çok kayıp verdik ve vermeye devam ediyoruz. Çünkü biz inanıyoruz ki, kurtuluş sosyalizmdedir. Her ne kadar sosyalizmin yapısında bir deprem yaşanmış ve bazı komünist partiler isimlerini değiştirecek kadar ileri gitmişlerse de, Halk Cephesi olarak biz sosyalizm ve komünizm konusunda taviz vermedik, vermeyeceğiz. Bazı ülkelerde başarısız olan deneyim, teorinin başarısızlığından değil, uygulamanın başarısızlığından kaynaklanıyor. Latin Amerika'da sosyalizmin şahlanması ve Küba'nın uzun süredir emperyalizmin ambargosuna ve baskısına karşı dayanması gösteriyor ki, dünyadaki ezilen halkların tek doğru alternatif ve çözümü sosyalizmdir ve bu güç, emperyalizmin barbarlığına dur diyecek tek güçtür.

Gururluyuz. Çünkü 1970'li yıllardan beri emperyalizmin sınıflandırdığı "terörist örgütler" listesinin başındayız. Buna

bağlı olarak Cephe'ye karşı bir ambargo uygulanmaktadır. Dolayısıyla özellikle maddi ve lojistik destekten mahrumuz. Bu da ilerici direniş çizgimizden kaynaklanmaktadır. Her ne kadar bu ambargo Cephe'nin gelişmesini etkilemişse de, emperyalistler bu ambargoyu yalnız bize değil bütün dünyadaki ve özellikle Ortadoğu'daki ilerici devrimci oluşumlara karşı uyguluyor. Buna karşın Ortadoğu'daki İslamcı akımların önü emperyalist ve gerici yönetimler tarafından açılıyor. Ağırlıklı olarak Türkiye, Mısır ve Filistin... Türkiye'deki 70'li yıllarda Denizler ve Mahirlerin şehit düştükleri an İslamcıların ve Milli Görüşçülerin yolu açılmıştır. Ve bugün iktidar onların elindedir. Filistin'de de durum böyledir. 70'li yıllarda Halk Cephesi'nin gerillaları Filistin'de hunharca öldürülürken Müslüman Kardeşler'in dernekleri açılıyor, genişliyordu. Bugün de Hamas iktidara geliyor. Hiçbir fark yok, ambargo herkes için uygulanıyor. Ama her ne kadar karanlık güçlerin hegemonyası altına girersek girelim Ortadoğu'da sosyalizmi mutlaka ve mutlaka kuracağız, zulmü ve sömürüyü bitireceğiz.

Halk Cephesi insan haklarını, ulusal birliği ve Ortadoğu Devrimci Çemberini gerçekleştirmek için yılmadan, usanmadan çalışmalarını sürdürecektir. Dünyanın neresinde olursa olsun ilerici ve devrimcilerle dayanışma ve yardımlaşma içinde olacağız. İşçi-köylü ve emekçiler, yani toplumun çoğunluğu iktidar oluncaya kadar. Bu da ancak Marksist ideolojiyle sağlanabilir. Sonuçta, baskılar ne kadar ağırlaşırsa ağırlaşsın dünyanın mutlu geleceğini görmemizi engelleyemez. Yenilgiler her zaman bizim için derslerdir. Ve her yenilgiden sonra zafer için ileri adımlar atmalıyız.

Cephe her zaman bir enternasyonalist bir örgüt olmuştur. Dünyanın değişik ülkelerinden ve milletlerinden şehitlerimiz var. Onların kanlarını yerde bırakmamak, boşa ölmediklerini kanıtlamak için Marksizm-Leninizme sımsıkı sarılmamız gerekir. Çünkü insanlar bizi enternasyonalist devrimci bir örgüt olarak gördükleri için aramıza katıldılar, bize güvendiler. Onların bu güvenini boşa çıkartmayacağız.

Arap Yurtseverler Birliği Kurucusu
Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Kurucusu
George Habbaş

Filistin Tarihinin Kısa Bir Kronolojisi

1896: Siyonizmin babası sayılan Theodor Herzl modern Siyonizm'in temel eseri "Yahudi Devleti"ni (Der Judenstaat) yazdı. Filistin'e dönüş düşüncesi böylece ilk kez politik olarak ifade edilmektedir. Bu arada, 1800'lerin ortalarından itibaren geri dönüş fiilen de gerçekleşmeye başlamıştır.

1897: Herzl'in öncülüğünde İsviçre'nin Basel kentinde ilk Siyonist Kongre toplandı.

1908: İran'da Ortadoğu'nun ilk petrolü Britanyalılar tarafından bulundu.

1916: İngiltere ve Fransa gelecekte kendi topraklarına katmayı düşündükleri Arap dünyasının bölüşümü üzerine anlaştı (Sykes-Picot Antlaşması). Yahudiler İngiltere'nin Filistin'e Yahudi göçünü desteklemesi karşılığında ileride kurulacak bir Yahudi devletinin İngiltere'nin Süveyş Kanalındaki çıkarlarını gözeteceği sözünü verdiler. Haziran ayında Osmanlılara karşı Arap devrimi başladı.

1917: 2 Kasım'da İngiltere Filistin'deki Yahudiler için ulusal Siyonist yurdu sözü verdi (Balfour Bildirgesi). Araplar bu kararı protesto ettiler. İngiltere, Yahudi göçünün kontrollü bir şekilde yapılacağı ve Filistinlilerin politik ve ekonomik çıkarlarına zarar vermesinin önleneceği sözünü vererek protestoları yatıştırdı. 2 Kasım daha sonra Filistinlilerin ulusal yas günü haline geldi.

1918: Ekim ayında Osmanlıların yenilgisinin ardından İngiltere askeri düzenini kurdu.

1920: Daha sonra İsrail ordusuna dönüşen Haganah Örgütü Yahudilerin gizli örgütü olarak saldırgan eylemlerine başladı.

1921: İngiltere'nin desteklediği Yahudi göçü artarken Arap gösterileri de arttı.

1923: Filistin üzerindeki İngiltere mandası başladı. Üye devletler arasında Avrupalıların çoğunluğuyla Milletler Meclisi oluşturuldu. Meclis Fransa'ya Suriye mandasını, İngiltere'ye Irak, Ürdün ve Filistin mandasını veriyordu. Manda İngiltere ve Fransa'nın aslında bu toprakların yöneticisi olması anlamına geliyordu.

1929: Ağustos ayında Yahudi göçüne karşı isyanlar arttı. İngiltere'nin onayıyla Avrupa'dan Filistin'e yoğun Yahudi göçü başladı. 1919 ile 1936 yılları arasında Filistin'deki Yahudi nüfusu 58.000'den 348.000'e çıktı. Siyonistler Ulusal Yahudi Sermayesini oluşturarak Filistin'den toprak almaya çalıştılar fakat sadece topraklarına yüzde 5.6'lık bir katkı sağlamayı başarabildiler.

1930: Arap gösterilerinin sonucunda Yahudi göçünün sınırlandırılması için Passfield Resmi Raporu yayınlandı.

1933: Filistin'e Yahudi göçü artarak devam etti.

1936: Devam eden Yahudi göçüne karşı Filistinlilerin Nisan'dan Ekim ayına kadar süren ulusal grevi gerçekleşti. Buna karşılık İngiltere, Yahudi birliklerini silahlandırmaya başladı.

1939: İngiltere Filistin'deki Arap devrimini bastırdı. İzzettin El Kassam liderliğindeki genel grev ve sonrasında başlayan ayaklanma 1936'dan 1939'a dek sürdü. Sonunda İngilizler 40 bine yakın Filistinliyi katlederek, 20 binini tu-

tuklayarak isyanı bastırabildi. 110 Filistin direnişçisi de idam sehpalarına çıkarıldı.

1940: İngiltere bölgedeki illegal göçmen gemisi Patria'nın varlığını reddetti. Siyonistler gemiyi batırarak 250 Yahudinin ölümüne neden oldular.

1945: Siyonistler Kudüs'teki Kral David Hotel'ini havaya uçurdular.

1946: Mart ayında Filistin'in de temsil edildiği Arap Birliği oluşturuldu. Kasım ayı içersinde savaş sonrası Avrupa'daki Yahudilerin koşullarını ve göçünü kontrol için Anglo-Amerikan Araştırma Komisyonu oluşturuldu. 100.000 göçmene izin verildi. Siyonistlerle Filistinliler arasındaki şiddetli çatışmalardan dolayı İngiltere bölgedeki kontrolünü kaybetti ve BM'deki Filistin sorumluluğunu terk etti.

1947: İngiltere Şubat ayında Siyonist terörle hesaplaşmayı sürdüremedi ve manda yönetimini Birleşmiş Milletlere devir etti. BM yükselişteki Siyonist terörü tespit etmek üzere Filistin İçin Birleşmiş Milletler Özel Komitesini gönderdi. Filistin'i Yahudi ve Arap devletleri olarak ayırmayı tasarlayan Bölme Planı BM'ye geçmiş oldu. Siyonistler bir yandan Filistinlilere karşı vahşi saldırılarını arttırırken diğer yandan bölünme tasarısını desteklediler.

1948: Siyonistler Araplara karşı saldırılarını Nisan ayında Deir Yassin katliamıyla perçinlediler. Siyonistler BM kararlarında çizilen Yahudi devletine dahil olmayan toprakları gasp ettiler. Artan Siyonist şiddet dalgası yerli nüfusu topraklarını terk etmeye ve göçe zorladı. 14 Mayıs'ta İngiltere geri çekilirken; belli bir sınır belirtilmeden İsrail devleti ilan edildi. 15 Mayıs'ta Mısır, Ürdün, Irak Suriye ve Lübnan ordularının müdahalesiyle ilk Arap İsrail savaşı gerçekleşti. 17 Eylülde BM gözlemcisi Kont Bernadotte Siyonistler tarafından öldürüldü. 11 Aralıkta BM'nin 194'üncü kararıyla mültecilerin iadesi ve zararlarının karşılanması için çağrıda bulunuldu. Arap ülkelerindeki Yahudiler İsrail'e göç etmeye başladılar. 29 Ekim'de İsrail ordusunun Safsaf Köyü'ne düzenlediği saldırı sırasında köylülerin üzerine rastgele açılan ateş,

70 kişinin ölümüne neden oldu.

1949: Şubat ve Haziran ayları içersinde İsrail ile diğer Arap devletleri arasında ateşkes anlaşması yapıldı. Nisan'da çıkarılan İsrail savunma yasalarına göre ilk görev Arap köylülerin sürülmesi, köylerinin yok edilmesi ve topraklarının ele geçirilmesiydi. 11 Mayıs'ta İsrail BM'nin üye devleti olarak tanındı..

1950: Aralık ayında İsrail Kudüs'ü başkent ilan etti.

1953: 14 Ekim'de İsrail Ürdün'de 65 kişiyi öldürdü.

1955: Filistinli fedailer Gazze'den işgal altındaki Filistin'e saldırdılar. İsrail Faz'a saldırdı ve bu sırada Filistin direniş hareketi Fetih oluşturuldu.

1956: Mısır Devlet Başkanı Nasır'ın Süveyş Kanalı'nı millileştirmesi üzerine, İsrail, Fransa ve İngiltere, Mısır'a saldırdı. İsrail Sina Yarımadası'na girdi, 5 günde Gazze, Refah ve El Ariş'i ele geçirdi, kanalın doğusunu işgal etti. Aralık ayında BM gücü bölgeye yerleşti ve 1957'de İsrail çekildi.

1958: 12 Ekim'de Şaron önderliğinde, Batı Şeria'da bulunan Kibya Köyü'ne düzenlenen saldırıda 67 kişi hayatını kaybetti, 75 kişi de yaralandı.

1959: Kuveyt'de El-Fetih'in kuruluş kongresi gerçekleştirildi.

1964: Mayıs ayında Filistin Kurtuluş Örgütü kuruldu.

1965: Ocak ayında El-Fetih işgal altındaki Filistin'deki ilk eylemini gerçekleştirdi.

1967: Haziran ayında üçüncü Arap-İsrail savaşı çıktı. İsrail, Sina'ya, Suriye'nin Golan tepelerine ve Gazze'ye saldırdı ve eski Kudüs'e saldırarak işgal altındaki topraklarda Yahudi yerleşimciliğine başladı. 416.000 yeni mülteci Batı Şeria ve Gazze'den Ürdün, Mısır ve Suriye'ye yerleşti. Arap orduları yenildiler. 11 Aralık'ta Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ilk kongresiyle resmen kuruluşunu ilan etti.

1968: Mart ayında Ürdün'deki mülteci kampında Karamah çatışması gerçekleşti. Filistin Direnişi İsrail ordusunu geri çekilmeye zorladı.

1969: El-Fetih Ocak ayında Filistin'de demokratik, laik bir

devlet hedeflediğini ilan etti. 21 Ağustos'ta İsrail Al-Aksa camiini kundaklayarak hasar verdi. FHKC ve FDKC, FKÖ'ye katıldılar. Ürdün Kralı Hüseyin İsrail ve ABD'den aldığı destekle Filistin mülteci kamplarını yoğun top ateşine tuttu.

1971: Direniş gruplarının gerilla eylemlerinden intikam almak için İsrail gerilla birliklerine ve Ürdün köylerine karşı eyleme geçti. Bu arada Filistinlilerin yükselen askeri gücünden dolayı Ürdün Kralı Hüseyin saldırıya geçti. Binlerce Filistinlinin katledilmesinden sonra Eylül 1971'de (Kara Eylül) Kral Hüseyin'in orduları kurtuluş hareketini Ürdün'ün dışına sürmeyi başardı. FKÖ karargahını Ürdün'den Lübnan'a taşıdı.

1973: 10 Nisan'da İsrail direniş liderlerinden Abu Yusuf, Kemal Nasser ve Kamil Odwan'ı öldürmek için Beyrut'a saldırdı. Ekim ayında dördüncü İsrail-Arap savaşı başladı. Mısır ve Suriye 1967'de işgal edilen topraklarını elde edebilmek için mücadele verdi. FKÖ bu savaşa katıldı. Ağustos ayında Filistin Ulusal Cephesi oluşturuldu.

1974: Haziranda FKÖ ulusal yönetim fikrini benimsedi; birkaç hafta sonra muhalifler Filistin Halk Kurtuluş Cephesi önderliğinde Red Cephesi'ni kurdular. Ekim ayında Rabat'ta Arap Zirve Konferansı toplandı ve FKÖ Filistinlilerin tek meşru temsilcisi olarak tanındı. BM'deki 105 devlet- FKÖ'yü Filistinlilerin tek meşru temsilcisi olarak tanındı. Aynı zamanda BM Filistinlilerin kendilerine ait bir devletin kurulması hakkını da tanıdı.

1975: İsrail devleti Lübnan köylerine saldırarak halka sürgünü dayattı. Lübnan'da aynı dönemlerde iç savaş patlak verdi. Lübnan sağcıları-falanjistler, Beyrut'taki Filistinli mülteci kamplarına saldırırlar ve Filistinliler Lübnan sol kanadının yanında savaşa girdiler.

1977: Mısır devlet başkanı Enver Sedat İsrail ile iletişim için Kudüs'ü ziyaret etti. Seyahat, özellikle FKÖ ve Arap Birliği tarafından kınandı.

1978: İsrail güney Lübnan'ı işgal etti, ancak geri çekilmeye zorlandı. Camp David'de (ABD) Mısır ile İsrail arasında barışa ön hazırlık anlaşması imzalandı.

1979: İsrail Lübnan'daki Filistin mülteci kamplarını bombalar-

ken İsrail ve Mısır arasında barış anlaşması imzalandı. İsrail tarafından desteklenen Lübnanlı sağcı güçler Güney Lübnan'ın bir kısmında kendi devletlerini ilan ettiler.

1981: İsrail'in Beyrut hava saldırısında 300 insan öldü ve 800 kişi de yaralandı.

1982: İsrail 4 Haziran'da Lübnan topraklarına saldırdı. Beyrut'ta 30 Ağustos 1982'ye kadar Lübnan ulusal hareketinin ve Filistinlilerin sarsılmaz direnişi devam etti. İsrail'in batı Beyrut'u işgaliyle Filistin direnişi geriledi. FKÖ çokuluslu güçlerin koruması altında Eylülde Beyrut'tan geri çekildi. Filistin kamplarında (Sabra ve Şatilla) İsrail'in destek ve gözetiminde Lübnanlı faşistler tarafından katliam gerçekleştirildi.

1985: Ürdün Amman'da 17. Filistin Ulusal Meclis oturumu gerçekleştirildi. 1 Ekim'de Tunus'taki FKÖ karargahına İsrail hava saldırısı düzenledi, yetmiş kişi öldü.

1987: 20 Nisanda 18. Filistin Ulusal Meclis toplantısı Cezayir'de "Ulusal Birlik ve Kampların Direniş Azmi Oturumu" başlığı altında gerçekleştirildi. FKÖ çatısı altına El-Fetih, FHKC, FDKC ve CPP yeniden bir araya geldi. Gazze'de bir İsrail kamyonetinin Filistinli işçileri taşıyan bir araca çarparak dört Filistinlinin ölümüne dokuzunun yaralanmasına neden olmasının ardından, 8 Aralık'ta devam eden İsrail işgaline karşı Filistin Halkı destansı başkaldırısı Intifada'ya başladı.

1988: 1 Ağustosta Ürdün Kralı Hüseyin Ürdün'ün Batı Şeria'dan çekildiğini açıkladı. 16 Nisan'da Abu Cihad Tunus'ta İsrail askerleri tarafından öldürüldü. Filistin Ulusal Meclisi Cezayir'deki 19.uncu toplantısında Filistin devletini ilan ettiğini ve 181, 242 ve 338 no'lu BM kararlarını tanıdığını belirtti.

1990: Sovyet Yahudilerinin İsrail'e göçünde ani bir artış gözlendi. Göçmen sayısı yıl sonuna kadar 200.000'e vardı. 8 Ekim'de Kudüs'teki Al-Aksa camisindeki katliamda 18 kişi öldü.

1991: 30 Ekim'de ABD ve SSCB başbakanlarının açılışıyla başlayan Madrid Konferansı'nda İsrail ve Arap komşuları arasındaki ilk çift taraflı görüşmeler gerçekleşti. Filis-

tinliler Konferans'a Ürdün-Filistin delegesi olarak katılabildiler.

1993: 9-10 Eylül'de İsrail ile FKÖ karşılıklı birbirini tanıdılar. İsak Rabin ve Yaser Arafat Beyaz Saray'da "Geçici Özerk Hükümet İlkeleri Bildirisi"ni imzaladılar.

1994: 29 Şubatta İsrail ve FKÖ Paris'te ekonomik ilişkiler üzerine bir protokol imzaladılar. 4 Mayıs'ta İsrail-Filistin İlkelerinin Beyanı'ndaki düzenlemelerin uygulanması için Kahire anlaşması yapıldı. 14 Ekim'de Arafat, Rabin ve Peres Nobel barış ödülünü birlikte aldılar. 26 Ekimde Ürdün ve İsrail arasında "barış anlaşması" imzalandı.

1995: Nisan'da İslamcılar tarafından yapıldığı iddia edilen üç saldırının ardından Arafat 170 Hamas üye ve sempatizanı tutukladı. 28 Eylül'de Clinton, Mübarek ve Kral Hüseyin'in huzurunda Arafat ve Rabin, Batı Şeria özerkliğinin genişlemesi de içeren 2. Oslo anlaşmasını imzaladılar.

1996: 20 Ocak'ta Yaser Arafat Filistin Yönetimi'nin başkanlığına seçildi ve taraftarları Yasama Meclisindeki koltukların %80'ini kazandı. Nisan ayında Şimon Peres Lübnan'a karşı "Gazap Üzümleri" harekatını başlattı. 18 Nisan'daki İsrail bombardımanı sırasında Kana'daki BM kamplarında 98 sivil mülteci öldürüldü. 27 Nisan'da ateşkes anlaşması yapıldı. 8 Ekim'de Arafat İsrail'e ilk ziyaretini gerçekleştirdi.

1997: 25 Eylül'de Filistin polisi Hamas'la ilişkili altı büro ve kurumu kapattı.

1998: 14 Mayıs'ta İsrail devletinin 50. yıldönümünü ve binlerce Filistinlinin sürgününü protesto sırasında ciddi çatışmalar meydana geldi ve İsrail ordusu ardında dokuz ölü, 1200 yaralı bıraktı.

1999: 5 Mayıs'ta ABD başkanı Bill Clinton'ın Arafat'a mektubu üzerine Filistin Merkez Konseyi bağımsız Filistin devletinin ilanını ertelemeyi kararlaştırdı. 13 Eylül'de başbakan Barak ve önemli Yahudi yerleşim kurumları Netanyahu zamanında kurulan 42 illegal yerleşim yerinden 10 tanesini tasfiye etmeyi kabul etti. 1996'da kesilen İsrail-Suriye barış görüşmeleri 15-16 Aralıkta Washington'da yeniden başladı.

2000: Mart ayında İsrail ve Suriye görüşmeleri kesildi. İsrail ordusu Hizbullah saldırıları ve Güney Lübnan Ordusunun çöküşüyle birlikte geri çekildi. 28 Eylülde Likud lideri Ariel Şaron'un provokatif Kudüs El-Aksa camisi gezisi İsrail polisi tarafından şiddetle bastırılan gösterilerle protesto edildi. Böylece II. İntifada başlamış oldu.

2001: 4 Ocak'ta İsrail-Filistin görüşmeleri Washington'da yeniden başladı. 6 Şubatta Ariel Şaron %62.5 ile başbakanlığa seçildi. 11 Mart'ta İsrail ordusu Ramallah'ı bütünüyle kuşattı ve Gazze ve Batı Şeria'da helikopter saldırıları başlattı. 15 Mayıs'ta İsrail devletinin 53.üncü kuruluş yılı protestolarında iki yüzden fazla yaralı ve dört Filistinli ölü vardı. 31 Temmuz'da İsrail Hamas'ın Nablus'daki binalarını imha etti. 27 Ağustos'ta Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) lideri Abu Ali Mustafa Ramallah'ta şehit edildi. FHKC, 17 Ekim'de azılı ırkçı-Siyonist Ulusal Birlik Partisi Genel Başkanı ve Turizm Bakanı Rehavam Zeevi'yi ölümle cezalandırdı. 19 Kasım'da Sabra ve Şatilla Katliamı'ndan kurtulan Filistinlilerin suç duyurusu üzerine Belçika, katliamın sorumlusu olan İsrail Başbakanı Şaron'u ifade vermeye çağırdı.

2002: Mart ayında Şaron, Batı Şeria'daki tüm Filistin kentlerine tanklarla girerek Koruyucu Duvar Operasyonu'nu başlattı. Arafat'ın Ramallah'taki karargahını kuşattı. İsrail askerleri karargahı tahrip ederek, elektrik, su ve telefon bağlantısını kestiler. 2 Mayıs'ta Ze'evi'nin ölümünden sorumlu tutulan FHKC Genel Sekreteri Ahmed Saadat ve yoldaşlarının emperyalistlerin denetimindeki Eriha hapishanesine gönderilmesi karşılığında Arafat'ın Ramallah'taki karargahı çevresinde bulunan kuşatma kaldırıldı ve Arafat'ın karargahtan çıkmasına izin verildi. 30 Eylül'de Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıyan yasa ABD Kongresi'nden geçti. 17 Kasım'da İsrail Dışişleri Bakanı Benjamin Netenyahu Oslo Anlaşmaları'nın tamamen iptal edildiğini bildirdi.

2003: İsrail'de yapılan erken genel seçimlerde Ariel Şaron başkanlığındaki Likud Partisi milletvekili sayısını ikiye katlayarak seçimin galibi oldu. Mart'ta Arafat, Mahmud Abbas'ı başbakanlığa atadı ve 30 Nisan'da ABD'nin Ortadoğu Yol Haritası ilan edildi. 4-5 Haziran'da Mısır'ın

Şarm el-Şeyh kasabası ve Ürdün'ün Akabe kentinde Yol Haritası'nın hayata geçirilmesine ilişkin ABD Başkanı Bush'un öncülüğünde iki zirve gerçekleştirildi. 9 Haziran'da Akabe Zirvesi'nin sonuçlarını reddeden Filistinli direniş örgütleri ilk kez ortak silahlı eylem gerçekleştirerek dört İsrail askerini öldürdüler. 6 Eylül'de Filistin Başbakanı Mahmud Abbas görevinden istifa etti. Aynı gün İsrail'in, Hamas'ın kurucusu ve manevi lideri Şeyh Ahmed Yasin'e yönelik düzenlediği saldırıdan, Ahmed Yasin yardımcısı ile birlikte hafif yaralı olarak kurtuldu.

2004: 22 Mart'ta Hamas önderi Şeyh Ahmet Yasin bizzat Şaron tarafından yönetilen bir askeri operasyon sonucu sekiz Filistinli ile birlikte katledildi. 17 Nisan'da ise Hamas'ın yeni lideri Abdülaziz el-Rantisi aynı yöntemle öldürüldü.

2005: Yaser Arafat'ın ölümünün ardından Mahmud Abbas, 9 Şubat'ta Filistin Başbakanı oldu. 14 Şubat'ta Lübnan eski başbakanı Refik Hariri'nin konvoyuna düzenlenen saldırıda Hariri ve beraberindeki 20 kişi öldü. Bu olay sonrasında ABD'nin organize ettiği güçler Suriye'yi Lübnan'dan çekilmeye zorladılar. 22 Ağustos'ta ise İsrail, 38 yıldır işgal altında tuttuğu Gazze'nin bir bölümünden çekildi. Daha sonra Batı Şeria'daki bazı yerleşim birimleri de boşaltıldı.

2006: 27 Ocak'ta Filistin'de gerçekleşen seçimlerde Hamas oyların yüzde 50'den fazlasını aldı. 29 Mart'ta ise Hamas'ın kurduğu hükümet göreve başladı. Hükümeti tanımayan İsrail, Gazze'yi tümüyle ablukaya aldı. Bu arada tecrit duvarının yapımına hız verildi.14 Mart'ta İsrail Eriha Cezaevi'ni basarak FHKC Genel Sekreteri Ahmed Saadat ve yoldaşlarını kaçırdı. Bunun üzerine Filistin sokaklarında büyük gösteriler yapıldı. 25 Haziran'da direnişçilerin bir İsrail askerini esir alması üzerine İsrail bir yandan Hamas üyesi milletvekili ve bakanları tutuklarken, diğer yandan da Gazze'ye büyük bir saldırı başlattı ve daha sonra bu saldırı Lübnan'a dek genişledi. Ancak İsrail, özellikle Lübnan'da ağır bir yenilgiye uğradı, binden fazla insanın öldüğü saldırıya karşın bir başarı sağlayamadı.

Filistin Sorununun Özü: Emperyalizm ve Siyonizm

Neredeyse yüz elli yıldır Ortadoğu denildiğinde akla önce Filistin geliyor. Belki işin özü çok daha gerilere gidiyor ama özellikle geçtiğimiz yüzyıl, Filistin topraklarının sürekli biçimde kanadığı bir yüzyıl oldu. Üstelik, yeni yüzyılın da bu bakımdan eskisinden kalır yanı yok.

Nedir Filistin'de olup biten? Bir din anlaşmazlığı mı? Huntington saçmalıklarını haklı çıkaracak bir "medeniyet çatışması" mı? Yahudi halkının "yurt özlemi" masumane bir bakışla anlaşılabilecek bir talep mi acaba? Araplar çok mu anlayışsız davranıyorlar bu konuda? Ortadoğu'da karşı karşıya gelen güçler "modern bir batılı devlet" ile "gözü dönmüş fanatikler" mi?

Bütün bu sorular, coğrafyamızın insanlarının da kafasını kurcalıyor. Doğrusu büyük ölçüde uluslararası haber ajansları ve bizzat İsrail tarafından yönlendirilen medya tekelleri

de bu karışıklığın artması için özel çaba harcıyorlar. İnsanları "sakallı-eli satırlı" Arap imajıyla ürkütmek, CIA tarafından düzenlenen "terör" tanımına uygun olarak Ortadoğu halklarının neredeyse tamamını "cani" olarak göstermek, vs. vs. bütün "belden aşağı vurma" taktikleri deneniyor son zamanlarda.

Ama yine de özellikle emekçi kesimlerden insanların sağduyusu henüz kırılabilmiş değil. Bu toprakların insanları, birikmiş bütün deneyimleri ve sezgileriyle Amerikan emperyalizmi ve onun himayesindeki İsrail Siyonizminin halklara yaşattığı acıları biliyorlar ve bu ikiliyi sempatik gösterme yönündeki bütün zorlama çabalar işe yaramıyor. Ama bu arada sorunun özü üzerine belli bir zihin bulanıklığı da oluşuyor.

Peki Filistin sorunun özü nedir, nereden kaynaklanıyor?

Öncelikle sık kullanılan bir kavram sahtekârlığını açığa vurarak işe başlamak gerekiyor. Ortadoğu'da olan şey, hiçbir biçimde bir "Filistin-İsrail çatışması" değildir. Bu "eşitleyici" kavram, tümüyle sahte ve boştur. Ortada olan şey, bir "Filistin-İsrail çatışması" değil, "işgal edilmiş topraklar" sorunudur. Milyonlarca Filistinliyi vatansız sürgünler haline getiren, binlercesinin kanına giren Siyonist işgal, doğrudan doğruya sorunun kaynağıdır. Zaman içersinde demagojilerle ne kadar bulanıklaştırılmak istenirse istensin, bugünkü durumun sorumlusunun yerlerinden yurtlarından edilen, kıyıma uğratılan Filistin halkı olduğunu iddia etmek ya da "eşitleyici" bir yaklaşımla sorunu "iki taraflı bir inatlaşma"ya indirgemek, en hafif deyimle ahlaksızlıktır. Bugün Filistin ülkesi, ABD emperyalizminin bölge jandarması ve maşası olan İsrail tarafından işgal altında tutulmaktadır ve "Filistin Sorunu" denilen şey, bir ulusal kurtuluş savaşından başka birşey değildir.

İsrail Devletinin Yayılma İdeolojisi Olarak Siyonizm

Saldırgan İsrail devletinin varlığını belirleyen ideoloji olarak Siyonizmin kökenleri, çok eskilere, ilk Yahudi toplumu zamanlarına dek gider. Yahudi halkının vatanının Filistin olduğu ve dolayısıyla orayı, hatta "Nil'den Fırat'a" dek uzanan

toprakların tümünü ele geçirme düşüncesi tarih boyunca her zaman varlığını korumuştur. Şüphesiz Yahudilerin Ortadoğu'nun en eski halklarından biri olduğu gerçeği doğrudur. Yüzyıllar boyunca bütün dünyaya yayılan Yahudi toplumunun çıkış noktasının Filistin'in de aralarında bulunduğu Ortadoğu toprakları olduğu da aynı biçimde doğrudur.

Ancak Siyonizm, salt bu gerçekle ve salt bir geriye dönüş isteğiyle sınırlı olmayan yayılmacı bir ideoloji olarak "yurt özlemi"ni çok çok aşan politik bir olgudur. Söz konusu olan şey, Ortadoğu'daki diğer halklarla bir arada yaşama fikrinden uzak, hatta diğer halkların varlığını reddeden bir tür ırkçı-dinsel fanatizmdir. Eski Süleyman Tapınağı'nın bulunduğu varsayılan Sion dağına geri dönme düşü, bu inanışa adını vermiştir.

Ancak bu tür efsanelerden hareketle Siyonizmin salt bir dinsel inanış olduğunu düşünmek doğru değildir; tersine o, özellikle 19. yüzyıldan sonra, yani kapitalizm döneminde canlanan ve bugünkü biçimini alan bir olgu olarak modern çağa ait politik bir ideolojidir. Yüzyıllar önce Filistin'den çıkarak dünyanın bütün köşelerine yayılan Yahudi topluluğu, genel olarak gittiği her ülkenin ekonomik hayatında belli bir etkiye sahip olmuş, ama buna karşın hemen her yerde bu ekonomik etki politik biçimler yaratamamış, bir Yahudi devleti mümkün olmamıştır.

Örneğin ünlü banker Rotschild, yaşadığı çağda 20 ülkeye kredi açabilecek servete sahiptir ama yine de politik olarak geride bir yerdedir. Marks'ın bu konuda söyledikleri, biraz aydınlatıcı olmalıdır: *"Yahudi'nin pratikteki siyasal iktidarıyla siyasal hakları arasında var olan çelişki, politikayla parasal iktidar arasındaki genel çelişkidir. Kuramsal olarak siyasal iktidar parasal iktidardan daha üstün görünüyorsa da, gerçekte siyasi iktidar ötekinin elindeki bir serf durumundadır."*

Ama belli bir noktada, ekonomik hayattaki etkinliğin politik bir karşılığının da olması gerektiği fikri Yahudi toplumunda kaçınılmaz olarak uyanmış, katı ve yoğun sadakate dayanan bir dine bağlı olan Yahudi toplumunun üst sınıflarında

bağımsız bir ülke düşü yüzyıllar sonra yeniden canlanmıştır. Şüphesiz bunda içlerinde yaşadıkları her ülkede, her türden ekonomik-politik-toplumsal kriz durumunda Yahudilerin hedef tahtasına çakılması da etkili olmuştur. Toplumsal zenginliklere daha fazla hakim olmak isteyen yerel güç sahiplerinin bu tür kriz hallerini bahane olarak kullanmaları ve özellikle Hıristiyan inanışındaki İsa'nın ele verilişine dayanan efsanelerin yeniden canlandırılarak bir saldırı ve katliam vesilesi yapılması ve bu arada tabii ki yoksulların da kışkırtılarak bu kampanyalara katılması, Yahudi toplumunu sürekli bir tedirginlik içine sokmuş, varlıklarını sürekli tehdit altında gören bu topluluk yurt arayışına girmiştir. Çarlık Rusyası'nda "pogrom" adıyla anılan katliamlardan Hitler'in büyük soykırımına uzanan yol, böylece dağınık topluluğun bir araya gelmesini kolaylaştırmıştır.

Elbette aynı süreçte proletarya hareketi de çok sayıda Yahudi işçi ve devrimciyi bünyesinde barındırmıştır. Zaman zaman kendilerini ayrı partiler ya da parti hizipleri olarak ifade etmek isteseler de, Yahudi işçilerinin hatırı sayılır bir bölümü enternasyonalist devrimci hareketin parçası olarak kalmış ve esasında Siyonist düş, daha çok orta ve üst sınıfların, aydınların ideolojisi olarak gelişmiştir.

19. yüzyıldaki "ulusların uyanışı" Yahudi ulusçuluğunun canlanması için elverişli koşullardan biriydi; 1881'den sonra, Rusya'daki yahudi kırımının artması bunu hızlandırdı; 1882'de Harkov'daki Yahudi öğrenciler, Filistin'deki öncü köylerin hareket noktası olan Bilu grubunu kurdular; 1894'te Yahudi tarım toplulukları yaklaşık 4000 kişiyi bir araya getiriyordu. Siyasal bir strateji olarak dünya Siyonist hareket ise Viyanalı gazeteci Theodor Herzl'le (1860-1904) ortaya çıktı. Herzl'in Der Judenstaat (Yahudi devleti) (1896) kitabıyla Die Welt (1897) adlı gazetesi, Basel'de toplanan I. Dünya Siyonist Kongresi'nde (29-31 Ağustos 1897) savunulan düşüncelerin kaynağı oldu. Kapitalist gelişme ile birlikte Yahudi toplumu içindeki sınıfsal ayrışmaların da hızlanmasının eski "dayanışma" duygusunu yok ettiğini söyleyen Herzl'in büyük katkılarıyla bu kongrede bir dünya Siyonist örgütü kuruldu. Yahudilerin "seçilmiş" bir halk ve "evrensel

bir ulus" olduğu tezlerinin işlendiği bu kongrede Sion dağına geri dönerek "Büyük İsrail"in yeniden inşası karara bağlanmıştı. Basel Kongresi'nde Siyonizmin resmi programı *"Yahudiler için Filistin'de kamu hukukuyla güvence altına alınmış bir vatan yaratmak"* olarak açıklandı.

Ama bu esasında safdil bir dinsel inanış, dünya nimetlerindense vatan duygusunu yeğlemek değildir. Yahudi üst sınıfları, o zaman da, şimdi de bulundukları ülkelerdeki ekonomik faaliyetlerini azaltmamışlar, tersine orta sınıflardan Siyonistler Filistin'e göçü daha fazla ciddiye alırken onlar özellikle ABD'de bütün büyük çokuluslu tekellerin ve bürokrasinin içinde gözle görülür bir güç ve etki sağlamaya devam etmişlerdir. Bugün ABD tekellerinde ve Pentagon gibi kurumlarda hatırı sayılır bir Yahudi varlığının olduğu tartışılmaz bir olgudur.

Filistin'de toprak satın almak için Ulusal Yahudi Fonu'nun kurulması ise 1901'deki 5. Siyonist Kongre'de kararlaştırıldı. Bu fon aracılığıyla toprak satın alınmasını örgütleyen Herzl, özellikle I. Paylaşım Savaşı'nın bitiminden sonra Ortadoğu'da açılan boşluğu iyi kullandı. Bu sıralarda Filistin'deki nüfus dengeleri hala Araplar lehinedir. Araplar, 1880'de nüfusun %87'sini, 1890'da %85'ini ve 1914'te %83'ünü oluşturmaktadırlar.

Ancak emperyalist güçlerin yönelimi artık kesinlikle Yahudilerden yanadır. 2 Kasım 1917'de Filistin'de ulusal bir Yahudi merkezinin kurulmasını olumlu karşılayan Belfour Bildirisi yayınlandı; bununla birlikte 1921'de Arapları yatıştırmak isteyen Filistin'deki İngiliz Yüksek Komiserliği Yahudi göçünü geçici olarak durdurdu.

Bunun üzerine Siyonizm yeniden örgütlendi ve Filistin'e ikinci Yahudi göçü konusunda çok aktif davrandı. Bu dönemde göç hareketi İngilizler tarafından yeniden sınırlandı; bu arada Araplarla Yahudiler arasında birçok çatışma çıktı. (1929-1938) Sonunda 17 Mayıs 1939'da Londra kendi çözümünü dayattı: Buna göre, bir yandan 1939-1944 yılları arasında Filistin'e kabul edilecek Yahudi sayısı 75 binle sınırlandırılacak, öte yandan da Filistin 10 yıl içinde halkın yalnızca

yüzde 30'u Yahudilerden oluşacak özerk bir devlet olacaktı.

Ama Siyonizmin istediği yalnızca yurt ya da özerklik değil, bağımsız bir devletti. Yine de II. Paylaşım Savaşı'na kadar İngiliz çözümü uygulanabildi. Ama Nazilerin yaptığı soykırımın ardından başlayan ve ABD'nin de teşvik ettiği göç dalgası durdurulamıyordu. İngilizlerin gizli göçü durdurma çabası ise artık fanatik Yahudi gruplarının (İrgun, Stern grubu) suikastleriyle yanıtlanıyor ve sıkıyönetim de bu sorunu çözmüyordu.

Mayıs 1948'e gelindiğinde 1922'de 84 bin olan Filistin'deki Yahudi nüfus 650 bine çıkmıştı ve bir yandan emperyalistler arasındaki çekişme ve pazarlıklar, diğer yandan da Yahudi çetelerinin on binlerce Arabı yerinden yurdundan eden Deir Yassin gibi katliamları ve toprak işgalleri devam ediyordu. Özellikle bu katliam sonrasında 700 bine yakın Filistinli komşu ülkelere sığınmak zorunda kalmış, 388 Arap şehir ve köyü İsrailllilerin işgali altında kalmıştı. Sonunda, 14 Mayıs 1948'de İsrail devleti, ABD'nin açık desteğiyle kuruldu. Filistinli Arapların Al-Nakba (Büyük Felaket) diye adlandırdıkları bu gelişme, günümüze dek gelen kanlı çizginin başlangıcıydı.

Bu noktadan sonra artık Siyonizm, "bir yurt edinme" temasını tümüyle geride bırakarak ABD'nin bölgedeki işbirlikçiliğini yapan İsrail devletinin yayılmasının adı oldu. Zaten daha devlet kurulurken "sınırlar"ın belirtilmesi unutulmuştu! İsrail'in en kanlı katillerinden olan eski Genelkurmay Başkanı Moşe Dayan'a göre asıl hedef "İsrail imparatorluğunun kurulması"ydı.

Sonuç, gitgide büyüyen Siyonist devlet, 4 milyondan fazla Filistinlinin mülteciliğe mahkum edilmesi, on binlercesinin katledilmesi ve bölgenin bütünüyle kan gölüne çevrilmesiydi. 2000'lere doğru gelirken Amerikan emperyalizminin jandarması olarak Siyonizm, artık bölgenin en büyük askeri gücüdür ve yayılma 1948'de kimsenin hayal edemediği noktalara ulaşmıştır. Bir devlet ideolojisi ve politik stratejisi olarak Siyonizm, bugün bütün Ortadoğu halklarının en azgın düşmanıdır. Nazi düşünce ve yöntemlerinin bir başka biçimde uygulanışıdır.

Bu devlet, bildik anlamda sıradan bir burjuva cumhuriyet değildir; sözünü ettiğimiz mekanizma, ABD emperyalizmin bölgedeki en sadık müttefiki ve taşeronu olan faşist bir mekanizmadır. Olgunun bu yanını görmemek ve onu "demokratik bir ülke" gibi pazarlamaya çalışmak, artık saflık da değil düpedüz işbirlikçiliktir.

Ayrıca bu devlet, bizim pek ateşli "irtica düşmanları"nın görmek istemedikleri çok önemli bir niteliğe sahiptir: Şeriat düzeni! İsrail devleti, "laik" değildir ve yapısı gereği de olması mümkün değildir. Bu devlet, tam anlamıyla bir "Yahudi Şeriatı" üzerine kuruludur ve bütün davranışları yalnızca emperyalistlerin direktiflerine değil, bu dini projelerin gereklerine de uygundur. Ve bunlardan en önemlisi de kuşkusuz, "Nil'den Fırat'a Büyük Krallık" düşüdür. Bugünkü İsrail yöneticileri bile bu düşü asla reddetmemekte, tersine sık sık dile getirmektedirler.

Bir Direniş Odağı: Filistin

Filistin halkı, işin ta en başından beri bu işgali ve zulmü kabullenmedi. Daha 1930'lardan itibaren özellikle İngiliz sömürgecilerine karşı başlayan direniş bunun en açık kanıtıdır. 1936'da Filistin işçi sınıfının başlattığı altı ay süren genel grev ve ardından İzzettin El Kassam liderliğinde başlayan ayaklanma ancak 1939'da 40 bin kişinin katledilmesiyle bastırılabilmişti.

Bütün bunlara karşın Filistin halkı uzun süre kendi kimliğiyle ortaya çıkmak yerine Arap ülkelerinin İsrail'le çatışmaları seyrinde geri bir konum tuttu. Örneğin, 1948'de başlayan I. Arap-İsrail savaşı, istenenin aksine İsrail'in meşrulaşması ve Filistin topraklarının %77'sine sahip çıkmasıyla son bulmuştu. 1956'da Mısır'a karşı başlatılan İsrail, Fransa ve İngiltere saldırısı da ikinci Arap-İsrail savaşıydı, ki bu savaş da nihai olarak İsrail'in bölgeye yerleşmesini sağlamıştı.

1967'nin Haziran ayında patlayan üçüncü Arap-İsrail savaşı ise Araplar açısından açık bir yenilgi ile sonuçlandı. İsrail, Sina'ya, Suriye'nin Golan tepelerine ve Gazze'ye saldırdı ve eski Kudüs'e saldırarak işgal altındaki topraklarda Yahu-

di yerleşimciliğine başladı. 416.000 yeni mülteci Batı Şeria ve Gazze'den Ürdün, Mısır ve Suriye'ye yerleşti.

Ama bu arada artık özgün Filistinli savaş güçleri de şekillenmeye başlamıştı. Bu açıdan Mayıs 1968'de Ürdün'deki mülteci kampı Karamah çatışması önemliydi. 1967 yenilgisinin moral çöküntüsüne karşın Filistin direnişi bu kez açıkça kendini ortaya koymuş ve ilk kez İsrail ordusunu geri çekilmeye zorlamıştı.

Bu arada 1959'da kuruluş kongresini gerçekleştiren El-Fetih, direniş örgütlerinin ilki olarak ortaya çıkmıştı. Silahlı bir direniş gücü olarak İsrail'e doğrudan saldırma cesaretini göstermesi El-Fetih'e bu dönemde haklı bir ün kazandırdı. 1964'te çatı örgütü olarak Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) kurulacaktı.

Ve nihayet 1967'de Arap Ulusal Hareketi bünyesinden ayrılan George Habbaş ve arkadaşları Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'ni kurdular. Marksist düşüncelere bağlı olan FHKC, kurulur kurulmaz tutarlı savaşçılığı ile Filistin halkı üzerinde büyük bir etki yarattı. 1969'da FHKC ve ondan doğan bir başka Marksist örgüt olan Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi (FDHKC), FKÖ'ye katıldılar ve böylece Filistin halkının çoğunluğunun ortak merkezi örgütü yaratılmış oldu.

Ancak sorun sadece İsrail'le ilgili değildi. Başlangıçtan bugüne dek Filistin direniş örgütleri zaman zaman gerici Arap rejimleriyle de savaşmak zorunda kaldılar. Yurdundan göçerek komşu Arap ülkelerine yerleşen Filistin halkı, kendine özgü direniş örgütlerini yaratıp güçlendirdikçe, bu ülkelerdeki gerici rejimlerin nefretini kazanıyordu; çünkü bu gelişme sonuç olarak bu ülkelerin halklarını da etkiliyordu. Özellikle Ürdün'deki gerici Kral Hüseyin rejiminin Filistin mülteci kamplarına giriştiği kanlı "Kara Eylül" saldırısı bunun işaretiydi. Daha sonra Lübnan'daki sağcı Hristiyan grupların gerçekleştirdiği katliamlar buna eklenecekti.

Aynı süreç, diğer yandan da Filistin direniş örgütlerinin de kendi iç ayrışmalarını biçimlendirdi. Direniş örgütlerinin ilki olan El-Fetih'in burjuva-ulusalcı tutumu ve giderek kendi iç yapısında da kastlaşması karşısında devrimci güçler daha

kökten ve kararlı bir tutumu ifade ediyorlardı. 1967 savaşından sonra BM'de benimsenen 242 sayılı karara karşı tutum bu dönemin kilit sorunuydu ve Batı Şeria ve Gazze'de kontrol altında zayıf bir Filistin devleti öngören bu kararı reddeden Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ve diğer muhalif devrimci güçler 1974'te "Red Cephesi"ni kurdular. Çünkü bu karar, aslında işgalci İsrail devletinin varlığının tanınması anlamına geliyordu.

Bu yıllar aynı zamanda Lübnan savaşının başladığı yıllardır. 1973'te Beyrut'a yapılan İsrail saldırısıyla başlayan bu süreç, 1982'ye dek iniş çıkışlarla devam edecekti. Bu savaşa Lübnan'ın faşist güçleri de İsrail'in yanında katılacaklar ve özellikle mülteci kamplarında yaptıkları büyük katliamlarla adlarını duyuracaklardı.

1982'ye dek böyle gelindi. İsrail'in kısa ya da uzun süreli Lübnan işgalleri, kanlı hava saldırıları, mülteci kamplarının tümünün birer devrim odağı haline gelmesi... 1982 yazı ise Beyrut'un en kanlı günleriydi. 4 Haziran'dan 30 Ağustos'a dek bütün Filistin direniş güçleri ve Lübnan devrimcileri İsrail ve müttefiki olan falanjist gericilere karşı sokak sokak çarpıştılar. İsrail Batı Beyrut'u işgal ettiğinde ise direniş giderek geriledi ve Filistin güçleri Beyrut'u terk ettiler. Bu geri çekilmenin en trajik yanı, FKÖ'nün artık Filistin topraklarından uzak bir yere, Tunus ve Cezayir'e taşınmasıydı.

1987'de FHKC ve FDHKC yeniden FKÖ çatısı altında yeraldılar. Bu, aynı zamanda I. İntifada'nın başladığı zamanlara denk düşüyordu. Gazze'de bir İsrail kamyonetinin Filistinli işçileri taşıyan bir araca çarparak dört Filistinlinin ölümüne dokuzunun yaralanmasına neden olmasının ardından, 8 Aralık'ta İntifada patladı ve bu kez Filistin halkının, çocukların, kadınların yaratıcı direnişi öne çıktı.

Tam da bu süreçte, halkın muazzam direnişi sürerken Arafat'ın önderliğindeki kanadın yavaş yavaş İsrail'le uzlaşma zeminlerine kayması son derece trajikti. İntifada'nın baskısını diplomatik manevralar için kullanarak tavizler elde etme (ve tavizler verme) politikası bundan sonra Arafat ekibinin temel çizgisi olacaktı. 1991'deki Madrid Konferansı'nın ardın-

dan 1993'te İsak Rabin ve Yaser Arafat'ın Beyaz Saray'da "Geçici Özerk Hükümet İlkeleri Bildirisi"ni imzalaması, 1994'teki Paris protokolü ve Kahire anlaşması birbirini izledi. Bu arada Ürdün ve İsrail "barış anlaşması" imzalanıyor, Sovyetler Birliği'nin çöktüğü koşullarda güçlenmeye başlayan Hamas türü İslami örgütler hareketleniyordu.

1995 Oslo Anlaşması ise uzlaşmacı siyasetin zirvesiydi. Filistin sorununun en önemli maddesi olan mültecilerin geri dönüş hakkına hiç değinmeyen ve yalnızca zayıf, bağımlı, kontrol altında bir Filistin Özerk Yönetimi yaratan bu anlaşma, direniş güçleri ve halkın büyük çoğunluğunun tepkilerine karşın Arafat ve çevresindeki kastlaşmış yapı tarafından imzalandı.

20 Ocak 1996'da Yaser Arafat Filistin Yönetimi'nin başkanlığına seçilmesi bağımsız Filistin düşünün reddedilmesi ve İsrail'in inisiyatifinin arkasından sürüklenmeyi getirecekti. Üstelik İsrail böylece kendisini hiç de kısıtlanmış hissetmiyordu. Aynı yılın Nisan ayında Lübnan'a saldıran İsrail ordusu Kana kasabasını kana buluyor ama bu, Arafat'ın Ekim'deki İsrail ziyaretini engellemiyordu.

Öte yandan aynı Arafat yönetimi, Hamas gibi güçlere karşı İsrail'in isteğiyle tutuklamalar gerçekleştiriyordu. II. İntifada'ya dek geçen süreç, iniş çıkışlarla doluydu; bir yandan 1948'in yıldönümü gibi çok güçlü direniş örnekleri sergilenirken diğer yandan ise Arafat ABD'nin baskısıyla sıkıştırılıyor ve görüşmeler birbirini izliyordu.

28 Eylül 2000'de Beyrut kasabı Ariel Şaron'un provokatif Kudüs El-Aksa camisi gezisi, Filistin halkının birikmiş öfkesini patlattı ve böylece II. İntifada günleri başladı. Yüzlerce şehit vermesine rağmen Filistin halkı yeniden sokaklara çıktı ve İsrail tanklarına karşı muazzam bir direnişe geçti. Bu kez İsrail'in operasyonu sadece sokaklara değil Arafat'ın karargahına da yönelikti.

11 Mart 2001'de İsrail ordusu Ramallah'ı bütünüyle kuşattı, Gazze ve Batı Şeria'da helikopter saldırıları başlattı. 27 Ağustos'ta Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) lideri Abu Ali Mustafa'nın Ramallah'ta şehit edilmesi bu saldırıların en

önemlisiydi. Ancak FHKC, bu cinayeti cevapsız bırakmadı. Adeta Filistin direnişinin zayıfladığını zannedenlere ders verircesine 17 Ekim'de azılı ırkçı-Siyonist Ulusal Birlik Partisi Genel Başkanı ve Turizm Bakanı Rehavam Ze'evi'yi ölümle cezalandırdı.

Uzlaşmalar ve direniş yine bir aradaydı... Bir yandan Arafat İsrail'in zorlamasıyla direniş önderlerinden FHKC Genel Sekreteri Ahmed Saadat'ı tutukluyor, diğer yandan ise İsrail aynı Arafat'ın Ramallah'taki karargahını tahrip ediyordu.

2003'e gelindiğinde ise Irak işgali ile Ortadoğu'ya yeni bir düzen getirmek isteyen ve bunu Büyük Ortadoğu Projesi (BOP) adıyla formülleştiren ABD, bu kez bir "Yol Haritası" dayatıyordu. Bir yandan İsrail'in çıkarlarını en üst düzeyde koruyan bir anlaşmaya Filistinlileri razı etmek, diğer yandan ise Filistin direniş önderlerini suikastlarla yok etmek dönemin en belirgin politikasıydı. 2004'te Hamas önderi Şeyh Ahmet Yasin'in katledilmesi ve onlarca Filistinli'nin şehit edilmesi, bunun en açık örnekleriydi.

Ve nihayet, Arafat'ın kuşkulu ölümü yeni emperyalist planlar için bütün kapıları ardına kadar açmış gibi görünüyordu. Ancak, işte tam da bu noktada Filistin seçimleri bütün hesapları alt üst etti. Yıllardır uzlaşmaların-anlaşmaların bataklığında yıpranmış olan El-Fetih güçleri yerine direniş yanlısı tutum koyan Hamas'ı tercih eden Filistin halkı, böylece aslında uzlaşmayı değil direnişi de seçmiş oluyordu. Bu durum, bütün planlarını Mahmut Abbas hükümeti üzerine kurmuş olan İsrail ve ABD'yi daha saldırgan bir politikaya yöneltti. Daha seçimlerin ertesi günü suikastlara ve saldırılara hız veren İsrail, bütün Filistin direniş örgütlerini hedef tahtasına koymuştu. Tam bir korsanlık örneği göstererek emperyalistlerle anlaşmalı biçimde Mart 2006'da Eriha cezaevini basması ve Ahmed Saadat ile yoldaşlarını kaçırması bunun en açık örneğiydi.

Daha sonra Siyonist ordudan bir askerin 2006 Haziran ayında direniş güçlerince esir alınması ile İsrail'in azgın saldırıları başlamış oldu. Hükümet üyelerini tutuklamaktan suikastlara ve Gazze'nin yeniden işgaline dek bütün terör bi-

çimleri bu süreçte denendi. Daha sonra çatışmanın odağı Lübnan'a kaydığında ise yeni bir Lübnan saldırısı dönemi başlıyordu. Çoğu kadın ve çocuk bine yakın Lübnan'lı birkaç haftada katledildi. Ama bu kez, İsrail'i hayal kırıklığı bekliyordu. Devasa İsrail ordusunun Hizbullah'ın karşısında ağır bir yenilgiye uğramasıyla olaylar yeni bir evreye, emperyalist güçlerin devreye girerek yeni bir işgalin başladığı aşamaya geldi.

Sonuç olarak Filistin direnişi, Siyonist işgal güçlerine karşı mücadele gücü ve azminden bir şey yitirmiş değil ve onca yıldır verdiği binlerce şehide rağmen dimdik ayakta durmaya devam ediyor. "Büyük İsrail" düşlerini kurarak Filistin halkını tümden yok etmek isteyen Siyonizm, her zaman hayal kırıklığına uğruyor ve uğrayacak. Çünkü halk yenilmez ve halkla savaşanlar mutlaka kaybederler. Önümüzdeki süreçte buna bir kez daha tanık olacağımızdan kuşku duymuyoruz.

Tarih boyunca Küba'dan, Vietnam'a dek binlerce kez tanık olduğumuz gibi...

Ortadoğu'da Kirli Bir İttifak: İsrail-Türkiye

Emperyalizmin Ortadoğu'daki jandarması olarak görev yapan Siyonist İsrail devletinin kuruluşu yıllardır Arap dünyasında "Büyük Felaket" adıyla anılır... Doğrusu bu, çok da haksız bir adlandırma değildir; çünkü bu tarihten sonra bölgenin halkları bir gün olsun huzur görmemişler, sürekli bir biçimde Siyonist işgalcilerle çatışmak zorunda kalmışlardır.

İsrail devleti, özellikle 1960'lardan itibaren Amerikan emperyalizminin bölgedeki en saldırgan işbirlikçisi olmuş ama emperyalizme bu kadarı da yetmemiştir. Bölgedeki diğer gerici-işbirlikçi rejimlerle İsrail'i birbirine bağlamak, böylece zaman zaman ikili-üçlü sacayakları kurmak ABD emperyalizminin hedefi olagelmiştir. Nitekim Ortadoğu'da kurulan bütün gerici ittifaklar, gizli ya da açık biçimde İsrail'le ilişki kurmuşlardır. Arap halklarının yoğun nefret duygularından ötürü bölgenin gerici Arap rejimleri belki gerçek yüzlerini açıkça ortaya koymamışlardır ama Türkiye açısından durum böyle

olmamıştır. Türkiye oligarşisi, uzun yıllardır Siyonistlerle gözle görülür askeri-siyasi-ekonomik ilişki içersindedir.

Türkiye İsrail'i tanıyan 31. ülkedir. Dönemin hükümeti CHP'dir. Aynı zamanda Türkiye İsrail'i tanıyan ilk Müslüman ülke olma özelliğini taşımaktadır. 4 Temmuz 1950'de Modus Vivendi Ticaret antlaşması ile Türkiye-İsrail arasında ilk resmi diplomatik ilişki başlamış ve bu durum, İsrail'in bölgedeki yalnızlığının kırılması açısından hayati önem taşımıştır.

Zaten İsrail bölgede kendisini garantiye almak için Arap olmayan ulus ve devletlerle de açık gizli ilişkiler geliştirmeyi hep önemsemiştir. Arap olmayan İran Şah'ıyla kurulan ilişkiler de bu bakımdan önemli olmuştur.

Bırakalım Ortadoğu coğrafyasını, dünyanın ABD dışındaki tüm ülkelerinin mesafeli bir ilişki sürdürdüğü, Müslüman halkların ise nefretini kazanan bu ülke ile böylesine sıkı ilişkilerin nedeni ve kaynağı neydi diye sorguladığımızda karşımızda bir anlamıyla bölge gericiliğinin de tarihi çıkmış olur. Çünkü söz konusu olan salt gerici iki devletin ittifakı değil, Ortadoğu coğrafyasındaki her tür ilerici gelişmenin başını ezmeyi birinci görev bellemiş emperyalizmin sistematik ağının öyküsüydü. Şah döneminin İran'ının da dahil olduğu bu ağ, bölgedeki sınıf ve ulusların kurtuluş mücadelelerinin seyrine göre dönem dönem sıkılaşıp, dönem dönem gevşemiştir. Günümüzde ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik geliştirdiği BOP (Büyük Ortadoğu Projesi) ise yeniden en sıkı süreçlerinden birinin yaşanması anlamına gelmektedir.

Türk İsrail İlişkilerinin Kısa Tarihi

Türkiye ile İsrail arasındaki ilişkiler 1950'lerin ikinci yarısında stratejik bir görünüm almaya başlamıştır. Her şeyden önce bu iki ülke, ABD tarafından dayatılan politikaların sonucunda aslında Sovyetlere karşı saldırgan anti-komünist bir ittifakın parçasıdırlar.

Türkiye ile İsrail arasındaki ilk kriz, 1956 yılında Süveyş Kanalı'nın Mısır tarafından ulusallaştırılması sonucunda İsrail, İngiltere ve Fransa'nın kanal bölgesini işgal etmesiyle başlamıştır. O günlerde Türkiye, bir yandan İsrail'in BM'nin 1947'de kabul ettiği sınırlarına çekilmesi yönünde görüş bil-

dirirken diğer yandan da "Araplarla yakınlaşmanın ikili ilişkilere zarar vermeyeceği" yolunda İsrail'e güvence vermektedir. Sonraki süreçte de Ortadoğu, dünya ve Türkiye kamuoyunun etkisiyle İsrail'e karşı yapılan her hamle, benzer bir gizli "gönül alma" ile tamamlanacaktır. Örneğin 1956 krizi sırasında Tel Aviv Büyükelçisi geri çağrıldığında Türkiye'ye dönmeden önce İsrail Dışişleri Bakanlığını ziyaret eden büyükelçi Şevkati Bey, kararın "İsrail'e karşı olmayıp taktik bir tavır olduğunu" iletmeyi ihmal etmiyordu.

ABD'nin yönlendiriciliğinde gelişen bu ilişkilerin sonucunda 1957 yılında MOSSAD'ın Ortadoğu Bölüm Başkanı Eliahu Sasson Ankara'ya büyükelçi olarak atanmış ve dönemin Demokrat Parti'li Dışişleri Bakanı Fatih Rüştü Zorlu ile Eliahu Sasson arasındaki görüşmelerle MOSSAD ile Türk istihbaratı arasındaki ilişkinin temeli atılmıştır. Görüşmelerde, Türk tarafı bütün ilişkilerinin gizli kalmasını talep etmiş ve bu talep İsrail tarafından kabul edilmiştir.

Aynı yıl, dönemin Başbakanı Adnan Menderes Türkiye'de ajan/elçilik görevini yürüten Eliahu Sason ile bizzat görüşüp iki ülkenin istihbarat ilişkilerinin geliştirilmesine dair karar almışlardır. 7 ay sonra Ankara'da dönemin Türk istihbarat örgütü MAH başkanı olarak H. Avni Göktürk'ün ve İsrail tarafında da MOSSAD Şefi olan Reuven Shiolan'ın katıldığı bir görüşme yapılmış ve sonuçta İran Şahı'nın istihbarat örgütü SAVAK'ın da içinde bulunduğu bir (MOSSAD-MAH-SAVAK) Güvenlik Üçgeni konusunda anlaşmaya varılmıştır.

Bu üçlü istihbarat işbirliği, CIA raporlarında "Trident-Üç uçlu gladyatör mızrağı" olarak adlandırılmakta ve şöyle değerlendirilmektedir:

1- İsrail, Türkiye üzerinden Sovyetler Birliği'ni izleyebilecek ve buna karşılık Arap Birliği'nin aktivitelerinden ve özellikle Suriye'de olup bitenlerden Türkiye'yi haberdar edecek.

2- MOSSAD Türk istihbaratçılarını eğitecek. İKK (İstihbarata Karşı Koyma) ve haber alma alanındaki teknoloji eğitimleri verecek.

3- MOSSAD, İran SAVAK'ı için öngördüğü bütün desteğin aynısını MAH içinde yapacak.

Kaypak ve Tutarsız Bir Tavır

1970'lerde ise Türkiye'nin Ortadoğu'ya yönelik politikası iyice netlik kazanmaktadır. Daha doğrusu, Türkiye görünürde Filistinlilerden yana tavır almakta ama diğer yandan gizli ilişkilerini sürdürmektedir. Örneğin 1967 Arap-İsrail Savaşı sırasında NATO üslerini kullandırtmaması, Birleşmiş Milletler'de Filistin lehine oy vererek Nisan 1969'da İsrail'le yapılan ticaret antlaşmasının iptal edilmesi bu türden uygulamalardır.

Daha sonra, Ekim 1973'te gerçekleşen ikinci Arap-İsrail Savaşında Türkiye, gönülsüzce de olsa Araplardan yana tavır almıştır. Bu durumdan dolayı da Türkiye ile Arap ülkeleri arasındaki ticari ilişkiler de gelişmiştir. Ancak ABD duruma müdahale etmekte gecikmemiştir. 1973'teki Arap-İsrail Savaşında Türkiye'nin hava sahasını ABD uçaklarına açmaması Amerika'yı harekete geçirmiş, Türkiye'nin 1974'te yaptığı Kıbrıs'ı işgaline ambargo uygulaması ile karşılık vermiştir.

12 Eylül darbesinden sonra ise Türk-İsrail ilişkileri ciddi boyut almıştır. Türkiye daha önceki yıllarda sürdürdüğü bir politika olan ne şiş yansın ne kebap politikasını bir kenara bırakarak artık gerçek safını belirmede daha cesaretli davranmaya başlamıştır. Türk-İsrail ilişkilerindeki netlikte Sovyetlerin yıkılması, Körfez Savaşı ve 1991'de Madrid'de başlayan Konferans gibi gelişmelerin dışında asıl sebep Amerika'nın kazandığı hegemon konumdur. 31 Aralık 1991'de Türkiye, İsrail'le diplomatik ilişkilerini Filistin'le eş zamanlı olarak büyükelçilik düzeyine yükselmiştir. Yine aynı dönemde BM Genel Kurulu'nda oylanan Siyonizmin bir tür ırkçılık olduğu yönündeki kararın iptali konusunda da Türkiye çekimser oy kullanarak İsrail'den yana tavır koymuştur.

Daha sonraları ise Türkiye'nin 1991 Körfez Savaşında tam olarak Amerikan ileri karakolu vazifesi gören bir durum sergilemesi ilişkileri daha da sağlamlaştırmıştır. Bu doğrultuda Türkiye ile İsrail arasında yaşanan ilk üst düzey temas, 1-4 Haziran 1992 tarihinde dönemin Turizm Bakanı Abdülkadir Ateş'in İsrail'i ziyareti ile başlamıştır. Bunu 13-15 Kasım tarihinde Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin'in ziyareti izlemiştir. 1994'ün Kasım ayında Tansu Çiller'in Başbakanlık düzeyin-

de İsrail'i ziyaret etmesi ve orada İsraillilere yönelik "vaat edilmiş topraklarda oturmak hakkınızdır" sözlerini sarf etmesi Türkiye'nin safını netleştirmesi anlamına gelmiştir. Bu ziyaret İsrail'le işbirliği açısından dönüm noktasıdır. Bütün bu ziyaretler sırasında taraflar arasında bir çok anlaşmalar yapılmıştır. Bunlar arasında TSK'nın Fantom uçaklarının İsrail tarafından modernize edilmesini kapsayan anlaşma da bulunmaktadır.

Bu süreçte, dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in 1996'daki İsrail ziyaretini, İsrail Cumhurbaşkanı olan Weizman'ın iade-i ziyareti izlemiştir. Yeni süreçte artık Türkiye için İslam kardeşliğinin çok fazla bir anlamı kalmamıştır. Bundan sonra Türkiye dünyanın tek jandarması olan Amerika ve onun işbirlikçisi olan İsrail'in "stratejik" ortağıdır. Sonuçta İsrail ve Türkiye arasında yaşanan gizli aşk 1993'ten sonra iyice alenileşmiş ve birbiri ardına iki ülke arasında antlaşmalar yapılmıştır.

Tarihlerine göre anlaşmaları sıralarsak:

14 Kasım 1993 Kültür Eğitim ve Bilim Alanlarında İşbirliği Antlaşması,

14 Kasım 1993 Karşılıklı Anlayış ve İşbirliği İlkeleri Muhtırası,

3 Kasım 1994 Telekomünikasyon ve Posta Hizmetleri Alanlarında İşbirliği,

4 Kasım 1994 Uyuşturucu ve Psikotrop Madde Kaçakçılığı ve Kullanımını Önleme Anlaşması,

14 Mart 1995 Sağlık ve Tıp Alanında İşbirliği,

27 Haziran 1995 Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptı,

22 Şubat 1996 Askeri Eğitim İşbirliği Anlaşması,

14 Mart 1996 Serbest Ticaret Anlaşması,

14 Mart 1996 Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması,

14 Mart 1996 Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması,

14 Mart 1996 Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması,

28 Ağustos 1996 Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması.

Dikkat edilirse bütün önemli anlaşmaların hepsi 1996 yı-

lında ve Refah Partisi iktidarı döneminde yapılmıştır ve bazıları askeri boyuttadır.

Askeri anlaşmaların kapsadığı işbirliği konuları şunlardır:

a- Askeri eğitim alanında karşılıklı bilgi ve deneyimlerin değişimi,

b-Askeri akademiler ve karargahlar arası karşılıklı ziyaretlerin yapılması,

c- Savaş gemilerinin karşılıklı "ziyareti",

d-Askeri, sosyal ve kültürel alanlarda bilgi ve personel değişimi ile askeri tarih ve arşiv konularında işbirliği,

e- Ortak eğitim yapılması

Bu arada iki ülke arasında istihbarat konusundaki işbirliği, iki ülke donanmalarının Akdeniz'de ortak tatbikat düzenlemeleri, İsrail savaş uçaklarının Türk hava sahasını kullanması olarak ortaya çıkan anlaşma, iki ülke arasındaki ilişkilerin stratejik derinliğini göstermektedir. Yani muhalefetteyken sürekli olarak siyonizme ve Amerika'ya yüklenen Necmettin Erbakan, hükümet olduğunda Müslümanlara sıkılacak kurşunları İsrail'e kendisi teslim etmiştir.

"Gizlilik Dereceli Anlaşmalar..."

Daha sonra ise Türkiye-İsrail ilişkileri, Şubat 1996'da Genelkurmay İkinci Başkanı Çevik Bir'le İsrail Savunma Bakanı arasında imzalanan "savunma işbirliği" anlaşmasıyla gerçek anlamda stratejik boyuta gelmiştir. Ki bu aynı zamanda ordunun ABD emirlerini yerine getirmekte aldığı inisiyatifi göstermesi bakımından da ilginç bir anlaşmadır. Anlaşmada aslında Türkiye Milli Savunma Bakanı'nın imzası olması gerekirken maddelerin içeriği hükümete bile bildirilmemiş ve daha sonra Ocak 1998'de yapılan Türkiye-İsrail ortak tatbikatı da tamamen ordunun inisiyatifiyle gerçekleştirilmiştir. Öyle ki, dönemin Savunma Bakanı Çakmakoğlu, "İsrail'le yapılan anlaşmaların tümü gizli, gizlilik dereceli anlaşmalar olup TBMM'nin onayına sunulmamıştır" diyerek bu durumu kabullenmiştir.

1996 yılında imzalanan Savunma Sanayi İşbirliği çerçevesinde askeri ve savunma amaçlı ortak sanayi üretiminde bu-

lunmaları ve bu doğrultuda ortak araştırmalar yapmaları kararlaştırılmıştır. Bu anlaşma uyarınca İsrail'den Türkiye'ye füzeler, erken uyarı sistemleri, plastik ve konvansiyonel mayınları belirleyen radar sistemleri ve askeri mühimmat satışı gerçekleştirilmiştir.

Yine Türkiye, 1998'de İsrail'den Popeye 1 füzelerinden 100 adet almış, İsrail Türkiye'nin yirmi beş yıllık süre için yapacağı 150 milyon dolarlık askeri modernizasyon programına dahil bazı önemli ihaleleri de kazanmıştır. Türk F-4 savaş uçaklarının modernizasyonunu öngören 670 milyon dolarlık proje işin diğer bir yanını göstermektedir. Yine buna benzer bir anlaşma ile 170 adet M-60 A-1 tank modernizasyonu için Mart 2002'de 668 milyon dolarlık ihale İsrail'in IMI şirketine verilmiştir. Türkiye'nin Filistin'de gerçekleştirilen zulüm ve katliamın dolaylı değil doğrudan ortağı pozisyonuna yükseldiğini de İsrail'de yayınlanan Haaretz gazetesinden öğreniyoruz. 22 Haziran 2004 tarihli gazetelerde, Türkiye ile İsrail'in arasında ortak acil cephane deposu, teçhizat ve harp sistemleri konusunda işbirliği yapılması yönünde görüşmeler yapıldığı yazıyordu. Yani iki ülkeden birine saldırıldığı taktirde ve birinin kendini silahlı çatışma içinde bulması halinde diğer ülke tarafından depolanan malzemeyi kullanabilecektir.

Ve tabii burada, kontr-gerilla eğitimi konusundaki işbirliğini de atlamamak gerekiyor. Dünyanın öteki ucunda, Kolombiya'daki, Honduras'taki kontr-gerilla çetelerine bile eğitim kampları düzenleyen İsrail, son yirmi yılda Türkiye oligarşisinin tezgahladığı kirli savaş operasyonlarının çoğunun suç ortağıdır. Susurluk sonrasında açığa çıkan ilişkilerde kontr-gerillaya gelen kayıtsız cinayet silahlarının İsrail'den satın alınması bunun en açık örneklerinden biridir.

Ayrıca ABD ve İsrail, son yıllarda bütün bu kirli işlerin örtülmesi için Türk medyasına yönelik olarak kapsamlı bir çalışma yürütmüş ve özellikle tekel medyasının en büyük yayın organlarının yöneticilerini ve yazarlarından bazılarını satın almışlardır.

***

Açıkça görüldüğü gibi artık gizli kapaklı değil açıkça yürü-

tülen Türkiye-İsrail ilişkileri her geçen gün yeni bir boyut kazanmakta ve daha kirli hale gelmektedir. ABD'nin emrindeki Türkiye oligarşisi, birçok ülkenin yan yana bile gelmek istemediği İsrail'le Ortadoğu'da emperyalizmin çıkarları doğrultusunda el sıkışmakta, Filistin halkının kasapları ile iğrenç bir ilişkiyi sürdürmektedir. En son Lübnan katliamları sırasında kılını kıpırdatmayan hükümetin sonradan İsrail'in beceremediği işgali gerçekleştirme görevini yüklenen Barış Gücü'ne girme hevesi bunun açık belirtisidir.

Ama ne olursa olsun, bütün katliam ve provokasyonlara karşın ABD-İsrail-Türkiye tarafından oluşturulan bu kirli üçgen, eninde sonunda Ortadoğu halklarının devrimci dayanışmasıyla parçalanacaktır.

Filistin Devriminde Bir Kilometre Taşı: Filistin Halk Kurtuluş Cephesi

Filistin devrimi, uzun ve kanlı bir yoldan geliyor. Siyonist işgalin ilk günlerinden beri sayısız katliamlara ve bunlarla paralel gelişen uzlaşma girişimlerine karşın Filistin halkı bağımsızlık ve özgürlük için savaşmaktan hiçbir zaman vazgeçmedi. Daha doğrusu, Filistin halkı gerici Arap rejimlerinin ordularıyla gelip Filistin'i kurtaracağı yanılgısını terk ettikten sonra, gerçek bir Filistin ulusal kimliği ile ortaya çıktı ve aslında direnişin gerçek tarihi de bu aşamadan sonra yazılmaya başlandı. Bu direniş ve savaşma azmi, her zaman kendine örgütsel kanallar da buldu.

Bu süreç boyunca Filistin direnişinin kabaca üç kanaldan aktığı söylenebilir: Bunlardan biri, özünde burjuva ulusalcısı olan El-Fetih kanalıdır. Direniş savaşına ilk başlayan güç olması ve bir dönem boyunca öne çıkardığı söylemin muğlaklığı ve dolayısıyla kapsayıcılığı, kuşkusuz bu yapıya uzunca bir süre avantajlı bir konum sağladı.

Daha sonraları filizlenmeye başlayan ve özellikle 1990 son-

rasında güç toplamaya başlayan İslami akım da bir başka önemli kanal oldu. Sözü edilen dönemde bütün dünyada oluşan siyasal boşluk, genel olarak Ortadoğu coğrafyasında olduğu gibi, Filistin topraklarında da hatırı sayılır bir etki yarattı ve solun zayıfladığı, geleneksel liderliğin ise yozlaşıp-yıprandığı bir süreçte tırmanışa geçti.

Marksist hareket ise, mücadelenin başlangıcından beri Filistin toprağında güçlü bir diğer odak oldu. Bu yanıyla Filistin, örneğin Suudi Arabistan gibi ülkelere kıyasla çok değişik bir gelişim çizgisi izledi ve Marksist sol hiçbir zaman marjinal-küçük bir grupçuk olarak kalmadı. İşgalin yarattığı son derece sert çarpışma zemini, bu çarpışmada öne çıktığı oranda solu her zaman gündemde tuttu. Filistin devrimci hareketi, ülkeye monte edilmiş, yabancı bir unsur olarak kalmadı; tersine mücadele azmi ve iradesiyle halk kitleleri içersinde ciddi bir toplumsal zemin buldu. Öyle ki, Filistin devrimci hareketi, sadece kendi kendisiyle de sınırlı kalmayan, Türkiye dahil bölgenin diğer devrimci güçleriyle sıcak dayanışma ilişkileri kuran bir aşamaya ulaştı.

Kuşkusuz Filistin solu içinde en dikkate değer ve köklü yapılanma her zaman Filistin Halk Kurtuluş Cephesi olmuştur. Hem Arap ulusal mücadelesinin tarihinden gelen kökleri ve saygınlığı, hem de direniş süreci boyunca takındığı tutumlar FHKC'ye haklı olarak belirgin bir prestij kazandırmıştır.

FHKC'nin kökleri, 1948 Filistin katliamından sonra politik bir hareket olarak ortaya çıkan Arap Ulusal Hareketi'ne (AUH) kadar uzanır. AUH, İsrail ile Arap rejimleri arasındaki savaştaki yenilgiye (ki bu Filistin'in de yenilgisi anlamına geliyordu) bir yanıt olarak kurulmuştu. Tüm Arap dünyasına hızla yayılan AUH'un kuruluş yeri aslında Lübnan'daki Beyrut Amerikan Üniversitesi'ydi ve hareketin genel sekreterliğine Dr. George Habbaş seçilmişti. Haziran 1967 yenilgisinden önce, Mısır Devlet Başkanı Cemal Abdül Nasır ile AUH arasında güçlü bir ittifak vardı. Küçük ayrıntılar üzerinde ayrılıklar olmasına rağmen, hem AUH hem de Nasır genelde Arap Devrimi, özelde ise Filistin'in kurtuluşu üzerine ortak noktalarda olduğu kadar bu amaçları yerine getirmek için uygulanan taktiklerde de bir araya geldiler. 1967 yenilgisinden sonra AUH, Nasır programının özgürlük, birlik, sosyalizm, Filistin'in kurtuluşu ve Arap devrimi hedefleri bakımından

başarısız olduğu kararına vardı.

Bu koşullar AUH'nin bir bölümünü, Arap ulusal sorunlarına ilişkin farklı önderliklerle ve yeniden düzenlenmiş bir politik programla yeni bir çerçevede inşa çalışmasına yöneltti.

AUH'nin Marksist eğilimli Filistin kolu ise 1967'de Dr. George Habbaş'ın önderliğinde FHKC'yi kurdu. 11 Aralık 1967'de toplanan kongre ile FHKC'nin kuruluşu tüm dünyaya ilan edildi. Dr. George Habbaş (El Hakim) ilk genel sekreter ve Abu Ali Mustafa yardımcı genel sekreter olarak seçildi.

Kurulduktan bir süre sonra Filistin'de ve mülteci kamplarında belli bir güce erişen FHKC, özellikle bu yıllarda uçak kaçırma gibi çarpıcı eylemlerle Filistin davasının bütün dünyaya duyurulmasını sağladı. Dönemin bölge devrimci hareketleriyle enternasyonalist ilişkiler kuran FHKC, uygun ülkelerde kurduğu askeri eğitim kamplarında çok sayıda savaşçının eğitilmesini de sağladı.

O zamandan beri ilki 1967'de, sonuncusu 2000'de olmak üzere FHKC altı ulusal konferans gerçekleştirdi. Bütün bu süreç boyunca Filistin davası için yüzlerce şehit veren FHKC'nin (başta genel sekreter Ahmed Saadat olmak üzere) birçok üyesi ve sempatizanı da hala cezaevlerindedir. Özellikle daha örgütlenmenin ilk döneminde İsrail tarafından katledilen Ghassan Kanafani, FHKC'nin yöneticisi olmanın yanında bir yazar olarak da Filistin'in önemli şahsiyetlerinden biridir. Bunun dışında Cephe, Kara Eylül'den Lübnan işgaline dek bir dizi büyük çarpışmada birçok şehit vermiştir.

Bu arada FHKC, bir ölçüde doğurgan bir yapı da olmuştur. 1969'da Nayif Havatme önderliğindeki bir kesimin koparak Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'ni (FDHKC) kurması, yine aynı şekilde Ahmet Cibril önderliğindeki bir başka grubun Filistin Halk Kurtuluş Cephesi-Genel Komutanlık adıyla yeni bir yapı oluşturması bunun örnekleri olmuştur.

Ürdün kralı Hüseyin'in 1970'te kamplara yönelttiği saldırı ve (Kara Eylül diye bilinen) kanlı katliamlar sonrasında Filistin direniş güçlerinin Lübnan'a geçişi dönemin belirleyici olaylarından biridir. Cephe'nin II. Kongresi de 1972'de Lübnan'da yapılacaktır.

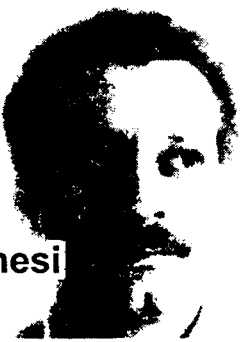
Aynı şekilde FHKC'nin önayak olduğu "Red Cephesi" de bir başka belirleyici olaydır. Filistin sorununu Batı Şeria ve

Gazze'ye hapsederek kontrol altında zayıf bir Filistin devleti öngören BM kararını reddeden Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ve diğer muhalif devrimci güçler 1974'te FKÖ'den ayrılarak "Red Cephesi"ni kurdular. Bu karar, aslında işgalci İsrail devletinin varlığının tanınması anlamına geliyordu ve FHKC tarafından kabulü mümkün değildi. Bu arada İsrail'in sık sık tekrarlanan Lübnan saldırıları sırasında FHKC bütün büyük çarpışmalar içinde yer almakta, özellikle 1978 Sur kuşatmasında olağanüstü başarılar sağlamaktadır. 1982'de Beyrut'un terk edilmesi ise bütün direniş örgütleri için bir gerileme anlamına gelmiştir. Bundan sonra işgal altındaki topraklarda ve kamplarda etkinlik devam etmiş ama koşullar daha zorlaşmıştır.

1987'de FHKC ve FDHKC ulusal birlik için yeniden FKÖ'ye katılmışlar, aynı yıl başlayan I. İntifada'da (ve daha sonraki II. İntifada'da) aktif olarak yer almışlardır. 1990'da gerçekleşen reel sosyalizmin çöküşü, şüphesiz bütün dünyadaki devrimci güçleri olduğu gibi FHKC'yi de etkilemiştir. Bu yıllarda kendi yayın organlarında konuyla ilgili tartışmalar açan örgüt, özellikle 5. ve 6 kongrelerinde yeni durumu ve yeni taktikleri anlamaya ve geliştirmeye çalışmıştır. Bu süreç boyunca bütün Ortadoğu'da ve Filistin'de oluşan boşlukta tırmanan İslami hareket karşısında solun nisbi zayıflığı bu tartışmaların başlıca konusunu oluşturmuş ve bir yenilenme ihtiyacına vurgu yapılmıştır.

2000'deki 6. Kongre'de kendi isteğiyle görevlerinden feragat eden Dr. George Habbaş'ın yerine genel sekreter seçilen Abu Ali Mustafa bir süre sonra Ramallah'ta İsrail füzeleriyle şehit edilmiş, onun yerine aynı görevi Ahmed Saadat üstlenmiştir. Abu Ali Mustafa'nın şehit edilmesinden kırk gün sonra FHKC, Siyonist Ulusal Birlik Partisi Genel Başkanı ve Turizm Bakanı Rehavam Zeevi'yi ölümle cezalandırmış, bunun üzerine Arafat üzerinde baskı kuran İsrail Saadat ve 4 yoldaşının Filistin Yönetimi'nce tutuklanmasını sağlamıştır. Ancak İsrail'e bu kadarı da yetmemiştir. Hamas'ın seçimlerde iktidar olmasından sonra başlattığı saldırı kampanyası sırasında İsrail, 2006'nın Mart ayında Saadat'ın İngiliz ve ABD ajanlarının denetiminde tutulduğu Eriha Cezaevi'ni basarak onu ve yoldaşlarını kaçırmıştır. Şu anda Saadat, bir İsrail cezaevinde rehin olarak tutulmaktadır.

Ghassan Kanafani

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ve Eylül Krizi*

New Left Review: Halk Cephesi Arap olmayan dünyada en iyi 1970 Eylül ayındaki uçak kaçırmalarıyla bilinir. Uçak kaçırmalar hakkında bir çok eleştiri yapıldı. Bunlardan bazıları burjuva bakış açısına sahiptir. Ancak burada sözünü etmek istediğim başka iki eleştiri daha var. İlk eleştiri Merkez Komi-

(*)1936 doğumlu yazar ve FHKC liderlerinden Kanafani 1948 mültecilerindendir. 1953'de AUH'ne katıldı. Suriye'de Birleşmiş Milletler Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu'nda (UNRWA) öğretmen olarak çalıştı, fakat Arap edebiyatını incelediği sırada politik faaliyetlerinden ötürü Şam Üniversitesi'nden atıldı. 1960'a Beyrut'a taşındığında FHKC'nin önde gelen üyelerinden biri ve FHKC'nin haftalık dergisi Al-Hadaf'ın editörü oldu. Mülteci yaşamı ve isyanın travmalarını anlatan öyküler kaleme aldı. 8 Temmuz 1972'de Beyrut'ta İsrail'in bombalı saldırısıyla öldürüldü.
Bu röportaj, New Left Review'in Mayıs-Haziran 1971 tarihli 1/67. sayısından alınmıştır. "Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ve Eylül Krizi" başlıklı röportaj, özellikle Ürdün Kralı Hüseyin'in düzenlediği Kara Eylül katliamı üzerine bilgiler vermekte ve uçak kaçırma gibi FHKC eylemlerinin yoğunlaştığı bir süreci anlatmaktadır. Bütün bu açılardan bu eski tarihli röportaj, özel bir anlam taşıyor.

te sözcüsü Kamel Raduan gibi hem Filistin direnişinin içersindeki insanlar tarafından hem de dışarıdaki insanlar tarafından yapıldı. Eleştiri şöyleydi: Uçak kaçırmalar Ürdün Kralı Hüseyin'in başka şekilde saldıramayacağı bir zamanda, direnişe saldırma fırsatı sağlamıştı (Ürdün Kralı'nın gerçekleştirdiği Kara Eylül Katliamı kastediliyor-çn). İkinci eleştiri ise esas olarak direniş hareketinin dışındaki insanlar tarafından yapıldı: Uçak kaçırmalar Filistinli kitlelerin gerçek örgütsel ve askeri gücünden bir hayli uzak olan aldatıcı bir güç ve güven duygusu vermişti. Bu, televizyonda Filistin direnişinin maksadını açıklayabildiğiniz, bir izleyici kitlesi sunan uçak kaçırmaların olumlu etkisi olduğunu yadsımak değildir. Bu nokta söz konusu bile edilemez. Peki şimdi uçak kaçırmaları savunuyor musunuz?

Ghassan Kanafani: Öncelikle, burjuva ahlakçılığını ve uluslararası hukuka boyun eğmeyi reddetmenizi takdir ediyorum. Bunlar bizim trajedimizin nedeni oldular. Şimdi, sorunuzu yanıtlamak isterim. Bu tür operasyonlardan genel olarak söz edersek, ben uçak kaçırmadığımızı, aslında Boeing 707'leri sevdiğimizi her zaman söyledim! Biz bunu özel nedenlerle, belirli bir zamanda ve belirli bir düşmana karşı yaparız. Şu anda uçak kaçırmak ve örneğin Kahire'ye ya da Ürdün'e indirmek gülünç olacaktır ve hiçbir anlam ifade etmeyecektir. Yani bizim bu eylemleri gerçekleştirdiğimiz politik atmosfer ve elde etmek istediğimiz hedefler iyi analiz edilmelidir. Koşulları şöyle bir hatırlayalım: 23 Temmuz'da (1970) Nasır, Rogers Planı'nı kabul etmiş ve bunu bir hafta sonra Ürdün hükümetinin kabulü izlemişti. Yani bir kere daha Filistinliler gözden çıkarılmıştı. Eğer 23 Temmuz-6 Eylül arasındaki Arap basınını ve uluslararası basını okursanız, Filistinlilerin bir kere daha tıpkı 1948 ve 1967 arasındaki gibi muamele gördüğüne tanık olacaksınız. Arap gazeteleri Filistinlilerin ne kadar "kahraman" olduğunu, fakat aynı zamanda nasıl "felç edildiklerini", bu "cesur kahramanlar" için nasıl hiçbir umudun olmadığını yazmaya başlamıştı. Ürdün, Batı Şeria ve Gazze'deki halkımızın morali son derece düşüktü. Üstüne üstlük Filistin direniş hareketi önderliğinden, FKÖ Merkez Komitesi adına bir delegasyon Nasır ve hükümetiyle görüşmek üzere Kahire'ye gitmiş ve Ağustos ortasında radyomuzun kapatılmasından sonra günlerce Mısır'dan radyo yayına yeniden başlamamıza izin verilip verilmeyeceğini tartışmışlardı. Delegasyon daha sonra Arap Birliği'ne şikayet-

lerde bulundu ve sorunu onlar aracılığıyla çözmeye çalışmıştı. Artık Arap Birliği'nin "kirli sığınağına" yaklaşan siyasetin en üst biçimiyle karşı karşıyaydık. Bu, devrimin, Hüseyin onu ister fiziksel olarak isterse başka şekilde ezsin, tasfiye edilme tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu gösterdi. Herkes -FHKC eylemlerini eleştirenler dahil- direnişin imhasının Rogers Planı'nın önemli bir parçası olduğuna artık inanıyordu.

NLR: Nasır ve Mısır rejiminin bunu (Kara Eylül Katliamını-çn) desteklediğine katılıyor musunuz?

GK: Mısır rejimi bu tasfiyeye doğrudan katılım noktasında bir adım geride durdu, zira zaten Filistinlilerle doğrudan herhangi bir bağlantısı yoktu; daha güvenli bir pozisyondaydı. Mısır rejiminin Hüseyin'e yardım edebilmesinin tek yolu sessiz kalmaktı: ve bunu Arap kitlelerinin baskısına direnebildiği ölçüde yaptı da. Eylül'deki savaşın ilk üç günü boyunca Mısır hükümeti ve diğer bütün Arap hükümetleri sessiz kaldı, çünkü direniş hareketinin üç günden daha fazla hayatta kalama-

Uydurma Devletin Gerçek Katliamı: Kara Eylül

Kara Eylül katliamı diye bilinen büyük kıyım, Filistinlilerin bir Arap devletinden yediği en ağır darbedir. Ürdün'den söz ediyoruz... 1967 öncesinde bir milyon üç yüz bine dek ulaşan Filistinli mültecilerin en önemli toplanma yeri Ürdün olmuştu ve bu durum gerici Kral Hüseyin rejimi için bir tehlike oluşturuyordu. Çünkü bu süreçte Filistin direniş örgütleri de Ürdün'ü bir üs haline getirmişlerdi ve İsrail'e yönelik direniş eylemlerinin kaynağı Ürdün toprakları olmuştu. Bu ise ABD yönlendirmesindeki Hüseyin için can sıkıcıydı. Ayrıca, asıl önemlisi, sokaklarda kaynaşıp duran Filistinli direnişçiler, Ürdün halkına da bir canlılık ve bilinç getirmekteydi. İsrail'in desteğini arkasına alan Kral Hüseyin'in 7 Haziran 1970'de Amman yakınlarındaki Zerka Mülteci Kampı'na saldırarak başlattığı saldırı bunun eseriydi. Saldırı toplar ve ağır silahlarla sürdürüldü ve uzun süren bir savaşa yol açtı. Binlerce Filistinlinin öldürüldüğü bu savaş, Filistin örgütlerinin kahramanca direnişine karşın 1971'de Filistin direniş hareketlerinin Ürdün'ü terk ederek Lübnan'a kaymasıyla son buldu. Emperyalist dengelerin bir ürünü olarak oluşturulmuş yapay Ürdün devleti böylece direnişten kısmen arındırıldı. Ve Kral Hüseyin böylece, Filistin davasına İsrail'den daha çok kayıp verdirme şöhretine sahip bir hain olarak tarihe geçti.

yacağını düşünüyorlardı. Daha sonra Mısır, Suriye ve Lübnan sokaklarındaki insanların katliama öfkesinden ötürü, harekete geçmek zorunda kaldılar; ancak Amman'da beş bin Filistinli kurban sessizliğe terk edildi ve hiç kimse buna itiraz etmedi.

Rogers Planı hareketimizin tasfiyesini öngördü ve bu, şimdi Filistinlilerin uysal olduğu bir atmosferde gündeme geliyordu. Bu yüzden, bir şey yapılmalıydı; her şeyden önce, derdimiz dünyaya ikinci defa ıskartaya çıkarılmayacağımızı anlatmaktı ve ikinci olarak ABD ve gerici Arapların halkımıza emirler yağdırdıkları bir dönemin sona erdiğini dünyaya anlatmaktı. Ayrıca kendi halkımızın moral sorunu, savaşma yetisi vardı. Majestelerinin sarayının merdivenlerinde oturmuş ve elini öpmüş olsak bile, bir katliam yaklaşırken işlerin bu şekilde gitmesine müsaade edemezdik.

NLR: *Öyleyse Kral Hüseyin'in saldırıya geçmeden önce aslında ne yapacağından emin olmadığı ve silahlı eylemlerin onu harekete zorladığı düşüncesini kabul etmiyorsunuz.*

GK: Tabii ki etmiyoruz. Bu tamamen saçma bir şey. Bugün de direniş hareketinin içinde Ürdün hükümetini ekarte etmenin mümkün olduğunu düşünen öğeler vardır, ancak bu saçmadır. Uçak kaçırmaların Hüseyin'i saldırı için kışkırttığı ve hızlandırdığı iddiasına gelince, Ürdün rejiminin daha önceden Ölü Deniz'in güneyinde gerilla eylemlerini durdurmuş olması, Eilat'a doğru hareket eden güçleri engellemesi ve Batı Şeria'nın Kuzeyi'ndeki Naharin barajına birliklerimizin saldırısını önlemiş olması, herkesin bildiği şeyler değil midir? Aynı zamanda, hatırlanacaktır, Ürdün ordusu, gerillaların Ürdün nehrinden geçtiği noktaların çoğuna mayınlar koydu ve gerillaları kendi belirlediği belirli geçitlerden geçmeye zorladı; bu geçitler ise tuzaktı. Her halükarda bizi ölüme yolluyorlardı. Bütün bunlar Eylül'den (Kara Eylül kast ediliyor-çn) önce oluyordu ve aslında başka türden bir katliam anlamına geliyordu.

Dolayısıyla aslında çatışma her zaman vardı: her şeyden önce bizim varlık nedenimizi ortadan kaldırmaya çalışıyorlardı. İsrail'e saldırılar düzenlememizi önlüyorlar ve kentlerdeki politik faaliyetlerimizi bastırıyorlardı. Bu yüzden, yaptığımız eylemler, uçaklar da dahil, provokasyon değildi; bunlar, kıstırıldığı çemberden çıkmaya çalışan bir devrimin eylemleriydi.

Bütün eylemlerimiz durumumuzdan sıyrılma girişimiydi. Örneğin, Amman'da "Nasır'a Son" ve "Mısır'a Son" şeklinde bağırarak gösteriler düzenledik; belki de hatalıydık evet, ancak bunlar çemberi kırmaya çalıştığımız birçok yoldan biriydi.

NLR: Rogers Planı kabul edildiğinde Kral Hüseyin'in direnişe saldıracağı açıktı. O zaman iki tercihiniz vardı: Ya size saldırmasını bekleyecektiniz ya da siz ona ilk önce saldırabilirdiniz. Ama siz her iki durumda da, hiçbir zaman Hüseyin'i devirmek niyetindeymiş gibi görünmediniz ve hiçbir zaman da bunu yapabileceğiniz düşünülmedi. Amacınız esas olarak direnişin örgütsel pozisyonunu korumak değil miydi ve uçak kaçırmaların arkasındaki fikir bu değil miydi?

GK: Uçak kaçırmaları politik bağlamından tecrit ederek ele almamalısınız. Örneğin, El-Fetih Ölü Deniz'in altından Ghor-Safi'ye roket-atar gönderdi ve potasyum fabrikalarını havaya uçurdu. Filistinli kitlelere daha fazla umut vermek için, mücadelenin devam ettiğini göstermek için hepimiz savaşa başlamaya çalışıyorduk. Bize yönelik saldırılarını ertelemek için Ürdün hükümetine baskı yapmak istedik. Ürdün hükümetiyle ilişkimiz zaten ortak yükümlülüklere değil, sadece baskıya dayalıdır; onlarla ortak bir zeminimiz yoktur. Bu, bir güç dengesi sorunuydu. Arap Birliği'ne gitme hatasından (baskının en üst biçimi olan) uçak kaçırmalarına kadar bütün eylemlerimiz, bu baskının biçimleriydi. Bunların bazıları yanlış hesaplanmıştı. Öte yandan, elbette direnişin içerisinde kralın devrilme olasılığına inanan bireyler ve örgütler de vardı ama yanılgı içersindeydiler.

NLR: Yine de kralın size saldırmasını bekleyerek onu devirebileceğinizi düşünmediniz mi? Savunma pozisyonunun baştan benimsenmesiyle halkın birleştirileceği düşünülmüştü.

GK: Bu bizim ikilemimizdi ve krizdeydik. Direniş ve bütün Arap askeri hükümetleri, Rogers Planı'nın bedeli olan bir kriz içersindeydi. Eğer Kral Hüseyin'e karşı savaşmaya karar vermiş olsaydık, yeri ve zamanı bizim seçmemiz gerekirdi. Ancak Hüseyin bize saldırdığında artık herhangi bir tercihimiz yoktu, onun seçtiği zaman ve yerde savaşmak zorundaydık. Başka birçok faktör de vardı. Biz bir dönemeçteydik ve iki olası kur-

tuluş yolumuz vardı. Ya zafere kadar, Hüseyin'e karşı kendimizi koruyacak ya da Hüseyin'e saldırdığımız takdirde "mücadeleyi kazanarak kaybedecektik." Ancak sonuç sadece bizim tarafımızdan değil, diğer taraf tarafından da belirlendi; bizden daha fazla planları vardı. Kral Hüseyin'in Amerikalılara bir Filistin devletinin gereksizliğini kanıtlamaya çalıştığını hatırlayın. Amerikalılar ise Ürdün'de kurulacak bir Filistin devletini ve Kral Hüseyin'i bir darbeyle değiştirmek için Suharto tipi bir subay getirip getirmemeyi düşünüyorlardı. İsrailliler de bunu tartışıyordu. Hüseyin prestijini kurtarmak istedi ve yaptığı şey de Eylül Katliamı oldu. Ama Nixon şimdi yeniden fikrini değiştirdi ve Amerikalılar bir kere daha Hüseyin'in durumu idare etmekten aciz olduğunu düşünüyor.

Uçak kaçırmalara gelince, devrimin bu aşamasında, bunların psikolojik önemi askeri öneminden çok daha büyüktü. Eğer bunlar devrimin son aşamasında ya da devrimin ileri aşamalarında yapılsaydı, ilk kınayacak ben olurdum. Ancak devrimin hazırlık evresinde, askeri operasyonların psikolojik önemi vardır.

NLR: *Hâlâ uçak kaçırmalarının doğru olduğunu mu düşünüyorsunuz?*

GK: Ana hatlarıyla bu operasyonların doğru olduğunu düşünüyorum. Belki bazı taktik hatalar yaptık. Belki de bütün Filistin direnişinin bunlar için daha fazla sorumluluk paylaşmasını sağlamalıydık. Belki de bu kadar sert olmamalıydık. Fakat bütün bunların o zamanların insanları için ne demek olduğunu hayal bile edemezsiniz. Uçak kaçırmaların Filistinli kitleler arasında direniş hareketini örgütleme yetisinden uzak bir atmosfer yaratıp yaratmadığını sordunuz. Fakat bu doğru olsa bile, biz Eylül'de yirmi gün savaştık ve yaptıklarımızla Ürdün ordusunu tarihindeki en uzun savaşa girmeye mecbur bıraktık.

NLR: *Eylül'de birçok yorumcu Filistin direnişinin, ya ancak Ürdün ordusunun kendisi parçalanır ve bir kısmı direnişe katılırsa ya da ancak dışardan bir Arap rejimi -Suriye ya da Irak- müdahale ve yardım ederse kazanabileceğini düşündü. Bu olaylardan herhangi birinin olmasını umdunuz mu?*

GK: Bunlardan herhangi birinin direnişi zafere taşıyacağını düşünmedim. Gerilla savaşının koşulları farklıdır ve önemli olan belirli bir eylemin amacıdır. Ürdün rejiminin amacı direnişi tamamen sona erdirmekti. Fakat Filistin direnişinin amacı Ürdün rejimini devirmekten ziyade sadece üzerinde baskı yaratmaktı. Bu iki amaçtan hiçbiri başarılı olmadı, dolayısıyla hiç kimse gerçekten kazanmadı. Elbette, bir dereceye kadar belli noktalardan ümidi kesmeli ve yer altına inmeliyiz. Ancak mücadele halen devam ediyor; yer altı faaliyetine ya da dağlara geri çekilme sadece güç dengesini düzenlemenin taktiksel bir yönüdür.

NLR: *Hem Ürdün'den İsrail'e yönelik olası operasyonların hem de Ürdün içersindeki direnişin imkânlarının Eylül'den sonra ciddi biçimde geriletildiğini ret mi ediyorsunuz? Kral Hüseyin şu anda da Ürdün'deki silahlı direniş güçlerini tasfiyeye, mülteci kampları ve diğer güçlü olduğunuz yerleri kontrol altına almaya devam etmiyor mu?*

GK: Biliyorum. Ürdün hükümetinin avantajlı bir zemin yakaladığını ve bizi geri çekilmeye zorladığını reddetmiyorum. Ancak 1970 Eylül olaylarını kendi bağlamında iyi anlamak için iki şeye dikkat etmelisiniz. Ürdün hükümeti aslında Eylül'den önce İsrail'e karşı saldırı yapmamızı önlemekte hemen hemen başarılı olmuştu; bu Eylül'ün sonucunda olmadı, bununla birlikte Eylül'e yol açan faktörlerden biriydi. Halkımıza bir şeyler yapmakta olduğumuzu anlatmak zorundaydık; hiçbir şey yapmadan Amman'da oturamazdık. Şimdi dağlardayız, bir hazırlık aşamasındayız ve devrim insanların düşündüklerinden daha gerçekçi bir biçim aldı. Geçmişte, gerçek gücümüz abartıldı, şimdi ise gücümüze orantılı bir boyuta sahibiz. Kendi halkımızın ve dünya kamuoyu önünde hiçbir zaman manevra fırsatımız olmadı ve bazı liderlerin kendi militanları önünde bile bu tür fırsatı olmadı. Ürdün hükümetiyle daha önceki güç dengesini onarmak uzun zaman alacaktır ve kendi gücümüzün doğru bir kavrayışına sahip olana dek geri çekilmeye devam edeceğiz. Halkların tarihinde dağlarda silahlı alaylarla yaşayan, kamyonlara pusu kuran ve tek tük asker vuran ve hiçbir şey elde edemeyen birçok örnek vardır. Bu bizim sorunumuzdur ve bunun üzerine direniş içersinde sürüp giden bir tartışma vardır; aslında FHKC milislerin silahlarını bırakmasını istememekle suçlanır. Ama doğrusu ben, bir El-Fetih savaş-

çısının da silahlarını bırakacağına inanmıyorum.

NLR: Eylül'den bu yana Halk Cephesi stratejisini ne ölçüde değiştirdi? George Habbaş Ocak ayındaki açıklamasında Ürdün monarşisini devirme zamanının geldiğini söylüyordu. Bu doğru mu?

GK: Halk Cephesi her zaman dört benzer düşmana sahip olduğumuzda ısrar etti: İsrail, dünya Siyonizmi, ABD'nin başının çektiği dünya emperyalizmi ve Arap gericiliği. Yani gerici Arap rejimlerinin devrilmesi stratejimizin parçasıdır, Filistin'i özgürleştirmenin parçasıdır. Ürdün hükümetinin devrilmesi FKÖ programının bir parçası olmalıdır. Bunu yapmalıyız, ancak ille de yarın değil. Bunu yapma ihtiyacı üzerinde biz her zaman ısrar ettik; ancak bu, genel bir stratejik hattın bir parçasını oluşturmalıdır.

NLR: Eylül olaylarından bu yana beş ay geçti. Sizce, Filistin halkı üzerindeki etkileri ne oldu?

GK: Sert savaş dönemleri sırasında insanların hareketten ayrılması normaldir. Mücadelenin ileri dönemleri ise devrime katılmanın hiçbir bedeli olmadığı için insanlara çekici gelir. Evde otururlar, işlerine gitmeye devam ederler; örneğin biri Şam'da okuyorsa, bir yıl ayrılıp direnişle birlikte çalışabilir. Öte yandan, tabii ki Eylül gibi şoklar devrimci gücü billurlaştırır, çünkü devrim dağlara itilmiştir. Şu anda kuzey Ürdün'ün Ajloun ormanlarında yaşayan gerillalar var; sınırlı su ve yiyecek ve az mühimmatla mağaralarda yaşıyorlar. Ama öte yandan on binlerin Ürdün başkenti Amman'da haki giysilerle ve Kalaşnikoflarla dolaşmalarını bekleyemeyiz. Kentlerde örgütlenme ve toparlanma tarzı farklıdır. O zamanlar bilinen bir büromuz vardı ve kamplarda insanları toparlayıp açıkça eğitebiliyorduk. Şimdi ise kitlelerle farklı bir ilişkimiz var: haki giysilerle sokaklarda dolaşmıyoruz ve kamplarda eğitim yapmıyoruz. Farklı bir şekilde faaliyeti sürdürmeliyiz ve zaten bir parti bunun için gereklidir. Dağlarda çetin koşullar olmasına rağmen, kentlerde durum çok daha güçtür. Birçok insanda burjuva telaşı hakim, ancak şu anda bir geri çekilme aşamasındayız. Askeri ve politik olarak bu bir hata değil ve tehlikeli de değil. Ancak insanların bizimle beraber kalması zaman zaman

psikolojik sorunlar ortaya çıkarıyor. Öte yandan, Batı Şeria'daki bazı öğeler tam bu günlerde bir Filistin Devleti çağrısı yapıyor. Bunların Haziran (1967) savaşından sonra üç yıldır kendi aralarında bu planı tartıştıklarını ve İsraillilerle, gerici Araplar ve emperyalistlerle bağlantıda olduklarını biliyorduk. Şimdi direniş hareketi gerilediği için bu projeyi açıkça ortaya koyma cesareti gösterdiler. Aynı zamanda, Eylül'deki olaylar, Batı Şeria'daki kitlelerin Hüseyin'in geri gelmesinin ve işgal altındaki bir halkın sonuç veren tepkisinin ne anlama geleceğinin farkında olmalarını sağladı. Batı Şeria açısından bir Filistin devleti yeniden Kral Hüseyin rejiminden daha iyi olacaktır. Bu, psikolojik şoktan kaynaklanan, çok geçici bir tepkidir.

Bütün bunlar bir yana Gazze bir başka hikayedir. Direniş, Batı Şeria ve Doğu Kudüs'te savunmadaydı, fakat Gazze'de olağanüstü bir şekilde kızıştı. FHKC, Gazze'de en güçlü etkiye sahiptir, bu yüzden harekete geçtik. Burada Yusuf el-Katib Abu Dhumman'ı özel olarak anmama izin verin. Gazze'deki FHKC askeri operasyonlarının önderiydi ve Ekim'in başında öldürüldü. Altı gün boyunca Gazze'de aralıksız grevler ve kitle gösterileri oldu; yani herkes savaşın sürdüğünü biliyordu. Bu, kayıplarımızı daha fazla arttırmasına rağmen Gazze'deki eylem düzeyimizi de yükseltti.

NLR: Gazze'de bu azmi yaratan nedir?

GK: Gazze'nin nüfusu 360.000'dir ve bunların çoğunluğu Filistinli mültecilerdir. Gazze'de insanlar silahlara alışıktır. Batı Şeria'nın tersine, Mısır yönetimi sırasında FKÖ tarafından eğitilmişlerdi. Bir diğer faktör Arap Ulusal Hareketi'nin (AUH), hiçbir zaman Batı Şeria'daki kadar olmasa da, Mısırlılar tarafından Gazze'de bastırılmasıdır. Gazze işgal edildiğinde Arap Ulusal Hareketi'nin hücreleri oradaydı; buna karşın Kral Hüseyin Batı Şeria'yı İsraillilere "temiz" bir vaziyette teslim etmişti, orada tek bir AUH hücresi yoktu. Dolayısıyla Gazze'de işe başlamak için asgari koşullara sahiptik.

Oradaki Filistinliler psikolojik olarak kuşatılmıştır ve zorluğa alışkındırlar. Batı Şeria ile haberleşme işgalin ilk aylarında çok daha kolaydı; alana para, insan ve silah yollamak daha kolaydı. Böylece Batı Şeria'daki insanlar daha kolay yöntemlere alıştılar ve İsrail'in karşı-önlemlerine direnemediler. Gaz-

ze'de ise direnişçiler daha güçlü ve daha profesyoneldiler. Bir diğer faktör Ürdün rejiminin öğretmenlerin, polis memurlarının, devlet işçilerinin ve diğerlerinin ücretlerini ödemeye devam etmesiydi; bu gerici bir rejimin bu insanların bağlılığını elinde tutabilmesinin tek yoluydu. İsrailliler de bu insanlara ücretlerini ödediler. Tabii ki Batı Şeria'daki insanların çoğunluğunun direnişe karşı olduğu doğru değildir, ama çok büyük bir sıkıntı içinde değillerdi; Gazze'de ise insanlar her zaman büyük baskı altındaydı.

Şimdi daha genel yorumlar yapmak istiyorum. Her devrimde bir zaman sonra zayıflayan bir ilk dalga vardır, çünkü devrim derinden kök salmamıştır. Sanırım bizim ilk dalgamız, Mart 1968'de Karamah Savaşı'nda zirveye ulaştı; bundan sonra, gerilemeye başladık, çünkü gerçek boyutlarımıza geri dönüyorduk. Bu tür dönemlerde her zaman bölünmeler, abartılı romantikleşme, bireycilik eğilimi, devrimi bir mite dönüştürme ve bunun gibi şeyler olur. Bunlar az gelişmiş dünyanın hastalıklarıdır ve gerçek devrimci çalışmaya girişilmediği dönemlerde açığa çıkarlar. Eğer devrim gelişmezse, eğer Mao'nun uzun yürüyüşü gibi bir şey yaratılamazsa ya da bir Arap devletinin özgürleşmesi yoluyla dışardan daha fazla güç sağlanamazsa, o zaman yenilgilerin kitlelerin morali üzerinde tehlikeli bir etkisi olacaktır.

NLR: Şimdi İsrail sorununun kendisine gelebilir miyiz? İsrail ulusu gibi bir şeyin olduğunu düşünüyor musunuz? İsrail içersindeki Matzpen grubu ve diğerleri aslen bir Yahudi ulusu olmasa da Filistin'e gelen Yahudi göçmenlerin orada İsrail ulusu olarak adlandırılabilecek yeni bir topluluk kurduğunu söyüyorlar.

GK: Bu Maxime Rodinson'ın çözümüdür ve fantastik bir entelektüel anlayıştır; bu, bir bölgeyi işgal eden ve orada bir süre kalan herhangi bir sömürgeci grubun giderek bir ulusa evrildiklerini söylemek ve böylece durumu aklamak anlamına gelir.

NLR: Öyleyse İsraillilerin bir ulus olduğunu düşünmüyorsunuz?

GK: Hayır, düşünmüyorum. Bu, sömürgeci bir durumdur.

Karşı karşıya olunan şey, dünyanın belli bir bölgesine, bir dizi nedenle getirilmiş ve mazlum gösterilmiş bir grup insandır. Kendi aralarında da sömürü ilişkileri olmasına rağmen, hep beraber, hepsi sömürgeci bir duruma katılırlar. İsrailli işçilerin de sömürüldüğünü biliyorum. Ancak bu ilk defa görülen bir şey değildir. İspanya'da (Franko tarafından Cumhuriyete karşı konumlandırılan-çn) Araplar da aynı pozisyondaydı. Elbette Araplar arasında sınıflar vardı, ancak asıl çelişki bir bütün olarak Franko tarafından taşınıp kullanılan Araplar ve İspanyol halkı arasındaydı.

NLR: İsrail nüfusu içersinde gelecekte onları bölebilecek ve İsrail toplumu içersinde Filistin direnişine müttefikler sağlayacak çelişkiler görüyor musunuz?

GK: Elbette. Ancak bu kolayca olmayacaktır. Her şeyden önce, devrimi onlara bir alternatif sunan aşamaya yükseltmeliyiz; çünkü şu ana kadar bunu yapamadık. Bu aşamada "demokratik bir Filistin"den bahsetmeye başlamak saçmadır; teorik olarak gelecekteki tartışmalar için iyi bir temel oluşturur, ancak bu tartışma ancak Filistin direnişi gerçek bir alternatif olduğunda ortaya çıkabilir.

NLR: Yani Filistin direnişinin İsrail proletaryası için pratik bir alternatif sunabilmesinden mi söz ediyorsunuz?

GK: Evet. Ancak şu anda İsrail işçi sınıfının Filistin direnişinin sesini duymasını sağlamak çok güçtür, bunun önünde birçok engel vardır. Bu engellere İsrail egemen sınıfı ve Arap egemen sınıfları da dahildir. Arap egemen sınıfları, ne İsrailliler ne de Araplar için bir demokrasi umudu değildir. Bugün Arap dünyasının neresinde demokrasi var? İsrail egemen sınıfı da ayrı bir engeldir. Ayrıca üçüncü olarak İsrail proletaryasının kendi sömürgeci rolünden edindiği kazanç da vardır... Anti-Siyonist İsrail proletaryası ve Arap direniş hareketi arasında gelecekte bir ilişki olmasını engelleyen bu faktörleri ortadan kaldırmak için, bir yandan direniş hareketinin, diğer yandan da İsrail'in kendi içersindeki muhalefet hareketinin yükselmesi gereklidir. Ancak, Matzpen'in varlığına rağmen, henüz bu tür bir birleşmenin gerçek işaretleri ortada yoktur, bunun için kitlesel bir proletarya hareketi gerekli olacaktır.

Dr. Faysal Darraj

Marksizm Bugün Ne Anlam İfade Ediyor?*

Büyük Çöküş ve Marksizmin Sorunları

Son zamanlarda hüzün ve şaşkınlık karışımı düşünceler Marksistleri etkisi altına aldı. Kötü koşullarda mücadele ederken bile iyimser olmak belki Marksizmin gereğidir ama yine de bu, mevcut endişe ve sorunları ortadan kaldırmamaktadır. "20. yüzyılın kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı" olduğunu söyleyen cesaret verici ve samimi çıkışlar elbette sürüyor. Lenin'in tüm içtenliğiyle "Marksizm güçlüdür çünkü gerçeği ifade eder" şeklinde tanımladığı bu ideoloji kışkırtıcı olmayı sürdürüyor. Fakat bu arada gerçeklik paramparça oldu. Bazılarının bu yıkıcı darbelere kapılarak attıkları keyifli kahkahalar ezilenlerin dünyasına kadar ulaştı ve onları yeniden kendi yoksullukları üzerine düşünmeye sevk etti.

(*) Bu makale komünizmin krizi hakkındaki tartışmanın bir parçası olarak Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin haftalık yayın organı Al Hadaf'da yayınlandı. Çeviri Democratic Palestine'in Nisan 1992 tarihli 50. sayısından yapılmış ve Sosyalist Barikat'ın Ağustos 2006 tarihli 43. sayısında yayınlanmıştır.

Ama yine de olaylara belli bir kuşkuyla yaklaşan ve sorgulayan insanlar Marksist projenin yenilgisine yol açan sebepleri araştırırken gerçekten Marksist anlayışa yaslanıyorlarsa bu sıkıntılardan kurtulmaları mümkündür. Her şeyden önce Marksizmin pragmatizmle olan farkının ortaya konulması gerekmektedir. Kâr ve zarar ekseninde şekillenen pragmatizm başarıyı kâr ve yarar açısından ölçer; Marksizm ise başından sonuna kadar zafer ve yenilgi kavramlarının içine hapsolmadan gerçeği savunur; çünkü başarının asıl ölçütü doğru fikirlerin savunulmasıdır.

Şimdi ya da gelecekteki koşulların açıklanması teori ve pratiği birlikte ele alan bir ilişki içersinde mümkündür ve bu bakımdan sosyalizmin çöküşüne yol açan nedenlerin araştırılması sadece yenilginin nedenlerinin anlaşılması için değil aynı zamanda Marksizmin kendi tarihine uygun bir şekilde yeniden inşası için acil bir zorunluluktur. Kendini farklı biçimlerde ortaya koymuş olan komünist hareketin tarihi, Marksizmin doğrudan bir parçasıdır. Teorinin yeniden inşası sürecine yardımcı olabilecek ve onun pratikle olan ilişkisini değiştirebilecek bu adım atılamazsa, Marksizm tarihten yalıtılarak, teori ile pratik arasındaki diyalektik ilişkiden uzaklaşacak ve ölü bir doktrin haline gelecektir. Bir süredir yaşadığımız büyük karmaşıklığın içinde eski ruh hallerini sürdürerek "yenilen Marksizm değil yanlış uygulamalardır" diyen birçok "mutlu komünist"e rastlıyoruz. İnsanları suçlarken kitabı kollayan dinsel-gerici mantaliteden ödünç alınmış olan bu iddia, basit bir avuntu ve kendini tatminden ibarettir. Bu ödünç akıllar er geç onları kullananın altını oyar çünkü din bize ölümden sonra bir cennet vaat eder, komünizmin mutluluk vaadi ise dünyevi niteliktedir. Bu anlamda Marksist metinlerin aklanması Marksizmi kurtarmaz; gerekli olan metinlerin saflığının korunmasından çok kitleler için daha geniş ufukların açılmasıdır.

I. Marksizm: Tarihsel Hata mı Yoksa Mantıki Zorunluluk mu?

Reagan komünizmden insan vücudunu etkileyen dışsal bir hastalıkmış gibi bahsediyor ve er veya geç üstesinden

gelineceğini söylüyordu. Kapitalist Avrupa basını ise Doğu bloğunun çöküşüne neden olan depremi "faşizmin çöküşünden kırk yıl sonra komünizmin çöküş vakti de geldi" şeklinde yorumladı.

Her iki durumda da komünizm hırslı bir iradenin despotik dayatması olarak algılandı. Bu tümüyle yanlıştır. İnsanlık açısından Marksizm, adalet, eşitlik, ve adil yönetim ütopyasının ifadesidir. Dolayısıyla ütopya Marksizmden önce gelir. Epistemolojik açıdan Marksizm kendisinden önceki teorik bilginin sentezidir; Marksizmi önceleyen muazzam bir bilinç birikimi vardır.

Ütopya, öngörülemeyen bir gelecekte insanın özlem ve eğilimlerine dayalı kusursuz adalet arayışıdır. Platon'un "Devlet" çalışması; Thomas More'un ve Aziz Augustine'nin eserleri bunun örnekleridir. Ütopya, esasen varolmayan bir yerdir ve ideal bir devlet tarafından kurgusal bir egemenlik anlayışıyla yönetilir. Gerçekte hiçbir zaman varolmayan bu devlet ütopyada insan arzularının ifadesi olarak dile getirilir. Lamartine'in de dediği gibi "ütopya olgunluk kazanmayı bekleyen gerçeklikten başka bir şey değildir." Adalet için girişilen bilimsel çabalar her zaman ütopyacı bakış açısıyla birlikte yürümüştür; Saint-Simon, Fourier ve Owen'ın çalışmalarında ütopyanın bilimlerle uyumlu olduğu sosyalizm anlayışının örnekleri vardır. Engels, "abartılı hayal gücü ve fikirlerinin ütopyacı karakterine rağmen artık bilimselliği kanıtlanmış eşsiz fikirlerin sahibi ütopyacıların tüm çağların en büyük zekaları olduğunu ve bilimsel sosyalizmin, Saint-Simon, Fourier ve Owen'ın omuzları üzerinde kurulduğunu" belirtmiştir.

Bu anlamda hem bilim hem de ütopya, Marksizmin öneminin anlaşılmasına katkıda bulunurlar. Marksizm aynı zamanda hem ütopyanın yadsınması hem de devamıdır. Engels'in "Bilimsel ve Ütopik Sosyalizm" çalışmasında ortaya koyduğu gibi Marksizm ütopya ve bilimler arasına ayrım noktaları ve sınırlar koymuş olsa da; her zaman köylü halk ayaklanmalarını harekete geçiren ütopyacı fikirlerin içinde açık "sosyalist" özellikler bulunduğunu kabul etmiştir. Marksizm ve ütopya arasındaki ilişkilerde adalet ve eşitlik üzerine düşünceler net bir şekilde ifade edilmiştir. Milyonlarca insanı

Marksizmin bayrağının altında harekete geçiren de bu soylu ruhun bir yansımasıydı. Marksizm insanın kaçınılmaz ve acil ihtiyaçlarının olduğu kadar mantıki ve tarihsel bir zorunluluğun da somut ifadesidir.

Bir bakıma Marksizm, sömürü ve yabancılaşmanın olmadığı bir zaman diliminde bu düşleri bir araya getiren ideal "yönetim" fikrinin yoğunlaşmış ifadesidir. Ütopyayı kolektif insanlık düşü olarak sahiplenen Marksizm, Yunanlı filozoflardan (Epikür) Rönesans'a uzanan bu mirası devam ettirmiş ve insan onurunu savunan daha önceki teorik şaheserleri ayrıntılarıyla değerlendirip katkılarda bulunmuştur. Lenin "Marksizmin üç kaynağı" yazısında, Alman felsefesinin, İngiliz ekonomi-politiğinin ve Fransız sosyalizminin Marksist teorinin oluşumundaki rolüne değinmişti.

Marksizm rastlantı eseri oluşturulmuş bir teori değildir; Marksizm aydınlanmanın doruk noktasını oluşturan insanlık mirasının niteliksel bir sıçramasıdır.

Marx, 1852'de arkadaşı Joseph Weydemeyer'e yazdığı bir mektubunda "...modern toplumda sınıfların ve sınıf mücadelelerinin keşfedilmesi onuru bana ait değildir... benim yeni olarak yaptığım sadece: Sınıfların varlığının onların üretim sürecindeki tarihsel gelişimleriyle ilgili olduğu; sınıf mücadelesine zorunlu olarak proletarya diktatörlüğünün yön vereceği; ve bu diktatörlüğün sınıfsız bir toplum ve tüm sınıfların varlığına son verecek geçişi sağlayacağını belirtmek oldu" demiştir.

Marx'ın mektubu Marksizmin oluşumunda geniş katkıları olan Marx, Engels, Lenin, Gramsci ve Althusser gibi isimlerin yanı sıra Spinoza, Descartes, Hegel, Kant, Feuerbach gibi isimlerin de ihmal edilemeyeceğini göstermektedir.

Sonuçta Marksizm soyut bir başlangıç noktası değil; kendinden önceki düşüncelerin gelişmiş şeklidir. Aynı zamanda Marksizm bütünüyle tamamlanmış bir teori de değildir; çünkü Marksizm, gerçekliği ifade eder, onun tarafından belirlenir. Önceki düşüncelerin Marksizme katkısı olduğu gibi, gelecek düşünceler de Marksizmi yenileyerek saflaştıracaktır.

Marksizm her dönem tarih tarafından üretilen büyük bir

kolektif teori olmayı sürdürecek ve tarih gelecekte Marksizmi yeniden üretme görevini üstlenecektir.

II. Bilim ve Politika: Teori ve İşçi Sınıfı

Hiç tereddüt etmeden, Marksizmin aşağıda sıralayacağımız nedenlerden ötürü tarihteki en önemli olgu olduğunu söyleyebiliriz: Marksizmin işçi sınıfıyla birliği ayırt edici bir tarihsel olgudur; çünkü bu teori gerçekleşme araçlarını işçi sınıfının içinde bulur ve geçmişin politik pratiğinin düzeltilmesi için gerekli anahtarı sağlar. Egemen sınıfların tekelindeki bilimsel üretim baskı ve demagojiyle iktidarın eylemlerinin rasyonalize edilmesinin aracı oldu ve despotizm egemen sınıfların düzenbazlığından kurtulmak isteyen herkesi sindirdi. Marksizm ise bilimi ezilenlerin hizmetine koştu. Bilimlerin gerçek misyonunun görkemli insan uygarlığını inşa edenlerin hizmetine vermek olduğunu belirtti.

Marksizmin bir devrim olması, yalnızca herkesin kabul ettiği bilimsel buluşlarından ötürü değildir. Marksizmi bir devrim yapan şey, bilimsel ve toplumsal devrimlerin aracı olması ve alternatif bir toplum için mücadele veren işçi sınıfı ve diğer toplumsal güçlerle birliğidir. Bu birlik olmasaydı Marksizm etkisiz bir akademik teori haline gelir ve tarihsel önemi kaybolurdu; çünkü Marksizm son tahlilde Marx'ın kendisinin de "Feuerbach Üzerine Tezler"de söylediği gibi dünyanın sadece yorumlanmasını değil değiştirilmesini de amaçlayan bir teoridir ve politik etkinliğin açık bir ifadesidir. Marksist bakış açısına göre mevcut toplumun oluşumunu tanımlayan sosyal ilişkiler bütününün bilimsel bir açıklaması yapılmadan herhangi bir toplumu dönüştürmek imkansızdır. Marksizm gerçekliğin farklı cephelerine ışık tutan ve onu dönüşüme uğratan aktif insan gücüyle gerçekleştirilen bir teoridir.

Bilim ile politik faaliyet arasında, pratiğin yolunu aydınlatan; farklı aşamaları açıklayan ve neyin rastlantısal neyin önemli ve temel olduğunu ayırt etmemize yarayan bir ilişki vardır. Bu yüzden doğru ve başarılı politik etkinlik, hatalardan sakınılmasını sağlayan açık ve net bir garantör olarak devrimci bilime ihtiyaç duyar. Fakat yine de sorun önümüzde

durmaktadır: Politik etkinliği yürütenlerin teoriyi doğru kavradığını kim garanti edebilir? Ya da bir teorinin olumlu niteliklerini ve dezavantajlarını tamamen bilmenin ölçütü nedir? Bu noktada bir başka soru belirir: Tarihsel olarak yeni olan eğer gerçekten işçi sınıfı ile Marksizmin birliği ise, sınıf Marksizmi nasıl bir pratik içersinde özümseyecektir? Burada, Lenin ya da Gramsci gibi etkili aydınların başını çektiği kolektif akılda ifadesini bulan komünist parti kavramı ortaya çıkar.

Ama yine de parti, günün birinde, teori ve pratikten habersiz küçük burjuva anlayış tarafından tüm geleneksel pratiklerin restore edildiği bir organ haline getirilebilir ya da sosyalizmden bahsederken despotik olmaya da devam eden büyük bir bürokratik araç olabilir.

III. Parti ve Teoriden Bürokrasi İdeolojisine

Marksist anlayışta teorinin yeri nedir? Bu soruya birçok farklı yoldan yaklaşılabilir. Diyalektik materyalizm pratiğin teoriden önemli olduğunu vurguladığında aynı zamanda teorinin pratiğe yönelerek durgunluktan çıkabileceğini belirtir. Gramsci organik aydın hakkındaki yazılarında teorik üretimin bireylerin ötesinde komünist partinin tümünün yaratıcı aynası olduğunu ifade etmişti. Gramsci'nin görüşleri tartışma kültürünün kabul edilmesini içerdiği kadar farklı düşünceleri ve eleştirileri de içerir; bu nesnel bilginin üretimi için gerekli olan demokrasinin kabulünü de içinde barındırır. Diğer yandan Lenin, bilincin nesnel bilgiyi yansıttığı yönündeki yansıma teorisindeki tezlerin ikili doğasına olduğu kadar gerçeklikle uğraşan ve onun hakkında bilgi üreten tarih bilimine de dikkat çeker. Lenin'in tezleri tüm bilim tarihinin materyalist bakış açısından tekrar okunmasını gerektirir.

Burada komünist partinin pratiklerinin anlaşılmasında gerekli olan teorik bilginin üretimindeki birbiriyle ilişkili üç öğeyi ele alacağız: Teori durgunluğu reddeder; bilginin üretimi çok boyutludur; bilginin üretilmesi için yoğunlaşma gerekli koşullardan biridir. Bu öğeler Gramsci'nin "Modern Prens" adını verdiği komünist partinin inşası boyunca akla yatkın görünmektedir. Yukarıdaki öğelerin gerçekleşebilmesi

için bilimin, demokrasinin ve değişimin egemenliğini bütünüyle kabul eden mükemmel bir partinin varlığı şarttır. Dünyanın değişmesini isteyenler partinin iç yapısında da değişimler gerektiğini kabul etmelidirler. İşte tam bu noktada işler karışır; saydığımız öğeler bürokratik partinin tek tipliği kutsayan yaklaşımıyla anlamlarını yitirirler. Ama yine de parti bürokrasinin değişim ve dönüşümü neden reddettiği sorusu yanıtlanmamış olarak kalır?

Bürokrasi tüm sorunları yukardan verilen emirlerle çözen; neyin izinli neyin yasak olduğuna karar veren elit bir kesimin oluşturduğu hiyerarşik yönetim eğilimleriyle ortaya çıkar. Trajedi, kararların kendisinden değil, bu kararların liderlik hastalığına yakalanmış kişilerce alınmasından doğmaktadır. Günlük alışkanlıklarından sıyrılamayan böyle bir lider aslında hiçbir şeydir. Belli bir öfkeyle bürokrasinin liderlik sultasının despotik bir özelliği olduğu ya da önderliğin despotizminin günlük davranışlara yansıdığı söylenebilir. Fakat sorun bazen sadece liderlik ritüellerinde dayatılan kişisel çıkarları savunma eğilimindeki sabit bir davranış biçiminde karikatürize edilemez. Burada karşımıza iki sorun çıkar: Liderlik havasının prestijine ve maddi yararlarına bağlanmak ve her türlü diyalogu reddeden, emirler yağdırmaktan hoşnut olan bireyin liderlik psikolojisi. Bürokrat artık verimsizliğin savunucusu haline gelirken bu iki öğe eleştirinin ya da değişim önerilerinin reddi konusunda birleşir. Bürokratizmin temeli felsefi idealizm, politik despotizm, ideolojik tutuculuk ve örgütsel keyfiliktir.

Tüm bu aşamalarda pratik deneyim derslerinin unutulması, yaratıcı kolektif etkinliğin çökmesi ve düşünsel yoğunlaşmanın bireyselleşmesi tek bir nedenden ötürüdür: Bürokratik pratikte önderlik hem politik hem de teorik tanımları belirleyen bir otoriteye dönüşür. Teorik, kültürel, estetik ve bilimsel cephelerin hepsi önderliğin kişiliğinde birleşir. Kuşkusuz merkezi karar almanın doğası gereği bir örgütün birlik ve sağlamlığının sürdürülmesi için doğru ile yanlış arasında çizgi çeken merkezi bir varlığa ihtiyaç olduğu ileri sürülebilir. Fakat sorun bu kadar basit değildir. Bürokratik pratikler öznel çıkarları ürettiği kadar bürokratizmin korunması için gerekli araçları da üretir. Marksizmin

bu anlamda bürokratik bir yorumu onu materyalizm maskesi altındaki idealist, dışa kapalı, otoriter bir felsefenin ötesine taşımaz. Ayrıca eğer toplumdaki sınıf mücadelesi işçi sınıfı partisi ve Marksist teoriyi üretseydi komünist partilerde bürokratik yönetimler olmazdı.

Birtakım alıntılara dayanarak Marksizmi karikatürize eden bürokratizm, Marksizmin çoraklaşmasının ve hayat içersinde karşılık bulamamasının nedenidir. Bürokratizm, Marksizmi dünyayı açıklama ve tanımlama aracı olmaktan çıkarıp sahtekarlığın ve kendini aklamanın aracına dönüştürmüştür. "Kapitalist olmayan yol"dan "insanın sınıftan önce geldiği" mitine kadar "reel sosyalizm" sloganı altında gerçeklerin altı oyulmuş, teori, olgu ve çıkarların üzerinin örtülmesine yarayan diplomatik bir ideolojik kılıfa dönüşmüştür.

Parti, devlet ve devrim kavramlarına teorik olarak yaklaşıldığında sorunun trajik bir boyut kazandığı görülür. Lenin'den önceki klasik Marksist metinler bu kavramlarla ilgili az ipucu verirler. Ancak bazı yönetimler bu eksiklikleri giderip teorize etmek yerine söz konusu sınırlı referansları kendi ihtiyaçları uyarınca çarpıttılar. Politik bir ifade aracı olarak parti, işçi sınıfının partisi ortaya çıkmadan önce de vardı. Erken-Marksistler yeni türden bir partiden bahsederken, devrim için tüm insanlığa önderlik edecek yeni kavram ve sloganlarla işe başlamadılar. Onların amacı bütün insanlığın nitel ve nicel anlamda değişimini gerçekleştirmekti. Bu belki de Gramsci'nin "her komünist bir öncü", "her birey bir filozof" ve "herkes bilim insanı ve bilgindir" derken ifade etmek istediği şeydi. Her tür hiyerarşi tasfiye edilmeli; yöneten ve yönetilen arasındaki tüm ayrımlar sona erdirilmeli, komünist partiye bağlı olanlar arasında organik bir birlik oluşturulmalıdır. Marksist bakış açısına göre insanlar arası hiyerarşinin parçalanması, egemenlik-teslimiyet ilişkilerinin reddedilmesi, aklın yüceltilmesi, irade, entelektüel etkileşim ve ahlaki, etik bütünlük vb. gibi şeyler parti için temeldir.

Sonuç olarak devrim rotasını çizen partinin gücü, onun teorik ve ideolojik homojenliğine değil, esas amaçlarda anlaşan ama bu hedeflere gidiş yolunu tartışan düşünsel

çoğulculuk ve diyaloğa dayanır. Ayrıca devrimci parti, gücünü son tahlilde sayısal güç ve disiplinden değil, değişim isteyen toplumsal güçlerle girilen ilişkilerden alır. Kısacası partinin gücü, partiyle çeşitli kanallardan iletişim kuran ve otonomi şeklinde tanımlanan bir çok halk komitesinin oluşturulma kapasitesiyle anlam kazanır. Bu tür komiteler partiyi eleştirir ve parti tarafından da eleştirilirler. Böylece oluşan halk kontrolü, her türden olumsuz ayrılık öğelerini de sona erdirir.

Parti, teslimiyet-egemenlik ilişkileri ve bürokrasiyle mücadele etmeden ya da halk kontrolü olmadan ayakta kalamayacağına göre, onun birimlerinin kolektif teorik çalışma kaynakları şunlardır: Halk hareketinin psikolojisi, sorunları, kültürü, yapısı, ve alışkanlıkları. Halka anlamadığı bir dille, yabancı yöntemlerle ulaşmak imkansızdır; halkla ancak ihtiyaçları üzerinden ilişki kurulabilir. Ama yine de Marksistler madalyonun öteki yüzünü görmelidirler: Eğer halk bir deneyimin nesnesi ya da suskun bir çoğunluk değilse, parti halkın dönüşümünü sağladıktan sonra halk kültüründen yararlanmalıdır. Parti, bürokrasiyle aktif bir şekilde mücadele etmeye ve kendi tarihini gözden geçirmeye hazır değilse, bunların her ikisi de imkânsızdır. "Kişinin kendini bilmesi aklın temelidir" der Sokrates. Kendini bilmeyen, ortaya çıktığı ve geliştiği koşullardan bihaber bir parti, ölmekte olduğunu bile fark etmeden parça parça çürümeye mahkumdur.

IV. İktidarın Fethi mi Yoksa Toplumsal Bir Alternatifin Yaratılması mı?

İşçi sınıfı hareketi tarihinin şu ünlü sloganı bilinir: Sınıf taktiği... Anlamı da oldukça basittir: İşçi sınıfı kapitalist sınıfı alaşağı etmeli ve iktidarı ele geçirmelidir. Bu taktik sekter bir eğilimden beslenir; her şeyden önce bu, yanlış bir politik tutkudur; çünkü bu eğilim komünist partinin rolünün önce iktidarı fethetmek ve daha sonra yeni toplumda insanların özgürlüğünü sağlamak olduğunu varsayar. İster komünist düşüncenin iktidarını hedefleyin isterse de iktidarı yeni bir yaklaşımla algılayan insanların yaratılmasına girişmiş olun,

asıl sorun bu yeni toplumsal yapının eski toplumun insanlarıyla nasıl oluşturulacağıdır. Çok çeşitli biçimleri olsa da iktidarın alınış yöntemi aslında o iktidarın doğasını açığa vurur. İktidarın elde edilmesi düşü geleneksel bir pratiktir; yukardan aşağıya bir yöntemle toplumun katmanlarına inilmesi, aslında işe bilinç unsurundan başlayarak daha sonra maddi gerçekliğe ulaşmaya benzer.

Bu yaklaşım, geleneksel düşüncelerle, romantizm ve toplumsal tarihe ilişkin kör cehaletin bir karışımının ürünü olabilir. Komünistlerin belli bir ülkede iktidarı alması toplumun bütünüyle komünist olduğu anlamına gelmez. Komünistlerin birçok yerde adalet için savaşıyor olması da tüm dürüst insanların komünist adaleti benimsediği anlamına gelmez. Başka bir deyişle, Marksist bakış açısına göre, komünist proje, nihai hedefin kendisiyle değil, bu hedefe yön veren yöntem ve araçların toplamıyla anlam kazanır. Sergey Eisenstein "Gerçeğin incelenmesi doğru araçlarla yapılmalıdır" der. Eğer adalet, özgürlük ve güzellikleri kuracak komünist toplumun inşası gerekliyse, bu değerlerin yaygınlaştırılması komünist iktidarın önünü açacak olan tek yoldur. Bu, Gramsci'nin de formüle ettiği gibi, komünist partinin iktidarı elde etmeden önce kendi hegemonyasını kurmasına denk düşer. Marksist bakış açısına göre, komünistler önce iktidarı ele geçirip sonradan toplumu dönüştürmeye başlamazlar. Daha doğrusu, onlar iktidarı elde edebilmek için toplumu dönüştürmekle işe başlarlar.

Bu bağlamda biz iktidarın fethedilmesi taktiğiyle sosyal-kültürel bir alternatifin oluşturulması projesi arasında bir farklılık olduğunu düşünüyoruz. İlk yaklaşım, hem politikanın hem de iktidar kavramının geleneksel algılanışını ifade ediyor. Devlet iktidarı geleneksel yöntemlerle fethedildiğinde, böyle bir yönetim, yöneten-yönetilen ayrımını sürdürmek için geleneksel araçların restore edilmiş biçimlerine başvurur. İşçi sınıfının politik projesi, yalnızca politik iktidarın el değiştirmesine indirgendiğinde ise tüm toplumsal ilişkileri otoriter ilişkiler haline getirir, toplumsal değişim fikrini ve toplumu köreltir. Eğer parti bürokratik ise bütün gelenekçi yaklaşım güç kazanır ve kapitalist politik elitin yerini söylemde sosyalist olan bir başka elit kesim alır.

Marksist yaklaşım, hakim sınıfmkilerden farklı yeni moral, kültürel, entelektüel ve estetik değerlere bağlı, geniş ve etkin bir toplumsal bloğun oluşturulmasını amaçlayan toplumsal-kültürel alternatiften yola çıkarken, gelenekçi yaklaşım otorite ve güç kavramlarından hareket eder. İktidarın alınması yöntemi iktidarın özünü de belirlediği için, kitlelerin alternatif değerlerine yaslanan bir iktidar elde etme yöntemi, yönetimin hatalarını eleştirebilen kolektif özgür insana dayalı bir alternatif yönetimi zorunlu kılar. Bu yönetim, iktidarı, bir referans noktası, hatta kolektiviteyi yansıtan bir ayna olarak savunduğu için böylece kendini de savunmuş olur. Kısacası Marksist teori açısından bakıldığında görülür ki, iktidarın alınması aslında aynı iktidarın elde tutulmasını sağlayacak nitel toplumsal ilerlemeyle mümkündür. Komünist projenin toplumun geniş kesimleri tarafından kabulü, iktidarın elde edilmesi için kaçınılmaz bir koşuldur. Aksi takdirde, bu proje, geleneksel baskı politikalarıyla çürümeye mahkumdur. Hegemonya kavramı ve kültürel-moral alternatif sorunu, demokrasiyi, politik ve entelektüel çoğulculuğu, Marksizme bağlı olduğunu iddia eden tüm siyasal projelerin gündemine kalıcı biçimde yerleştirmiştir.

Marksizmin ayırt edici noktası, iktidardan çok insanın özgürleşmesi, elitist azınlıktan çok halk katmanlarının önem kazanması, taktiklerden çok kitlelerin katılımıdır. Marksizmin toplumun tümünden yola çıktığını söylemiyorum, ama Marksizm herkesin katılımına izin veren demokratik koşullara yaslanır. Özgür düşünceler ve demokrasi yoksa, bütün sorunlar aydınlığa kavuşturulmazsa her şey anlamını yitirir. Oysa gerçeklik, kitlelere, teoriye ve öncü partiye değil, bütün bunları yeniden biçimlendiren ve tanımlayan özgür toplumsal hareketin bizzat kendisine dayanır.

Doğu Avrupa'daki yönetici partilerin korkunç çöküşü ve [bu çöküşten sonra] kapitalist tüketim kültürü ardından koşan insanların durumu da ancak bu kitleler tarafından yaratılmış alternatif değerlerin yokluğuyla açıklanabilir. Kitleler "bilinmeyen"i seçtiler; çünkü onlar bildikleri geleneksel iktidarın pratiğini ve yöneticilerin kültür, etik ve insanı ele alışlarındaki bilinen yaklaşımı reddediyorlardı.

V. Şimdi Nasıl Marksistler Olmalıyız?

Bu soru birkaç yıl öncesine kadar garip karşılanıyordu. Bir militan, Marksizmi kendi politik tercihinin ve düşünme yönteminin temeli olarak ele alır. Eski ilkeler yalnızca artık sezgilerini kaybetmiş olanlar için geçerlidir. Bir şeyler dünyamızı allak bullak etti ve geriye bir çok alanda trajik etkiler bıraktı. Bu, aynı zamanda, Marksizmin yeni bir yöntemle yeniden okunması için bir sağduyuyu da gerekli kılmaktadır. Artık yalnızca uluslararası işçi sınıfı hareketi tarihinin ve Marksist klasiklerin yeniden okunmasıyla yetinilemez. Bugünün asıl ihtiyacı, Marksizmin kitlelerle yaklaştığı ve uzaklaştığı belli başlı tüm tarihsel momentlerin değerlendirmesidir. Marksizmin yenilenmesi, Marksist teori ile kitle hareketleri arasındaki yakınlaşma ve uzaklaşmaların tarihsel ve toplumsal nedenlerinin açıklanması üzerine inşa edilebilir. Bu anlamda, tarihin bugün durduğumuz noktadan bakılarak okunması düşüncenin yenilenmesinde esastır. Bu, hem tarihin bütünüyle anlaşılmasına hem de Marksist teorinin arınmasına yardımcı olur. Bu yöntem, modası geçmiş olanların ayıklanmasını içerir; çünkü farklı düşünceleri tanımayan yöntemler teori olarak anılmayı hak etmez.

Marksistler Lenin'in, Gramsci'nin, Brecht'in, Althusser'in parlak yazılarını reddetmezler. Ancak bu metinlerin içtenlikle okunması Marksizme canlılık kazandırmaz. Çünkü asıl sorun mevcut yenilgiye yol açan nedenlerin tanımlanmasında yatmaktadır. Marksizmin düşüşünün "kötü zamanlar"dan kaynaklanmadığı kesindir; bu, daha çok hem içi boş kavramların hem de içi boşaltılan kavramların toplumsal-ekonomik gelişmeleri açıklayamaz hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. Bazıları Marksizmin birtakım yanlarının eskidiğini duyduklarında sinirlenebilirler; fakat bu Ortodoks görüşün sorunudur. Her şeyin değişip dönüştüğünü söyleyen Marksizmin bu tezlerine kendisinin uymasını engelleyen nedir? İçerdiği bütün konular ele alınmadan, Marksizmi yalnızca yazılı öğretiler üzerinden savunmanın çocukça olduğunu söyleyebiliriz. Tam tersine, Marksizmin gerçekten savunulması, onun sınıf felsefesi olarak cisimleşmesi için kültürel, politik ve toplumsal koşulların araştırılmasıdır. Bu

ideoloji, politik etkinlik ve toplumsal dönüşüm rolünden koparılırsa hiçbir anlam ifade etmez. Marksizm teori ve pratiğin birliğidir; bunlardan birinin boşluğu birliği çökertir ve bütünün anlamı bozulur.

Teorik kapsamı ve pratik biçimlenişinde sınıf mücadelesi Marksizmin kimliğini sınıf felsefesi olarak tanımlar. Bu yüzden Marksizme bağlılık sınıf mücadelesinin farklı mekanizmalarının çözümlenmesi ve bu sürece müdahale edilmesi anlamına gelir. Bu perspektif onu bir sistem ve hatta bir felsefe olmaktan kurtarır. Marksizm, ezilenlerden yana bilginin üretilmesi için belli koşullara teorik-politik bir müdahaledir. Koşullar değiştiğinde teorik araçlar da değiştirilir. Ezilenlerin koşulları değiştiğinde teorinin dili de değiştirilir; çünkü Marksizmin görevi bilgi toplamak değil ezilenleri devrim için harekete geçirmektir.

Bu yüzden Marksist teorinin geliştirilmesinde kitle hareketlerinin tarihinin incelenmesi oldukça önemlidir. İster açık ister gizli biçimleriyle olsun "kitle hareketi" kavramı sınıf kavramından net bir biçimde kopuş anlamına gelir; çünkü çeşitli toplumsal güçlerden oluşan kitle hareketinin günlük hayatı şekillendirmede söz hakkı yoktur. Aslında kitle hareketi sadece ekonomik kriterlerle tanımlanmaz; kitle hareketi, halk ile iktidar arasındaki ilişkinin doğasını ve sömürülen toplumsal grupları, politik ve ideolojik baskı altında olanları kapsar. Bu yüzden sınıf düşüncesinden türeyen halk cephesi fikri basit ekonomik tanımların ötesindedir. Ulusal-yurtsever halk cephesinin ilanı, parti kararlarıyla yaratılmış dar çerçeveli işçi sınıfı tanımlarından kurtulma girişimidir.

Asıl soru şudur: Marksizm işçi sınıfının felsefesi midir yoksa popüler bir felsefe midir? İşçi sınıfından halk kavramına geçiş, Marksizm açısından bir değişim değil midir? Marksizm aslında sınıfsal bir özle değil, daha çok sınıflardan ve sömürüden kurtarılmış özgür bir toplum öngörüsüyle tanımlanabilir. Böyle bir yaklaşım, Marksizmin gelecekte bilimsel eleştiri ve etik fikirlerle bir araya gelerek geleceği özgürce çözümlemesine izin verir. Gerekli olan şey, Marksist metinlerin korunması değil Marksizmin gerçekleştirmeye çabaladığı hedeflerin savunulmasıdır. Bu anlamda, değişim,

yazılı metinleri kapsamalı ama Marksist projenin perspektifi korunmalıdır. Marksizmin canlı olduğunu söylerken onun bazı kısımlarının değişmesi gerektiğini de kabul etmek zorundayız.

VI. Günümüz Üçüncü Dünyasında Marksist Olmak

Marksizm çöküp dağılsa da dünya nesnel olarak sınıf mücadelesi yasalarınca yönetilmeye devam ediyor. Bu yüzden Marksist olmak, bu nesnel olgunun görülmesi anlamına gelir. Althusser'in sözleriyle sınıf mücadelesi, sadece devrim güçlerinin politik pratiğinin değil, ayrıca teorik ve kültürel müdahalelerin de belirleyicisidir. Sınıf mücadelesinin doğrulanmasında Althusser, Mao Tse Tung'un sözlerine başvurur: "Sınıf mücadelesini asla unutmamalıyız." Bu mücadelenin etkileri ekonomik, politik ve ideolojik cephelerde görüldüğü gibi ulusal sorunlarda da görülür.

Hümanizmin sınıftan önce geldiğini savunan anti-Marksistlerin görüşlerinin zavallılığı en iyi Körfez Savaşı'nda açığa çıktı. Bu savaş, Güney ve Kuzey, merkez ve çevre arasındaki ilişkilere dair bir çok soruyu ortaya koyarken, ulusal kurtuluş sürecinin ulusal ve sınıfsal cepheleri arasındaki benzerlikleri de gündeme getirdi. Ulusal kurtuluş mücadelesi koşullarında işçi sınıfının teorisi tarafından yönlendirilen sınıf tavrı, ulusal kurtuluş için savaşır ve tüm bağımlılık biçimlerini reddeder. Bu yüzden sınıfsal ve ulusal mücadele bölünemez; bu ikisi, Lübnan Komünist Partisi'nin şehit yoldaşı Mahdi Amal'ın belirttiği gibi birbiriyle özdeştirler.

Emperyalizmle mücadele, savaşın yükseltilmesini sağlayabilecek bir halk bloğunun yaratılmasını gerektirir. Bu, devrimci teorinin birbirinden ayrılamayacak iki referans noktası olduğu anlamına gelir: Emperyalizmin bugünkü sınıfsal niteliğini kavramak ve tüm üçüncü dünyanın kurtuluşu için gerekli olan kitle hareketinin araçlarını araştırmak. Özellikle de Arap toplumlarındaki kurtuluş mücadelesinin Marksizmi temel alan yeni bir teoriye ihtiyacı vardır. Bu noktada şimdiye kadar gerçekleştirilemeyen Arap Rönesansı projesi hatırlanmalıdır. Rönesans, akılcılık, laiklik, demokrasi,

yeni bir toplum, kadınların özgürlüğü, eğitim ve kültürün yaygınlaşması, devlet ve dinin ayrılması çağrısıdır.

Bizim koşullarımızla diğer üçüncü dünya ülkelerindeki ulusal mücadeleler arasındaki benzerlikler, Sandinistlerin, Afrika Ulusal Kongresi ve hatta Cabral, Franz Fanon'un deneyimlerinin okunmasını gerektirebilir. Arap aydınlanmasının mirasını, popüler dini, ulusal deneyimleri ve üçüncü dünyanın devrimci teorisini içeren yeni bir teorik biçimlenme oluşturmak mümkündür. Ancak bu yeni biçimlenme, teorik ve pratik olarak sınıf mücadelesini esas alan Marksist yaklaşıma dayanmazsa kendi potansiyelini karşılayamayacaktır. Geçmişten kaçan ve yenilik iddiasında bulunan ideolojik reçetelere ihtiyacımız yok; ama öte yandan uluslararası ve yerel cephelerde etkin bir pratik müdahaleye ve sınıf mücadelesinin bugünkü işleyişinin değerlendirilmesine ihtiyaç vardır. Değişen dünyada Marksist kimliğin korunmasının tek yolu ulusal ve insani özgürleşme için çaba harcanması ve devrimci düşüncenin pratik devrimci etkinlikle buluşturulmasıdır.

Adib Nema

Arap Komünist Hareketinin Krizi: Bağımsızlık ve Sosyalizm Arasındaki Gedik*

Dünya komünist hareketi'nin krizine bağlı olarak Arap komünist hareketinin** de krizde olduğu ortadadır. Ancak yine de bu tür bir bağlantı kısmen doğrudur, bize göre, Arap komünist hareketindeki krizin tümüyle dünyadaki krizden kaynaklı olduğunu düşünmek yöntemsel bir hata olur. Böyle olursa, çöküşe rağmen analizlerinizde halen bu modelin esiri olduğumuz ve bu kliğin hareketimizin şu anki ve gelecekteki görüşlerine kısmen egemen olduğu sanılacaktır.

(*) Bu makale Al-Tariy dergisinin editörü ve Lübnan Komünist Partisi'nin Merkez Komite üyesi Adib Nema tarafından yazılmıştır ve ilk olarak Al-Hadaf'ın 1082 (22 aralık 1991) sayılı baskısında yer almıştır. Çeviri, Democratic Palestine'in Ocak-Mart 1992 sayısından yapılmıştır.

(**) Yazı boyunca kullanılan Arap Komünist Hareketi kavramıyla ağırlıklı olarak SBKP eksenindeki Arap Komünist Partileri kastedilmektedir. Yine "komünist program" gibi kavramlardan da aynı partilerin programları anlaşılmalıdır.

Kökleri perestroyka, Doğu Avrupa ve Sovyetler Birliği'ndeki politik rejimlerin çöküşünden öncesine dayanan Arap komünist hareketin bugünkü krizini anlatmakla işe başlayacağız. Bu yüzden Arap komünist hareketinin krizini bu gelişmelerin bir yansıması olarak göstermek komünist hareketin kendi yerel çerçevesiyle ilişkisi üzerine bir mantığı bize anlatır.

Bu durumu Arap toplumundaki ve ulusalcı, devrimci hareketlerdeki krizin bir parçası olarak görmek yerine, Sovyetler Birliği'nin çöküşünün bir uzantısı olarak değerlendirmek hatalıdır. Çünkü bu, Arap komünist hareketinin, kendi krizlerini kaçınılmaz olarak şubelerine bulaştıran dünya komünist hareketinin yerel bir uzantısı olduğu izlenimini yaratır. Bu, can sıkıcı bir şeydir; çünkü krizin Arap toplumu ve siyasi hareketlerinin yapısından kaynaklanan gerçek nedenlerinin farkında olmadığımızı gösterir. Bu gibi değerlendirmeler, gelecekte de komünist hareketin Arap ya da ulusal kimliğinden mahrum kalan yabancı bir nesne olmasına yol açacaktır.

Arap komünist hareketi ile Arap dünyasındaki diğer politik hareketler arasında genel olarak bir mesafe olduğuna inanılıyor. Bu mesafe, komünist hareketin, ithal teoriye sahip farklı bir tarz içerisinde görünmesine yol açıyor. Muhalif ve ilerici ulusal hareketler içinde böyle bir değerlendirme vardır. Komünist hareket içerisindeyse Arap komünist hareketini diğer hareketlerden niteliksel olarak daha ilerici yapan bilimsel bilgi ve sınıf mücadelesi, öncülük gibi kavramlara vurgu yapan yorumlar vardır.

Fakat bu yanılsamanın kendisi, komünist hareketlerin Arap tarihsel gerçekliğiyle olan bağlantılarının niteliğini gösteriyor. Bu, ideolojinin rolünü abartmaktan kaynaklanıyor. Bu, kapitalizm öncesi aşamadan miras aldığımız bir "üçüncü dünya" özelliğidir. Bu dönem ilerici ideolojinin ve özel terminolojilerin, yeni bilimsel kavramların kullanılmasının "üçüncü dünya"yla ilgili belirgin geriliklerin, özelliklerin ve çelişkilerin üstesinden gelmeye yeteceği düşünülüyordu. Şüphesiz bu kendi içinde bir yanılsamaydı. Arap dünyasındaki tüm diğer politik hareketler gibi komünist hareket de aslında ait olduğu toplumun özelliklerini içinde barındırdı. Birbiri ardı sıra gelen krizler, toplumun ve hareketlerin içinden geçtiği çe-

lişkilerin bir ifadesiydi. Dolayısıyla Arap komünist hareketinin başarısı ya da başarısızlığı, toplumdaki çelişkiler konusunda ürettiği programının başarılı olup olmamasıyla ilgiliydi.

Komünist program, Arap devletleriyle ilgili sosyo-ekonomik çelişkiler, yoğun iç politika dönemeçleri ve sömürgeciliğe karşı mücadele dönemi için iyi uyarlanmıştı. Bu dönemde Arap komünist hareketi birçok Arap ülkesinde geniş bir kitle desteğine sahipti. Fakat komünist program, Filistin meselesi ve Arap birliği gibi Arap cephesinde öne çıkan çelişkilerin üstesinden gelmeyi beceremedi. Sömürgeciliğe karşı mücadeleyle içteki toplumsal-politik mücadele arasında bir gedik açıldı.

Bu gedik daha sonra Arap milliyetçiliği ve dini hareketlerin nüvelerince doldurduldu. Arap toplumlarının somut bir çizgide toplumsal, ekonomik ve politik gelişiminin sağlanamamasından kaynaklanan bağımsızlık ve sosyalizm arasındaki gedik bunlardan bir tanesidir.

Dolayısıyla, Arap komünist hareketinin düşüncelerini pratiğe aktaramamasından kaynaklanan bir kriz vardı. İster sömürgeciliğe karşı mücadelede isterse de iç mücadelede temel çelişkilerin yoğunlaştığı zamanlarda komünist hareket, diğer politik-toplumsal hareketlerle birlikte tarihsel süreçte bütünleşti. Bu toplumun organik bir parçası haline geldi ve çelişkileri bir dereceye kadar politik ve ideolojik olarak pratik ve programlarıyla toplumun somut özelliklerini ve çelişkilerini yansıttı.

Fakat ne zaman gelişme ufkunu açacak olan pratik bir yaklaşımın belirlenmesi ikilemi belirse ve politik-toplumsal güçler bir krizle karşılaşsa komünist hareket bu durumdan kendinin bağımsız olduğunu iddia etti. Komünist hareket kendi sınıfının, politikasının ve ideolojisinin Arap Ulusal özgürlük hareketinden bağımsız olduğunu iddia ederek bu süreçle ilişkisi olmadığını bildirdi.

Bu yanılsama, hatalı bir geri çekilişten başka hiçbir anlam ifade etmiyordu ve Arap komünist hareketi de bundan iki aşamada etkileniyordu: Arap toplumundaki krizleri ve tarihsel gelişimini yanlış değerlendirme ve buna bağlı olarak yabancılaşma...

Tıkanmış Gelişme

Bir krizin boyutları tüm toplumu etkileyen bir noktaya geldiğinde, bu, tüm politik ve toplumsal güçleri etkileyecektir. Bu yüzden Arap toplumlarının yaşadığı kriz sadece doğrudan politik ve toplumsal güçlerle ilgili olmayıp bu toplumların dünya düzeninde işgal ettikleri konumdan da kaynaklanan nesnel bir sorundur. Bu, Arap ülkelerinin gelişim sürecini belirleyen artan bağımlılık ilişkilerinden kaynaklanan, kalkınma ve özgürlüğü önleyen engellerle ilgili bir krizdir. Bu, şu an iktidarda olan veya ulusal kurtuluş hareketinin başını çeken politik ve toplumsal güçlerin yükselmesine önayak olan bir durumdu.

Bu güçler mevcut koşulların yaratılmasından sorumlu değillerdi. Ama onlar, bağımsızlık, bütünleşme ya da direnişi desteklemiş ve bir ölçüde başarılı olmuş olsalar bile sergiledikleri tavırdan sorumludurlar.

Arap toplumlarının dünya düzenindeki konumu ve bu konumu yeniden üretebilecek koşul ve ilişkilerin üretilmesi on yıllar ve yüzyıllar içersinde meydana gelen uluslararası kutuplaşma çerçevesinde gelişen ilişkiler ağı içersinde şekillenmiştir. Bu "üçüncü dünya"nın yıkıcı ve saldırgan bir dünya düzeninde ekonomik, sosyal ve politik kalkınmaya yönelik bir yol yaratıp kurtulabilmesini tehlikeye soktu. Bize göre bu tehdit, hepimizi etkileyen Arap ve üçüncü dünya topluluklarının temel krizidir.

Bu genel çerçeve içerisinde politik ve toplumsal güçlerin krizi büyük ölçüde kendi mevcut programlarıyla ve ideolojileriyle ilgilidir: Bu program ve ideolojiler, gerçekliğin ve gelişmelerin kavranmasına ve toplumun çelişkilerine işaret edilmesine mi dayanıyordu? Kriz ayrıca bu güçlerin, toplum için daha iyi bir geleceğin önünü açacak bir program oluşturamamasından kaynaklanan pratik bir sorundu.

Program da pratikte diğer faktörlere bağlıdır: Birincisi ve en önemlisi, politik güçlerin sınıfsal özü, izleyecekleri ve oluşturacakları ideoloji, toplumda işgal ettikleri konum, dünya düzeniyle olan ilişkilerinin boyutları ve değişime olan ilgileridir.

Bu toplumsal ve politik güçler, Arap toplumunun çelişki-

lerini çözebilmede ve gerçekçi bir kurtuluş yolunun bulunabilmesinde kendilerine özgü krizlere sahiptirler.

Arap Ulusal Hareketi

Bu bağlamda Arap komünist hareketini Arap dünyasındaki diğer önemli akımlardan, özellikle de 1950'lerden itibaren güç kazanan Arap milliyetçi akımından ayıran kendine özgü krizleri oldu. Arap toplumunun politik gelişme seyrine bağlı olarak bu güçler de 1967 yenilgisinde bir çıkmaza girdiler. 1967 yenilgisi, 1970 Kara Eylül'ü, Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'ın çöküşü, Camp David anlaşmaları ve Körfez Savaşı bu gerileticı sürecin politik dönüm noktası olarak bilinse de aslında bunlar, bağımlılıktan kurtulamayan, mevcut dünya düzeniyle bütünleşmiş bağımlı kapitalist gelişme yolunun açığa çıkma noktalarıdır. Ayrıca bu güçler toplumda dünya düzeninin olumsuz etkilerini karşılayacak politik, toplumsal ve ekonomik mekanizmaların yaratılmasını da başaramadılar.

"Arap birliği" ve "sosyalizm" sloganlarına rağmen Arap toplumlarının kapitalist dünya düzeniyle ilişkisi güçlenerek arttı ve kapitalizm giderek buralarda yayıldı. Kapitalizm ve emperyalizm karşıtlığı, sadece Arap ulusal cephesindeki ve Arap ülkelerindeki çelişkilerin yoğunlaşmasına bağlı olarak yükselip alçalan politik bir soruna indirgendi. Bu tür politik karşıtlıklar net bir tutumun oluşturulmasına dönüştürülemedi. Körfez savaşından sonraki gelişmeler, özellikle de barış görüşmeleri, sadece bu sürecin bir sonucuydu ve politik karşıtlıkların Arap ülkelerinin yıllar önce itildiği bağımlı ekonomik ve sosyal düzlemde eritilmesi girişimiydi.

Bu yüzden politik ve ekonomik özgürlüğün yanı sıra birlik, sosyalizm ve kalkınma üzerine kurulu bir proje için işgal altındaki Arap topraklarının kurtuluşunu gerçekleştirme görevini üstlenen ve devlet iktidarını ellerinde bulunduran güçler bu projeyi gerçekleştirmeyi başaramadılar. Aynı zamanda tüm Arap dünyası bu amaçlardan uzaklaştı.

Öte yandan, kendine özgü yanları olmakla birlikte Arap komünist hareketinin krizi de ayrı ölçüde ciddiydi.

Arap Komünistleri

Arap komünist hareketi, Arap cephesinin önündeki ulusal kurtuluş aşamasına yönelik ciddi bir teorik çözümleme ya da program oluşturamadı. Aslında programları, tüm Arap devletlerinde devrimci değişim sürecini öne çıkaran sosyalizmin ta kendisiydi. Sovyet modeli, adaptasyon için uygun görüldü ve bu mantık, bağımsızlık ile sosyalizm arasındaki boşlukları doldurabilecek bir program ve farklı teorik çözümlemeleri üretebilecek bilimsel sosyalist Arap hareketinin kurulmasını engelledi.

Aslında bazı Arap komünist partilerinin bu yönde çabaları oldu, fakat bu açığı onlar da kapatamadı. Bir örnek vermek gerekirse, Lübnan Komünist Partisi'nin 1968'deki ikinci kongresinde onaylanan program cesurcaydı, fakat bu program da sosyalizm ile bağımsızlık mücadelesi arasındaki boşluğun ancak bir kısmını kapatabildi. Kongre, doğru bir başlangıç noktasından hareketle Arap meselesinin emekçi sınıfın meselesi olduğunu ve bu meselenin çözümünde her toplumsal sınıfın kendine özgü çözümünün olduğunu belirtmişti.

Kendi krizini sınıf önderliğinin ve devrimci alternatifin krizi olarak saptayan bu program, ulusal kurtuluş için teorik ve politik yönelimler yarattı. Ancak program, bağımlılıktan kurtuluş ve kalkınma sorununu toplumun sorunu olarak bir bütün halinde değerlendirme noktasına gelmedi. Bu yüzden de bağımsızlık ve kalkınma hakkındaki tartışma parti programlarının gündeminin dışında kaldı ve böylece büyük ölçüde sadece politik sonuçlarla yetinildi. Sorunu ele almaya çalışan girişimler de sorunun özüne inemedi ve sadece etrafında dolandı. Bu girişim Arap toplumunun gerçekliğinden kaçıp Sovyet modeline yönelen Arap komünist hareketinin yanlış ideolojik yolunun önünü açtı.

Sorunun yalnızca sınıfsal olduğunu saptamak gerçeğin önemli bir kısmıdır, fakat bu tüm gerçekliği açıklamaz. Arap komünist hareketinin dogmatik mantığına göre, Arap kurtuluş hareketinin başını çeken güçlerin desteklediği ütopyacı, eklektik, küçük burjuva sosyalist görüşü krizi yaratan asıl faktördü ve onlar (Arap ulusal hareketleri) bilimsel sosyalizme ve onun somut biçimi olan Sovyet modeline sadık kalma-

mışlardı. Bu mantığa göre krizler yeni bir sınıfın önderliğinde ve Sovyet modeli takip edilerek aşılabilirdi. Bunu gerçekleştirebilmek için devlet iktidarını elde edebilecek devrimci sınıf ittifaklarını ve mücadelesini desteklediler. Daha sonraki aşamada da, Arap küçük burjuva ideolojisinin hatalarını barındırmayan bilimsel sosyalist teorinin benimsenmesi yoluyla adım adım sosyalizme geçişin sağlanacağını iddia ettiler.

Komünist hareket, Arap ulusal kurtuluş hareketinin başını çeken güçlerin (ve özellikle bunların iktidarda olanlarının) krizde olduğunu, çünkü bunların toplumu değiştirmek için bilimsel sosyalizmi, yani Sovyet çizgisini benimsemediklerini düşündü. Ne var ki, komünist hareket, kendi Sovyetik ideolojisinin krizde olabileceğini düşünmedi!

Oysa başarısızlığın nedeni Arap cephesinde bu formülasyonun uygulanmamış olması değildi. Esasen bu komünist hareket, bu devletlerin dışında ve içinde zaten önemli bir konum işgal etmediğinden program ve tezlerinin de test edilmesi söz konusu değildi. Ama yine de bu model, ulusal kurtuluş hareketinin içinde ilerici ve devrimci bir yer edinerek ve Sovyetler Birliği'nin Arap Komünist hareketinde ortak teorik zemin olarak benimsenen programı uygulandığından ve büyük ölçüde doğru eleştiri ve tezlerden kaynaklanan bir özgüven kazandı.

Ancak Sovyet modeli bugün, yıllardır içinde barındırdığı derin yapısal krizi tüm cephelerde yaşıyor. Bu modelin çöküş nedeni, Arap toplumunun ulusal kurtuluş, bağımsızlık, demokratik değişim, kalkınma süreçlerinin kavranması için gerekli teori ve bilimsel programın olmayışıyla ilgilidir.

Dünya komünist hareketindeki krizlerin etkileri hepimiz için zorlayıcıdır ve sadece Arap komünist hareketini etkilememektedir. Yakın gelecekte uluslararası güç dengelerinin ve en azından dünya düzeninin tek kutuplu bir dünyaya dönüşmesi ciddi bir gelişmedir. Bu durum üçüncü dünya ve onun parçası olan Arap dünyası için çok ciddi bir konudur. Körfez Savaşı ve sonuçları, komünist hareket dahil tüm Arap politik-toplumsal güçlerini etkileyecek en açık belirtidir.

Sonuç olarak, uluslar arası cephedeki çöküş, Arap komünistlerinin Arap toplumlarının sorunlarına bağlı olmadıkları

yanılsamasından kurtulmalarına yardımcı oldu. Bu yanılsama değişim için gerçekçi bir programın oluşturulmasını önlemişti. Şimdi ise Arap komünistleri, bir Arap politik-toplumsal gücü olarak, diğer devrimci güçlerden "doğuştan" ayırt edici niteliklere sahip olmadığını bilmelidirler. Arap komünistleri bugün krizin üstesinden gelebilmek için devrimci bir pratiğe gereksinim duymaktadırlar. Ve bunun ilk ayırıcı ölçütü, Arap toplumunu özgürlük, demokrasi ve sosyalizme taşıyacak alternatif bir yolun izlenmesi için bilimsel çözümlemeler yapmak ve etkin bir program oluşturmaktır.

Dr. Faysal Darraj

Filistin Kurtuluş Örgütü Sol Hareket ve Ulusal Birlik*

Bir ulusal cephe oluşturma sorunu, tarih boyunca, ilerici güçler ve ulusal kurtuluş hareketleri için can alıcı bir sorun olmuştur. Böyle bir cephe, bir sınıfla sınırlı güçleri ilgilendiren siyasi amaçlara ulaşmak için yürütülen ortaklaşa, olumlu bir eylem demektir. Ulusal cephenin biçimi ve işlevi, onun farklı tarihsel mücadelelerde olumlu bir temel oluşturmasını sağlamıştır.

Ekim ve Çin Devrimleri, kendilerine özgü bir öncünün, yani komünist partinin adıyla birlikte anılır. Yine de bu iki partinin pratiği ve programı, gizliden gizliye ya da açıktan açığa, toplumun büyük çoğunluğunun çıkarlarını dile getiren geniş bir ulusal cephe politikası uyguluyordu. 2. Dünya Savaşı'nda

(*) Bu yazı, ilk kez Al-Hadaf'ın 27 Eylül 1992 tarihli özel sayısında yayınlanmıştır. Daha sonra aynı yazı, Democratic Palestine'in 53. sayısında İngilizce olarak basılmış ve bu kaynaktan çevrilerek Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Barikat dergisinin Eylül-Ekim 1994 tarihli 18 sayısında yayınlanmıştır.

Nazi ordusu Fransa'yı işgal ettiğinde, komünist ve sosyalist partiler, Nazi tehlikesine karşı direnmek üzere gerekli temeli oluşturacak bir ulusal cephe kurdular. Vietnam ve Cezayir de aynı olaya tanık oldu. Bu iki ülkede kurtuluş cepheleri kuruldu. Şili'de Salvador Allende'nin trajik deneyimini ve Nikaragua'daki Sandinist hareketi de anımsayabiliriz. Tüm bu örneklerde ve diğerlerinde, ulusal demokratik ve ilerici güçler, kitlelerin ortak iradesini dile getiren bir politika izlemek için tüm yaşamsal toplumsal güçleri kapsayan bir siyasi çerçeve oluşturmuşlardır.

Bu sorunun önemi, Bulgar komünist lideri Dimitrov'u, özellikle böyle bir cephe konusunda, geniş biçimde yazmaya yönlendirmiştir. Dimitrov'a göre bu cephe üç temel unsura dayanmalıdır: Birincisi, düşmanın kimliğini ve hedeflerini ortaya çıkarma zorunluluğu; ikincisi, düşmanla savaşmaktan dolaylı ya da dolaysız çıkarı olan toplumsal güçleri saptama zorunluluğu; ve üçüncüsü, zafere ulaşmak için uygulanacak doğru politikayı belirleme zorunluluğu.

Burada iki olasılık sözkonusu. Birincisi ancak ve ancak devrimci güçler iktidardayken uygulanabilir. Bu durumda devrimci güçler, Bulgaristan Komünist Partisi'nde olduğu gibi, kendi siyasetlerini belirleyebilir ve yürütebilirler. İkinci olasılık sözkonusu ise, yani devrimci güçler iktidarda değilseler görevleri daha da karmaşıktır. Birlikten, geleneksel politikalara karşı çıkmak ve bunları zayıflatmak için sürekli bir mücadele biçimi olarak yararlanmalıdırlar. Bu durumda doğru politikaları ortaya koymak ve desteklemek, belirli siyasi hedeflere ulaşmayı özleyen toplumsal güçlerle günlük karşılıklı etkileşimi gerektireceğinden, mücadele cephe içinde ve halkın siyasi yaşamında sürdürülmelidir.

Hatırlanacağı gibi, Fransız komünistleri Maurice Thorez, V. Rochet ve Jacques Duclos, Fransa'da halk cephesi sorununu ortaya atmışlardır. İncelemeleri, "Bir Savaş Biçimi Olarak Birlik" başlığı altında, bir kitapta toplanmıştır. Burada savaş sözcüğü, komünistlerin birleşmeyi öngördüğü öteki politik güçlere, özellikle de Sosyalist Parti'ye gönderme yapmaktadır. Fransız komünistlerinin konumu, şu sloganla özetlenebiliyordu: "Birlik için mücadele, birliğin içinde mücadele ve mücadelede birlik." Ayrıca, Fransız Komünistleri, devrimci

güçler doğru bir politika ortaya koyup hayata geçiremezlerse, özlemini duydukları cephenin amaçlarına ulaşamayacağı sonucuna varmışlardı. Bu sonuç, mücadelenin özüne ışık tutmaktadır; yani, devrimci ve merkezi güçlerin siyasi bir cephesini yaratmak, eğer bu cephe, biçim ve içerik bakımından devrimci güçlerin konumunu güçlendirmezse, anlamsız olacaktır. İlerici güçlerin etkisinden yoksun bir cephe, merkezci ve oportünist güçlerin elinde önemsiz bir araç olup çıkacaktır.

Bu konu birçok kitapta ele alınmıştır, fakat doğruyu bulmak isteyenler için en iyi kaynak pratik deneyimin ta kendisidir. Örneğin Vietnam deneyimi, ulusal cephenin ideal örneğidir. Bunun tam tersi olan birçok örnek de vardır. Fransa'da, 1930'ların ikinci yarısında Leon Blum'un halk arasında sevilmeyen politikası yüzünden, halk cephesi yalnız başına kalmıştır. Şili'de halk cephesi, Sosyalist Parti'nin fazla esnekliği, kitleleri silahlandırmayı ve örgütlemeyi reddetmesi yüzünden, Allende'nin fedakârlığına ve kendini adamışlığına karşın çökmüştür. Cezayir'de devrim, diktatörlüğün tohumlarını da birlikte getirmiş, bunun sonucunda, zaferden sonra, komünistlerle demokratlar arasındaki ilişki kopmuştur.

Başarılı olsun olmasın, ulusal cephelerin geçmişteki deneyimlerinden, bazı ilk sonuçlar çıkarılabilir. En başta, Afrika Ulusal Kongresi'nde (ANC) olduğu gibi, açıkça belirli, tutarlı bir siyasete dayalı politik netlik, ulusal mücadeleyi nihai hedeflerine doğru götüren temel bir etkendir.

İkincisi, halk cepheleri sözkonusu olduğunda, demokrasinin iki anlamı vardır: Herhangi bir ulusal cephe için uygulanması zorunlu olan demokrasi ve cephe ile halk güçleri arasında yer alması zorunlu olan demokratik ilişkiler. Birinci durumda, gelişen ve değer kazanan görüşler, tavırlar, örgütler ve hatta kişiler, kabile, hizip ve örgüt hesaplarından uzaklaştığında, demokrasi nesnel ölçütlere güvenle bağlanma yoluyla ortaya çıkar. İkinci durumdaysa, demokrasinin halk hareketine dayanması, yani halkın tutumuna, özlemlerine, fedakârlıklarına ve hatta ruh haline saygı duyması dolayısıyla ortaya çıkar. Bu ikinci durumda, ulusal cephe, plan ve tasarılarını, belirli koşullarda halk hareketinin yeterlilik düzeyinin ışığında hazırlar, değiştirir ve geliştirir.

Her türlü karışıklığı önlemek için, sorumluluk ve olabilirlik arasında bir ayrım çizgisi çekmeliyiz. Sorumluluk, demokratik halk eyleminin tarihsel amaçlarını sürekli savunmak anlamına gelir, olabilirlik ise istenenle olanaklar çerçevesinde bulunanı birbirinden ayırmayı içerir. Bu ayrım da uygun bir zaman dilimine oturtulmalıdır: İsteneni belirsiz bir geleceğe ertelememeli, mümkün olanı ise, geleceğin ufuklarının getireceği potansiyelleri küçümseyerek, şimdiki kurulu düzene bağlı kılmamalıyız. Kısacası, militan kendiliğinden hareketleri yaratıcı eylemlere dönüştürecek biçimde, yükümlülük ve kendiliğindenlik ikilisini başarıyla uygulayabilen, örgütlü ve örgütsüz siyasi biçimler aramalıyız.

El Fetih'in İdeolojisi: Maskeler Hiyerarşisi

1948'de Filistin topraklarından zorla çıkarıldıktan sonra Filistinliler, geri dönüş umutlarını Arap yönetimlerine bağlamışlardı, ta ki ulusal davalarını Arap krallarının ya da devlet başkanlarının ellerinden çekip almak, bağımlılık ve pasiflik durumundan kendilerini kurtarmak zorunda olduklarını acı deneyimleriyle öğreninceye kadar... Filistinli imajı değişti, artık Filistin denince, bir sığınmacı değil, bir gerilla canlanıyordu herkesin gözünde. Bu değişim çok yönlüydü: Siyasi düzeyde, bağımlılıktan özerkliğe geçiş anlamını da kapsıyordu. Ahlaksal/insancıl düzeydeyse, baş eğme başkaldırıya dönüşmüştü. Bu değişim, klasik çatışma biçimlerinden, uzatmalı halk savaşına inanan, başkalarının devrimci deneyimlerini özümleyen ve pratik anlamda Arap yönetimleriyle İsrail arasındaki resmi ilişki biçimini eleştiren, yeni tipten savaşçıların başlattığı silahlı halk mücadelesine niteliksel bir geçiş anlamına geliyordu. Bu niteliksel, çok boyutlu geçişin sonucu olarak, Filistinliler saygı ve hayranlık kazandılar. Halk iradesine dayalı, milliyetçiliğini militanca savunan yeni bir Arap ulusu perspektifiyle emperyalist-Siyonist işbirliğini yenmeyi amaçlayan yeni bir mücadele biçimini yenilmiş Arap kitlelerine kabul ettiren bir öncü gözüyle baktılar onlara.

El Fetih, bu yeni eğilimi başlatan gücü oluşturduğundan, silahlı mücadelenin, yurda dönüşün, şehitliğin, zaferin vb. ilk

sloganlarını atan ve hayata geçiren yapı olduğundan apaçık bir üstünlük kazandı. El Fetih'in keskin bir öngörüşe sahip ideolojisi, El Fetih herkesin örgütüymüşçesine, hepimizi anayurdumuza götürecekmişçesine, herkesi hoşnut eden ve kimseyi rahatsız etmeyen, anlamı açıkça belirgin olmayan genel sloganlar halinde yayıldı. Bu sınırlar içerisinde, El Fetih bir anda, egemen ve yönetici bir güce dönüşmüştü ve 1967'de Haziran yenilgisi dramatik ölümünün habercisi oluncaya dek, olumlu kurtarıcı rolü oynayan Arap ulusal burjuvazisinin klasik işlevini çağrıştırıyordu. El Fetih, geçmişteki "aydın burjuvaziyi" de anımsatıyordu, böylece tarihte eskiye dönüş gibi görünüyor, fakat önemli yeni katkılarda bulunuyordu.

El Fetih kitlelere güvenen ve kendisi de onların desteğini kazanan, egemen bir güç olarak ortaya çıktı. Kitleleri son hedefe götürmeye, onurlarını kurtarmaya, hayallerini ve özlemlerini gerçekleştirmeye yeterli bir güç olduğu görülüyordu. Aslında, El Fetih'in egemen duruma gelmesinin nedeni, kelimenin tam anlamıyla önder bir güç oluşundandı. Kitlelerin özlemlerinin bilincindeydi ve bunlar için savaşıyordu, ilk Filistin örgütü, ilk şehidi veren örgüt imajını benimsemişti. Kitle örgütleri düzeyinden başlayarak, FKÖ'nün temsil ettiği ulusal cepheye varıncaya dek, Filistin ulusal mücadele arenasında başrolü oynadı.

Yalnızca birkaç yıl içinde El Fetih, Filistin arenasında, birçok nedenden dolayı en etkili güç olarak kendini kabul ettirdi. Birincisi, bu örgüt, kuvvetli dozda romantizm içeren Araplık sloganları altında sürdürülen mücadele yıllarından sonra, Filistinlilere politik bakımdan bağımsız bir temsilci kazandıran, özbeöz Filistinli bir örgüt olarak ortaya çıkıyordu. Bu bağımsızlık atılımı, tüm ulusal siyasi güçlerin yetersizliğini açığa vuran 1967 yenilgisinin ardından hızlanmıştı. Ayrıca, İsrail'e bir yanıt olan silahlı mücadele sloganını da ilk kez El Fetih örgütü atmıştı. El Fetih'in, ilk yıllarda, zaman zaman abartıya varan, hatta yüksekten atan açıklamaları, kendisini tüm öteki örgütleri ardından sürükleyen yeni bir örgüt olarak tanıtıyordu. "Arap düşünüşünün tam tersi olan El Fetih mantığının açıklığı, ta baştan beri ortaya attığı bir dizi slogandan bellidir. Silahlı halk mücadelesi sloganı, hem klasik savaş hem de yıldırım savaşı kavramlarının reddi anlamına

gelir. Üstelik de bu slogan, yani Filistin için kurtuluşun birlik yolundan geçtiği anlayışı, Arap birliği kuruluncaya kadar kurtuluş savaşının ertelenmesi görüşüne taban tabana zıttır," diye yazıyordu Hani El Hasan 1972'de, Palestinan Affairs dergisinin 7. sayısında.

Çelişki sözcüğü, El Fetih'in ilk yıllardaki tüm kuramını özetler. Bu, mücadele aracılığıyla birliği gerçekleştirecek, dinamik bir silahlı halk eylemi kuramıydı. Yine de, bu savın yurtsever tonu ve taşıdığı iyi niyet, onda varolduğu ileri sürülen açıklığın bulunmadığı gerçeğini örtemiyordu. Çünkü bu sav, asla düşman hakkında ya da El Fetih'in kendisi hakkında, açıkça belirgin bir ideoloji ya da kurama dayandırılmamıştı. 1967 yenilgisinin nedenlerini ve bundan kaçınmak için neler yapılması gerektiğini açıklayacak bilimsel bir analizden de yoksundu.

Egemen Arap ideolojilerini reddetmekle El Fetih'in bir ideolojiye sahip olma düşüncesini bile bir yana itmek istediği, savaşmanın pratik deneyiminin savaş ideolojisini yarattığını düşündüğü görülüyor.

Açığını kapatmak için, El Fetih, kadrolar oluşturan ve onları idealleştiren, abartılı bir teknik yönetsel sistem getirdi. Her şeye karar veren bu kadrolardı, halk güçleri kadroların kararlarını yerine getiren hammaddelere indirgenmişti. Bu eğilim, kısmen geçmişle bugün ve istenenle mümkün olan arasında keyfî bir ayrım yapma gibi soyut görüşler karşısında gözleri kamaşan bir grup aydının oluşturduğu El Fetih lider kadrolarının toplumsal yapısından kaynaklanıyordu. Soyuta yönelik bu eğilim, gerçek bir ulusal iradeyi dile getiriyordu, fakat en başta, kendilerine kültürsüzleri yönetme hakkı veren, lider kadrosunu beyinler, savaşçılarıysa fiziksel güçler olarak görmelerine yol açan ve böylece kitleleri üstün yeteneğe sahip liderlerin elinde önemsiz bir alete indirgeyen kültürü, bir statü ve prestij aracı sayan geleneksel aydınların ifadesiydi.

Başlangıçtan beri El Fetih, geleneksel aydınların mantığıyla yönetilmişti. Hareket büyüdükçe, statü olarak bu aydınların felsefesi, dar ve kapalı bir bürokrasi çevresi oluşturarak maddi bir boyut kazandı. Sonra bu siyasi seçkinler

grubu, reddettikleri halk denetimi için erişilmez hale gelen, ayrıcalıklı bir bürokrasiye dönüştü. Bu bürokratik seçkinler grubu, popülist ideolojiyi ihtiyaca göre, ya kendilerini halktan ayıran, ya da halkla birleştiren bir maske olarak takındı. Silahlı mücadeleden ve kutsal dava uğruna şehitlikten söz ederken halkla birleşiyor, yalnızca bir taktik olarak uyguladıkları silahlı mücadele de dahil, bir takım siyasetler güderken halktan ayrılıyorlardı.

Tüm bunlara, Arap petrol devletlerinin yardımının eklenmesi, seçkinler grubunu, örgütün halkın üzerinde egemen olduğu kapalı bir siyasi kuruma dönüştürdü. Bu tanım gerçi soyut kalır, ama çok önemli gerçekleri, özellikle de tüm ulusal iradenin bir bireyin kişiliğinde ya da en iyi olasılıkla bir birey grubunda cisimleştiği geleneksel siyasi eylemi kusursuz temsil ederek gelişen mutlak hiyerarşiyi ortaya koymaktadır. Bu hiyerarşik düzen, siyasi eylemin papazlık mevkii gibi bir şeydir, burada ulusal eylem hareketleri, yüksek bir seçkinler grubunun katılımıyla gerçekleştirilen başkalarına kapalı bir törene indirgenmiştir. Bu, en müthiş biçimiyle geleneksel politikadır, bunun yan ürünleri görüşlerin tekdüzeliği, muhalefetin reddedilmesi, siyasi kurumların özel mülkler gibi işlem görmesi ve bunların kendi başlarına birer erdem sayılması, artı keskinleşen bürokrasi ve egemenlik-boyun eğme ikilisinin onaylanmasıdır. Bu durumda, kurumun korunması nihai amaçtır ve tüm uygulamalar da bu bakış açısından geliştirilir.

İdeolojiye Karşı Bürokrasi

Papazlık siyasetine en iyi uyan ideolojik unsurlar nelerdir? Bunlar, kişinin bir Filistin devletinden, ulusal haklardan, zorunlu barıştan, kutsal Kudüs'ten, doğru çözümlerden, karşılıklı birbirini tanımadan- Arap dayanışmasından, Müslüman halkların birliğinden vb. söz edebileceği genellemeler ve soyutlamalardır. Sloganlarla hedefler arasındaki yaşamsal bağı oluşturan halkalara burada yer yoktur. Daha da kritik olanı, Filistin'in Siyonist sömürgecilikten kurtuluşunun ideolojik savı da burada yoktur. Kurumsal tartışmaların sisleri arasında insanlar kaybolur gider; bu, apaçık bir ulusal ideolojinin yokluğunun, fakat iyice belirlenmiş bir otorite yanlısı ideolo-

jinin var olduğunun ifadesidir; sanki ulusal davayı değil de siyasi kurumları korumak gerekliymiş gibi... Böyle bir bakış açısı, İsrail'in emperyalizmle bağlarını kopardıktan sonra Arap dünyasıyla birleşmesi olasılığı, Arap ve İsrail uygarlıklarının birleşmesi, Filistin ve İsrail "dehalarının" bir araya gelmesi gibi bir takım çarpık görüşler doğurur.

Buna benzer tüm ideolojiler, gerçeklerden çok, kurumsallaşmış irade ya da çıkarlara dayalı bir siyaset yaratır. Bu tür ideolojiler, kurumu yaratan tarihten çok, bu kapalı kurumun geçmişinin ifadesidir. Soyut ideoloji, kısa süreli ve belirli bir amaca yönelik yapıda, değişen koşullara göre, zaman zaman şunu bunu değiştiren, standart bir politika doğurur. Bu politika, Filistin halkının silahlı mücadele yöntemiyle başlar ve sahne arkası diplomasisi aracılığıyla kendini yönetmesi son bulur. İdeolojide genelleştirme, genel ve ne olduğu belirsiz bir politikaya götürür. Sonuç olarak Kudüs'e dönüş, kahramanlık ve şehitler konusunda konuşanların sesleri yükseldikçe verilen ödünler de birikir. İsrail'i tanır, gizli bir diplomasi sürdürür ve intifadayı her fırsatta överler. Öteki Filistinli fraksiyonlarla diyaloga girmeyi nefretle reddederken düşmanla konuşmak için deli olurlar. Genelleştirme bağlamında, kurum, statüsünü korumak için mücadele eder, kendi hayatta kalma uğraşına dalmıştır. Uluslararası düzeydeyse kurum, Arap ve İsrail düzeyinde meydana gelen dramatik değişimlere karşın, yeni eylem biçimleri aracılığıyla dönüşüm aramayan, durağan bir yapı halini alır. Değişiklik varsa bile, bu ancak geriye adım atma ve daha çok ödün verme biçimindedir.

Yüzeyde Kalan Ulusal Birlik

Bu genelleme ve muğlaklık bağlamında ulusal birlik ne anlama gelir? En azından, yanıtın bir kısmı sorunun kendi içindedir; çünkü buradaki birlik tipi, bazı koşullar altında var olan ve kurulu düzeni korumayı amaçlayan genel bir tiptir. Bu, mücadelesiz bir birliktir, mücadeleyi minimuma indiren bir birliktir, çünkü mücadele her şeyden önce eylem ve değişimin unsurlarından biridir.

Burada, FKÖ içindeki en büyük muhalif güçlerin, en başta FHKC ve FDKC'nin (Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ve Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi) ve yine Filistin

Halk Partisi'nin (eski komünist parti) rolüyle ilgili yeni bir soru karşımıza çıkar. Bu sorunun iki yanıtı vardır. Biri basit, diğeriyse daha karmaşıktır. İlk seçeneği ele alırsak; FKÖ içindeki yönetici aygıt, ayrıcalıklara kokuşma noktasına varacak derecede bayılan bir bürokratik tabaka üretirken, muhalif güçlerin bir ölçüye kadar ve pürüzlü bir biçimde de olsa, bu olayı kontrol altına aldığını ya da üstesinden geldiğini söyleyebiliriz. Ancak, bu ahlaksal kısıntılar, bürokratik eğilim üzerinde caydırıcı bir etki yaratmayı başaramamış ve bürokrasinin günlük tekdüze rutini yönetmesi, salt yönetsel bakımdan önem taşımıştır. Ahlaksal ölçütler, durağan yapılar bağlamında önemini yitirmiştir ve bu yapılar tembellik doğurur. Üstelik bu durağan yapılanma, örgütün başlangıçtaki özlemleriyle, bunları gerçekleştirmede gösterdiği güncel hüner arasında bir uçurum yaratır, çünkü sloganları pratiğe geçirme düzeyinin yükseltilmesi alışkanlık ve geleneklere karşı isyana, deneyim ve yeniliklerin kabulüne ve hatta yeni politik yaklaşımları deneme riskini göze almaya yol açar. Bu elbette ki, partinin önderliğindeki durağan yapılanmaya ters düşer, bürokratik alışkanlıkları temelinden sarsar ve sınırlı bile olsalar, bu alışkanlıkların getirdiği günlük ayrıcalıkları tehlikeye atar.

Ne FHKC ne de FDKC'nin siyasi ya da ideolojik genellemeye inanmadığı kesindir. Her ikisi de, sözüm ona "barış süreci" ve ulusal birlik kavramı konusundaki politik ve ideolojik açıklığın daha yüksek bir düzeyine erişme çabası içindeler. Ama ne yazık ki, bu açıklık hep gelip bürokratik uygulamalara toslamakta ve bu yüzden hayal âleminin sınırlarını aşamamaktadır. Bu ise, kısır döngüye götürür. Bürokratik alışkanlıkların kısırlığı açıklığı bulanıklaştırır ve yeni yaklaşımların özümlenmesinde sığlığa neden olur. Bu, FKÖ tarafından temsil edildiği gibi, aynı anda ulusal birlik çerçevesinin hem içinde hem de dışında muhalefet örgütlenmelerine yol açar. Bunlar, ulusal birliğin parçasıdırlar, çünkü FKÖ'nün birliğine aittirler ve bu birliği savunmaktadırlar. Aynı zamanda, dıştadırlar çünkü egemen lider kadrolarının iradesine uygun hareket etmemektedirler.

Bu ikilemi çözmeyi denemek için, bu örgütler egemen liderliğin hatalarını eleştiriyor, hatta mahkûm ediyor,

FKÖ'nün kuruluşlarına reform çağrısında bulunuyorlar. Söylemek bile gereksiz, bugünkü koşullarda bu reforma asla girişilemez, çünkü gerçekte en azından kokuşmuş kuruluşlar kadar büyük bir sorun da reform çağrısı yapan güçlerin içinde bulunduğu karmaşadan ve tutarsızlıktan kaynaklanmaktadır. Aslında ilk önce bu güçlerin yeni siyasi formüller ve yeni ittifak biçimleri arayarak, kendi kendilerini reformdan geçirmeleri gerekir.

Sorunun daha karmaşık yanıtı, FKÖ'nün birliğini ulus çapında savunmanın mantıksal zorunluluğuna bağlıdır. Çünkü FKÖ, Filistin halkının bağımsız siyasi temsilcisidir. Burada iki etken iç içe girmiştir: Bunlardan birincisi tarihi etken, yani Filistin halkının bağımsız karar verme hakkı ve ulusal temsiliyet mücadelesidir. Bu bağlamda, FKÖ onların ulusal kimliğidir, mücadelenin simgesi, ürünü ve gerçeğe dönüşen özlemlerinin cisimleşmesidir. İkinci etken, "ulusal ruh hali" ile ilgilidir. FKÖ'yü terk etme ya da iradesini çiğneme düşüncesi bile Filistinli kitlelerce nefretle reddedilir, çünkü FKÖ, onlar için düşmana baş eğdirmeyle eşanlamlıdır. Burada tartıştığımız konu, ulusal etkenin önemini ve halkın duygularının içtenliğini küçümsemek anlamı taşımaz. Ama dikkatimizi daha çok ulusal birliğin nesnel anlamı üzerinde odaklandırıyoruz. Nesnel olarak konuşursak, şimdiki biçimiyle Filistin ulusal birliğinin, mücadeleyi reddeden, bunu küfür ve ihanet sayan durağan bir şey olduğunu itiraf etmeliyiz. Kuşatılmış bir kurtuluş hareketinin zorunlu kıldığı ulusal birlik biçimini inkâr eden, yüzeysel bir birliktir bu.

Bu sonuç bizi bundan sonra sorulacak soruya götürür: Egemen bir geleneksel otoriteyle, verebileceği pek az bir şeyi olan muhalif güçler arasında nasıl bir ulusal birlik biçimi kurulabilir? Böyle bir birlik, iki unsura dayanabilir: Birincisi, bürokratik uygulamanın belirlediği, çeşitli siyasi güçler arasında egemenlik-boyuneğme ikilisini yeniden üreten bir durumdur. Önemli kararlar ancak büyük örgütlerin liderleri ya da lideri tarafından alınır, ufak tefek sorunların çözümüyse daha küçük örgütlere bırakılır.

İkinci unsur, gerçek güç dengesinden kaynaklanır. Geleneksel yönetim, aynı zamanda en güçlü yönetim olduğuna göre, geleneksel bir siyasi birlik formüle edecektir. Gerçekte

bunun anlamı, ulusal birliği temelden yıkmaktır. Geleneksel yönetimlerce kontrol edilen uydurma örgütleri zorla dayatmak, gerçek örgütleri bölmeye, sabote etmeye ve dağıtmaya çabalamak; rüşvet yedirmek, kadroları yozlaştırmak ve ulusal kuruluşları yapay biçimde çoğaltmak; ayrıca yalan yanlış propaganda gibi uygulamalar, geleneksel siyasi birliğin kullandığı yöntemler arasındadır.

Böyle bir durumda, ulusal birlik bir kota sistemi biçimine bürünür. Burada ortak iradeyi dile getirecek bir ulusal siyasi programdan ziyade, "özel mülkiyet" birlik için dayanak noktası halini almıştır. Siyasi program, her örgütün böylesi bir ulusal birliğe yanaşmanın bedeli olarak payına düşeni koparmak istediği bir kota sistemi tarafından bir yana itilir. Böylece, ayrılığın ve koalisyonun dayanak noktası bir politik platform değil de kotalar olduğundan, ulusal birliğin temelleri çarpıtılır, altı üstüne getirilir.

Reform isteği bile, payların bölüşüm sisteminde reform yapmaya indirgenir. Politik ve ideolojik sorunlar yerini sıradan yönetsel işlere bırakır. Filistin ulusal birliği, egemen liderliği nasıl ebedileştirdiğine bağlı olarak değerlendirilir. "Mücadelede birlik, birlik içinde mücadele" ilkesi, yukarıda sözünü ettiğimiz basit nedenden dolayı anlamını yitirmiştir; çünkü mücadele eylem doğurur. Egemen tabaka, kendisinin kuralları çiğnemesini, FKÖ'ye karşı çıkmasını hatta ihanet etmesini eleştiren herkesi suçlama eğilimindedir; oysa FKÖ özünde, Filistin'in tüm ulusal çabalarının sonucudur.

Bugünkü FKÖ'nün deneyimi, otorite yanlısı Arap rejimlerini anımsatır. Burada yönetimdeki seçkinler tabakası, özellikle de yöneticinin kendisi, öylesine yüceltilir ki; öteki siyasi güçler, yöneticinin ait olduğu güç de dahil olmak üzere bir kenara itilir hatta kuşatma altına alınır. Yönetici kendisini iktidara getiren parti de dahil, tüm öteki siyasi partileri silip atabilir. Yönetici seçkinler grubunun, örgütleri dağıtmasına, halk güçlerini kuşatmasına ve kişilerle ilişkiler daha kolay olduğuna göre, toplum içinde ünlü olan "yıldızların" peşinde koşmasına hayret edilmemelidir. Bu geleneksel siyaset, eskiden "direniş prensleri" yaratmıştı; daha yakın bir geçmişteyse "intifada prensleri" yarattı. Bu durum, liderliği kendi özel mülkü gibi algılayan geleneksel yönetim kurumlarının izledi-

ği siyasi çizgiye bağlıdır ve bu tutum, siyasi gücü bir ekonomik güce dönüştürür. Bu görüş açısından, halka saygı duyan ve halk hareketini bağımsız bir güce dönüştürmeye çalışan tüm siyasi etkinlikleri durdurmak gereklidir.

Prens ve yoksul temeline dayalı bu hiyerarşik siyaset anlayışı, ulusal birliği egemen seçkinler tabakası için, yalnızca onların bireyci siyasetlerine ortak bir kılıf olarak işlev gören bir özel anlayış haline getirir. FKÖ liderliğinin siyasi uygulamalarını incelersek, ulusal birlik karşısında oynanan, birliğin maske, bireyciliğinse gerçek yüz olduğu bir maskeler oyununu fark etmekte güçlük çekmeyiz. Muhalefetle egemen liderlik arasındaki ittifakı aslında pamuk ipliğiyle bağlı bir ilişkiye dönüştüren, ödünlere dayalı böyle bir oyun, faydacı bir siyasetle bir arada oynanıyor... Bu, klasik politik perspektif tarafından formüle edilen yüzeysel bir birlik siyasetinin ifadesidir.

Bu klasik siyaset, Arap klasik siyasetiyle, tüm Arap dünyasına yayılan bölgecilik ideolojisini de paylaşır; çünkü uygulanan rejimleri teorik ve pratik bakımından doğrulamaktadır. Arap ülkeleri arasındaki ayrılmaları onaylamak, bir kural ve bir strateji halini almıştır. Özünde, bölgecilik Arap rejimlerinin emperyalizme bağımlılığının ifadesidir. Bu, FKÖ siyasetinin klasik yönünü ve egemen Arap siyasetlerinin arasına katılmasını akla getirir. FKÖ, her fırsatta, gerçek bir uygulama gibi değil, ideolojik bir kimlik olarak Filistinlilerin kendi kararlarını verme haklarını slogan olarak ortaya atmaktadır. Bu arada, Arap rejimleri bu tür bir bağımsızlığı güya öve öve göklere çıkarıyor, bundan Filistin davasını terk etmişliklerini gizlemek için yararlanıyorlar.

Yeni Bir Siyaset Arayışı

Klasik siyasetin avukatları halk kavramını nasıl algılar? Akılcı bir bakış açısından ulusal birlik, yaratıcı bir halk niteliği ortaya çıkaran niceliksel bir birikimdir. Bu niteliğe hayran olan klasik politikacılar, halkın yaratıcılığını inkar ederek, siyasi çalışmalarda, seçkinler tabakasının kararlar alması, halkın da bu kararları uygulaması biçiminde keyfi bir iş bölümü yapıyorlar. Böylece halk kitleleri, bağırıp çağıran,

taş atan bir fiziksel güç halini alıyor, fakat onlara seçkinlerin "olgun" beyinlerinin yardımına gereksinimi olan küçük çocuklarmış gibi davranılıyor. FKÖ liderleri sanki intifadanın tek işlevi onların çıkarlarına hizmet etmek ve statülerini sağlamlaştırmakmış gibi, intifadayı ihtiyaca göre durdurma ya da tırmandırma iradesi gösterdiğinde, bu sözünü ettiğimiz mantık çok açıkça belli olmuştu. Bunun anlamı, intifadanın ancak onların emirlerini dinler ve ihtiyaçlarını yerine getirirse istendiğidir. Halkın siyasi iradesi bir yana bırakılmıştır. Böylece, çelişki intifada ile Filistin'in bürokratik siyasi kurumları arasındaki ilişkinin temel belirleyici özelliği haline geldi. Filistinli demokratik güçlerin, işgale karşı koymak için birliği sürdürmekten çıkarı olduğundan, bu çelişki son haddine kadar gelişemedi. Yine de, bunun anlamı intifadanın hem Siyonist baskı hem de Filistin bürokrasisinin hizipçi, dar görüşlü hesapları tarafından çifte kuşatma altına alınmış olduğuydu.

İntifadanın tarihsel önemi, halk hareketinin özerkliği doğrultusunda yürümesi ve halkın militan, kendiliğinden hareketini Siyonizme karşı mücadele etmekte serbest bırakmasından ileri geliyordu. Böylece, gerçek savaşçılar lider oldu ve liderlik statüsü salt öznel hesaplara dayanan "örgütsel talimatlara" değil, aktüel günlük pratiğe bağlı kılındı. Açıkça görülüyor ki halk arasındaki yeni intifada eğilimi, kendiliğinden gelişen olayı kontrol altına almak için aceleyle "kadroların rolünü" şişiren klasik liderliğin ölçütleriyle bağdaşmamaktadır.

İntifadanın patlak vermesinin ardındaki halk güçlerine gelince, onlar da kendi hesaplarına, bürokratik çevrelerin zararına özgür halk eylemlerine öncelik tanıyacak biçimde denklemi tersine çevirmeye çalıştılar.

Bürokratik güçlerin, halkın seçkinler grubunun günlük hesaplarının basit araçlarıymış gibi işlem gördüğü eski kurulu düzeni geri getirmek için böylesine gayretkeşlikle çabalaması bu nedenledir.

Bu liderlik çevresinin Filistin uğruna savaşmayı düşündüğünden kuşku duymuyoruz, fakat gerçekte uygulamaları mücadelenin akışından sapma gösteriyor. Ulusal eylemi dur-

duruyor, halkın inisiyatifini söndürüyor ve meydanı klasik, zamanı geçmiş ve yüzeysel düşünme ve çalışma biçimlerine bırakıyordu. Kısacası, egemen liderlik ulusal mücadeleye en başta kendi statüsünü korumak için ve ikinci planda da Filistin'de ulusal hakların yeniden elde edilmesini sağlamak için girişmişti. Öyleyse, klasik liderlik çevrelerinin ileri gelenleri ve hatta bunların yardakçıları, muhteşem villalar inşa ettirirken, Gazze'deki halkın yiyecek alabilmek için ev eşyalarını sattığını duymak şaşırtıcı olmamalıdır. Bu durumda, intifadanın temel güçleri bir yandan işgale karşı mücadele, öte yandan da bürokratik seçkinlere karşı kendilerini savunma zorunluluğu içinde bulundukları bir konumda sıkışıp kalmışlardır. Ulusal birlik böylesine kritik bir duruma düştükten sonra, arayış biçimi ne olmalıdır?

Çok eksik ve basit bir yanıt vermekten kaçınmak için, FKÖ de içinde olmak üzere, tüm Filistinli siyasi güçlerin, mücadeleyi sürdürmek istiyorlarsa, kendilerini yenilemeye zorlayacak bir çıkmaza girdiği hatırdan çıkarılmamalıdır. Ulusal birlikten söz etmek, zorunlu olarak, çeşitli derecelerde kararsızlıkla, tutarsızlıkla ve hareketsizlikle yozlaşmış mevcut siyasi güçlerden de söz etmek demektir. İntifada desteklenir ve tırmandırılırsa, bazı şeylerin düzeleceği söylenebilir; ama bu da çok genel ve soyut bir söylemdir; çünkü intifadada yer alan halk kendi koşullarına ve kendi potansiyeline göre savaşmaktadır. Daha başkaları, solda birliğin, sağ kanatla mücadele ve karşılaşılan güçlüklerin alt edilmesi için bir ön koşul olduğunu söyleyebilirler. Tabii bu doğrudur, yeter ki sol ardı ardına meydana gelmiş olan tarihsel değişimlerin ışığında, açık görüşlülükle bir çok şeyi yeniden gözden geçirebilsin. Bu da kolay bir şey değildir, çünkü solda önemli bir değişiklik olmamıştır ve şimdiki durum gerçekten de çok kritiktir. Filistin bürokrasisi, tarihsel açıdan konuşacak olursak, güçsüz ve yararsız bir hale gelen egemen Arap siyasetinin ayrılmaz bir parçası olarak hüküm sürüyor. Şimdiki durumun bir başka yönü de, Arap güçleri ve uluslararası düzeydeki güçler arasındaki mevcut denge yüzünden, sağcı politik çizgiye bakmaksızın, Filistin sorunu için barışçı bir çözüm getirme pazarlıklarına girişmenin olanaksızlığıdır. Filistin'de sağ, daha sağlam bir konuma geçse bile, bu hiçbir şeyi değiştir-

mez.

Üstelik, Filistin arenasında büyüyen dinsel güçlerin oynadığı rolün önem kazandığı da görülüyor. Bu etkinin artması, geleneksel siyasi güçlerin tarihsel gerilemesini doğruluyor ve son dayanak noktası ulusal birlik değil din olan yeni bir siyasi alternatif doğuruyor. Dinsel güçlerin çoğalması, FKÖ'nün rolünün azaldığını ve tüm Filistin ulusal mücadelesinin geriye çekildiğini ortaya koyuyor. Bu güçlerin oynadığı militan rolü küçümsemek niyetinde değiliz, ama kurtuluş mücadelesinin bu aşamasında, çıkış noktası anavatan toprakları, dayanak noktası kitleler ve hareket noktasında Arap ulusçuluğuna sahip bir ulusal cepheye ihtiyacımız var. Dinsel alternatif, günümüzdeki egemen biçimiyle bu temel noktaları es geçer, ortak, demokratik ve anti-Siyonist eylemin dağılmasına yol açar.

Teoride halkın demokratik liderliğiyle intifada, militan, yaratıcı, ortak irade tarafından belirlenen yeni siyasi ufukları niteliksel olarak geliştirilebilirdi. Fakat FKÖ'nün çok yönlü örgütsel yetersizliği ve artan Siyonist baskı, giderek şiddetlenen ve dinin alternatif ideoloji olarak kabul edilmesiyle doruğa çıkan bir toplumsal bunalım yaratarak bu güveni yıktı. Dinsel bağların gelişimi, FKÖ'nün geleneksel siyasi güçlerinin, Filistin'de kitlelerle günlük, demokratik karşılıklı ilişkiler kurmakta yeteneksizliğini gösterir.

Dinsel güçleri bir seçenek olarak görmek, varolan durumu ve maddi gerçeği reddetmek, başka bir seçenek aramak anlamına gelir. Dinsel güçlerin yükselişi, halk kitlelerinin huzursuzluğunu ve hoşnutsuzluğunu yansıttığı gibi, daha önceki geleneksel vizyonun ve örgütlenme biçimlerinin kusurlu oluşunu da yansıtır. Bu nedenle gerçek sorun, bu güçlerle birleşelim mi birleşmeyelim mi, hangi koşullar altında birleşelim gibi konularla uğraşmayı bırakıp dikkatleri şimdiki bunalımın nedenleri üzerinde odaklandırmaktadır.

Filistin ulusal projesi yeniden gözden geçirilip düzeltilmelidir. Filistin'in kurtuluşu için mücadele, Filistin siyasi yaşamının çağı geçmiş ve kokuşmuş yönetimlerden, formül ve geleneklerden kurtarılması anlamına gelmelidir.

Bunun anlamı, beyinleri hayallerden ve insanları baskı-

dan kurtarmaya çalışmaktır. Körler körleri nasıl yönetebilir? İnsanların özgürlüğe kavuşmasına ters düşen siyasetlerle anayurdumuzu nasıl kurtarabiliriz? "Yurt"kavramının bir inanç olarak algılandığı dinsel ideolojide, yurdun anlamı nedir? Halka inanmayan, ileri gelenlere ve onların kuklalarına inanan bir kişide cisimleşen ulusal siyasetin anlamı nedir?

Edward Said, herhangi bir bireye değil, pazarlığa yanaşmayan bir örgütün yürüttüğü açıkça belirli bir siyasete değinerek "Heyhat! Bizim bir Mandelamız yok,"demişti. Ben de Filistin solu, Afrika Ulusal Kongresi'nin deneyini özümlemeli ve Filistin gerçeğine uygulanmalıdır demeye cüret ediyorum. Ayrıca, Filistin solu üç soruya kesin yanıtlar bulmalıdır: Ulusal mücadelenin nihai hedefi nedir? Bu amaca ulaşmanın yolları ve kullanılacak araçlar nelerdir? Amaçla, araçlar birbirine nasıl bağlıdır? Gerçek ulusal birliğin anahtarı, bu üç sorunun yanıtında vardır. Eninde sonunda bu yanıtlar, yurdumuzu, akılcılık, demokrasi ve adalet perspektifi aracılığıyla, anti-Siyonizm ve Arap ulusçuluğuna bağlayacak demokratik siyasi bir alternatifin billurlaşmasına götürecektir. Son olarak, aranan siyasi alternatif geleneksel, zorbaca ve öznel olan her şeye taban tabana zıt olmadıkça hiçbir anlam taşımaz, çünkü şehitler verse de yurdumuzdan daha fazla söz etse de geleneksel zorbalık yönetimi davayı hiçbir olumlu sonuca ulaştıramaz.

Leyla Halid

Kadınların Özgürlüğü Süreç İçinde Kazanılacaktır*

S: 1970'lerde Filistin Kadın Hareketi, Filistin Kadın Birliği'nin (GUPW) yanında kendi direniş örgütlerinin çatısı altında organize edildi. 1980'lerde, bu direniş grupları ile sıkı ilişkiler kuran ayrı ayrı kadın örgütleri oluşturuldu. Bu değişikliği nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu, kadın hareketliliğinin tipini değiştirdi mi?

Leyla Halid: İlk önce, 1980'lerde Filistin örgütlülüğünün kendi kadın örgütlenmesini yarattığını söylemek gerekir. GUPW, genel olarak devrimle sıkı ilişki içinde olan kadınlar için birleşik çatıyı temsil etmeye devam etti. Yine de, bana göre, Birlik'in çalışması kadın örgütlenmelerinin bir cephe faaliyeti gibi olmasını sınırlamıştır. Ayrıca bazı bağımsızlar da vardı. Dolayısıyla, Birlik'in Filistin arenasında oluşan bu tartışmalardan etkilenmesi çok doğaldı. Birlik'in başlıca problemi farklılıkların politik ya da örgütsel olmamasıydı. Değişik gruplar arasında anlaşmazlıklar yoktu. Ne El Fetih, ne FHKC (Filistin Halk Kurtuluş Cephesi), ne de FDKC'nin (Filistin De-

(*) Bu röportaj, Democratic Palestine tarafından 1992'de yapılmış ve çevirisi Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı Barikat dergisinin Mart-Nisan 1994 tarihli 16. sayısında yayınlanmıştır.

mokratik Kurtuluş Cephesi) kadın sorununu içeren programı arasında herhangi bir fark yoktu.

Bu, 1970'lerde Filistin direniş hareketinin yükselmesiyle oldu. Bundan sonra, gruplar Birlik içinde daha düzenli, örgütlü bir biçimde çalışmaya başladılar. Hatta onlar, Birlik içinde kendi statülerini korumak, sosyal ve politik haklarını savunmak için kadın örgütlülükleri kurdular.

1982'den sonra Filistin arenasındaki bölünme, Birlik'in durumunu, özellikle de liderleri etkiledi. Bu bölünmeler Lübnan'daki solcu direnişten sonra Birlik'in temel yapısında ve çeşitli dallarında bazı dağılmalara ve görevlerini yerine getirmede kısmi zaaflara yol açtı. Bununla birlikte, Birlik daima El Fetih'in politik baskısı altında kalmıştır. Bu yüzden onun sorunları El Fetih'in sorunlarıyla yakından ilgili idi.

Bugün hala, o dönem için diğer Filistin gruplarının kadın örgütlenmelerinin Birlik'e alternatif olabileceğini söyleyemeyiz. Çünkü, onlar bu temel üzerinde kurulmamışlar, daha çok Birlik içinde bir blok kurabilmek için organize edilmişlerdi. Bu bakımdan, bu kadın örgütlülükleri kendilerini Birlik'ten eylem biçimi bakımından ayırmadılar. Çünkü, başta söylediğim gibi, kadın eylemliliğinin programında herhangi bir sorun yoktu. Hepimiz, kadınların gelişmesi ve harekete geçmesi için, eğitim kurumları, hemşirelik ve çocuk yuvası gibi çeşitli hizmet merkezlerinin kurulmasına katıldık.

Bugün Suriye'de aktif olan üç tane Filistin kadın örgütlenmesi vardır;

1- FDKC'ye bağlı olan Demokratik Kadın Örgütlülüğü

2- FHKC'ye bağlı olan Filistin Halk Kadın Komiteleri

3- FHKC-Genel Komutanlık'a bağlı olan Filistinli İlerici Kadın Örgütlülüğü

Bu örgütlülükler daha önce Birlik'in pek önemsemediği bir alan üzerinde -kültür alanında - yoğunlaştılar. Şüphesiz Birlik bu alanda çok az şey yapmıştır ve Filistin ulusal hareketinde yaygın olan bu durumdan ötürü, her örgütlülük kendi rolünü vurgulamak istemektedir. Bu zemin üzerinde, biz Birlik'i ve üstlendiği rolünü eleştirdik. Fakat bu eleştirimiz kadınları daha fazla mı harekete geçirdi? Deneyimlerimiz buna hayır diyor. Kadınlarla ilişkilerimizi sürdürdük ve çalışmaya

devam ettik ama bu genel durumu değiştirmedi. Kadınlar, bir takım özel örgütlülükler içinde çalışmaya devam ettiler. Ama bu örgütlülükler kendi politik temelleri üzerine dayanıyorlardı.

Kültürel alanda, Filistin Halk Kadın Komiteleri (FHKK) kadın sorunlarını kendi yayınlarında ele aldı. Birlik'in sürekli bir yayını yoktu. Bu bakımdan biz bir şekliyle şanslıydık. Biz kadınların sosyal sorunlarında, yani eğitim, iş, evlilik, çocuk, sağlık, çocuk büyütülmesi vb. gibi konulara yoğunlaştık. Bu durum kadın örgütlülükleri üyelerine kendilerini kanıtlamaları ve direniş örgütlülükleri içerisinde daha etkili rol oynamaları şansını verdi. FHKC içinde kadınların rolü arttı. Bu, ayrıca Demokratik Kadın Örgütlülükleri ve İlerici Kadın Örgütlülükleri içinde de uygulandı. İlerici Kadın Örgütlülüğü çeşitli çocuk yuvaları ve atölyeler gibi kurumlar açarak kendini ayırt etti. Ayrıca bir çok alanda bu örgütlülükler arasında bir dayanışma da vardır. Özellikle kültürel, sosyal ve politik alanda... Ulusal günlerde, birlikte seminerler ve festivaller yaparız.

Birlik'in az işlevli olduğu durumlarda bu kadın örgütlülüklerinin rolü özellikle önemliydi. Ama yine de gerçek anlamda niyetlenmedikleri için bir alternatif oluşturmadılar. Ayrıca ben, bunun öncü durumundaki kadınlar tarafından tartışılması gereken bir konu olduğunu düşünüyorum. Kendimize kadın örgütlülüğü ve bütün Filistin kadınlarını tek çatı altında toplamak bakımından nereye gittiğimizi sormamız gerekir. Ayrıca, eğer soruna coğrafi açıdan bakacak olursak, bazı kadın örgütlerinin çok dar bir alanda etkili olduğunu görürüz. Kendi kadın örgütlenmesini oluşturmayan bazı Filistinli örgütlenmeler de vardı. Bunların aktivite bakımından son derece zayıf kadın büroları vardır. Sonuç olarak, yeni kadın örgütlenmeleri nitel bir dönüm noktasında değildir. Ama Filistin kadın hareketinin mücadele içinde kalmasını sağlamıştır. Örneğin, Birlik'in 1982'den sonraki durumunu ele alırsak, Suriye'de hiç bir kadın hareketinin olmadığını söyleyebiliriz. Çünkü Birlik, ne Suriye'de hatta ne de Lübnan'da etkili olabilmiştir. Zorluklara ve güç durumlara karşın Birlik belli zamanlarda olumlu rol oynamıştır, ama bunu devamlı kılamamıştır. Bu kadın örgütlenmeleri Filistin kadın örgütlenmesini eylem içinde tutmasını sağlamıştır.

S: 1982 Lübnan öncesini ele aldığımızda, Filistinli kadın eylemcilerle sıradan kadınları, kamp analarını birbirinden ayırt etmek zordu. Çünkü bütün Filistin toplumu sürgünler ve tekrarlanan savaşlar nedeniyle politize olmuş durumdaydı. Buna katılıyor musunuz?

Leyla Halid: Buna tamamıyla katılamıyorum. Kadın eylemciler kimdir? Onlar birkaç öncü kadındır. Ve Filistin direnişinin bütün Filistin'de ulusal bilinci yükselttiği dönemde politik eylemliliklere bu kadınlar da katıldılar, bu yönde çalıştılar. Bütün diğer kitlelerin yaptığı gibi kadınların yaptığı da sürece katılmaktır. Sonraları öncü kadınların bazı yönleri ortaya çıktı ve direniş örgütlülükleri aracılığıyla kadınlar politik eylemliliklerde yer aldılar. Fakat bu durum, kadınlar arasında geniş bir kitlesel eylemlilik yaratmadı. Çünkü bazı iç krizler yaşandığında sürgündeki Filistin devrimi içinde sadece birkaç öncü kadın eylemini sürdürdü. Diğerleri ise sadece ulusal bir olay olduğunda ara sıra eylemlere katılıyorlardı.

Örgütlü kadınla ev kadını arasında hiçbir fark yoktur diyemeyiz. Parçalanmışlıktan ve işsizlikten acı çeken toplumumuz politize olmuş durumdadır. Fakat bu, bütün insanların aktif olduğunu da göstermez. Kimisi uzun bir zaman ve çaba harcayarak, kimisi de zaman zaman çeşitli eylemlere katılarak bilinçlendiler. Fakat deneyimlerimiz göstermiştir ki ne zaman bir tehdit altında olursak, kadınlar devrimi korumak için sokakları doldurmuşlardır. Bunu kamplarda fark edebilirsiniz. Şüphesiz bunun sadece spontane olduğunu söyleyemeyiz. Filistin toplumunun doğası, içinde yaşadığımız durum ve direnişin içinde bulunduğu genel atmosfer, bütün bu motifler, ulusumuzun ruhudur.

S: Topluma herhangi bir saldırı sırasında kadınlar hemen eyleme geçtiği halde, tehlike bittiğinde evlerine dönmelerinin nedeni nedir?

Leyla Halid: Kamp savaşları sırasında kadınlar Lübnan'daki kampları desteklemek için sokaklara döküldüler. Fakat ondan sonra kadın örgütlerinin çalışmaları sınırlandı. Diğer bir örnek ise İntifada'dır. Başlangıçta buradaki bütün kadınlar, erkekler gibi eylemliliklerin çeşitli yerlerinde konumlandılar. Protesto eylemleri yaptılar. Diğer bir deyişle İntifada'yı destek-

lediklerini ifade ettiler. Eğer yeni bir şey olacak olursa, kadınlar yine eyleme geçeceklerdir. Bu, kadınların özel olarak oturup karar vereceği bir durum değildir. Kadınlar gelecekte de Filistin'de bir katliam olacak olursa, buna tepki göstereceklerdir.

Şüphesiz bu düzensiz değişim, Filistin kadınının faaliyete katılmak istememesinin sonucu değildir. Bu Filistin devriminin ülke dışındaki genel durumunun bir sonucudur. Bu, 1970 ve 80'ler için doğruydu ve bugün de geçerlidir ve söz konusu tablo GUPW ile kadınların kendisi arasındaki ilişkiyi ve kadın örgütlülükleri ile sıradan kadınlar arasındaki durumu gösterir. Kadınların kesintisiz olarak militan eyleme katılmaları için, iki taraf arasında bir uzlaşma olmalıdır. Fakat şimdiye kadar ne Birlik ne direniş örgütleri, ne de kadın örgütlülükleri kadının gerçek sorunlarıyla -onların ekonomik ve sosyal sorunlarıyla- objektif durumların ışığında ilgilenebildiler. Bu sorunlar rafa kaldırıldı, indirildi. Fakat kadınları günlük militan eylemlerde toparlayacak bir birleşik kadın eylemliliği programı yoktur. Yani bu, öznel faktörlerle ilişkilidir.

Şüphesiz nesnel faktörler çok açıktır. Özellikle de şimdi hayal kırıklığına uğramış bir toplumda yaşıyoruz ve bu durum kadınları etkiliyor. Bu yüzden onlar evlerine ve çocuklarına daha fazla önem veriyorlar. Körfez savaşının etkilerinden söz ediyorum; bundan önce 1982 saldırısı ve Filistin direnişinin bölünmesi ve Beyrut'un terk edilmesinin sonuçları... O zaman FKÖ'nün yeniden birleşmesi gündemdeydi, şimdiyse ABD'nin anlaşma teklifleri var; bütün bunlar kadınların durumunu etkiliyor.

Sonuçta, sübjektif faktörleri ele aldığımızda örgütlü ve örgütsüz kadın ilişkilerinin biçimi ve doğası arasında bir problem olduğu görülür. Bu problem niye soğuk dönemlerde kadının o kadar çabuk geri çekildiğini açıklar.

S: Yarı şehir durumundaki Yarmouk Kampı'ndaki çalışan kadınlar ile Şam'dan biraz daha uzak olan ve daha fakir olan diğer kamplardaki çalışan kadınlar arasındaki farkı tanımlayabilir misiniz?

Leyla Halid: Yarmouk Kampı, Şam'a yakınlığı bakımından

şehrin fikirleri ve geleneklerinden etkileniyordur. Bununla beraber, çeşitli sosyal ilişkileri belirleyen ekonomik durumlar da var. Bu kampın en belirgin özelliği, oturanlarının bir çoğunun gelir düzeylerinin yüksek oluşudur. Bundan dolayı binaları bakımından bile diğer kamplardan farklıdır. Ayrıca, özellikle Lübnan'daki kamplar diğer kamplar gibi savaşı ve saldırıları yaşamamışlardır. Fakat bu karakteristik özelliklere rağmen bu kamplarda eylemliliğin olmadığını söyleyemezsiniz. Filistin direniş ve kadın örgütlülükleri ile ilişkili eylemlilikler var. Bu kamplarda çeşitli örgütlülükler tarafından harekete geçirilen ve toparlanan birçok insan var. Sonuç olarak, örgütlülükler bazı etkilere sahip, fakat politik olarak aktif gruplar kampın bütün nüfusunun küçük bir yüzdesini oluşturuyor. Birçok insan örgütlü hareketlere angaje değildir.

Yarmouk'ta ev dışında çalışan birçok eğitim görmüş kadın vardır. Buna karşın fakir kamplarda birçok kadın ekonomik nedenlerden ötürü çalışmaktadır. Örneğin, Sitt Zeinab'ta, kadınlar evin dışında da role sahip olabileceklerinin ya da çalışmalarının bir hak olduğunun bilincinde olmaksızın fabrikalarda ve tarlalarda sadece ekonomik nedenlerden ötürü çalışmaktadırlar. Çalışmak bu kadınların büyük bir zamanını almaktadır. Kalan zamanda da ancak evinin ve ailesinin bakımı ile ilgilenebilir. Bu kadınlar bizim eylemlerimizde yer alabilirler ama hayal edebileceğimiz yerlere gelmeleri zordur. Bu kadınların zaman sorunlarına değinilmekle beraber, programımız çalışanlar üzerine odaklanmamıştır.

S: Devrimci çalışma bakımından şehir kadını ile kamp kadını arasındaki farklılıklar nelerdir?

Leyla Halid: Şehir kadını, eğitilebilir olduğundan bilgilere karşı daha duyarlıdırlar. Fakat yoksul sınıflar daha militan ruhludur. Yine de, eğitilmiş orta sınıf kadınları sosyal ilişkilerinin geniş ağına bağlı olarak diğer kadınlara göre daha özgür olabilmektedirler ve böylece kadın örgütlülüğünün liderliği üzerinde etkili olabilmektedirler. Şüphesiz, şehitlere baktığımızda, yoksul kadınların kendilerini feda etmeye daha hazır olduklarını görürüz. İntifada'yı göz önüne alın. Bütün kadınlar, köylerden, kamplardan, ve şehirlerden mücadeleye katılabilir. Fakat halen mücadeleyi sürdürenler arasında çok az şe-

hirli vardır. Şehirli kadınlar, az eğitim görmüş kadınların aldığı rolü almıyorlar.

Deneyimlerimiz, bir çok eylemci kadının kamplardaki ya da diğer yerlerdeki yoksul katmanlardan olduğunu göstermiştir. Fakat liderlik hemen hemen daima eğitilmiş olan şehirli tabakadan oluşmuştur. İntifada'da bile bunu fark ettik. Çünkü bu sosyal ilişkiler sorunudur. Toplumumuzun geleneklerine göre, kadının doğal yerinin evi olmasından dolayı, politik eylemliliğinin içinde yer alan kadınlar pek fazla saygı görmezler. Fakat, bu görüşlerde devrim geliştikçe, küçük de olsa değişmeler olmaktadır. Süreç boyunca eylemci kadınların saygıyı hak ettikleri ortaya çıktı. Sokakları dolduranlar daha çok yoksul katmanlardaki kadınlardır, şehirli kadınlar değil. Çünkü şehirli kadınlar bir aileye ve çocuğa sahip olduklarından politik işlerinden ayrılırlar ve bunlarla daha fazla ilgilenirler.

S: Julie Peteet, direniş hareketlerinin yükselişine bağlı olarak gelişen politik ortamın kadının statüsünü arttırdığını ileri sürüyor. Fakat bu organizasyonlar kadının cinsel eşitliği konusunda çok az şey yaptılar. Buna katılıyor musunuz? FHKK evde ve örgütlenmelerde cinsel eşitliği ve iş bölümünü nasıl ifade edecektir?

Leyla Halid: Şurası bir gerçekliktir ki, örgütlü çalışmalarda yer alan kadınlar hâlâ ev işleri, çocuk bakımı vb. şeylerle uğraşmaktadırlar. Örgütlülüklerde kadınlar çoğunlukla sekreter ya da sosyal hizmetli olarak çalışmaktadırlar. Aslında, Filistin devrimi kadın-erkek eşitliği sorununu değil, ulusal kurtuluş mücadelesine kadınların katılımı sorununu gündeme getirmişti. Bu yüzden mücadelede kadınlardan etki ve yeterliliklerini geliştirmeleri istenmişti.

Başlangıçta, kadınların sloganlarının tümü ulusal sloganlar şeklinde yükselmiş ve sosyal perspektif bakımından eşitlik sorununa değinilmemiştir. Örneğin, kadınlar sosyal olarak her şeyde erkeklerle eşit olmalıdır, oysa onlar sadece mücadelede erkekle eşittirler. Evet, kadınlar devrimde yer aldılar ve farklı farklı örgütlülüklerde bulunarak mücadele verdiler; bu örgütlülükler içinde onlar görev ve haklar bakımından erkek yoldaşlarıyla eşittiler. Fakat bu, kadınların sosyal konumlarında hiçbir değişiklik yapmadı. Bazı şeyler kişisel olarak iyi

leştirildi. Bu iyileştirmeler de kadınların bağlı oldukları direniş veya kadın örgütlenmelerinin hiçbir etkisi yoktu. Ara sıra GUPW veya direniş örgütlenmelerinin içlerinde bazı tartışmalar oldu. Fakat hâlâ ne Birlik ne de FKÖ bu sorun üzerine bir program çıkarmıştır. Bu yüzden Filistin toplumunda bu sorun genel bir sorun haline gelememiştir.

Yıllar sonra, kadının sadece bir sekreter ya da sosyal hizmetli olarak çalışmaması ve her yerde konumlanabilmesi gerekliliği sorunu gündeme geldi. Şimdi bazı kadınlar FKÖ'de ve Filistin örgütlenmelerinde önemli görevler almaktadırlar. Bu onların yeterlilik ve meziyetlerinin bir sonucudur. Yani hiç kimsenin hediyesi değildir; kendi mücadelelerinin bir sonucudur. Hâlâ kadınların statüsü mücadeledeki gerçek rolleriyle doğru orantılı değildir. Sonuç olarak, kadınların sosyal statüleri genel anlamda çok fazla değişmemiştir. Herhangi bir örgütlenmede bu konu üzerindeki tartışmalar bazen alay konusu olabilmektedir. Böylesi tartışmalarla oluşan atmosfer erkek yoldaşların kendi eşleriyle ilişkilerinde kendi performanslarını geliştirmede daha bilinçli hale gelmelerine yol açmıştır. Fakat bunlar özel durumlardır ve geneli kapsamamaktadır.

İntifada aynı zamanda kadının kendi görev ve sosyal sorunları konusunu gündeme getirmiştir. Kadınların iki yıl boyunca İntifada'da aldıkları önemli rollere rağmen, ev işleri, çocuk bakımı hâlâ onların sorumluluğu altında olmuştur. Ve üstelik bu sorumluluk erkeğin tutuklanması, aranması ya da öldürülmesi gibi durumlarda daha da artmıştır. Bir anlamda, Filistin hâlâ işgal altındayken kadınların sorunlarının çözüleceğini düşünmek yanlıştır.

Her şeye rağmen kadınların rolü konusundaki belli bir bilinç gelişmiştir. Bizzat kadınlar eskiye göre şimdi bir çok şeyi daha doğru görmektedirler. Onlar hayatın her alanında - sosyal alan da içinde olmak üzere- eşitlik talep etmişlerdir. Fakat deneyimler bize bütün bunların bu yolla elde edilemeyeceğini göstermiştir. Kesin gelenekler vardır ve birden bire kadın erkeğe eşittir şeklinde bir yasa çıkarmakla bu iş çözülmez. Ancak daha sonra gerçek bir eşitlik olabilecektir. Ne bireyler ne de öncü azınlıklar bu gibi yasaları yerine getirebilirler. Bu, yalnızca sorun üzerine konuşmamız anlamına gelmiyor. Bence Filistin'in Bağımsızlık Deklarasyonu'nda yazılanlar bu yön-

de atılmış olumlu bir adımdı. Özellikle bir maddede şöyle ifade edilir; "Filistin bütün Filistinlilerin devletidir. Yönetim, sosyal adalet, genel haklar arasında kadın ya da erkek, dinde ya da renkte, cinsiyette... hiç bir fark gözetmemesi temeline dayanmaktadır." Bu, kadının rolünün fark edilmesidir, ama pratikte hâlâ işlerlik kazanmış değildir. Bu FKÖ liderliğine yansımaz. Kadınlar Filistin Ulusal Konseyi (PNC) içinde temsil edilmektedirler. Fakat mücadeledeki Filistin kadınının almış olduğu gerçek rol oranında değil. Kadınlara karşı hâlâ bir adaletsizlik söz konusudur. Şüphesiz kadınlar, eşitlik hakkında, bilincin yayılması ve bu yasanın nasıl anlaşılabilmesi gerektiği konusundaki sorunları direniş ve kadın örgütlülükleri içinde öne çıkarmaya devam edeceklerdir.

Belki bana eşimle tam olarak eşit olup olmadığım konusunda soru sormak istersiniz. Bu imkânsızdır, çünkü biz toplumun bir parçasıyız, ki bu toplum eşitsizlik kavramını hâlâ barındırmaktadır. Sonuç olarak, ayrı durumlar için bütünüyle eşitlik anormal olarak görülür ve "anormal örnek" olmak da isteklerimiz konusunda bir işe yaramaz. Olması gereken insanların eşitlik hakkındaki bazı fikirleri kabul etmesi, pratiğe geçirmesi ve örnek oluşturmasıdır. Böylece diğerleri eşitlik sorununu fark edeceklerdir. Kadın sorunu hakkındaki genel eğitim bizim için eninde sonunda amaçlarımıza ulaşmanın yoludur.

Şüphesiz, gelecekte bir devlete sahip olduğumuzda yasaları geliştirebiliriz. Ama şimdi, FHKK içinde bu sorun ile nasıl baş edeceğiz? Toplantı, seminer ve kültürel aktiviteler gibi çeşitli eylemlilikler organize ediyoruz ve kadın hakları ile ilgili makalelerin bulunduğu dergiler basıyoruz. Bu yayınlarda kadınlara karşı ayrım sorununda, biçimi, nedenleri ve nasıl çözeceğimize değiniliyor. Kadın sorunu hakkındaki bilincin yayılması amacımızdır. Fakat sosyal eşitlik konusu örgütlülük içindeki tartışmalar haricinde çok fazla dikkat çekmemektedir. Ev işleri ve sosyal görevler ele alındığında, biz kocalarımızdan bizim oynadığımız rolün aynısını oynamasını istemedik. Biz, kadınlara ait bir görev kararlaştırıldığında, bunun ev içinde olabileceğini düşündük. Kadının örgütlülük içindeki işi ile bir anne ve ev kadını gibi onun sosyal fonksiyonları arasında bir uyuşma olmalıdır. Çünkü baba annenin oynadığı rolü oyna-

yamamaktadır. Çocuk annesine ihtiyaç duyar. Bu doğal bir şeydir ve annelik kadının sosyal bir fonksiyonudur. Erkek yoldaşlarla tam bir eşitlik istemiyoruz veya erkek yoldaşlar ev işlerine iştirak etmiyorlar diye de cezalandırılmamalıdırlar. Şüphesiz, bazıları bunu talep ettiler, fakat bazı şeyler daha sonra düzeltilecektir. Bu, birdenbire değişemeyecek köklü geleneklerle ilgilidir.

Bugünkü durum, kadının rolünün tanınmasında bir gelişme yarattı. Sonra sosyal eşitliği tartışmaya başlayabiliriz. Aksi halde, bu saçma olur. Örneğin benim kişisel deneyimlerimi göz önüne alın. Başlangıçta kendime niye erkekle eşit değilim diye soruyordum. Ve de eşitliğim güvence altına alınamazsa devrimde benim kârım ne olacak diye soruyordum. Fakat bu yanlıştır. Örgütlü çalışmanın görevlerinde erkeklerle eşit olabilirim. Ama eşitliğin kazanılmasının güç olduğu alanlar da vardır. Özellikle evdeki işbölümü ele alındığında... Şüphesiz, erkek ev işlerinde eşine yardım etmelidir. Ama bu ayrım çok kesin bir biçimde yapılmamalıdır. Sen bunu yap ve ben şunu yaparım şeklinde. Birçok durumda, böyle düşünceler boşanmaya yol açabiliyor. Bugün oldukça çok sayıda erkeğin gerçekten evde eşlerine yardım ettiğini biliyoruz. Çünkü onlar kadının da bir role sahip olduğunu anladılar. Bu yüzden de bu erkekler eşlerine yardım ederek onların zamanlarını ve enerjilerinin açığa çıkmasını sağladı.

S: İntifada kadın çalışanını burada nasıl etkiledi?

Leyla Halid: İntifada, bütün kitleler üzerinde sarsıcı bir etki yapmıştır. O, 1982'den sonra nerdeyse ölmüş olan özgürlük ve geri dönüş umutlarını yeniden canlandırmıştır. Bu durum, kadınlar dahil olmak üzere bütün kitlelerin İntifada'ya neden destek verdiğini açıklar. Özellikle de ilk iki yılda İntifada, kadın komiteleri tarafından organize edilen eylemliliklere sıradan kadınların da katılabileceği bir atmosfer yarattı. Uzun bir eylemsizlikten sonra, kadınlar bir kez daha evlerinden dışarı çıktılar.

Fakat sonra bu sona erdi. İntifada rutin bir hale geldi ve yeni düşünce ve eylemlerin öznesi olma durumundan çıktı. Şüphesiz, bunun nedenleri vardır. Şüphesiz objektif olarak ortada fiziki zorluklar vardır; örneğin, bazı kampların yıkımın-

dan sonra yaşamlarını ekonomik sıkıntı içinde ve güvensiz bir ortamda sürdüren Lübnan'daki Filistin toplumu İntifada'yı nasıl destekleyebilirdi?

Ama yine de ana sorun İntifada'da iki bakış açısının olması ile ilgiliydi. FKÖ'nün bir bölümü, İntifada'mn politik ürünlerinin mümkün olduğunca çabuk toplanması gerektiğini ve Filistin devletinin yakında kurulacağını söylediler. Biz ise İntifada'nın Filistin mücadelesinde bir dönüm noktası oluşturduğunu ve haklarımızın tanınması için İntifada'nın daha da kuvvetlendirilmesi gerektiğini düşünüyorduk.

Fakat biz, Filistin devletinin yakında kurulacağı doğrultusunda düşünenlerle benzer biçimde bir program sunduk. Sonuç olarak, kitleleri İntifada'yı desteklemeleri için sürekli bir temel üzerinde seferber edemedik.

Devletin yakında kurulacağı fikri, kitleleri gevşetti. Bu fikir, onlarda, öncülerin asıl işi götüreceği, kendilerinin de birkaç gösteriye katılıp para yardımı yaparak sürece katılacaklarını düşüncesini oluşturdu. İntifada'nın kendisi bir yükseliş ve bilinçlenme atmosferi oluşturdu. Fakat FKÖ'nün liderleri bunu bir politik koz olarak değerlendirdiler.

Aslında toplumumuzda gözükmeyen bir güce sahibiz. Sorun bu gücü fitilleyecek ateşleyiciye sahip olmayışımızdır. Liderler halka gösteri yapmasını söylerler ve onlar da yapar; oturma eylemi yapılması istenir, onlar da yapar; para toplanması istenir, onlar da toplar. Olaylara bağlı olarak eylemlilik için büyük bir gönüllülük var. Fakat bu ara sıra oluyor. Bu anlamda İntifada, kadınlar da dahil kitlelerimizi etkiliyor. Fakat o tek başına sürekli bir ateşleyici görevini göremiyor. Bu örgütlülüğün görevidir.

S: Julie Peteet, araştırmasında birçok Filistinli kadının askeri mücadeleye katılmasının en özgürlükçü eylemlilik olarak gördüklerini anladı. Militan bir kadın olarak, buna katılıyor musunuz? Kadın çalışması bakımından direnişin askeri yönünün giderek Lübnan'daki gibi azaltılmasının anlamı nedir?

Leyla Halid: Diğer çalışmalardaki gibi askeri alanda da az ya da çok özgür olmak çok şey fark ettirmez. Gerçek şu ki, Filistin devriminin genel doğası silahlı mücadeleye dayanması idi. Bütün diğer kitleler gibi kadınlar da tarihsel deneyimlere

dayanarak askeri mücadeleye katıldılar. Çünkü onlar amaçlarını avuçlarının içine almak ve pratiğe geçirmek için büyük bir arzu duyuyorlardı. Bizim için tek anlamı ise özgürlük ve yeniden ülkemize dönmek idi. Kadınlar da bu sürece erkeklerle aynı görevleri yapabileceklerini ispatlamak anlamında çok daha büyük bir gayretle katıldılar. Silahlı direnişin başlangıcında, Ürdün ve Lübnan'da kadınlar için eğitim kampları vardı. Günümüzde bu olgu hemen hemen kalktı ve kadınlar kitle çalışması gibi çok önemli olan diğer çalışma alanlarına geri döndüler. Tek başına askeri eylemliliğin kadına özgürlüğünü verdiğini söyleyemeyiz. Askeri eylemlere katılmanın tek başına insanı özgürleştirdiğini kim söyleyebilir? Hayır bizim toplumumuz yeterince özgürleşmemiştir. Belki eylem metodumuzu ve düşünce tarzımızı özgürleştirebiliriz. Fakat ülkemiz hâlâ işgalden kurtulamamıştır. Askeri eylemlilik kadına kendi değerlerini gösterebilme olanağı tanıdı. Kadınlar bazı tabularını kırdılar ve mücadele içerisinde yer almaları gerektiğini kanıtladılar. Bu, kadının ulusal kurtuluş mücadelesinde erkeklerle aynı görevleri alabileceğinin örneğidir. Yine de, hareketin diğer alanları da politik-sosyal-örgütsel-kitlesel ve bilgilenme alanları da önemlidir. Bütün bunlar birbirini tamamlar. Çünkü devrim sadece bir silah sorunu değildir. O, bütün cephelerde devrimin yaratılmasıdır. Esasta, düşmana karşı olmaktır. Fakat bu aynı zamanda eski kavram ve geleneklere karşı da bir devrim yapmak ve yeni kavram ve gelenekler yaratmaktır.

Aslında kadınların askeri mücadeledeki rolünün azalması Filistin direnişinin Lübnan'daki gerilemesinden öncedir. İntifada ele alındığında, o sırada militan eylemliliğe -düşman askeri bıçaklama, vurma- katılma çok genişti. Bu olgu şu an geçersizdir. Fakat bu şimdi kadınların hiç bir rollerinin olmadığı anlamına da gelmez. Şurası bir gerçekliktir ki askeri eylemlilik, kadınlara yeterliliklerini kanıtlama olanağı sağlar. Çünkü bu cesaret, eğitim ve deneyim gerektirir. Fakat şimdi sorun kadınları hangi alanda ve nasıl harekete geçireceğimizdir. Hâlâ özgür olmamamız, ülkemizin hala işgal altında olması, geri dönme hakkımızın olmaması, İntifada'nın hâlâ devam etmesi, baskıların ve şehitlerin olması halkımıza karşı hâlâ doğrudan bir saldırı yöneltilmesi gibi gerekçelere bağlı olarak hareketlilik yaratma üzerinde yoğunlaşmalıyız. Kadınları aynı zamanda politik konularda da harekete geçirmeliyiz. Aynı za-

manda, kadın sorunu üzerinde - kadınların hakları, onların eğitimleri, evlilikleri, boşanmaları vb.- durmalıyız.

Ama bugün kadınları -onlar bunun sebebini sorsalar da- askeri eylemliliklere katmıyoruz. Bu sübjektif faktörlerle olduğu kadar daha önce belirttiğim gibi objektif zorluklarla da ilgilidir. Kadınlar arasında yeni eylem biçimleri oluştururken hata yaptığımız oluyor. Yeni biçimler bulunmalıdır, aksi taktirde eşitliğimizi gösterebilmemiz mümkün olmayacaktır. Henüz bu seviyeye ulaştığımızı zannetmiyorum. Çünkü kullandığımız seferberlik biçimleri hâlâ geçerlidir. Hâlâ kadınları etkileme, harekete geçirme ve organize etme yeteneğimiz var. Ama bu zor alanda bir geri düşüş de yaşanmaktadır. Bazı hatalar yaptığımızı kabul etmek ve yeni engelleri nasıl aşacağımızı bulmak zorundayız. Yeni görüşler bu açıdan sarsıcı bir etki yapabilir. İnsanlar bunların aradıkları şeyler olmadığını gördükleri zaman bize dönecekler, çünkü bizim bakış açımızın doğru olduğunu kavrayacaklardır. İnsanımız mücadele sürecindeki birçok olumsuzluğun etkisi altındadır. 1948'de ülkemiz parçalanmıştır, fakat halkımız kimliğini koruyabilmiş ve devrime girişmiştir. Ve arkasından İntifada gelmiştir. Şimdi belki de yeni bir tip devrime ihtiyacımız var ama bunun hakkında konuşmak şu an için biraz erkendir. Geçmişte halkımız kadınların mücadele alanına geri dönmesiyle güçlüklerin üstesinden gelebilmiş ve yeni olgular yaratabilmişlerdir. Aynı zamanda kadınların kendileri de bu güçlükleri aşmada önemli bir rol oynamak zorundadırlar.

S: Örgütlü Filistin kadınları ancak ülkeleri özgür oldukları an özgür olabileceklerini iddia ederler. Ama kadın haklarında da önemli büyük ilerlemeler yaşanmadan Filistinlilerin yeniden ulusal haklarını alabileceğini düşünüyor musunuz?

Leyla Halid: Daha önce değinildiği gibi, biz ulusal kurtuluş aşamasındayız. Kadın ve erkeklerimizin katıldığı mücadele sürecinde kadın hakları konusunda bir dizi kazanımlarımız olmuştur. Fakat bunlar hâlâ tamamlanmamıştır. Gelecek aşamada kadınlar ve bütün Filistin toplumu eşit olana kadar daha fazla kazanım için mücadele etmelidirler. Yine de bağımsızlığına kavuşmuş toplumlarda bile kadınlar erkeklerle eşit değildir. Kadın sorununu dünya çapında- emperyalist ülkeler-

de, sosyalist ülkelerde ve üçüncü dünya ülkelerindeki kadın sorunu- tartışmak için BM'de bir konferans toplandı. Bu bile kendi içinde eşitliğin elde edilmediğini gösterir. Sosyal hakların kazanılması bağımsızlığın kazanılması için şart değildir. Yine de ön adımlar atılmalıdır. Çünkü toplum sadece kendisini yarım gücüyle işleyemez.

Örneğin kadınların silahlı mücadeleye katıldıkları Cezayir'de, bağımsızlıktan sonra kadınların rolleri sona ermiştir. Bu Cezayir rejiminin doğası gereğidir. Bu kadınların kendi klasik rollerinden vazgeçmek istememesinden de kaynaklanmaktadır. Bu yüzdendir ki, Filistinli kadınlar bağımsızlıktan sonra da haklarını kazanmak için çalışmak zorundadırlar; bu uzayacak olan mücadelenin diğer biçimidir. Çünkü kadınlar olarak ani sıçramalarla özgürlüğümüzü kazanamayız. Ama kazanımlarımızın birikmesiyle nihai hedefimize ulaşabiliriz. Ulusal mücadele tamamlandığı ve devlet kurulduğu zaman devletin bu konuda kesin kuralları olsa bile çözüleceğini hayal etmemeliyiz. Yasalar bir anlam, bilinç taşımalıdır. Çünkü kanunların üstünde onlardan milyonlarca kez daha güçlü olan bazı geleneklere başvurmak oldukça yaygındır. Yemen'de örneğin, kadınların boşanma talep edebilmesi için yasa çıkarıldı. Bu, bir kabile toplamı olan Yemen'de krize yol açtı. Bu yüzden bu yasa geçici olarak askıya alındı ve boşanmanın iki tarafın kabulü ile olabileceği doğrultusunda yeni bir yasa yayınlandı. Yani, Yemen kadın haklarını içeren bu yasaların uygulanmadığı bağımsız bir ülkedir.

Bana göre, özgürlük süreç içinde elde edilebilecektir. Filistin toplumunda, kavramlarımızda, toplumsal geleneklerimizde, göreneklerimizde vb. birçok değişiklik olmalıdır. Bu değişikliklerden biri -kadının rolü ve eşitlik için mücadelede kadının yer alması gerektiği- olmuştur. Kadınlar tek başlarına mücadele etmemelidirler. Çünkü onlar bu kitle hareketinin bir parçasıdırlar. Sonuç olarak, teorik anlamda olsa bile kitlelerin bir bölümü kadınların amaçlarını desteklemektedir. Bu gelecek mücadele için iyi bir temeldir. Bu yolla, haklarımızı kazanacağımıza inanıyorum. Örneğin, ulusal haklarımızın kazanımıyla, kadınlar için de bir takım haklar kazanılmış olacaktır.

Nassar İbrahim

Hatalarımızı Düzeltmeye Çalışıyoruz*

Soru: Örgütünüz 1970 ve1980'lerdeki Filistin direniş hareketi içersinde önemli bir rol oynamıştı. Bu günlerde neden FHKC'nin ismini az duyuyoruz?

Nassar İbrahim: Şu an Filistin solu çok zor bir durumda. Bir yandan 1989'dan sonraki soldaki küresel krizden oldukça etkilenmiştik. Sovyetler Birliği'nin çökmesi bizim üzerimizde olumsuz bir etki bıraktı; çünkü uzun bir süre boyunca Filistin koşulları için doğru olmayan bir devrim modeline hatalı biçimde bağlanmıştık. Şimdi bu eleştirel olmayan yaklaşımın bedelini ödüyoruz.

Ancak krizimizin yerel politik nedenleri de var. Politikamızın yoğunluk merkezini her zaman Filistin halkının ulusal özgürlük için mücadelesi ve İsrail işgal politikalarına muhalefet olmuştu. Filistin halkına bir bütün olarak davranırken Filis-

(*) FHKC'nin haftalık gazetesi Al-Hadaf'ın Editörü olan Nassar İbrahim'le bu röportaj 1998 yılında 'Sozialistische Zeitung'un birinci sayısı için Peter Nowak tarafından yapılmış 'Against The Current' tarafından İngilizceye çevrilmiştir. [21 Şubat 1998]

tin toplumunun içindeki çelişkilere eğilmeyi ihmal ettik. Düşünce yapımızda toplumsal sorun çok zor yer etti. Yine de son birkaç yıldır bazı hatalarımızı düzeltmeye ve kendi devrim yolumuzu bulmaya çalışıyoruz. Yine bu krizlerden etkilenen Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi ile Filistin solunun prestijini yükseltmek ve uzun soluklu bir birliğin yaratılması amacıyla iletişim içersindeyiz.

Soru: *Oslo Anlaşmaları ve Arafat'ın oluşturduğu Filistin Yönetimi örgütünüzü şaşırtmadı mı ve varolan krizi daha da derinleştirmedi mi?*

Nassar İbrahim: Solun yaşadığı krizlerde çok az payı olan Oslo Anlaşmalarının suçlanması bana göre doğru değildir. Kuşkusuz kendimizi bu yeni duruma yönlendirmeliyiz. Bu krizler bizim resmi Filistin yönetimi ile olan ilişkimizden daha çok etkilenmiştir. Bu konu ile ilgili Filistin solunda iki eğilim vardır. Birinci ayrılık noktası Filistin Yönetiminin içerden değiştirilmesi amacıyla yönetimde yer alınmasıdır. Bu, barış görüşmeleri boyunca delegelerin temsilcisi olan Filistin Komünist Partisi'nin tutumuydu. Diğer taraf ise Filistin Yönetimine katılmayı kesinlikle reddetmektedir. FHKC ve FDKC bu eğilimin taraftarıdırlar. Bize göre küresel güç dengelerinin bizim lehimizde olmadığı açık olduğundan barış sürecine katılmayı başından reddettik. Barış görüşmelerinin bu zamanda bizim için ancak olumsuz sonuçları olabilir.

Soru: *Örgütünüz böyle bir kararın arkasında gerçekten birleşiyor mu?*

Nassar İbrahim: Elbette FHKC içersinde bir çok farklı fikirler vardır. Fakat bunun olumlu olduğunu düşünüyoruz. Farklı görüşlere izin vermeyen partiler durgunlaşırlar. Önemli olan farklı fikirlere rağmen bir arada kalmaktır. Demokratik merkeziyetçilikte yeni bir yaklaşım benimsedik. Demokrasinin kaos içinde son bulmadığı ve merkeziyetçiliğin de otoriterliğe dönüşmediği bir denge tutturduk.

Soru: *Bu yaklaşım Filistin Yönetimi'nin otoritesine nasıl*

yaklaşıyor?

Nassar İbrahim: Filistin Yönetimi içersinde çalışan FHKC üyeleri vardır. Örgütümüzün üyeleri bu yönetimde çalışması yasaklanmamıştır. FHKC üyeleri sivil, sağlık ve kültür kurumlarında çalışırlar. Biz Oslo Anlaşması imzalanmadan önce de bu alanlarda aktiftik. Bu kurumlar daha sonradan Filistin Yönetiminin bir parçası oldu. Üyelerimiz buralarda aktif olmaya devam edeceklerdir. Ancak FHKC üyelerinin Filistin Yönetiminin politik görevlerinde (bürolarda), güvenlik güçlerinde ya da görüşme heyetlerinde yer alması yasaklanmıştır.

Soru: *Son birkaç aydır Arafat, İsrail devletinin suratına bir yumruk gibi inen tüm Filistinli gruplarla ulusal diyalog konusunu ele alıyor. Böyle bir süreçte yer alması için FHKC'ye baskı yapılıyor mu?*

Nassar İbrahim: Filistin'in farklı güçleri arasındaki diyalogu her zaman desteklediğimizi belirtmiştik. Ancak konuşmak adına yapılan bir diyalogu istemediğimiz gibi Filistin Yönetimi'nin politikaları için sadece bir cephe olan bir sürecin içinde de yer almak istemiyoruz. Daha önceleri de "Ulusal Diyalog" sloganı altında sahte konferanslar olmuştu ancak Filistin Yönetimi tavrını değiştirmek arzusunda hiç olmamıştı. Çünkü Oslo Anlaşması göz önüne alındığında Filistinli gruplar arasındaki fark oldukça büyüyor dolayısıyla şu an için bir diyalogun herhangi bir maddi zemini yoktur.

Soru: *İsrail solu ile bir ilişkiniz var mı?*

Nassar İbrahim: İsrail solu oldukça zayıf. İstekli olan az sayıdaki güçlerle her düzeyde ilişkimiz var ve bunlarla birlikte protesto ve bilgilenme buluşmaları örgütlüyoruz. İsrail'deki sol güçlerin önem kazanacağını umuyoruz. FHKC'nin İsrail vatandaşlarıyla herhangi bir sorunu yoktur. İsrail halkıyla birlikte eşitlik içinde yaşamak istiyoruz.

Soru: *FHKC gibi diğer solcu örgütler de Hamas gibi İslami grupların yükselişini tehlikeli buluyorlar mı?*

Nassar İbrahim: Solun düşüşe geçmesinden beri dünyanın birçok bölümünde dini gruplar güç kazandılar. Filistin'deki İslamcıların on yıllık bir geleneği vardır ve bunlar İran ya da Cezayir'deki İslami gruplarla karşılaştırılamaz. Şu anda Filistin halkı ulusal kurtuluş safhasındadır ve biz solculara göre asıl önemli konu İsrail işgalidir. İşgale karşı savaştıkları müddetçe bu konuda İslami gruplarla birleşiyoruz. Ancak diğer tüm alanlarda özellikle de toplumsal sorunlar, kadınların durumu ve diğer benzeri konularda İslamcılarla derin farklılıklarımız var.

Soru: *Geçmişte Filistin solunun yanlışlarından birinin de mücadelede toplumsal sorunları es geçip İsrail işgalini merkez almak olduğunu söylemiştiniz. Ancak örgütünüz İsrail işgalini halan en önemli konu olarak düşünüyor. O zaman politikalarınız nasıl değişti?*

Nassar İbrahim: Toplumdaki temel çelişkinin İsrail işgali olduğu bugüne kadar süren İntifada süreciyle açıklık kazandı. Oslo Anlaşması bu gerçeği değiştirmedi. Tam tersine Filistin halkının durumu daha da kötüleşti. Bu yüzden bizim için İsrail işgaline karşı mücadele daha da fazla önem kazandı. Fakat biz Filistin toplumunun kendisiyle de ilgilenmekte kararlıyız. Filistin Yönetimi'nde somutlaşan burjuva politikalara karşı mücadele veriyoruz. Kadınların, çocukların, gençlerin ve mahalle komitelerinin toplumsal yaşamını harekete geçirmenin yollarını arıyoruz. Bir başka önemli konu ise İsrail tarafından tutuklu bulunan 3500 Filistinli mahkumun özgürlüğü ve sürgündeki Filistinli mültecilerin geri dönmesidir.

Soru: *Arafat'ın iktidara gelmesi ve Oslo Anlaşması'nın imzalanmasından sonra insan haklarındaki durum bütünüyle değişti mi?*

Nassar İbrahim: Ne yazık ki çok fazla bir değişiklik olmadı. Oslo Anlaşmasına rağmen işgal sürüyor. Birkaç kent dışında bölge ve halkın çoğunluğu halan İsrail tarafından kontrol ediliyorlar. Dolayısıyla insan hakları ihlalleri devam ediyor. Örneğin, Filistinlilerin işlerine gitmesini engelleyen İsrail'in kapsamlı ablukasının sonuçları insanlar üzerinde ağır

bir maddi ve psikolojik hava yarattı. Ayrıca Filistin bölgesindeki İsrail güvenlik noktalarında çoğunlukla hiçbir gerekçe olmadan keyfi tutuklamalar olmaktadır. Bina kurma izni olmadığı iddiasıyla Filistinli ailelere ait evler imha edilmektedir. Fakat aynı zamanda İsrail, Filistin topraklarında yerleşim yerleri kurmaya devam etmektedir. Ve Filistinli mahkumlara yönelik işkenceye halen İsrail yasaları resmen izin vermektedir.

Soru: Filistin'deki politik mahkumların durumu nasıl?

Nassar İbrahim: İsrail'deki Filistin ve Arap siyasi tutuklu sayısı yaklaşık üç bin beş yüzdür. İnsanlar hiçbir suçlama olmadan altı ay tutuklanabilmektedirler. 150 siyasi tutsağın yaşı on sekizin altındadır. Mahkumlar on iki farklı cezaevine dağıtılmıştır ve bunlardan bazıları çöllerdeki çadır kamplardır. Tutsakların özellikle sağlıkla ilgili koşulları çok ağır olduğundan beş yüze yakını hastadır. Ziyaretlere sadece bazen izin verilmektedir. Yakın zamanda takma adı Abou Rafaa olan Muhammed Raja Nerat için bir kampanya düzenledik. 1929'da doğmuştu ve 25 yıldan fazla cezaevinde kalmıştı. Hasta olmasına rağmen serbest bırakılma şansı yoktu çünkü Filistinliler için hapiste ölmek anlamına gelen ömür boyu hapse mahkum edilmişti. Son olarak Filistinli ve uluslar arası kurumlara kişisel bir mektup gönderdi. Çok yaşayacak süresi kalmadığını bilmesine rağmen mektubunda insanlardan kendisini unutmamalarını istiyor. Muhammed olayının Filistin'deki siyasi tutukluların koşullarını örneklediğini düşünüyoruz.

Leyla Halid

Kadınların Özgürleşmesi Kurtuluş Gününe Ertelenemez*

Free Arab Voice (FAV): *Daha önceleri, 1998 Aralık ayında İkinci Arap Zirvesi'nin kadın konferansına katılmak için Beyrut'tan ayrılmanıza izin verilmediğini, çünkü yetkililerin aslında sizin Şam'daki muhaliflerin konferansına katılacağınızı düşündüğünü belirtmiştiniz. Ancak burada isterseniz kadın sorununa dönelim. Şimdiye kadar Filistin solunun kadın sorunu üzerine resmi çizgisi ulusal hakların kadın hakları sorunundan önce geldiği yönündeydi. Bundan ötürü sorun, işgale direnişle doğrudan ilgisi olmayan tüm sorunlarda olduğu gibi, kurtuluş sonrasına ertelendi.*

Ama yine de son yıllarda kadın sorunu iki farklı grup tarafından etkili bir şekilde gündeme getirildi: Birinci grup, kadınların toplumdaki rolünü gerici biçimlerde değerlendirmeye ve belli fikirleri işlemeye çalışan aşırı dincilerdi. İkinci grup ise kadınların özgürlüğü için bizim toplumumuza yabancı, batı ürünü olarak tanımlanabilecek alternatif bir düşünce

(*) 16 Şubat 1999 tarihinde Free Arab Voice tarafından yapılan bu röportajın çevirisi Sosyalist Barikat'ın Mart 2003 tarihli 11. sayısında yayınlanmıştır.

dayatmaya çalışan hatta bir ölçüde toplumumuzu politik açıdan yok etmek için yürütülen Siyonist kampanyanın uzantısı ve parçası olan uluslararası temsilcilikler ve "sivil toplum kuruluşları"dır (NGO).

Yerel aşırı dincilerle batılı eylemciler arasındaki çatışma böylece sürerken biz kadın sorununun yine kurtuluşa kadar ertelenmesine devam mı edeceğiz? Gerçekten de kadınların özgürleşmesi ile anavatanın kurtarılmasını birbirinden ayırabilir miyiz? Yoksa aşırı dinciler ve Avrupa merkezciler tarafından gündeme getirildiğinde bu konuyu görmezden gelerek enerjimizi Siyonist düşman üzerinde yoğunlaştırmamız daha mı iyidir? Toplumsal geri kalmışlığı ve geleneklerimizin, davranışlarımızın bazılarını Siyonist işgale karşı mücadeleden ayrı tutabilir miyiz? Leyla Halid bu konularda ne düşünüyor?

Leyla Halid: Gerçekten de geniş bir konu. Her şeyden önce kadın sorunundan neyi kast ettiğimizi açıklayalım. Kadın ya da erkek olduğuna bakılmaksızın bir Filistinli'nin en temel sorunu mülteci olması ya da işgal altında yaşamasıdır. Bizleri adeta yok sayarak topraklarımızın, bizim enkazımızın üzerine kurulmuş olan Siyonistlerin varlığı söz konusudur. Halkımız, kadın ya da erkek olsun, Filistinli kimliklerini geri istemektedirler. Bu yüzden de Filistin ulusal hareketi Filistinli kimliğinin yeniden tanınması amacı üzerinde yoğunlaşmıştır ve bu yoğunlaşmadan kastım Arap karşıtı ve dar kapsamlı anlayışlardan çok ilerici hedeflerdir. Ama yine de bu mücadele deneyiminde kaçınılmaz olarak ortaya çıkarak en göze çarpan sorun elbette kadın sorunudur. Kadınlar toplumun yarısını oluştururlar. Bu yüzden eğer bu toplum tüm enerjisini düşmanla karşılaşmak için harekete geçirmezse zafere ulaşılamaz. Filistinli kadın aynı zamanda bir Filistinlidir. Onun da diğer insanlar gibi benzer hedefleri vardır. Ancak aynı zamanda, kadınlarımızın ezilmesi iki misli fazladır. Bir Filistinli olarak işgal altında ya da sürgünde ulusal bakımdan ezilmektedir. Bu konunun ilk ve en acımasız bölümüdür. Sorunun ikinci kısmı ise belli bir toplumsal sınıfın üyesi olmasından kaynaklanan toplumsal-ekonomik sömürüdür. En önemlisi de toplumumuzun cinsiyetçi olmasından dolayı ezilmesidir. Bu yüzden kadının mücadelesi karmaşık ve çok-yönlü olmak zorundadır. Özgürlük mücadelesinde aslında kadın birçok

cephede savaş vermektedir: Ulusal, sosyo-ekonomik ve toplumsal cephede. Bunun anlamı kadının gerçekten özgürlüğüne kavuşması için bu üç cephede de aynı zamanda yer alması gerektiğidir.

Kadınlar özgür olmadıkça köle bir insan (erkek) onun ülkesini nasıl özgürleştirebilir! Eğer ülkesi işgal altındaysa bir kadın olarak özgür olamaz. Dolayısıyla diyalektik süreç burada devreye girer. Mücadele ettiğiniz sürece özgürlüğünüzü ve insanlığınızı yeniden elde edersiniz. Kendinizi bu yolu izleyerek özgürleştirmek ve sonra da bu özgürlüğü bir başka boyuta taşımak için ülkeniz özgür olana dek ya da birileri ülkenizi kurtarana kadar beklemezsiniz.

FAV (Fadia Rafeedie soruyor): *Kadın hakları ve kurtuluşu üzerine İngilizce basılmış kitapların bazıları kişisel olarak sizi, kadınların özgürleşme sorununu sonraki bir aşamaya erteleyen erkek egemen düşünceyi benimsemekle suçluyor. Buna yanıtınız nedir?*

Leyla Halid: Hayır ne kendi açımdan ne de FHKC açısından durumun böyle olduğunu düşünüyorum. Ben FHKC içersinde kadınların özgürlüğünü bu açıdan ele alan düşünceyle mücadele edenlerden biriyim. Bunun ertelenmesi gereken bir sorun olduğunu düşünmüyorum; çünkü burada tıpkı yoksulluk ya da geri kalmışlık örneğinde olduğu gibi tüm bir toplumun sorunuyla uğraşıyoruz. Ancak kadınları temel alan bu toplumsal sorunlar üzerine bizim tarafımızda olan ilerici erkeklerle birlikte mücadele etmemiz gerektiği inancındayım. Bu, işçilerin haklarını elde etmeleri için ya da üçüncü dünyada eğitim ve sağlığın geliştirilmesi için mücadele edilmesinden farklı değildir. Bunlar toplumsal sorunlardır ve ülkenin özgürleşmesine kadar ertelenemezler. Tam tersine bu alanlardaki ilerleme ulusal kurtuluşumuzu kazanmamızda bize yardımcı olacaktır. Devrim sadece silahları ele almak değildir. Avcılar ve kabadayılar da silah taşıyorlar. Devrimin politik bir amacı vardır. Daha etraflı yaklaşıldığında devrim aslında hayatı birçok açıdan kuşatan bir değişim sürecidir. Biz bu değişime ihtiyacı olan bir toplumuz. Devrimciler geri kalmışlığa, cehalete, yoksulluğa ve hatta burjuva tüketim kültü-

rüne karşı mücadele ederler. Ülkemizi işgal ederek tüm bunları yönlendirenlere karşı mücadele içinde olmalıyız. Tüm bu sorunları tıpkı iyi bir temel oluşturmadan bir ev inşa edemeyeceğiniz gibi kurtuluşa kadar da erteleyemezsiniz.

FAV: Kadınlar hususunda aşırı dinci çizgiye karşı nerede duruyorsunuz?

Leyla Halid: Elbette köktendinci çizgi toptan reddedilmelidir. Ancak diğer yandan onların varlığını da görmezden gelemeyiz. Dini akım toplumumuzda etkili olmaya başlamıştır. Etkilerine ve bildirilerine hemen her yerde rastlanmaktadır. Bu yüzden bu akımla diyalog yoluyla mücadele etmeliyiz. Ne var ki bunu yaparken İslami kültürün duyarlı olduğu duyguları inciten her şeyden kaçınmalıyız. Bu konuları dar bir çerçeveden tartışmamamız gerektiğini söylemek istiyorum. Tersine bunlara geniş bir açıdan bakmaya çalışmalıyız. Dini yaklaşıma köktendinci içeriğin aksine ilerici bir içerik kazandırmalıyız.

Dini bir toplumda yaşadığımızın farkındasınızdır. Dolayısıyla insanları bizden uzaklaştıracak hassas konularda alaycı davranmak yanlış olacaktır. Bunun yerine kendi gerçekliğimizi kavramak ve bununla mücadele etmemiz gerekmektedir. Onlara "Tanrı bizim ne yapmamızı buyurdu?" diye sorun. Tanrı bizim Cihat yapmamızı buyurmuştur, doğru mu? O zaman bırakın cihat edelim. Ancak bu Cihat sadece erkekler için değildir! Cihat hem erkek hem de kadınlar içindir. Köktendinciler evlilik, boşanma vb. toplumsal meşruiyet ile ilgili belli toplumsal konuları gündeme getirmektedirler. Onlar açısından toplumsal sorun kadınların nasıl kontrol edileceğine denk düşer. Ancak bu bakış açısı işgale karşı toplumun harekete geçirilmesi için çok yetersizdir... hem de çok yetersiz. Bu yüzden hiçbir zaman ulusal cephede ciddi herhangi bir sonuca ulaşamayacaklardır.

Fakat birlikte savaşmayı teklif ettiklerinde kafasında kadınlara ilişkin tüm tuhaf düşünce biçimlerine rağmen uzun sakallı bir adamla yan yana savaşmayı istiyorum. O, işgale karşı savaşırken ben de onunla savaşacağım. Beraber savaşırken kadınların peçe takması gerekip gerekmediği değerlen-

dirmesini yapmasına fırsat vermeyeceğim. Beni savaşırken gördüğünde o da benim peçe takıp takmadığıma dikkat etmeyecektir. Beraber hücreye atıldığımızda peçe takıp takmadığıma dikkat etmeyecektir. Mezarlığa giderek yan yana yatan şehitleri gördüğümüzde hangi şehidin ne giydiğini düşünmeyecektir.

Ama yine de genelde köktendinci bakış açısı ciddi politik inisiyatiften yoksun olumsuzluklar barındırmaktadır. Köktendincilik, saati geri çevirmeye çaba sarf etmektedir. Ne yazık ki Filistin meselesinin yaşadığı yenilgi dönemi de bu olguyu güçlendirmektedir. Dolayısıyla insanlar ağır sıkıntılarını dışa vurmanın yollarını ararken kolayca inanç tarafından metafiziğe çekilmektedirler!

FAV: Peki kadın sorunu üzerine batılı bakış açısına dair ne düşünüyorsunuz?

Leyla: Pekin Kadın Konferansı'nda bu konuyu tartışıyorduk...

FAV: Hillary Clinton'ın katıldığı konferansı mı kast ediyorsunuz?

Leyla: Hillary Clinton kilisenin etkisiyle ve seçimler nedeniyle ailenin öncelliği üzerine vaazlar veriyordu. Ancak bu, ABD hükümet delegasyonunun Pekin'deki konferans için gündeme getirdiği bir ailenin yasal bir kontrat altındaki baba, anne ve çocuklardan meydana geldiği fikriyle bağdaşmıyordu. Resmi Amerikan bakış açısına göre yasal bir kontrat olmadan bir çift, erkek ve kadın veya aynı cinsiyetten iki kişi bir aile oluşturabilirdi. Elbette bu tuhaf aile kavramı konferanstaki resmi Arap ve İslami delegasyonlar tarafından reddedilmişti. Bu yüzden de Hillary bizim geleneksel Arap aile düşüncesi üzerine vaaz vermeye başladı. Politik kişiler olarak biz, onun kocasına ve yönetimine yardım elini uzatmasını anlayabiliyoruz. Ama yine de konferansın en tehlikeli görüşü kadınların sorunlarının "depolitize" edilmeye çalışılmasıydı.

FAV: Bu ne demek? Bize açıklayabilir misiniz lütfen?

Leyla: "Depolitize" etmenin anlamı kadın sorunun genelde toplumsal ve politik değişimin parçası olarak düşünülmemesidir.

FAV: Öyleyse kadınların özgürleşmesi üzerine batılı düşünceyle asıl sorun sizce bu mu?

Leyla: Onların bakış açısına göre biz kadınlar politik istemlerimizi dikkate almaksızın sorunlar üzerinde birleşebilirdik. Bu noktada aşağıdaki soruyu yönelttik ve bu 1975 yılında Meksika'da BM'in desteği altındaki Birinci Kadınlar Konferansı'ndan bu yana (1995 Pekin) bizimle batılılar arasındaki meydan savaşının konusu oldu: Konferanstaki Filistinli Kadın Delegasyonlar neden seçme hakkına sahip değiller? 1977'deki grup toplantısında seçebilmiştik ama konferansta bu olmadı. Bize başka bir Birleşmiş Milletler örgütü gibi davranılmaktaydı.

1980'de Filistinli kadınların sorunu gündemdeydi. Filistin karşıtı güçler tarafından bu konunun gündemden çıkarılması için ciddi çabalara girilmekteydi. Ancak biz ısrarcı olduk ve geri püskürttük. Sosyalist devletler bizi desteklediler ve sonuçta Filistinlilerin haklarını gözeten kararları benimsettik. Bununla beraber Nairobi'de büyük bir ricat vardı. Siyonizmle ırkçılığı bir gören daha evvelki bir karar iptal edilerek başka bir karar geçirilmişti. Son yıllarda hem kadın cephesinde hem de Filistin tarafında büyük bir geri çekilme yaşanmakta.

1995'deki Pekin Konferansı'nda, resmi delegasyonların toplantısında "Kadınlara yönelik şiddet" başlıklı bir paragrafın terminolojisi üzerine on beş güne yakın ağız kavgası yaparak geçirdik. Tartışılan paragraf işgal altındaki kadınların mı yoksa cinsel istismara konu olan kadınların mı desteklenmesi gerektiği üzerineydi. Biz, işgalle cinsel istismarın aslında aynı politik düzlemde ele alınamayacağını söyledik. Cinsel istismar, yaygınlığı bir yana, tek tek bireylerin sorunuydu diğer yandan işgal ise tüm halkın sorunuydu.

Daha önceki kadınların konferansında ayrımcılık (apartheid), ırkçılık, yeni-sömürgecilik, sömürgecilik vb. altındaki kadın sorunlarının kararlarını çıkarabilmiştik. Ancak bu defa Pekin'deki konferansta, başını Amerikalı delegasyonun

çektiği alt-komitede 'cinsel istismarın' işgalle ilgili paragraftan farklı bir paragrafa alınması için on beş gün kaybettik. Üstelik tüm dünyada işgal altındaki, çok da şanslı olmayan kadınların açıkça vurgulanmasına çalıştık. 'Cinsel istismarı' aynı paragraf içersinde 'işgalden' sonraya yerleştirmek yapabildiğimizin en iyisiydi. İşgal altındaki kadınları vurgulamamızı da öfkeyle reddettiler. Amerikan delegasyonuna dışarıda yanıt verildi...

FAV: Amerikan temsilcisi kadın mıydı erkek mi?

Leyla: Bir erkekti ve bizim Filistinli temsilcilerimizden birine toplantı dışında: "Kimin kimi işgal ettiğini biliyorsunuz. Neden vurgulamak gereği duyuyorsunuz ki!" demişti. Bunun politik açıdan kadın hareketiyle ilgisini bana söyler misiniz?!

Dünyanın başka yerlerinden diğer kadınlar cinsel baskı konusu üzerinde birleşebileceğimizi söylemişlerdi. Etkinliğin programına ya da metnin neresine bakarsanız bakın 'cinsel' kelimesini hemen her yerde bulursunuz. Asıl nokta kadın sorununun depolitize edilmesi ve kadınların sadece kadın oldukları için birleşebileceğini kabul ettirmektir. Tamam birleşelim, ancak tam olarak ne yapmak için? Örneğin, cinsel ticaret sorunu üzerine birleşmemizi istiyorlar. Fakat bu ne biz Filistinlilerin ne de Arapların bildiği ya da anladığı bir şeydir. Bu bizim toplumlarımızdaki en ciddi sorun değildir. Gördüğünüz gibi hala bu kararlar üzerinde oy verme hakkını almak için savaşıyoruz. Dolayısıyla cinsel ticareti bana anlatmalarını istedim. Elbette biz buna karşıyız ancak bu gerçektende bizim tanışık olduğumuz şeyler değil. 'Cinsel sektör' üzerine tartışmaya başladıklarında ben yine anlamıyorum çünkü bunlar bizim lügatımızda olan ifadeler değil. Biz farklı sorunlardan oluşan bir toplumda yaşıyoruz.

Örneğin, biz Filistinliler politik kıyıma maruz kalıyoruz. Bu yüzden ben Filistinli olmayı daha fazla benimsiyorum. Ancak bu adamlar halkın bizim üzerimizdeki güvenini istemiyorlar. Seçme hakkı benim için bireysel bir konudur. Bunun dış politika olmasına gerek yoktur. Bu sorunu böyle görüyorum.

Avrupa'da ve ABD'de kürtaj sorunu politik tartışmalarda

merkezi bir konum işgal eder. Kilise kürtaja karşıyken kadın hakları savunucuları desteklemektedir. Bu, tavır geliştirilmesi ve anlaşılması mümkün, önemli bir sorundur. Ancak bu bizim insanlarımız için nasıl merkezi bir sorun olabilir? Bizim başka önceliklerimiz vardır. Bizim sorunlarımız daha önemsiz değildir. O zaman bu konu üzerinde neden zaman kaybedeyim ki? Şu an Filistin Ulusal Yönetimi'ne uygulanan baskı gibi daha acil gündemlerle uğraşmalıyız. Mültecilerin dönüp dönmeyeceği üzerine kaygılanmalıyız. Öncelikle ve en çok bizimle ilgili politik uygulamaların adil olup olmadığı ve yaşamakta olduğumuz adaletsizliğin artıp artmayacağıyla ilgileniyoruz. Sürgünlere ve Arap rejimlerinin baskılarına maruz kalıyoruz. Halkımız yoksullaştırılmaktadır. Fakat konferanstaki adamlar cinsel özgürlük konusunu en önemli gündem maddesi yapmak istediler. Bireysel düzlemde bu önemli bir sorun olabilir ancak bizim toplumsal düzlemimiz açısından değil. Bunu, halkımız ve toplumumuzu ilgilendiren gerçek sorunlar üzerinde yoğunlaşmamızı engellemek isteyen politik bir sapma olarak görüyorum. İlgimizi saptırmak için bizi ıvır zıvırla meşgul etmek, yapılan budur.

Eğer İsviçre'deki bir kadın bu konularla ilgileniyorsa bu onun için bir anlam ifade eder. Amerika'daki bir kadın eşcinsellerin donanmaya alınmasına izin verilmeli mi yoksa verilmemeli mi gibi toplumunda meydana gelen sorunlarla uğraşmak zorunda olabilir. O, bu konuda endişe duyuyor olabilir ama ben duymuyorum; çünkü açıkçası şu an Filistinlilerin en acil sorunu bu değildir.

FAV: Dilerseniz her iki cinsten de çok sayıda politik eylemciyi ilgilendiren ve bireysel düzlemde olan önemli bir sorunla devam edelim. Deneyimleriniz ışığında sizce politik bir eylemciyle politik olmayan birisi arasında uzun vadeli bir ilişki ya da evlilik yürütülebilir mi? Özellikle hangi koşullar altında bu mümkündür? Örneğin, modern Arap kentlerinde giderek sıradan insanlar mümkün olduğunca maksimum oranlarda hedonizmi tercih ediyor. İmaj için yaşıyorlar. Böyle biriyle birlikte olmak bir eylemciyi geriletebilir ve belki de kadın ya da erkek olsun onu yaşamda gerici bir güce dönüştürebilir. Diğer yandan, toplumlarımız cinsiyetçi olduğundan erkek bir

militan açısından apolitik bir eşle birlikte olmak kadın militana kıyasla daha mı kolaydır? Bunun hakkında ne düşünüyorsunuz?

Leyla: Herhangi iki çift arasındaki bir evliliğin ortak düşünsel ve toplumsal zemin temelinde bir sağlamlığa sahip olması gerektiğini düşünüyorum. Elbette karşılıklı sevgi ve saygıya sahip olmalılardır. Ne var ki erkek egemen toplumlarımızda erkek bir politik militanın apolitik bir eşle olması mümkündür. Yani durumu idare edebilirler, ancak bu başarılı bir evlilik olur mu? Hiç sanmıyorum. Bir aile hayatı sürdürüp çocuk yetiştirebilirler fakat yine de bu tam olarak başarı sayılmaz; çünkü iki farklı dünyada yaşıyor olacaklardır. Erkek sadece iyi bir ev kadını, geçimi sağlayacak biri ya da kendisinin daha fazla politik meselelerde yoğunlaşabilmesi için çocuklarını yetiştirebilecek birini istediğinden bu onun için büyük ihtimalle sorun olmayacaktır. Rahatça kitap okuyabilmek için onlara bağırıp çağırabilir bile!

Bu yüzden kadın militan açısından işler gerçekten çok daha farklıdır. Kadın politikleştiğinde yalnızca politik bir eşle birlikte olabilir. Deneyimlere dayanarak konuşuyorum. Kadın militanlar eşleri tarafından oldukları gibi kabul edilebilirler; ancak bu, yalnızca erkeğin evdeki çıkarlarıyla çatışmamak kaydıyla mümkündür. Günün sonunda erkek eşinden geleneksel bir ev kadını olmasını ister: Kahve getir! Yemeği hazırla! Bu yüzden de sorunlar artar.

Çiftler evliliğin bir paylaşım olduğunun belli bir ölçüde de olsa farkındaysa işler çok daha yolunda gider. Düşünsel, niteliksel ve beceri düzeyleri açısından eşit olduklarında her şey daha iyi olacaktır. Ancak bu alanlardan birinde eşlerden biri diğerinin yerini aldığında, ilişki pürüzlü hale gelir, hatta parçalanabilir.

Bazen öfkeli tartışmalar yaşanabilse de, doğal diyalog her türlü ilişkinin başarısında önemli bir rol oynar. Karşılıklı tavizler de ayrıca gereklidir; ancak genellikle ilişkilerde kadınlar bu tavizleri yerine getirmektedir. Çoğu erkek kadınların haklarını desteklediklerini söylüyorlar. Ne var ki aslında çoğu kez bunu, özellikle de kendi evlerinde, pratiğe geçirmiyorlar. Elbette istisna bireyler vardır ancak toplumsal düzeyde

çok büyük bir ilerleme kat etmeliyiz. Başarılı örnekleri olsa da bunlar yükselip alçalan bir değişkenlik gösterirler çünkü hayat budur. Sonuçta eşim ve çocuklarımla iyi bir anlayış çerçevesine sahip olsak da farklılıklar da olabiliyor. İyi olan şey politik açıdan anlaşıyor olmamızdır. Bu önemlidir.

FAV: Eşiniz politik olarak aktif mi?

Leyla: Kendisi zaman zaman gazetelerde köşe yazıları yazan bir fizikçi.

FAV: Öyleyse politik biri de?

Leyla: Elbette, yoksa kim benimle yaşamaya katlanabilirdi? Benim için önemli olan evdeki sorumluluklarla dışarıdakiler arasında iyi bir denge tutturmaktır. Örneğin şu an belki de eve gidip çocuklarım için yemek pişirmeyi düşünüyorumdur.

FAV: Teşekkürler Leyla Halid.

Dr. George Habbaş

FHKC Krizin Üstesinden Gelecektir*

Free Arab Voice (FAV): *Oslo Anlaşmasına karşı olan Filistinliler arasında Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin (FHKC) Filistin Özerk Yönetimi'ni (FÖY- Oslo Anlaşması kurulan Arafat'ın liderliğindeki resmi Filistin yönetimi) destekleme kararı aldığı yönünde bir karmaşıklık var. Bir yandan FHKC açıkça FÖY'nin dayandığı Oslo Anlaşmalarını suçluyor ve reddediyor. Diğer yandan bazı Filistinli gözlemciler çoğu FHKC kadrosunun FÖY'nin idare yapısında personel olduğunu ya da en azından FÖY'nin bazı kısımlarında bulunduklarına dikkat çekiyor. Bu doğru mu?*

(*) 26 Ağustos 1925 doğumlu George Habbaş çocuk doktorudur. Hıristiyan kökenli olan Habbaş 1948'deki kitlesel sürgüne tanık oldu. 1950'li yıllarda Arap Ulusal Hareketi'ni kuran George Habbaş, hareketin genel sekreterliğine seçildi. 1967 yenilgisinden sonra FHKC'yi kurdu ve Genel Sekreterlik görevini üstlendi. Mayıs 1968'den Kasım1968'e kadar Suriye tarafından cezaevinde tutuldu. Nisan 1972'den sonra yer altına geçti. 1982'den sonra Şam'da yaşadı ancak artan sağlık sorunlarından ötürü 1992'de Amman'a yerleşti. FHKC'nin 2000 yılında toplanan 6. Kongresinde yöneticilik görevlerini devretti. George Habbaş ile bu röportaj, FHKC'nin 6. Kongresinin hemen öncesinde Free Arab Voice (Özgür Arap Sesi) FAV için İbrahim Alloush tarafından gerçekleştirildi.

El-Hakim (Dr. George Habbaş): FÖY'nin bazı kurum ve örgütlerinde çalışırken, Yasama Meclisi ya da hükümet gibi kapsamlı politik kurumlarla daha küçük organizasyonlar arasında bir ayrım yapmalıyız. FÖY'nin dayanağını oluşturan Oslo Anlaşmalarını kabul etmediğimizden Siyonist düşmanı dikkate almayan politik kurumlara katılmamamız önemli bir şeydir. Eğitim, sağlık, sivil kontrol, medya, kültür, emek ve ekonomi ile ilgili Filistin toplumsal altyapısının doğal bir parçasını oluşturan diğer kurumlara gelince... Aslında bunlar bizim her zaman aktif bir güç olduğumuz halkımızın sosyal kurumlarının ayrılmaz bir parçasını oluşturur. Bu örgütleri terk etmek bir hata olur. Bu yüzden yoldaşlarımız ve dostlarımız buralarda ellerinden geleni yaparlar. Bu kurumların olmadığı bir toplum ne kendi meselelerini yerine getirebilir ne de yürüyebilir....

FAV: *FHKC'nin Oslo Anlaşmasına karşı olmasına rağmen FÖY bürokrasisine dahil olduğunu ileri sürenleri nasıl yanıtlıyorsunuz?*

El-Hakim: Oslo Anlaşmaları üzerine FHKC'nin aldığı kararlar gelişi güzel olmaktan çok bu metinlerin dikkatli bir okumasına dayanıyordu. Arap ulusu ve Filistin halkının hak ve çıkarlarının ölçütleri bizim başlattığımız sorularla gündeme geldi: Bu anlaşmalar hak ve çıkarlarımıza hizmet ediyor mu? Yoksa bunlar asgari taleplerimizden farklı mı?

Aslında Oslo Anlaşmaları Filistin halkı için olabilecek en kötü şartlarda imzalanmıştı. Bu yüzden FÖY Siyonist düşmanın kararlı destekçisi olma eğilimiyle güçler dengesine dayandı. Görüşme sonuçlarının başarılı geçtiğini ve görüşmelerdeki başarının güçler dengesinden ayrı olduğunu düşünenler yanılıyorlar. Başarılı görüşmeciler mevcut güçler dengesi altında elde edilebilir en uygun koşulların kazanılması için uygun kartları nasıl kullanacaklarını bilenlerdir. Bu anlamda, Filistin görüşme heyetinin vasat performansı Filistinlilerin bir takım güçlü kartlarını heba etti. Örneğin:

1) İsrail'in bariz saldırgan şartlarına boyun eğerek İntifada ayaklanmasının kontrol edilmesinin kabulü.

2) Kendi kaderimizi belirleme, Kudüs'ün başkent olduğu bağımsız bir devletin kurulmasını da kapsayan ve Filistinlilerin geri dönüş haklarını tanıyan Güvenlik Konseyi ve Birleşmiş

Milletler gibi legal uluslararası çevrelerin kararlarının terk edilmesi; Siyonist yerleşimin hukuki olarak tanınması ve en doğal vazgeçilmez direnme hakkının belirtilmemesi...

Bu yüzden İsrail politikası görüşmelerde uluslararası faaliyetlerin aktif bir rol olmasını her zaman reddetti. Avrupa'ya da gözlemci statüsü verilmişti... Bu uluslararası legal çerçeve tamamıyla İsrail yanlısı olduğu oldukça iyi bilinen bir Amerikalı arabulucu tarafından bertaraf edildi. Bu yüzden görüşmeler sonlanma aşamasına geldi. Görüşen tarafların anlaştıkları noktalar, bizi bir kez daha güçler dengesine, yasaların ormanına geri götürür. Ve bu yetmezmiş gibi, Filistin Oslo heyeti, Filistin halkı ya da kurumlarının gözetiminden uzak gizli görüşmelere girişmeyi kabul ettiğinde İsrail'e daha da fazla boyun eğmiş oldu. Bu yüzden Filistin sokaklarının etkisi nötralize edildi.

Bunun yanında, Filistin meselesinin Arap çevreleriyle olan doğal bağlarından yalıtılması sadece Siyonistlerin çabalarına uygun karar ve şartların dayatılmasını daha da kolaylaştırdı. Sonuçta mevcut FÖY şunları kaybetti:

1) Arap desteği; Özellikle Suriye ve Lübnan

2) Filistin içi birlik anlamında Filistinlilerin desteği...

Böylece FÖY, Filistinlilerin haklarıyla tamamen zıt olan düşmanın dayattığı en kötü koşulların ve imtiyazların karmaşıklığı içerisinde boğulmuştur.

Biz FHKC olarak bunları sadece karamsarlık ya da suçlamak için mi söylüyoruz?

Bu anlaşmaların içeriğinin sağlıklı bir okuması İsrail'in varlığını tanımaktan, Filistin Ulusal Meclisi'nin düzenlenmesine, geri dönme, kendi kaderini tayin, bağımsız bir devlet gibi bütün hakların ortadan kaldırılmasına yol açan kabul edilmez tavizleri bize gösterir. Anlaşmaların herhangi bir sonuç getirmediğini ve hatta normal bir görüşme süreci sonucunda oluşmadığını söylerken anlaşmaların güçlü tarafın şartlarının zayıf taraf üzerindeki zalim dayatmalarını yansıttığını belirtmek istiyorduk. Oslo Anlaşmalarının ikilemi bizim değerlendirmelerimizin geçerliliğinin kesin kanıtıdır. Eğer öyle değilse, bugünlerde işgal altındaki topraklarımızdaki felaket ve trajedilerin anlamını bırakalım o anlaşmaları imzalayanlar açıklasın!

Halkımızın günlük işlerinin yürütüldüğü sosyal kurumlara katılmamız ile bu görüşler arasında bir çelişki var mıdır? Ben olduğunu sanmıyorum.

FAV: *Biz hepimiz FHKC'nin Madrid ve Oslo görüşmeleri ya da Filistin halkının haklarını geri alan başka herhangi bir çözüm yerine Filistin'in özgürlüğü için mücadeleye devam çağrısında bulunduğunu biliyoruz. Ama öte yandan, FHKC'nin faaliyeti askeri bakımdan neredeyse durmuş gibi. Bunu nasıl açıklayacağız? FHKC şimdilik tüm askeri eylemlerini bırakmaya mı karar verdi?*

El-Hakim: Hayır, FHKC'nin askeri eylemleri durdurmak gibi bir kararı yoktur. Filistin topraklarında işgal olduğu müddetçe bu gibi kararlar olamaz. Silahlı mücadele yolu ne birtakım bireysel arzuların bir ifadesidir ne de sadece idari bir komitenin kararlarının sonucudur. Silahlı mücadele düşmanın karakteri tarafından belirlenen çatışmanın doğasını ve de Filistin halkının amaçlarını yansıtır.

Şiddet ve terör Siyonist ideolojinin üzerinde yükseldiği iki ilkedir. Bu yüzden İsrail 200 nükleer savaş başlığının yanı sıra devasa bir cephaneliği ve korkunç silahları kapsayan askeri gücünü büyütmeye devam ediyor.

İsrail, Filistin ve Lübnan halklarına karşı günlük olarak silahlı terör uyguluyor ve bölgedeki diğer halkları cephaneliğiyle tehdit ediyor. İsrail'in bu tehdidi İran ve Pakistan'a kadar uzanıyor ve Amerika ile kendisinin bölgesel hakimiyetini garantiye almak için sürekli olarak bu devletlerin gelişmiş silahlara sahip olmasını önlemeye çalışıyor.

Buna karşın Filistin halkı topraklarından sürülerek mülteci konumuna düşürülmüş ve bu halka karşı en çirkin katliamlar düzenlenmiştir. Halkın en doğal öz-savunma haklarını elinden alan ya da mücadeleyi bırakmalarını isteyen bir karar nasıl olabilir? Bu noktada silahlı mücadele, kişisel arzular ya da planlara bağlı değildir.

Siyonist düşman insanlarımızın ulusal hedeflerini tümüyle diplomatik araçlarla kazanmasına izin vermeyecektir; biz böyle düşünüyoruz. Eğer bu mümkün olsaydı, çatışmanın başlaması için zaten ortada bir neden olmazdı. Bu, Siyonizmin kendi doğasına ve Filistin halkının en doğal hakkının bile görmezden gelinmesine dayanan yayılmacı yerleşim planının gerçek-

liğine terstir.

Bu yüzden FHKC'nin bölgedeki etkinliğinin düşüşü değerlendirilirken, bu durum FHKC'nin inançları ya da politik görüşlerinden herhangi bir sapma şeklinde yorumlanmamalıdır; bu daha çok, zor koşullara, finansal kaynakların ya da maddi olanakların yokluğuna bağlanabilir. Ayrıca bunlara bölgedeki yeni politik koşullar ve maruz kalınan zorluk ya da kuşatmalar da ilave edilebilir. Ancak, tüm bunlar FHKC'nin sadece eylemliliklerine etki edebilir, düşüncelerine değil! Mücadelenin tarihselliğini ve bütünlüğünü vardır. Bu yüzden gelecekte de ne kadar isterse istesin hiç kimse bu dinamikleri köreltmeyi beceremez.

FAV: *Tamam, askeri eylemleri bir yana bırakalım; ama FHKC'nin en önemli ve kilit güç olduğu birçok yerde (örneğin 1980'lerin ortasına kadar ABD'deki Filistinliler ya da Batı Şeria'nın bazı bölgeleri) bile Cephe'nin siyasal ve örgütsel etkinliği büyük ölçüde düştü. Bu gözle görülür düşüşün sebebi nedir?*

El-Hakim: Bu aşamada FHKC 6. Ulusal Kongresi'ni gerçekleştirmeye hazırlanıyor. Tüm önceki deneyimlerimizin kapsamlı eleştirel bir değerlendirmesini ve çözümlemesini içeren temel belgelerin hazırlığını henüz tamamladık. Bu değerlendirmeler, temelde son gelişmeleri hesaba katan, dersler çıkaran ve kazanımlar sağlamayı amaçlayan yeni bir örgütsel-politik-düşünsel görüş ve kavrayış açısının oluşturulmasını içermektedir. FHKC'nin bu krizin üstesinden gelebileceği ve kitlelerin FHKC ile tarihsel anlamda birleşebildiği daha etkin bir aşamaya sıçrayabileceğimiz umuduyla doluyuz.

FAV: *Önce Arap daha sonra da Filistin sürecindeki on yılların uzun deneyiminden sonra, bir zamanlar sizin de oluşturulmasına yardım ettiğiniz ve sonradan ayrıldığınız Arap Ulusal Hareketi'nin modern bir eşdeğeri bugün yeniden kurulabilir mi? Böyle söyleyenleri nasıl yanıtlarsınız? Özellikle de 1982'de Beyrut'taki büyük göçten sonra Oslo'da fiilen sona ermiş olan FKÖ'nün durumundan ve Filistin'in yalnızlaşmasından çıkarılması gereken temel ders bu değil midir?*

El-Hakim: İlkesel olarak Arap birliğinin başarılması için çalışan, demokratik, ilerici, özgür bir Arap toplumunun kurul-

masını hedefleyen, Siyonist işgale karşı olan ve tüm işgal edilmiş Filistin ve Arap topraklarını özgürleştirmek yolunda yürüyen birleşik bir Arap partisinin olması gerektiğine inanıyorum.

Bunlar öyle havai istekler veya arzular değildir. Bu, Arap ulusunun parçalanıp bölünmesi, varlığının tüketilmesi ve en doğal insani özelliklerinin yok edilmesi gibi trajedi ve felaketlerle dolu tarihsel deneyimlerin farkına varılması anlamına gelir. Fakat bu gereklilik, sömürgeci bölünmenin maddi, ekonomik, politik ve hatta kültürel yapısı ve Arap gericiliği tarafından sarsıntıya uğratıldı. Bugün bu zorlukların atlatılması kelimenin tam anlamıyla bütünsel bir tarihsel ilerleme anlamına gelecektir. Ama ulusun bir an içinde birleştirilmesi mümkün değildir ve birleşik Arap siyasal partisinin kurulması da bir anda başarılamaz.

Biz, uygun araçları kullanarak süreci adım adım bu aşamaya getirmeliyiz. Daha ileri bir iletişim ve eylemlilik düzeyinin başını çekmesi gereken farklı Arap grupları öncelikle kendi aralarında koordine olmalıdır. Bu, bir özlem olmaktan çok tüm Arap devletlerindeki insanların bir araya getirilmesini gerekli kılan bir meydan okumadır. Böyle bir politik, ekonomik, kültürel ve toplumsal meydan okuma, dar taşra kafasıyla gerçekleştirilemez. Ayrıca böyle bir durumda emperyalist-Siyonist çete daha koordineli ve birleşik bir tavırla eyleme geçer ve bu saldırıyı karşılayabilmemiz için daha ileri bir birliğe doğru yönelmemiz gerekir. Burada Amerika ve İsrail'in Arap halkını ve kültürünü sürekli bölme ve parçalama çabalarını anımsamalıyız. Bu, her bir Arap grubun kendini yeni düzlemde tanımlaması ihtiyacıyla çatışmaz. Önceki deneyimlerimizden çıkardığımız en önemli ders, Arap milliyetçiliği ve yerel etkinliğin birleşmesi gerektiğidir.

FAV: FKÖ burada nerede yer alıyor?

El-Hakim: FKÖ'yü bu bağlamın içerisinde düşünüyorum. FKÖ kendi saflarındaki keyfi hegemonyayı ve dar örgütsel perspektifi aşmalıdır. Filistin halkının gerçek demokratik birlik esaslarını temsil edebilmesi için FKÖ'nün rolü ve yapısı tekrar ele alınmalıdır. FKÖ kurumları, tüm idari yetkilileri denetlemeli ve Filistin halkının çıkar ve haklarını savunmakla görevli Filistin ulusunun yetkili çatı örgütü olma halini muhafaza etmelidir.

VI. Ulusal Konferans'a Veda Konuşması*

Yoldaşlar!

Militanca yaşanmış on yılların dersleri ve kazanmış olduğum zengin deneyimlerim, çok da fazla dikkate alınacak şeyler değildir. Birçok başarı ve başarısızlıklarla dolu bu deneyimlerin özünü ve derslerini incelemek ve yeniden ele almak gelecek kuşakların, sizlerin hakkıdır. Kendi tarihimizin iyi bir okumasını yapmadan geleceği yakalayamayız ama bu tarihe de takılı kalmamalı, ondan gelecek için mücadelede bir gereksinim olarak yararlanmalıyız. Bugün, geçmişin yoğunlaşmış özüdür; aynı zamanda, geleceğin yapılanmasının düşünsel ve maddi temellerini oluşturur.

Bu yüzden söyleyeceğim çok şey var ve eğer liderlik zincirlerinden kurtulursam, bunları daha iyi ifade edebileceğime inanıyorum. Tarihin incelenmesi, objektif olmayı gerektirir; oysa parti yaşamının günlük ayrıntılarının sorumlulukları ve yükleriyle kuşatılmış olduğunuz sürece bunu yapabilmeniz

(*) Dr. George Habbaş'ın FHKC'nin 6. Kongresi'ne gönderdiği bu veda mesajı, FHKC'nin web sitesinden alınarak çevrilmiştir.

imkânsızdır...

Örneğin geçmiş deneyimlerimize ayrıntılı bir biçimde bakacak olursak, hiç de az olmayan özveri ve başarılarımıza rağmen mücadelemiz çoğunlukla sloganlara ve duygusallığa öncelik vermiştir. Çoğu zaman slogan ve ajitasyonların uygun olmasına rağmen bunlar nihai hedefin başarılması yolunda yeterli değildi. Bilimsel olarak slogan ve stratejik amaçların kendi başlarına mücadeleyi yönlendirmede ve zafere ulaştırmada yeterli olmadığını biliyoruz. Tam tersine, mevcut toplumsal, ekonomik ve politik hareketin derinlikli entelektüel analizlere gereksinimi vardır. Bu gibi analizler sadece bizim halkımızı ve partimizi dikkate almamalı, aynı zamanda düşmanlarımızdaki değişimlere de dikkat etmelidir. Böylece düşlerimizi, programlarımızı ve düşüncelerimizi gerçekleştirebileceğimiz ideal mekanizmaların oluşturulabilmesini sağlayacak ve düşmanın zayıflıkları kadar onları güçlendiren ve başarıya götüren faktörleri de kavrayacak duruma gelebiliriz.

Bu gerçekliğin ışığında, söz konusu çalışmalar için bir merkez inşa etme fikrinden bahsedebiliriz. Herhangi bir kurum, bu eksikliklerin üstesinden gelmemize belki yardımcı olur; ama kesinlikle tüm sorunlarımızı çözmeyecektir. Ama yine de bu, doğru bir zamanlamayla atılmış doğru bir adım olacaktır. Açıkçası, böyle bir projenin başarısı, sınırlı miktarda fonlara, düşüncelere ve örgüte bağlıdır ve umarım bunun başarılması için ben bir temel sağlayabilirim. Benim için bu konu, politik ve militan ulusal çalışmanın, benzer Arap ve Filistinli kurumların mevcut çabalarıyla bütünleştirilebildiği bir organik birlik anlamına gelmektedir. Esas olarak, geçmiş Arap milliyetçiliği ve yurtsever Filistin deneyimi üzerinde yoğunlaşacak, yenilgi ve başarısızlıkların nedenlerini özenle inceleyecek ve aynı zamanda kendi sürekliliği ve başarısı için Siyonist hareketin çalışmaları ve kökenleri üzerine de eğilecek bir organik birlikten bahsediyorum.

Geçmişten günümüze gelen ve geleceğimize yönelmiş olan basit bir soru gerçeklik duvarımıza çarpmaya devam ediyor: "Tüm özverimiz, acılarımız ve fedakârlıklarımıza rağmen bir cephe, bir özgürlük hareketi, Arap devletleri ve Arap ulusu olarak niye yenildik?" Bu soru önemlidir ve kendimize eleştirel yaklaşmaya ve tarihimizi yeniden okumaya hazır olduğumuz

anlamına gelmektedir. Bu, yolun yarısıdır. Bu, yolun geriye kalan bölümünü aşmamızı sağlayacak olan sorunun yanıtı için hazırlanılması anlamına gelir.

Hiç kimsenin bunun mekanik basit bir mesele olduğunu düşünmesine izin vermeyin. Bu, dört bir yandan zorluklarla, tehlikelerle kuşatılmış olan karmaşık bir meseledir ve diyalektik boyutları vardır. Başlı başına bu soru, politik, ekonomik ve örgütsel alanlara açıldığı gibi toplumsal hareketle ilişkilere kadar uzanır. Bu soru, diyalektik düşünce, öngörü ve pratiği yeniden ele alır.

Bu soruya verilecek yanıt, yalnızca entelektüel bir "çözümleme" ya da üstünkörü bir yanıt değildir; toplumsal ve pratik derinliği olan düşünsel bir olgudur. Diğer yandan, bu soruyu yanıtlama çabası ulusal amaç ve görevlerimize bağlanmalıdır. Eğer böyle olmazsa, kolaylıkla başarısızlığa uğrar ve art arda gelişen olayların sürecinde dağılıp giderek ayırt edici niteliklerini yitirir. Aynı zamanda bu çabanın toplumsal olarak yalıtılmış ütopik fantazilere dönüşmemesi için gerçekliğe bağlı kalınması zorunludur.

Yukarda söylediklerimizin ışığında, ortaya üç boyutlu bir yanıt çıkar: Dikey, yatay ve derinlik olarak... Bu, toplumsal hareket ya da politik partiler düzeyinde, her iki toplumsal pratiği de gerçeklikle birbirine bağlayan düşüncelerin şekillenmesidir. Bu anlamda soruyu yanıtlamaya çalışan birey ya da bireyler olsa da, böyle bir görev yalnızca tekil bireylerin, örgütlerin ya da bir cephenin işi değildir. Bu daha çok bir Arap-Filistin ortak çabasını gerektirir. Aslında bu, bir ölçüde, tüm dünyadaki ilerici-özgürlükçü güçlerin de işidir; herkesin çabasını gerektirir. Bu, sürekli bir niteliğe sahip olan ve bir ölçüde gerçeklik tarafından yaratılmış soruları yanıtlayan ve yeni soruların ortaya çıkışını hızlandıran bütünlüklü bir çabadır. Pratik, yeni görüşler ve çabalarla soruları zenginleştirir. Aydınlarımızı bu dinamik toplumsal, düşünsel ve diyalektik faaliyette yer almaları için teşvik etmeliyiz. Yenilgilerimizin nedenlerini kabul etmemiz, başarısızlıkları geride bırakarak zafere daha da yaklaşmamız için bir başlangıç adımıdır.

Burada özellikle şu ya da bu şekilde süreçte önemli roller oynamış olan düşünürleri anmam gerekiyor. Arap ve Filistin-

li düşünürlerin rollerini oynamalarının zamanı gelmiştir. Fakat bu, onlar politik-toplumsal hareketin bir parçası olana dek gerçekleşmeyecektir. Kişisel olarak ben, uzun militan deneyimlerimden sonra bu merkezi sorunun yanıtlanması için girişilen çabalarda yer almam gerektiğini düşünüyorum.

Bu bağlamda aşağıdaki noktalara değineceğim:

1) Yüz yıllık mücadelenin özellikle son elli yılının derslerini gözden geçirmeliyiz. Bu konuyu "Al-Hadaf" dergisindeki iki makalemde ele aldım. Birincisi, tartışma kapsamının tanımlanması ve nasıl sürdürüleceğine ilişkindi. İkincisiyse hem yurtsever rejimlerden hem de Filistin devrimi ve Arap kurtuluş hareketinin deneyimlerinden çıkarılan derslerdeki temel hataları ele aldım.

2) Koşullar olgunlaştığında çalışma için bir merkezin oluşturulmasına çabalamalıyız.

Bu merkez, Arap ulusunun sorunlarıyla ilgilenen, Filistin meselesine öncülük eden Arap ve Filistinli düşünürlerin harekete geçirilebilmesi için önemlidir. Olanakları, aktiviteleri, çalışmalarıyla Arap ve Filistin özgürlük hareketlerinin yanısıra elbette ki FHKC'nin yaygın kurumsallaşmasının oluşturulabilmesi açısından düşünülmelidir.

Bu merkez, söz konusu örgüt ve partilere entelektüel bilgi akışı sağlayarak, doğru karar ve görevlerin oluşumuna yardımcı olabilir. Bir ara Merkez'in hazırlık komitesi "niçin yenildik?" sorusunu ele almak için Mısır'da bir konferans düzenlemeyi denedi; ama gerçekleştirilemedi. Konferans'ta ele alınacak çalışmaların bu önemli soruyu cevaplama çabalarına katkısı olacağını umuyorum. Bu konu üzerine yapılan çalışmalar hazır ve konferans olsun olmasın biz bunları yayınlayacağız. Bu merkezin yapı taşlarını oluşturabilmeyi ümit ediyorum. Bundan böyle bu projenin ve çabanın devam edebilmesi, bu fikre bağlı olan bugünün ve geleceğin Filistinli Arap kuşaklarının sorumluluğu altında olacaktır.

Zafere ulaşabilmemiz için mücadelemizde tüm silahları - en başta düşünsel silahı- kullanabilmemiz gereklidir. Doğrusu, kazanmaya mecburuz; çünkü haklı bir davamız var.

Kadınlar Üzerine

Uzun mücadele deneyimleri boyunca Filistinli kadınlar öncü ve aydınlatıcı roller oynadılar. Anne, kardeş, eş ve yoldaş oldular. Mücadeleyi ve silahları omuzladılar. Birçok durumda erkeklerden daha fazla örnek oluşturdular. İşgal altında süren destansı Filistin İntifadasındaki Filistinli kadın imgesini hatırlıyorum. İntifada kadının saklı kalmış ve bastırılmış enerjisi ile yaratıcılığını ortaya çıkardı. Mücadele alanlarından yükselen direniş, sebat, üretim, sabır, azim, beceri ve şehitlik örnekleriyle destanlaşmış muazzam bir güçleri var.

Fakat tüm bunlara rağmen Filistinli kadınlar çeşitli baskılara uğradılar: Filistinli ve Arap baskısı, sınıf baskısı ve erkeğin toplumsal baskısı... Kadın hakları ve özgürlükleri, kadın sorununun savunulması için ne yaptık? Teorik düzeyde birçok şey söyledik. Fakat söylediklerimizle pratikte bizzat yaptıklarımız arasında bir gedik açılmaktaydı. Hepimiz, kadınlara yönelik davranışlarımız hakkında talihsiz öyküler duymuşuzdur ya da biliyoruzdur.

Kadınların özgürleşmesi ve enerjilerinin açığa çıkarılması aslında sosyo-ekonomik, tarihsel bir sorundur. Bu tür sorunlar yalnızca konuşarak çözümlenemez. Gerçekte bu, mücadelenin sonuna kadar devam edecek bir sorundur. Bu sorun, toplumsal yapı ve üretici emeğin gelişimiyle bağlantılı olsa da kendini ilerici, solcu öncüler olarak adlandıran bizler ne yaptık?

Günlük sosyal pratiğimizde ileri bir örnek sergileyebildik mi? Kadınlara yönelik erkek egemen rollerimizden sıyrılmayı başarabildik mi? İnsanlarımızın yarısının enerjisini önemsemeyip köleleştirirken gerçek ilerlemeye ve ulusal amaçlarımıza nasıl varırız? Burada başarılı olmuş devrimlerin ve öteki halkların deneyimlerini tekrar etmek istemiyorum. Bu alanda Küba'nın öncü deneyiminin hatırlanması yeterlidir. Bu, karmaşık, geniş bir konudur ve aslında programımızın ve toplumsal görüşlerimizin güvenilirliğinin kriterini oluşturur. Bu konudaki herhangi bir başarısızlık kurumlarımızda ve görüşlerimizde yapısal krizler ve hatalar olduğunu gösterir.

Gençlik Üzerine

Gençlik, zaferin ve geleceğin kuşaklarıdır. İstatistiklerin gösterdiği gibi, toplumumuzun yarısından fazlası genç insanlardan oluşmaktadır. Gençlikle ilgilenmemiz, gelecek hakkında ne kadar ciddi olduğumuzun bir kanıtıdır. Gençlik sürekliliğimizin ve gelişimimizin potansiyel ifadesi olabileceği gibi olası durgunluk ve yok oluşumuzun ifadesi de olabilir. Gençlik bizden öncekilere bir meydan okumadır. Canlılık ve azimle karakterize olan genç insanlar, toplumumuzun hayat dolu enerjik kişileridir.

Örneğin, çocukların da dahil olduğu genç kuşağın İntifada sürecindeki rolü ve işgal topraklarındaki öğrenci hareketinin (Filistin Öğrenci Birlikleri) mücadeleyi sürekli kızıştırıp alevlendiren rolü hatırlanabilir.

Ayrıca aynı dönemde, toplumsal hareketin çehresini değiştiren 1960'ların Avrupasındaki öğrenci gençlik hareketleri de önemlidir.

Bu yüzden gençler programımızın, kurumlarımızın ve pratiklerimizin sınanacağı alanı oluştururlar. Bu önemli topluluğun ihtiyaçlarını karşılayabilecek miyiz?

Şimdi Cephe içindeki vaziyetimize bakalım. Genç üyelerimizin oranını ve önderlik yapısındaki sayılarını hesaplamayı deneyelim. Ne görüyoruz?

Hem erkekler hem kadın yoldaşlar, asla partinin yaşlılarla yürümesine izin vermeyin! Bu, partinin ölümüne yol açar! Eğer nihai zaferin koşullarını sağlamak istiyorsak ümitsizliğin genç kuşaklara bulaşmasına asla izin vermemeliyiz.

Bu ve benzer konular üzerine kafa yormak, Halk Cephesi'nin dinamizmini ve yaratıcılığını ortaya koyar ve kendi programlarını, yapı ve kurumlarını yenileyebilme imkânı sağlar. İnsanlar arasındaki eleştiri ve sıkıntıların arttığı bir zamanda, özellikle de Filistin Yönetimi'nin program ve kurumlarında sergilenen örnekler düşünüldüğünde, bu konular, önemli bir anlam ifade eder. Toplumsal isyan hareketlerine aktif bir şekilde katılmak için halkın çıkarlarına ve haklarına zarar verebilecek her şeyin karşısında cesurca durmalıyız. Bu, bizim ilerici düşüncemizin diyalektik doğasını kanıtlar.

Mali Konuların Önemi

Yoldaşlar, bildiğiniz gibi 1990'lardan beri ağır bir mali krizle karşı karşıyayız. Bu, Cephe tarihinde ilk değildi; fakat bu defaki kriz daha uzundu ve yaşamlarımıza, parti çalışmamıza birçok açıdan derin ve olumsuz izler bıraktı. Program ve görevlerimizi yerine getirebilmemize büyük ölçüde engel oldu. Olağanüstü zor koşullarla karşılaşmış olmamıza rağmen azim ve sabrınızı büyük saygı ve gururla anmama burada izin verin.

Doğal olarak maddi sorunlar köklü tedavilere ihtiyaç duyar. Bizi çevreleyen tüm zorlukların ve kapasitemizi yükseltmek için giriştiğimiz ciddi çabaların farkında olmama rağmen mali ablukanın politik nedenlerden ötürü devam edeceğini düşünüyorum. Bu krizlere bir son vermemiz için geçmişteki olumsuz deneyimlerimizden dersler çıkarmalı, kendimize güvenmeli ve partinin kolektif aklını kullanarak çabalarımızı birleştirmeliyiz. Kongre'nin durdurulup bu konuya bir çözüm bulmasını elbette istemiyorum. Bu, yeni gelen önderliğin görevlerinden biridir. Yeni önderliğin mali duruma öncelik vereceğini ve bu krizden çıkmamız için etkili bir çözüm bulacağını umuyorum; çünkü mali sorun politik duruşta da belirgin bir etkiye sahiptir.

Konuşmamın sonuna gelirken FHKC'nin, Filistin'in ve Arap ulusunun şehitlerini anmak isterim. Wadi Haddad'ı, Ghassan Kanafani, "Gazze'nin Guevara'sı" Shadia Abu Gazzala'yı, ve Abu Cihad Halil al-Vezir'i anıyorum. Minnettar olduğumuz, mücadelelerine devam etmek zorunda olduğumuz, düşleri ve umutlarını saklı tutarak, uğruna kanlarını döktükleri halklarının haklarını koruyarak tüm şehitlerinizi istisnasız tek tek anıyorum. Çocukları ve aileleri, onurlandırılmayı ve ilgiyi hak ediyorlar. Bu, ülkemizin göğünde parlayan yıldızlar için yapabildiğimizin en azıdır.

Ayrıca şu an işgalci hücrelerinde ve Filistin Yönetimi hapishanelerindeki kahraman tutsaklarımızın parmaklıklar arkasında bulunmaları ve işgalin bağrımıza çökmüş olması, bize gündüz-gece yurtsever sorumluluğumuzu hatırlatıyor ve onları anıyorum.

Görev ve sorumluluklarımı Genel Sekreter olarak sonlan-

dırıyorum; fakat bu sizlerden uzak kalacağım anlamına gelmiyor. Hatta yürüyüşünüzü takip ederek sizlerle olmaya devam edeceğim. Halk Cephesi Filistin'e kendinden çok şey verdi ve çok şey kazandı. Halk Cephesi öncü, ilerici ve cesur bir örgüt olarak kalmak için Filistin halkının yaşadığı yerlerde onların çıkar ve haklarını koruyacak, karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmesini sağlayacak enerjiye, potansiyele ve çalışan beyinlere sahiptir.

Uzun yıllardır hayatımı ve enerjimi Cephe'ye verdim ve Cephe kendi yolunda ilerleyeceği için ve bu yolu gerçekliğin sınavından geçirip kendini yenileyeceği için memnunum. Üyelerinin hangi cevherden oluştuğunu, geleneklerinin değerini ve derinliğini ve Cephe'nin tüm bu zaman zarfında bağlandığı etik değerleri çok iyi biliyorum. Gelecekte bayrağı taşıyacak ve ileri yürüyüşümüzde amaçlarımıza varmayı sağlayacak kuşaklara ulaştırılması için bu ulusal hazineyi israf etmeyeceğiniz inancındayım. Sıfırdan başlamadığınıza emin olun. Tam tersine, hiç azımsanmayacak bir enerji ve güç toplamına sahipsiniz. Bu yüzden, bu militan mirası korumanız için omuzlarınıza sorumluluk yükledim.

Şimdi izin verirseniz, hem Arap Ulusal Hareketi'nde hem de Halk Cephe'sinde bana yardım etmiş ve çalışmış tüm yoldaşlarıma şükranlarımı sunmak istiyorum. En zor koşullarda ve en karanlık zamanlarda yanımda kalarak bana müthiş yardım ve destekleri oldu. Onlar olmasa sorumluluklarımı yerine getiremezdim. Kelimenin tam anlamıyla gerçek birer yoldaş oldular. Bu yoldaşlar, ihtiyaçlarımızı sağlayıp sıcak bir atmosfer, politik, teorik ve entelektüel alışveriş ortamının yaratılmasında bana yardımcı oldular. Kalbimde ve beynimde bu yoldaşlar geniş bir yere sahipler. Tek tek her birine şükranlarını sunarım. Ayrıca uzun yıllar boyunca beni tedbirlerle koruyan, güvenliğim için dikkat eden yoldaşlara şükranlarımı iletirim.

Ayrıca kadınlar ve oynadıkları rol üzerine söylediklerimin yanı sıra, yaklaşık kırk yıl boyunca tüm büyük olaylarda, krizlerde ve zor zamanlarda muazzam özverilerle bana sabır ve tahammülle arkadaşlık eden kadını belirtmeme izin verin. O da sorumluluklar aldı. Un Maysa, onurlu ve direnişçi, isyancı ruhuyla hayatımı ve mücadele yolumu paylaşıyor. Sı-

caklığı, özverisi ve inancıyla hâlâ benimle ve bana mücadele etme kararlılığı ve enerjisini veriyor. Ona sevgi ve saygılarımı sunarım.

Son olarak, mücadelesini verdiğim amaçlara henüz ulaşılamadığını çok iyi bildiğimi belirtmek zorunluluğu hissediyorum. Ne zaman ve nasıl kazanılacağını da söyleyemem. Fakat öte yandan deneyimlerim ışığında gerek dünya tarihindeki yürüyüşlerin gerekse de Arap ve Filistin mücadelelerinin başarıya ulaşacağını söyleyebilirim. Tüm bu acı gerçeklere rağmen, görevimi Cephe'nin Genel Sekreteri olarak kafa ve vicdanen rahat bırakıyorum. Vicdanım rahat; çünkü görevlerimi yaptım ve olabilecek en büyük ve derin enerjiyle, içten samimiyetimle çalıştım. Kafam rahat; çünkü çalıştığım yıllar boyunca sürekli kendimi özeleştiriye tabi tuttum. Ayrıca, Halk Cephesi'nin Genel Sekreteri olduğum süre boyunca alınan yol hakkındaki gözlem ve değerlendirmelerinizi yakından takip edeceğimi belirtmek isterim. Aynı ölçüde dikkatle olmasa da Filistin ve Arap halkının bu yolu ve benim rolümü ele alan gözlem ve değerlendirmelerini de yürekten izleyeceğimi belirtmeliyim.

Bu kapanış konuşmasında amacım, sizlere ve hatta tüm tutuklulara ya da vaktiyle tutsak edilmişlere, şehit ailelerine ve çocuklarına, yaralananlara, davaya özveriyle katılanlara fedakârlıklarının boşuna olmadığını söylemekti. Asıl hedefler ve haklar için yaşamlarını verdikleri mücadele er ya da geç kazanılacaktır.

Yeniden söylemek gerekirse, zamanını bilemem ama başarıya kesinlikle inanıyorum. Halkımızın ve tüm Filistinlilerin, Arapların kurtuluşu için mücadelede ısrarlı olunması gerektiğini tekrar tekrar vurguluyorum. Her zaman güçlü çözümler ve çelik bir iradeyle sakin ve vicdanı rahat olmalısınız; çünkü hâlâ hedeflerine varmaya çalışan ve kaçınılmaz yasal haklarını elde edecek olan adil ve ilerici güçlerin kampındasınız. Tarihten ve gerçeklikten dersler alarak savaşan birileri olduğu sürece hiçbir hak ortadan kaybolmaz.

Haziran 2000

VI. Ulusal Konferans ve Sonuçları*

7 Temmuz 2000'de Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) Altıncı Ulusal Kongresi'nin ikinci ve son oturumunu tamamladı. İlk oturum boyunca, tüzüklerin değiştirilmesi tartışmaları yürütüldü ve Merkez Komite'deki görevler için ön seçimler yapıldı.

Mevcut jeopolitik durumun karmaşıklığından dolayı konferansın her iki aşaması üç ayrı yerde düzenlendi: Sürgünde, Batı Şeria'da ve Gazze'de. İkinci oturumun gündemi, politik ve örgütsel önerilerin onaylanması ve Merkez Komite ile Politbüro'nun nihai seçimlerinin gerçekleştirilmesiydi.

Konferansın gündemi yoğundu ve katılımcılar son yılların Filistin gerçekliğindeki yer etmiş politik karışıklığı ele alan bir dizi tartışmaya katıldılar.

Baş gündem maddesi ise Filistin ulusal hareketinde ve kısmen FHKC'de yaşanan krizdi. Küreselleşmenin tüm dünyadaki ve Filistin'deki politik, ekonomik, kültürel ve bilimsel alanlardaki etkilerini ele alan konferans katılımcıları aşağıdakileri ifade ettiler:

(*) Altıncı Kongre sonuç bildirgesi, FHKC'nin resmi web sitesinden alınarak çevrilmiştir.

1. Ulusal kurtuluş hareketi bakımından Filistin halkının hedefleri (kendi kaderini tayin hakkı, başkenti Kudüs olan bağımsız bir devletin kurulması, mültecilerin geri dönme hakkı), temel insan hakları, ırk, din, renk ya da cins ayrımına bakmaksızın tüm insanların eşit yurttaşlar olarak yaşayabileceği demokratik bir Filistin devletinin kurulması için temel ölçütler olarak anlaşılmalıdır.

2. FHKC, Filistin halkının haklarına ve Filistin'in öz kimliğine verdiği ciddi zararlardan dolayı Oslo Anlaşması ve onun devamı olan diğer anlaşmaları (Paris Ekonomik Protokolü, Kahire, Şarm El Şeyh, Hebron, Wye Nehri, vb.) reddeder. Bu anlaşmalar İsrail'in bölgedeki hegemonyasını ve Filistinliler üzerindeki ekonomik, siyasal ve askeri kontrolünü dayatma kararlılığında olduğunu açıkça göstermiştir. Sonuç olarak, bu anlaşmalarla Filistin halkının uluslararası yasalarca tanınan doğal hakları ihlal edilmektedir. Aynı zamanda bu anlaşmalar, İsrail'in yerleşim alanlarının ve yan yolların yapımı sayesinde Filistin'in sürekli sömürgeleştirilmesinin ve politik mahkumlar sorununu bir şantaj aracına dönüştürülmesinin yolunu açmıştır.

3. Yukarıda belirtilen noktalara rağmen Konferans, Oslo sürecinden bu yana oluşan yeni gerçekliklerin üzerinden atlanamayacağını belirtmiştir: Filistin Yönetimi'nin ortaya çıkışı ve İsrail askerlerinin on Filistin kentinden geri çekilmesi bunlardan bazılarıdır. Bu yüzden gelişmenin ve sivil bir toplumun (politik sistem, toplumsal kalkınma, demokratik tavırlar ve yöntemler üzerine bir fikrin) oluşturulmasında esas teşkil eden tüm aşamaların yeniden yapılandırılmasının önemine dikkat çekmek gereklidir. Şu ana kadar, Filistin Yönetimi mevcut toplumsal sorunları göz önünde bulunduran, politik, toplumsal ve ekonomik gelişmeyi hedefleyen bir görüşün temsilcisi olma görevini yerine getiremedi. Filistin Yönetimi ve Filistin halkı arasındaki ilişki yönetimin kendi otoriter ve antidemokratik yönetim uygulamaları yüzünden oldukça kötüleşmiştir. Örneğin, memurların atamalarında Filistin Merkez Konseyi ve toplumun taleplerinin tersi uygulamalara devam edilirken köy ve kent seçimleri için izin verilmesi isteği reddedilmiştir.

4. Ulusal kurtuluş hareketinin programı (bağımsız bir Filistin devleti, İsrail'in 1967 sınırlarına geri çekilmesi, İsrail yerleşimlerinin tasfiyesi, mültecilerin geri dönüş hakkı) ile

FHKC'nin aşağıdaki politik programı arasında yakın bir ilişki vardır:

I- İşgalden kurtuluş:

a) Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkı

b) Mültecilerin geri dönüş hakkı

c) Başkenti Kudüs olan bağımsız Filistin devleti

d) İsrail yerleşimlerinin boşaltılması

II- Tüm insanların eşit yurttaşlar olarak yaşadığı ve temel insan haklarına bağlı, ırk, din, renk, ya da cinsiyet ayrımcılığı yapmayan demokratik bir toplumun inşası:

a) Bütün kamu alanlarında (politik, toplum ve ekonomik) demokratik değerlere bağlılık.

b) Sivil hukukun oluşması.

c) Kadın haklarının tanınması ve korunması.

d) Çocuk haklarının tanınması ve korunması.

e) Adil seçim yöntemlerinin ve yasalarının düzenlenmesi.

f) Yasama, yürütme ve yargı organlarının bölünmesi.

g) Tüm eğitim imkânlarından yararlanma hakkına dayalı daha gelişkin bir ulusal eğitim sistemine yönelinmesi.

i) Herkesin yararlanabileceği gelişkin sağlık bakım sisteminin kurulması.

j) Toplumun ihtiyaçlarına dayalı tarımsal üretim ve kamusal sanayinin yeniden yapılanması

k) Yoksullukla mücadelenin arttırılması

l) Konuşma ve yayın hakkının özgürleştirilmesinin sağlanması için çabaların arttırılması

m) Sivil toplum kurumlarının korunması

n) Ulusal gelirin (toplumun marjinalleştirilmiş kesimleri de dikkate alınarak) toplumsal adalet standartlarına dayalı biçimde yeniden bölüşülmesi

o) Toplumsal güvenlik ve toplumsal refah sistemi için adım atılması

p) Ekonomik kalkınma için bir plan oluşturulması

III- Filistin halkının Arap ulusunun bir parçası olarak tanınması

IV- Filistin mücadelesinin özgürlük, ilerleme, demokrasi ve

toplumsal adalet üzerine dayalı uluslararası, demokratik mücadelenin bir parçası olarak tanınması

5. "Politik" bir çözüm için kendi kavram ve düşüncelerini dayatarak hegemonyasını tamamlamayı amaçlayan Siyonist devletin varlığı düşünüldüğünde, son görüşmeler Filistin halkı için en tehlikeli aşamalardan biri olacaktır. Bu nedenle FHKC, İsrail'in Filistin halkına uyguladığı yıkımların sorumluluğunu kabul etmesini ve mevcut görüşmelere devam etmek yerine uluslararası kararlara uymasını istiyor.

Siyonist hareketin ve İsrail'in Filistin halkına karşı yönelttiği tarihsel haksızlıklara son verilmesinin yolu, baskı ve adaletsizliklerin artırılması ya da Filistinlilerden daha fazla taviz istenmesi değildir. Çatışmanın temelleri tamamen çözümlenmedikçe, mevcut İsrail politikası barış, istikrar ya da güvenlik için yol açıcı olamaz. Bu yüzden FHKC, uluslararası topluluklara (Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Avrupa Topluluğu, Rusya, Çin ve dünyanın geri kalan ülkeleri) adaletin sağlanması için etkin bir rol almaları çağrısında bulunuyor. Uluslararası topluluk, İsrail'in konuyla ilgili kararlara uymasını sağlamak için ciddi şekilde politik ve ahlaki yaptırımlara gitmelidir. Bu ülkeler, çifte standarda dayalı politikaları reddetmelidirler.

6. Mültecilerin geri dönüş hakkı hiç kimsenin karşı çıkamayacağı kutsal bir haktır. Bu aynı zamanda Filistin meselesinin özünü oluşturur. Adil bir çözüme kavuşulmadığı sürece şiddet, gelecekte de tek başına egemen olacaktır. Her türlü anlaşma bu hakkı tanımalıdır. Birleşmiş Milletler'in 194.no'lu kararı Filistinli mülteciler için adil bir karara varılması ve bu tarihsel trajedinin düzeltilmesi için baş vurulabilecek bir maddedir.

7. Filistinliler, temel özgürlükleri ve bağımsızlıkları reddedildiği sürece her türlü uygun aracı kullanarak haklarını elde edebilmek için savaşmak zorundadırlar. Temel insan hakları için savaşta silahlı mücadeleye girmek Filistinlilere özgü bir şey değildir. Uluslararası yasalar bunu kabul etmiştir. FHKC, Filistinlilerin en temel ulusal haklarının güvenceye alınmasını istemektedir. Diğer yanda ise İsrail, Filistin tarafından daha fazla tavizde bulunmasını isteyerek, yeni yerleşim alanları kurarak, işgal altındaki Kudüs'ü istila ederek, mültecilerin geri dönüş hakkını inkar ederek işgalini meşrulaştırma çabasın-

dadır. Sonuçta, İsrail politikasının amacı geleceği olmayan güçsüz bir Filistin Devleti'dir. BM Güvenlik Konseyi 181.no'lu bölünme kararını reddeden ve 1948'de Filistin coğrafyasının %78'ini zorla işgal eden İsrail'in kendisidir.

8. Filistinliler daha fazla özgürlük ve gelişme için mücadele eden Arap Dünyası halklarının bir parçasını oluşturur.

9. FHKC, insancıl, halkın çıkarlarını gözeten ve politik görüşlerini Marksist bir toplumsal değişim anlayışına dayandıran ilerici politik bir partidir.

FHKC, dünyada barış, adalet ve demokrasi için mücadele eden örgütlerden biridir. Aynı zamanda özgürlük ve bağımsızlık için baskı ve sömürüye karşı mücadele veren tüm halklarla dayanışma içersindedir.

FHKC, adaletsizlik ve etnik çatışma tohumlarını eken ve zayıfın sömürülmesini arttıran küreselleşme politikalarını reddeder.

FHKC, yoksulların sömürüsüne dayalı ekonomi politikalarını reddeder.

FHKC, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu politikalarının yoksul ülkelerin bağımlılığını artırmayı amaçladığı görüşündedir.

FHKC, ırk ayrımcılığını, cinsiyet ya da din farklılıklarına dayalı diğer tüm ayrımcılık biçimlerini reddeder.

FHKC yoksulluğa karşı dünyadaki tüm insanların birlikte mücadele etmesi gerektiğine inanır.

FHKC, kitle kıyımlarına yol açan silahların tamamiyle yok edilmesi ve çevrenin korunması için çalışır.

FHKC, bilimin bir kontrol aracı olarak değil, insan varlığının korunması ve kamusal fayda için kullanılması gerektiğini düşünür.

10. FHKC, mevcut politik ve bilimsel gelişmeler ışığında eşitliğin ve karşılıklı saygının egemen kılınması için dünyadaki uluslararası örgütlerin, özellikle de Birleşmiş Milletler ve Güvenlik Konseyi'nin, yeniden yapılandırılması gerektiğine inanmaktadır. Bu, ancak ABD'nin "korumacılık" ve hegemonya politikaları son bulduğunda gerçekleşebilir.

11. FHKC, barış önündeki en önemli engelin Filistinlilerin yasal haklarının reddedilmesi anlamına gelen İsrail işgali, ide-

olojisi ve uygulamaları (politik, ekonomik, askeri) olduğunu düşünmektedir. FHKC, Filistin Yönetimi'ndeki ve daha genelde de Filistin toplumundaki demokrasi ve açıklık eksikliğinin bir "iç sorun" olarak ele alınması gerektiğini düşünmektedir. Bu konu, uluslararası bir tartışma olarak ya da Filistin halkından tavizler koparmanın aracı olarak kullanılamaz.

Örgütsel Düzeyde:

1. Konferans katılımcıları, parti içinde demokrasinin artırılması için, partinin iç yayın organında azınlığın kendi düşüncelerini ifade etme hakkının ilk kez tanınması gibi bir çok önergeyi onayladı.

2. Konferans katılımcıları ulusal çıkarlarla ilgili tüm kararların alınma sürecinin parti referandumuna dayanacağını ifade etti.

3. Konferans sırasında yeni bir olgu yaşandı: Tüm Arap devletleri, üçüncü dünya ülkeleri ve komünist partiler arasında ilk defa bir genel sekreter yeniden aday olmayı reddetti. Arap Ulusal Hareketi'nin (AUC) ve FHKC'nin kurucusu, FHKC Genel Sekreteri Dr. George Habbaş, Partiye önderlik etme ayrıcalığından vazgeçti. Bu örnek, bir liderin önderlik konumunda bulunmadan da hizmet vermeyi sürdürebileceğini gösteriyor. Konferans katılımcıları, Dr. Habbaş'a sadece verdiği karar için değil, aynı zamanda liderliği ve dürüstlüğü için şükranlarını sundular. Dr. Habbaş'ın tarihsel rolü, kişisel dürüstlüğü, güçlü vicdanı, sarsılmaz kararlılığı ve yaratıcılığı gelecek için bir enerji kaynağı olmayı sürdürecektir.

4. Konferans katılımcıları Parti Merkez Komitesi'ni de seçtiler. Yüzde 55'i yeni olan komite üyeleri, yetenek, coğrafi dağılım ve ön seçim turunun sonuçlarına göre seçilmişlerdir.

Merkez Komite'nin şeçilmesinden sonra MK üyeleri, Politbüro üyelerini ve yeni Genel Sekreter Abu Ali Mustafa'yı seçtiler. Dr. George Habbaş'ın uzun zamandır yoldaşı olan Abu Ali Mustafa, yıllardır Yardımcı Genel Sekreterlik görevini yapmıştı. Dr. George Habbaş FHKC'ye ve yeni genel sekreterine olan güvenini dile getirerek gelecek için iyi dileklerde bulunan bir kutlama mesajı gönderdi.

Abu Ali Mustafa

"ABD Politikalarına Yedeklenmeyeceğiz"*

Democratic Palestine: Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin (FHKC) ideolojik kimliğini okuyucularımıza özetleyebilir misiniz?

Abu Ali Mustafa: FHKC Marksist ideolojiye dayanan Filistinli bir örgüttür. Bu ideoloji FHKC'nin iç programında yer alır. Bu, yalnızca Marksist ideolojinin benimsenmesi değildir, aynı zamanda FHKC'nin konferanslarında ifade edilen bir gerçektir.

(*) Gerçek adı Mustafa Sabri olan Abu Ali Mustafa, 1938 yılında Cenin yakınlarındaki Arrabeh köyünde doğdu. 17 Yaşında Ürdün'deki Arap Ulusal Hareketi'ne katıldı. 1957'de Ürdün'de 5 yıl cezaevinde kaldı. 1967 savaşından sonra o da George Habbaş ile FHKC'nin kuruluşunda yer aldı. 1981'de Genel Sekreter yardımcılığı görevine atandı. Abu Ali ayrıca 1987'den 1991'e kadar FKÖ Yürütme Komitesinin bir üyesiydi. Temmuz 2000'de FHKC Genel Sekreterliği'ne seçildi. 27 Ağustos 2001'de Ramallah'taki bürosunda İsrail tarafından füzelerle şehit edildi.
Bu metin, Yoldaş Abu Ali Mustafa ile yapılan röportajın Democratic Palestine dergisine ulaşan bir özetidir. Röportaj, 6. Kongre'den hemen sonra yapılmıştır.

DP: FHKC'nin Altıncı Kongre'den sonra eskisinden daha güçlü olacağını düşünüyor musunuz? FHKC'nin tavrında niteliksel bir sıçrama var mı?

Abu Ali Mustafa: Kuşkusuz tüm kongreler her partinin kendi içersinde değişime yönelmesi için yapılır. Ne var ki yaptığımız değişimlerin toprakta yanıtlarını bulması için zamana gereksinim var. Daha iyi bir durumda olmayı umuyoruz; çünkü hiç kimse geriye gitmek istemez; bu yüzden de bırakalım gerçeklikler zemindeki değişimleri açığa çıkarsın.

DP: FHKC, ikinci Camp David zirvesinin başarısızlıkla sonuçlanmasını nasıl değerlendiriyor?

Abu Ali Mustafa: FHKC olarak başlangıçta tavrımızı koyduk ve Filistin Yönetimi'ne Camp David zirvesinde yer almaması çağrısında bulunduk. Çünkü bu davet öncelikle İsrail'in isteği üzerine başlatılmıştı ve İsrail geçiş aşamasıyla ilgili sorumluluklarını yerine getirene kadar bizim bu sürece katılmayacağımızı FKÖ'nün resmi önderliği ABD bakanı Madeleine Albright'a bildirmişti. Geçiş aşamasının uygulamaları yerine getirilmeden zirveye katılmanın Filistin tarafını son maddeyle ilgili olarak zora sokacağının farkındaydık. Örneğin İsrail, eğer sınırlar konusunda anlaşılırsa kendilerinin Kudüs'ün konumunun çözülmesi şartıyla askerlerinin yerinin değiştirilmesi ya da mahkum ve tutsaklar konusunun ele alınmasıyla ilgileneceklerini söylemektedir. Bu yüzden resmi Filistin liderliğinin ve görüşme heyetinin geçiş maddesi konusunun yerine getirilmesini düşünerek taleplerinden vazgeçmesi büyük bir hata olmuştur. Tabii zirveye katılmakla da ciddi bir hata işlemişlerdir.

Aslında zirve çağrısı İsrail'in bir çağrısıydı; çünkü İsrail, Filistin tarafına baskı yaparak onları son madde konusunda daha çok taviz vermeye razı edeceğini düşünüyordu. Şüphesiz Barak'ın İsrail toplumundaki zayıf duruşunu güçlendirmek için bir zafere ihtiyacı vardı; benzer bir çaba Amerikan seçimlerinin yaklaştığı bir dönemde Camp David'in başarıya ulaşması için Clinton açısından da gerekliydi.

Bu bizim, Camp David Zirvesi'nde İsrail ve ABD yönetiminin uygulamak istediği açık planın daha önceden farkında ol-

duğumuz anlamına gelmektedir. Bu yüzden bizim her zaman uyardığımız gibi Filistin meselesi ABD referanslı kavramlarla ele alınmamalıdır. Bu tür bir yaklaşım her zaman silahımız olması gereken uluslararası hukuki kararlardan vazgeçtiğimiz anlamına gelir.

Bir diğer husus ise, tartışılan konuların yüzde seksen civarında başarıyla sonuçlandığını belirten Filistinli görüşmecilerin kullandığı kesin ifadelerin Filistin sokaklarında yarattığı karışıklıktır. Oysa bunlar sadece söylentiden ibaretti; daha sonra Kudüs'ün statüsü ve mülteciler konusu gibi asıl sorunlara gelindiğinde her şey patlak verdi.

Zirvenin arifesinde "tüm bunlara hayır yanıtını vereceğim; bu mesele benimle geldi benimle gider" diyen Barak'ın tutumundan çıkarak İsrail'in kırmızı çizgilerinden vazgeçmeyeceğini düşünüyoruz. Sorunun ikinci kısmına gelince, ABD yönetiminin her zaman İsrail'in görüşlerini benimsediği ve onun doğal bir müttefiki olduğu çok açıktır. Dolayısıyla açık bir savaşın içindeyiz ve İsrail geçiş aşamasının konularını yerine getirene kadar görüşme için herhangi bir yeni çağrıyı kabul edemeyiz.

Aşağıdakileri dikkate alarak kapsamlı politik bir yenilenmeyi gerçekleştirmeliyiz:

1) Görüşmeleri derhal durdurmak.

2) Geçiş aşamasının konularına son vermek.

3) İsrail işgal güçleriyle karşılaşmak pahasına bağımsız Filistin kararına dayalı Filistin devletinin ilan edilmesi.

4) Bu devleti alttan besleyecek, destekleyecek iyi bir plan yapmak ve yeni bir Filistin Ulusal Meclisi ve yerel konseylerin seçimine başlamak.

Arafat'ın 13 Eylül'de Filistin Devleti'nin ilanının tanınmasını sağlamak için yaptığı seyahatin sonucu çok verimli. Biz ise FHKC olarak bu fırsatı kullanarak devletin ilan edilmesi gerektiğini istedik; çünkü bu geçiş aşamasının genişletilmiş biçimi Şarm El Şeyh anlaşmasında belirtilmişti.

***DP:** Filistin kaynaklarına göre devletin ilanı 13 Eylül'de yapılmayacakmış ve 15 Ekim'e ertelenmiş, bu doğru mu?*

Abu Ali Mustafa: Filistin Merkez Konseyi'nin ilan tarihini erteleyeceğini bekliyorum; fakat FHKC, İsrail işgalci askerleriyle karşılaşılsa bile Filistin Devletinin ilan edilmesinden yanadır.

DP: Açık konuşalım; Filistinli partiler işgal güçleriyle savaşa girmeye hazırlar mı?

Abu Ali Mustafa: Filistinlilerin İsrail işgal güçleriyle bir savaşa girmeye hazır olduğunu sanmıyorum. Yeni bir İntifadaya başlamadan önce Filistin'in çözmesi gereken bir çok iç sorunu vardır. İslami güçlerin mahkum ve tutuklularının serbest bırakılması için tüm Filistinli politik eğilimlerle açık bir diyalog başlatılması gibi. Örneğin Filistin Yönetimi bir yandan İslami güçlerin kadrolarının yakalanması için kampanyalara girişirken bu güçlerle nasıl bir araya gelebilir, nasıl onlara Merkez Konsey'e katılmalarını söyleyebilir? Dolayısıyla bu çok karmaşık bir durumdur. İntifada'dan bahsederken kurumların yeniden inşası, kurumların çürümeden arındırılması, demokratik ilişkilerin arttırılması gibi ön hazırlıkları yapmalıyız. Uzlaşma seçeneğinden başka birçok seçeneğimiz olmalıdır.

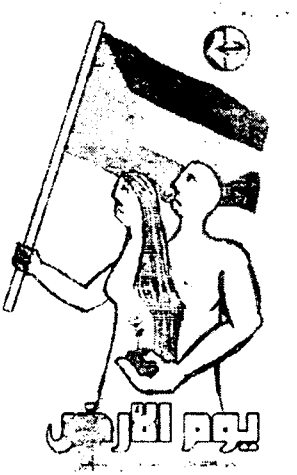
DP: İşgal güçleriyle mücadele edebilmek için bir birlikten bahsettiniz, FHKC böyle bir inisiyatifin organize edilmesi için bir öneride bulunmalı mı?

Abu Ali Mustafa: Biz zaten bu yapılanmanın oluşumu için diyalog belgeleriyle birlikte bir tasarı sunduk. Ayrıca, Merkez Konsey'e sunulmak üzere yeni bir tasarının ele alınması için diğer Filistinli örgütlerle görüşmeler yapacağız.

DP: Sizce FHKC, Filistin Yönetimi ile Filistinli güçler arasındaki boşluğu dolduracak bir köprüyü oluşturabilir mi?

Abu Ali Mustafa: Biz bu göreve çoktan başladık ve Amerikan yönetiminin politikalarına yedeklenmeyi reddeden eğilimleri birleştirme çalışmalarına devam edeceğiz. FHKC iki yol izleyecektir. Birincisi halk cephesi yoludur; ikincisi Kudüs'ün başkent olduğu bağımsız devletin kurulması yolunda ulusal haklarımızın elde edilmesi ve tavrımızın korunabilmesi için kurumlar cephesi yoludur.

Abu Ali Mustafa

İşgalcilerin Kovulması İçin İleri!*

FHKC'nin 33. kuruluş yıldönümü ve büyük İntifada'nın 13. yılı için yapılan ulusal festivale katıldığınız için teşekkür ediyor, tüm yoldaşlarımı ve kardeşlerimi selamlıyorum.

Şanlı İntifada yolunda hayatlarını veren Filistinli ve Arap şehitleri selamlıyoruz. Bir an olsun unutmadığımız gazilerimizi, tutsaklarımızı selamlıyoruz. Halkımızın şanlı İntifada günlerinde onlar hep kalbimizde ve aklımızda oldular.

Bu iki geleneksel gün, kanlarını Filistin davasından esirgemeyen atalarımızın yolundan giden duygularımızın devam ettiğini kanıtlamaktadır. Filistin'deki halkımız adına, sürgündeki insanlarımıza, kendi kentlerine, köylerine ve akrabalarının yanına geri dönene kadar aynı siperde birlikte mücadele edeceğimize söz veriyoruz.

Ulusal haklar, görüşme masalarında değil, ancak silahlar ve mermilerle elde edilebilir. O zaman yapılacak olan şey, si-

(*) Genel Sekreter Abu Ali Mustafa'nın 2000 yılı Aralık ayında yapılan festivale gönderdiği bu mesaj, FHKC web sitesinden alınarak çevrilmiştir.

lahları almak ve artık havaya değil düşmanlarımızın ve Siyonist yerleşimcilerin tam kafalarına ateş açmaktır.

İntifada tarafından ortaya konulan irade, ulusal mücadeleyi Arap dünyasına ve ulusal değerlere taşıyarak biçimlendirdi. İntifada süresince mücadelemizin erdemi, azmi, taşları ve mermileri Siyonist toplumda istifalara, Knesset'in çürümesine, hile ve dolandırıcılıkta ifadesini bulan gerçek bir krize yol açtı.

Eğer güçlü olmayı beceremezseniz, eğer düşmanı haklarınızı vermesi için zorlamazsanız, eğer Arap sokaklarındaki her insanı harekete geçirmezseniz, haklarınızı elde edemezsiniz. Tek yol direniş ve İntifada'nın yeniden canlandırılmasıdır. Kuşkusuz, büyük İntifadamız ulusal hakların kazanılması yolunda ilerliyordu; fakat bu süreç Oslo anlaşmalarıyla kesildi.

İntifada boyunca barışa giden yolun hakların elde edilmesinden geçtiğini açıkça gösteren Filistin halkı, gelinen noktada Filistin Yönetimi'ne bu hedefleri kazanma ve tüm dünyaya anlatabilme şansını verdi. Fakat onlar, öldürenle öldürüleni aynı kefeye koyarak Filistin halkını terk ettiler. Görüşmelerde İntifada'yı teslimiyete sürükleyerek onu resmi bir kararla yok etmek için görüşme masasına yatırmaya çalıştılar. Acılarımızın temeli olan işgalin farkında değilmiş gibi davrandılar.

Halkımıza, düşman haklarımızı kabul edene kadar İntifada'ya devam etme çağrısı yapıyoruz. İnanın bana kardeşlerim, daha üç gün geçmeden, İntifada'ya son verilmesini isteyen sesler duyacaksınız. Bu sesler şehitlerinizin ve sizin cesaretinizle bastırılmıştır. İntifada bizim göz bebeklerimizdedir ve halk bizlerden çok şey beklemektedir. Arap sokaklarının desteğini küçümsemeyin.

Bu aşamada dört noktayı açıkça ortaya koymalıyız:

1) Bir gözümüzü İntifada'ya bir gözümüzü de görüşmelere dikerek yürüyemeyiz. Politik çağrımız slogan ve amaçları açıkça ortaya koymalıdır. Halkımızın bizden beklentisi İntifada'nın devamı için hayati önemi olan Ulusal Birliğin sağlanmasıdır.

2) Kitle örgütlerini organize etmeliyiz ve onları Filistin halkına hizmet edecek, İntifada'nın devamını sağlayacak örgütleri komisyonlara dönüştürmeliyiz.

3) Direniş Ekonomisi ciddi bir sorumluluktur. Sarsılmaz bir ekonominin temellerinin atılması yönetim açısından lüks değil zorunluluktur. Ayrıca, bütün Arap sokaklarında İsrail ürünlerinin ve Amerikan mallarının boykotunu geliştirmek de zorunluluktur.

4) Silahların doğru yerde ve doğru zamanda kullanılması, mücadelenin bu aşamasında performansın artırılmasına, hiç de olağanüstü olmayan yöntemlere ve durumun etraflı bir şekilde gözden geçirilmesine bağlıdır. Yeteneklerimizin ve ciddi planlarımızın hayata geçirilebilmesi için birlik faktörü büyük önem kazanmıştır. Demokratik kitle eylemlilikleriyle direniş arasında çelişkiden çok bütünleşme sağlanmalıdır.

Biz FHKC olarak politik inisiyatiften yanayız. Hepimiz işgalcilerin kovulması konusunda anlaşıyorsak bu tür bir inisiyatif neden diye sorulabilir. Oslo anlaşmasına geri dönülmemesi için İsrail ile Amerika'ya meydan okuyarak işgalin kayıtsız şartsız bitirilmesi, direniş hakkının tanınması ve BM'nin mültecilerle ilgili 194. kararının uygulanması böyle sağlanabilir.

Yoldaşlar,

Bu yıl üye ve yöneticilerimizin ciddiyetini kanıtlayarak 6. Ulusal Kongre'yi gerçekleştirdiniz. Ulusal düzeydeki rolünüz konusunda kongremizin alternatifi olmayan belgeleri üzerinde düşünürken söylenenlerin parti gerçekliğimizde nasıl hayat bulacağını da düşünmeliyiz.

Bugün, Filistin Ulusal Hareketinin düşünür ve liderleri, İsrail'in işgal topraklarında yaşayan Filistin kitlelerine yönelik davranışlarındaki değişimi gözlemliyor olmalıdırlar. Geleneksel yönetici elit, kitlelerdeki bu tehlikeli değişimin önünü kesmek ya da kontrol etmek için ideolojik ve örgütsel alanda elinden gelenin en iyisini yapıyor. Onlar, halkın ve yöneticilerin büyük çoğunluğunun Filistin sorununun özü ve İsrail ile eşitlik konusundaki yanılsamaları parçalayarak yükü omuzladığının farkındadırlar. Önceki dönemlerde ayrımcılığa kar-

şı mücadelede önemli roller oynamış olan bu geleneksel yönetici takımı, şimdi Filistin ulusal meselesini Batı Şeria ve Gazze şeridiyle sınırlandırmıştır.

Geleneksel politik liderlik, İsrail'in tehlikeli boyutlara varabilecek isyanları önlemek ve Arapların kendi topraklarında

Deir Yassin: Filistin Tarihinin En Kara Günü

"Deir Yassin zaferi olmasaydı, bugün İsrail toprakları üzerinde hala yarım milyon Arap yaşıyor olacaktı. Ve tabii İsrail Devleti de olmayacaktı."

Siyonist çetenin en azılı katillerinden eski İrgun gizli örgütü üyesi ve Likud partisi yöneticilerinden Menahem Begin, böyle söylüyordu. "Zafer"(!) diye sözünü ettiği şey ise savunmasız köylülerin, kadınların, çocukların öldürülmesinden başka bir şey değildi. Ama öte yandan bu kanlı katliam, gerçekten de İsrail devletinin kuruluş manifestosu gibidir. 9 Nisan 1948 sabahında, İsrail'in ilanı artık an meselesiyken, İrgun ve Stern isimli Siyonist örgütlerin militanları bizzat Begin'in komutasında Deir Yassin köyüne girdiler. Akşamüstü çıktıklarında ise arkalarında 385 ölü vardır ve bunların çoğu çocuk ve kadınlardır. Öldürülen genç kızların çoğunun ırzına geçilmiş, erkeklerin cinsel organları koparılmıştı. Siyonistler bazı kurbanları öldürmek için bıçak kullanmışlardı. Filistin Bir Zeyd Üniversitesi tarafından 1987'de yapılan araştırmada şu bilgiler yer alıyor. *"Katliam önceden tasarlanmıştır. Köyün erkeklerinin ve önlerine gelen kadın çocuk herkesin öldürülmesi önceden kararlaştırılmıştır. Katliamın büyük bir bölümü yakın mesafeden açılan ateşle soğuk kanlılıkla gerçekleştirilmiş, aynı zamanda kımıldayan her şeye de ateş açılmıştır. Aileler evlerinden çıkarılarak vurulmuşlardır. Kadın, erkek ve çocuklara duvar önüne sıralanarak ateş edilmiştir. Kadın erkek ve çocuklar kamyona doldurularak Kudüs sokaklarında sergilenmişler, daha sonrada bu erkekler köye getirilerek vurulmuşlardır. Yedi kız çocuğu tecavüz edilerek öldürülmüştür. Katliamdan sonra temizleme süreci başlamış, sağ kalanlar ve yaralı olanlar bıçaklarla öldürülmüşlerdir."* Resmi rakamlara göre ölü sayısı 280'dir. İsrail'li muhalif ses Prof. İsrael Shakak'ın araştırmasına göre ise sayı 385'tir. Daha sonraki altı ay tam bir kıyım dönemidir. Yassin gibi başka köylere düzenlenen baskınlarda ağır katliamlar gerçekleştirilmiş ve 400 binin üzerinde Filistinlinin yurdunu terk etmesi böylece sağlanmıştır. Bu anlamda Deir Yassin, gerçekten de İsrail'in kuruluşunun temelidir!

ikinci sınıf insanlar olarak kalmalarını sağlamak için bazı taleplere yanıt vermesini anlamıyor ve böylece aslında Siyonist projenin hayata geçirilmesinden başka bir amacı olmayan İsrail politikalarını es geçiyor.

Bütün bu anlattığımız koşullarda, doğru politik görüşün yokluğundan dolayı ulusal hareketin yöneticileri ve Azmi Bişara'nın başını çektiği Komünist Parti'den doğan diğer yerel gruplar [İsrail'in 1948'den beri işgal altında tuttuğu bölgedeki] yeni durumun değerlendirilmesi için Ulusal Demokratik Birlik'i oluşturdular.

Ulusal Demokratik Birlik, "İsrailileştirme sürecinin" başarısızlığından faydalanarak Ulusal Hareketin krizinin yarattığı politik boşluğu doldurdu. Birlik, bu açığın kapatılması için kendi planını oluşturdu ve İsrail'in Araplara yönelik politikasına karşı mücadele etmeleri için kitleleri harekete geçirecek politik bir ilham kaynağına dönüştü.

Ayrıca Birlik, Arap gelişmesinin temel şartı olarak ulusal kimliğe bağlı kalınmasını vurguladı ve Filistin halkıyla Arap ulusunun, uygarlık ve kültürünün bir parçası olarak, eşitliğin sağlanması üzerinde durdu. Bu, Birlik'in İsrail ile gerçek bir eşitliğin kazanılacağına inandığı anlamına gelmese de politik eylemliliğe geçiş anlamında önemlidir.

Ulusal Demokratik Birlik'in son deneyimi bu denklemin çelişkilerini barındırsa da, İsrail sınırları içinde de bir Arap Ulusal Hareketinin kurulma imkanlarının olduğunu göstermiştir. Birliğin programı Siyonistlerle mücadelenin sürdürülmesi ve Arap halkının bu dava için harekete geçirilmesini sağlayan "tam eşitlik" ve "Yahudiliğe dayalı devlet modeline son verilmesi" taleplerini ortaya koyuyor.

Birlik, bu deneyimin Filistin'in diğer bölgelerinde de -özellikle Batı Şeria ve Gazze Şeridi- tekrarlanması ve farklı Ulusal Demokratik Güçleri içine alan bir Ulusal Demokratik Çatı kurulması isteğini dile getiriyor.

Ulusal Duyguların Uyanışı

Birliğin ulusal sloganlarının belirginleşmesi ve büyük çoğunluğun sempatisini kazanmasıyla birlikte, bu ulusal eğilim

diğer politik güçlerden önce bir yarışmanın objesi haline geldi. İşgal altında yaşayan Arapların topraklarına el koyan, evleri yıkan ve son üç yıl içersinde görüldüğü gibi yerel yönetim bütçelerini genel bütçeden ayıran İsrail'in koşulları gitgide ağırlaştıran saldırganlığına karşı ulusal bir eylemliliğinin artması, Ulusal Demokratik Birlik'le rekabeti meydana çıkarmış ve bu yarışma Filistinli kitleler açısından olumlu olmuştur.

Diğer partilerin Birlik'e karşı rekabeti, sonuçta bir yandan kendi duruş noktalarından mücadeleye katılan insanların sayısını ve kitle eylemlerinin boyutunu yükseltirken, diğer yandan ise bu durum, İsrail politikalarının yarattığı tehlikeleri de artırdı.

Düşmanın istihbarat aygıtının yaptığı hazırlık da, aslında büyük ölçüde beklediği bu patlama olasılığıyla ilgiliydi. İstihbarat örgütü, yavaş hareket ediyor gibi görünmesine ve patlamayı önlemek için zaman zaman bazı taleplere razı olmasına rağmen, aslında son üç yıldır kitle hareketinin yükselmesi riskini de her zaman biliyordu.

İşgal topraklarındaki Arapların yaşadıkları koşullara karşı başkaldırısı, onların ulusal bilinçlerinin ve sefalete, ayrımcılığa duydukları öfkenin toplu bir ifadesiydi. İsrail'in buna karşı yanıtı ise son üç yıldır ayaklanmaya ön ayak olan Araplara karşı en ağır baskılarla karakterize oluyordu.

Arap halkının kendi ulusuyla bütünleşerek İsrail'in baskı güçlerine karşı savaşması aslında ilk kez yaşanan bir durum değildi. Bugünkü ayaklanmayı farklı kılan şey ise, olayın İntifada'daki Filistinlilerle sınırlı bir dayanışmadan çok gerçek bir tepkiye dönüşmesi, İsrail'in günlük hayatını aksatan bir nitelik kazanması ve Siyonist devlet içindeki muhaliflerin varlığıydı.

Ayaklanma, İsrail'deki Filistinlilerin sürekli işgal ve yurtsuzluk koşullarında yaşamalarından kaynaklanan acılarının gerçek bir ifadesiydi. Özellikle de Oslo yanılsamasının parçalanması ile barış süreci adı altında ayrımcılık ve Arap bölgesinin yağmalanmasına dayalı kararlar İsrail'in gerçek amacını göstermiş ve ayaklanmaya yol açmıştı. İsrail'in işgal bölgesindeki Arapların gösterilerine karşı olan tepkisi ise planlıydı. İsrailliler, Arapları yeniden dar bir çerçeveye sokmak isti-

yorlar ve onların sağladıkları başarılarla birlikte hareket alanlarını genişleterek mevcut statükoyu aşmalarından korkuyorlardı.

Nihai olarak ayaklanmanın ortaya koyduğu sonuçları şöyle özetleyebiliriz:

1) "Filistinli Azınlık" fikri başarısızlığa uğratılmış ve İsrailli olmanın Filistinli olmaktan üstün olduğu iddiasındaki İsrail akademik teorileri bozguna uğratılmıştır.

2) Arapların düşman olduğu ve onlara karşı önlemler alınması gerektiği biçimindeki İsrail'in resmi ideolojisi açığa çıkarılmıştır.

3) Ayaklanma, Siyonist solun dile getirdiği (Filistinlilere karşı duyarsızlığa dayanan) "birlikte yaşama" yanılsamasını çökertmiştir.

4) Ayaklanma, binlerce gencin kendi kimliğini keşfetmesine katkıda bulunmuştur.

5) Ayaklanma, Filistinlilerin, kendi bireysel ve toplumsal yeteneklerini ve ulusal-kolektif örgütlenmenin yarattığı bilinci keşfetmelerine yardımcı olmuştur.

6) Ve nihayet, Filistin meselesinin üç cephesinin birbirinden ayrılmasının mümkün olmadığı anlaşılmıştır: Mülteciler, Batı Şeria - Gazze ve 1948'de işgal edilen topraklardaki Araplar. Bu yüzden İsrail'de yaşayan bir milyon Filistinlinin sadece Arap ulusu ve Filistin halkının geri kalanından ayrı oldukları için katliamlara maruz kalmalarını hiç kimse görmezlikten gelemez.

Aynı zamanda ayaklanma, İsrail içindeki Arapların bölgesel yapılanmalarının ne kadar zayıf olduğunu ve ayaklanmanın sonuçlarının özümsenmesi yeteneğinden yoksun olduklarını gösterdi. Arap Girişiminin Yüksek İzleme Komisyonu, bugün İsrail'de yaşayan bir milyon Filistinlinin resmi adresi olarak düşünülebilir. Bu komisyon İsrail yasalarına göre seçilen ve politik partilerin temsilciliğini yapan yerel yönetimlerin başı Knesset'in Arap üyelerinden oluşmaktadır.

Yüksek İzleme Komisyonunun zayıf yapısı ve politik bir merkezin yokluğu Arapların ulusal düzeydeki örgütlenmesini

yavaşlatan önemli bir engeldir. Böyle bir merkezin yokluğu, İsrail yönetiminin, yerel yönetimlerin liderlerine ayaklanma boyunca ortaya konulmuş çizgiyi geriye çekmeleri için baskı yapmasını ve kışkırtmasını kolaylaştırmıştır.

Ama yine de İsrail yönetiminin son ayaklanmayı bitirme girişimlerinin ve bazı önderliklerin geri çekilmesinin Ulusal Demokratik Birlik engeliyle karşılaşacağı kesindir.

Bu meydan okuma, halkımızın ve Birlik'in mücadele ittifaklarını genişletmesi, ulusal kurumların yeniden oluşturulması, Siyonizm'e karşı direnişin devam etmesi ve işgalcilerin kovulması için halkımızın yürüttüğü mücadeleye katkı yapılması, bağımsızlığın ve mültecilerin geri dönüşünün sağlanması için yapabileceklerinin en iyisinin yapılmasını gerektirmektedir.

Abu Ali Mustafa

Silahlı Mücadele Hâlâ Geçerlidir*

El-Cezire: *George Habbaş, son ana kadar Filistin sorununda tek çözümün İsrail'in yok edilmesi olduğunu ve silahlı mücadelenin tırmandırılması gerektiğini belirtmişti... Bu Habbaş'm kişisel düşüncesi mi yoksa FHKC'nin politikasını mı yansıtıyor?*

Abu Ali Mustafa: Habbaş, FHKC'nin düşüncelerini açıkladı... FHKC'nin siyasal programı Filistin halk mücadelesinin stratejik amaçlarını ve araçlarını (silahlı mücadele dahil) en açık biçimde dile getirir.

El-Cezire: *FHKC bugün halen silahlı mücadeleye inanıyor mu?*

Abu Ali Mustafa: Elbette! İsrail'e karşı mücadele ve çatışma ikincil role sahip olmayan stratejik bir ilkedir. Barış ve anlaşma sözleri edilse de biz bunları ne barış ne de bir anlaş-

(*) Abu Ali Mustafa ile bu röportaj, 10 Mayıs 2000'de Katar'ın El-Cezire televizyonu tarafından yapılmıştır. Çeviri FHKC'nin web sitesinden gerçekleştirilmiştir

ma olarak görmekteyiz. Hem yurtdışında hem de işgal altındaki topraklarda Filistin halk mücadelesi silahlı mücadeleyi de kapsayan tüm araçları kullanma hakkına sahiptir; çünkü biz araçlar ve taktikler değişken olsa da çatışmanın kendisinin kesintisiz bir olgu olduğunu düşünüyoruz...

El-Cezire: Filistin'e İsrail ve Filistin Yönetimi'nin izniyle girdiniz ve himayeleri altında yaşadınız. FHKC ideolojisi Oslo'yu tamamen reddederken, bu sizin Oslo uzlaşmasına inandığınız anlamına mı geliyor?

Abu Ali Mustafa: Hayır, böyle değil. İsrail-Ürdün sınırından giriş yaptığımdan beri konuşmalarımda tutumumu bildiren ifadeler kullandım. Eğer Filistin'de yaşayan herkes Oslo'yu desteklemekle suçlanacak olursa, bu, dört milyon Filistinlinin Oslo'yu desteklediği anlamına gelecektir. Bu doğru değildir. Filistin halkının büyük bir kısmı Oslo'yu reddeder...

El- Cezire: Fakat Oslo'nun himayesinde giriş yaptınız..

Abu Ali Mustafa: Hayır öyle değil.

El-Cezire: O zaman neyin himayesinde girdiniz? İsrail girişinizi onaylayanlardan biriydi... Üç buçuk milyon Filistinli geri dönüş hakkına sahip değilken siz nasıl girdiniz?

Abu Ali Mustafa: Çünkü bir kaç çekimsere rağmen FKÖ, 450 Filistin Ulusal Konseyi (Palestine National Council-PNC) üyesinin girişinde hemfikirdi... Ben de bir PNC üyesi olarak girdim... Ayrıca Oslo'dan çok daha önce bizim politikamız anayurda girme şansına sahip her Filistinlinin bunu gerçekleştirmesi gerektiği yönündeydi; çünkü Siyonist düşmanla mücadelemizin bir yönü de kendi topraklarımızda fiziksel varoluş mücadelesidir.

El-Cezire: Oslo'yu reddettiğinizi söylediniz, fakat bu anlaşmayı imzalayanlarla ittifaka gittiniz...

Abu Ali Mustafa: Herhangi bir ittifak yok. İttifak olacaksa da FKÖ ile olur, Filistin Yönetimi'yle değil.

El-Cezire: Bayım, FKÖ artık yok...

Abu Ali Mustafa: FKÖ vardır...

El-Cezire: Nerede?

Abu Ali Mustafa: Amerika ve İsrail FKÖ'yü yok etmek arzusunda. Biz ise FKÖ'nün varlığını devam ettirmek istiyoruz...FKÖ'yü yok etmek isteyenler Oslo ve Amerikan-İsrail politikalarına mahkum olmuşlardır..

El-Cezire: Şam'da kurulan ve Oslo'yu reddeden FKÖ bünyesindeki Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi (FDKC)'nin Genel Sekreteri (Naif Havatme) silahlı mücadeleye hâlâ inandığını belirtti ve daha sonra da İsrail kendisine verdiği "geri dönüş hakkı"nı geri çekti...

Abu Ali Mustafa: Naif Havatme'den ben sorumlu değilim...

El-Cezire: Filistin Yönetimi, siz, yani FKÖ ortada yokken Filistin halkı tarafından seçildiğini ve onlar adına görüşmeler yaptığını söylüyor. İsrail'in isteği doğrultusunda onaylanan Filistin anlaşmasını değiştirmek için Filistin'de toplanmıştınız...

Abu Ali Mustafa: Anlaşmanın düzenlemelerini kabul etmiyoruz. Bu konu hakkındaki görüşlerimiz gayet iyi biliniyor. Biz, anlaşma düzenlemesi için yapılan oturumları boykot ettik. Politik çalışma programımız uyarınca FKÖ'ye bağlı olduğumuzu açıkladık ve onu ortadan kaldırma çabalarını eleştirdik. Yapmadığımız şeyler için bizi suçlamayın. Biz FHKC'liler, kurumları işlevsizleştirilse de, FKÖ'nün Filistin halkının politik birliğinin sağlanmasında bir araç olabileceğini düşünüyoruz.

Bu yüzden biz, Oslo Anlaşması'nı devam ettiren Filistin Yönetimi ile tüm Filistinlilerin ulusal kazanımı olan FKÖ'yü birbirinden ayırıyoruz...

El-Cezire: İsrail yasalarına göre siz şu an terörizmi teşvik eden birisiniz. Çünkü FHKC'nin tavrının değişmediğini ve hiçbir talebinizden vazgeçmediğinizi belirterek İsrail'e karşı

silahlı mücadele çağrısı yapıyorsunuz.

Abu Ali Mustafa: Doğru. Ve bunu söyleyen birçok insan var sadece ben değilim...

El-Cezire: *Fakat Naif Havatme'ye izin verilmezken, sizin girişinize müsaade edildi.*

Abu Ali Mustafa: Belki de Naif Havatme benden daha fazla ulusuna bağlıdır... Beni Naif Havatme ile karşılaştırmanın anlamı nedir? FHKC de Oslo'yu reddeder.

El-Cezire: *FHKC ve FDKC, Oslo anlaşması ve Filistin Yönetimi ile ilişkiler konusundaki karar alım üzerine rekabet ediyorlar...*

Abu Ali Mustafa: Ne rekabeti?... Politik çizgimizdeki hiçbir şeyi değiştirmedik. Tam tersine 1999 yılında Kahire'de Filistin Yönetimi ile Oslo Anlaşması'nın zedelediği ortak ulusal paydalara geri dönülmesi için diyaloğa oturduk... Oslo Anlaşması'nın var olmadığını kim iddia edebilir?

El-Cezire: *İsrail de vardır, niçin İsrail'i tanımıyorsunuz?*

Abu Ali Mustafa: Oslo Anlaşması'nın var olduğunu ve reddettiğimizi belirttik fakat aynı zamanda İsrail'in varlığını tanımadığımızı da belirttik. Yel değirmenlerine karşı mı savaşıyoruz? Hayır, bir düşmanla savaşıyoruz. Biz olduğumuz müddetçe İsrail'in varlığı reddedilecektir.

El-Cezire: *Oslo anlaşması'nı reddettiğiniz gerçeği ışığında Filistin Yönetimi ile bağlantınız nedir?*

Abu Ali Mustafa: Sorularınızı yöneltme şeklinizden benimle kişisel bir probleminiz olduğu anlaşılıyor...

El-Cezire: *Sorularımı kişisel olarak Abu Ali Mustafa'ya değil, FHKC'nin yönetici kadrosuna yöneltiyorum.*

Abu Ali Mustafa: Tamam. Tamam. Ben de FHKC'nin politikalarını dile getiriyorum zaten... Biz İsrail'le yapılan barış ve

anlaşmalar konusunda ikna olmadık. İsrail ile çatışmanın koşullarının her zaman için var olduğuna inanıyoruz. Bu bir var olma savaşıdır... Bu aşama bitene kadar varlığımızı korur ve savunmada olursak bu taktik, bizce kabul edilebilir; fakat bu bizim stratejik perspektifimizi değiştirmez.

El-Cezire: İsrail ile aranızda ateşkes var mı?

Abu Ali Mustafa: Hayır, İsrail ile görüşme ya da ateşkes yapmıyoruz.

El-Cezire: Öyleyse Filistin Yönetimi ile ilişkinizi yeniden tanımlama aşamasındasınız, mücadeleye gelecekte de devam edecek misiniz?

Abu Ali Mustafa: Bu çatışma, Filistin halkının hakkıdır ve yine bu mücadele meşrudur.

El-Cezire: İsrail var olduğu sürece mi?

Abu Ali Mustafa: Elbette.

El-Cezire: Bir Filistin Devleti kurulmuş olsa bile mi?

Abu Ali Mustafa: Evet, Filistin halkı temel haklarından mahrum olduğu sürece... Anlaşmanın dört milyon Filistinlinin geri dönme hakkını getireceğini mi düşünüyorsunuz? Bu imkansız bir şey. Filistin Devleti sadece bir aşamadır, barış sadece bir taktiktir.

El-Cezire: Peki devlet oluşursa, barış anlaşmasını kabul edecek misiniz?

Abu Ali Mustafa: Oluşursa o zaman bütün denklemler tersine döner...

El-Cezire: Filistin Devleti oluştuğunda, İsrail'in varlığını, Filistin topraklarının çoğundaki işgali sürse de kabul edecek misiniz?

Abu Ali Mustafa: Bunun gerçekten olacağına inanıyor mu-

sunuz? Ne demek istiyorsunuz? Mültecilerin geri dönmesini mi kastediyorsunuz? Eğer bu gerçekleşirse İsrail'in varlık biçimini de değiştirecektir.

El-Cezire: *Ben sizin Filistin'i nasıl algıladığınızı sormak istiyorum.*

Abu Ali Mustafa: Filistin'i BM ve İngiltere tutanak kayıtlarında da bulunan tarihsel Filistin olarak görüyorum. Başka bir deyişle, denizden ırmağa kadar olan Filistin.

El Cezire: *Yani İsrail'in olmadığı bir coğrafya... Öyle mi?*

Abu Ali Mustafa: Evet, bana göre İsrail'in Filistin topraklarındaki varlığı yağmacı ve saldırgandır. Size İsrail'in stratejik planını göstermek istiyorum. (Cebinden bir kağıt parçası çıkarır) Bu, Ben Gurion'un 1947'de Radyo Paris'e söylediklerinden alınmıştır. "Bizim şu an istediğimiz Yahudi Devleti nihai amacımız değildir. Bu Siyonist amaçların son durağı değildir. Bu, amaçlarımızı gerçekleştirmemizi sağlayan bir araçtır.." Ben Gurion'u aynı dille yanıtladık; 4 Haziran sınırlarıyla tarif edilmiş bir Filistin'i ve şu an kurulabilecek Filistin Devleti'ni Filistin halkının nihai hedefi olarak görmüyoruz. Bu, Filistin halkının stratejik hedefinin gerçekleştirilmesi yolunda daha ileri bir noktadır: Asıl hedef yetiştiğimiz topraklardaki birleşik Arap ve Filistin Demokratik devletidir.

Dr. George Habbaş

"Geri Dönüş Kutsal Bir Haktır" *

El-Ayyam: Madrid Konferansı'nın üzerinden olaylarla dolu bir on yıl geçti. Madrid'i reddettiğiniz gerçeğinden hareketle bu dönemi nasıl değerlendiriyorsunuz?

George Habbaş: 1990'da Madrid'de başlayan barış görüşmeleri temel çelişkileri yansıtan bir çıkmaza girdi. Bu, Arap/İsrail çatışmasını ve Filistin problemini İsrail/Amerikan ittifakı çıkarlarına göre sonlandırmayı amaçlayan bir Amerikan projesidir. Bu çelişki Sovyetler Birliği'nin yıkılışı ve Körfez savaşının bir sonucu olarak Arapların bölünüşünden sonra tırmandırıldı. Görüşmeleri reddetmemizin nedeni ne rasgele bir karardır ne de Filistinli partilerin ve insanların genelde barış karşıtı olduklarının bir kanıtıdır. Tersine, İsrail/Amerikan ittifakının günlük pratiği, barışın başka bir tarzda, yani Araplara ve özellikle Filistinlilere politik teslimiyeti dayatmak için bir araç olarak 'anlaşıldığını' gösterdi.

Geçen on yıla kısaca göz atıldığında Amerika'nın dayatmacı projesi ve bölgedeki etkilerinin boyutları açığa çıkar. Her barış anlaşmasının beraberinde bazı tavizler getireceğini an-

(*) Bu röportaj, Mayıs 2001 tarihinde Filistin Günlük Gazetesi Al-Ayyam tarafından yapılmıştır. Çeviri FHKC web sitesinden gerçekleştirilmiştir.

layabiliyorum. Bu tavizler adaletin değer ve temelleri ile ulusal, uluslararası anlaşmaların ötesine geçtiğinde görüşmeler, baskı ve teslimiyet unsurlarından biri haline gelir.

Filistinlilerin ulusal hakları ve Filistin meselesinin nedenleri bellidir. Uluslararası anlaşmaların kararları açıktır. Ama yine de yaklaşık on yıldır herkes Amerikan barış projesinin labirentlerinde dolanmaktadır. Bunu nasıl açıklarız?

Bu dönem boyunca altı İsrail başkanı sayabiliriz (Şamir, Rabin, Peres, Netanyahu, Barak ve Sharon). İşçi ve Likud partileri bazen tek başına bazen da koalisyon olarak ardı sıra iktidara geldiler. İsrail devletinin uygulamaları ve politikaları değişti mi? Politik tercihlerimizi değerlendirmek için açık ve samimi konuşmalıyız. Basit bir ekonomik gelişme meselesiyle uğraşmadığımız için daha da gayretli olmalıyız. Temel insan hakları ve çıkarlarıyla ilgileniyoruz. Öldürülmüş, işkenceye uğramış, yaralanmış ve esir düşmüşlerin gerçekliğini dikkate almalıyız. Bu tüm bir ulusun istemleri meselesidir.

İsrail, İşçi ve Likud partilerinin konsensüsünü çok açık yansıtan barış görüşmelerini kendi koşullarını dayatmak için kullandı; mültecilerin geri dönüş hakkına, İsrail'in 1967 Haziranı öncesi sınırlarına geri çekilmesine, anlaşmaların parçalanmasına, Ürdün nehrinin batısında 'yabancı' bir orduya karşı çıkılırken, Kudüs'ün İsrail'in başkenti olması temel alınmaktadır. Gerçekten de İsrail'in politik uygulamalarını düzenleyen temel görüş budur. Bunlar verildiğinde Filistinli insanların ulusal hukuki hakları olarak geriye ne kalır? İsrail'in işgal stratejisi Madrid görüşmelerinden bu yana Arapların ve özellikle Filistinlilerin boyunduruk altına alınması üzerine kurulmuş ve özellikle de Filistin görüşme heyetinin İsrail'in 1948'deki Filistin işgalini resmen tanımasıyla daha fazla taviz koparılmaya çalışılmıştır.

Böylece Filistin görüşme heyeti, Filistin Ulusal düşüncesinin en önemli kısımlarını ortadan kaldıran bir anlaşma ile kendi stratejik planını terk etti. Görüşmelerin rotası 'nihai amaç'lardan 'geçici amaç'lara doğru kaydı. Bu çerçevede İsrail işgali, arkasında Amerika'nın tam desteği ve Arapların açık uzlaşmasıyla Filistinlilerin taleplerini önemli ölçüde aşağıya çekti. Bu yüzden, görüşme süreci, Filistin düşüncesinin te-

mellerini 'geçici aşama'lara indirgeyen politik bir araç haline geldi.

Görüşmelerin son halini değiştirmeyi ve onları küçük pazarlık parçacıklarına dönüştürmeyi kabul eden bu stratejik hata Filistin görüşme heyeti Oslo'dayken (1993) gerçekleştirildi. Bu karmaşayla birlikte çelişkiler daha da arttı ve Şaron'un Eylül 2000'de Al-Aksa Camiine girmesiyle patlama noktasına geldi. Bugün kanlı mücadeleler biçiminde yaşadıklarımız, Filistin sorunun temellerini dikkate almayan bir çözümü öne süren yanlış bir yöntemin doğal sonucudur.

El-Ayyam: Size göre, Filistin intifadasını şu an için tehdit eden tehlikeler nelerdir?

George Habbaş: İntifada'nın asıl nedeninin Oslo Anlaşması'nın sonuçlarına karşı Filistin halkının yükselen bilinci olduğunu hatırlamalıyız: Bu anlaşma son görüşmelerde olduğu gibi, sınır ihlalleri üzerine olan hukuki, tarihsel iddia ve hakları içermez; İsrail-Amerikan ittifakı kendi koşul ve şartlarının Filistinlilere dayatılması konusunda tam hızla yol almaktadır. Yani başka bir deyişle, Filistin halkı, Amerika ve İsrail politikalarının Filistin sorununu kontrol etmek ve tüm Filistin kuruluşlarını parçalamak için iyi tasarlanmış bir plan olduğunu fark etmiş ve meseleye sahip çıkıp savunduğunu göstermek ve böylece yeni bir denge oluşturmak için İntifada'ya başlamıştır.

Bu çerçevede İsrail'in işgaline zemin oluşturan bazı sloganların tehlikelerini belirtmek istiyorum: "Şiddeti durdurun!", "Güvenlik koordinasyonuna geri dönün!", "Şarm el Şeyh anlaşmasının koşullarını yerine getirin!", "28 Eylül 2000 öncesi duruma geri dönün!"

Bu taktikler, İntifada'yı gerçek anlamından koparmaya hizmet eder, Filistin halkının özveri ve sabrının inkârı anlamına gelir. İsrail işgalci güçleri halk ayaklanmasının stratejik askeri bir tehdit olmadığını (geleneksel askeri denge anlayışı açısından) kabul etmektedir. Ama yine de, işgalci güçler, Filistinlilerin askeri güçlerinden korkmaktan çok İntifada'nın politik amaçlarına ulaşmasını engellemek için tüm cani savaş araçlarını, roketleri, uçakları, suikastları, kuşatmaları,

coğrafî ayrımları ve bölgenin imhasını uygulamaya koymaktadır. Silahsız insanlara karşı açık bir savaş anlamına gelen bu durumun asıl nedeni politik bir savaşın askeri müfrezelerle sürdürülmesidir. Aslında bu, İsrail'in askeri araçlar kullanarak Filistinli insanları kontrol ve boyunduruk altına alma çabasıdır. Filistin Yönetimi, Ulusal güçler, İslami güçler ve tüm Filistin halkının mücadele etmesi gereken asıl tehlike burada yatar.

Şu anki Filistin ayaklanması bir dizi dikkate değer başarı kazandırmıştır:

a) İntifada, Filistin halkının kendi ulusal haklarını kazanmak için davalarına bağlılıklarını sürdüreceklerini kanıtlamıştır.

b) İntifada, Filistin meselesini yok etmek isteyen Amerikan-İsrail planına karşı kararlı bir mücadele vermiştir.

c) İntifada, Filistin halkının haklarını tanımayan herhangi bir anlaşmanın başarısızlığa mahkum olduğunu kanıtlamıştır.

d) İntifada İsrail hükümetlerinin kartlarını açık oynamalarını dayatmıştır. Siyonist projenin doğasını teşhir etmiştir. İsrail politikası, işgalin yeni biçimler altında sürmesi, Filistin halkının bugününü ve geleceğini kontrol edecek ayrımcı bir sistemin kurulmasıdır.

e) İntifada, Filistin halkının potansiyel enerjisinin küçümsenmemesinin gerektiğini göstermiştir. Bu enerji "normalizasyon", "bir arada var oluş" ve "barış taraftarlığı" kavramlarıyla çevrelenmiş on yıllık yalanları ortaya çıkarmış, Filistinlilerin sabır, onur ve ulusal gururunun yeniden anlaşılmasını sağlamıştır.

f) Filistinlilerin ödediği yüksek bedellere ve güç dengesizliklerine rağmen İntifada, hem Filistinlilere hem de öteki Araplara gerçek konumlarını iade etmiştir.

g) İntifada, Filistin meselesini çağın önde gelen özgürlük davası olarak Arap dünyasındaki ve uluslararası arenadaki gerçek yerini ortaya koymuştur.

h) İntifada, Filistinlilere geçmiş yıllardaki olayları yeniden değerlendirme ve eleştirme fırsatı sağlamıştır. Bu avantaj

gözönüne alınırsa, Filistinlilerin İsrail işgaline direnmek üzerine kurulu politik strateji ve görüşlerini daha açık bir tarzda yeniden oluşturmalarına yardımcı olabilir. İntifada, on yıllık parçalanmanın ve iç sürtüşmelerin ardından Filistin halkını birleştirmede başarılı olmuştur. Ancak bu önemli birleşme hali, eğer belli kurumlar ve demokratik uygulamalarla açık bir politik programa dönüştürülmezse yine kaybederiz. Bu yüzden tüm politik partiler, bir süreklilik sağlanması için ulusal birliği politik birliğe dönüştürmelidir.

El-Ayyam: Yurtdışında yaşayan Filistinlilerin rolü nedir ve onları organize etmek için düşünülen politika nedir?

George Habbaş: Filistinli mültecilerin davası Filistin meselesinin tarihsel ve politik derinliğini gösterir. Filistinli mülteciler, katliamlar ve Siyonist-sömürgeci çetelerin sürgün politikaları tarafından yaratıldı. 1948'de 470'den fazla köyün imhası ve yaklaşık 800 bin Filistinli'nin sürgün edilmesiyle başlayan süreç, 1967'den bugüne dek ikinci bir sürgün politikasıyla tamamlandı. Günümüzde İsrail'in siyasal programı Filistin mülteciler gerçekliğinin görmezlikten gelinmesine dayalıdır ve görüşmelerin çıkmaz noktası budur zaten. Mülteci meselesi var olduğu sürece, binlerce Filistinli mülteci kamplarında yaşadığı sürece, politik bir anlaşmadan ya da çözümden bahsetmek er veya geç ölü bir doğum anlamına gelecektir. Mültecilerin zorla sürüldükleri evlerine geri dönme hakkı bireysel ve toplumsal kutsal bir haktır. Hiç kimse -ne önderlik, ne de yönetim- bu haktan vazgeçemez. Mültecilerin geri dönme hakkının hiçbir yasal sınırlaması yoktur. Bu bağlamda Filistinli mültecilerin (Filistin halkının yarısından fazlası) rolü tarihsel, siyasal ve stratejiktir. Mülteciler, ulusal özgürlük hareketinin dönemsel ve ana hedeflerini birleştiren köprüdür. Bu esası dikkate almayan her anlaşmanın kaderi başarısızlıktır.

Amerika ve İsrail, Filistinli mülteci sorununu görmezden gelme çabalarıyla uğraşırken, biz siyasiler, medya, özgürlük hareketi ve halk düzlemlerindeki çabaları kapsayan yurtdışındaki Filistinlilerin oynadığı önemli rolü daha iyi fark ettik. Mülteciler, çatışmanın Arap boyutundaki iletişim ve eylem

köprüsünü oluşturdular. Arap ulusal cephesi aslında ekonomik, toplumsal ve politik çeşitliliğin bir ifadesidir. Yurtdışındaki binlerce mülteciyi ve hatta tüm Filistin halkını harekete geçiren siyasal düşünce BM'nin 194'üncü kararında "geri dönme hakkı kutsal ve geri verilmez bir haktır" şeklinde ifade edilmiştir.

Bu hakkı feshetmek ya da siyasal içeriğini boş laflarla ve anlaşmalarla değiştirerek geçersizleştirmek isteyen her türlü girişime karşı uyanık olmalıyız. Son görüşmelerin bir parçası olarak bin kadar mültecinin geri dönmelerine izin veren ya da "mültecilerin yeniden yerleştirilmesi" üzerinde yoğunlaşan bazı örnekler vardır.

Geri dönme hakkı, sadece yurtdışındaki mülteciler için değil, ayrıca Batı Şeria ve Gazze kamplarında yaşayanlar için de geçerlidir. Her koşulda Filistinli insanlar, "demografik dengesizlik" ya da "İsrail'in Yahudi bir devlet olarak kalmasının nasıl sağlanacağı" gibi düşmana ait sorunları "çözmek" için kendi haklarından vazgeçmek zorunda değildir.

Al-Ayyam: 1948 sınırları içinde yaşayan Filistinliler için ne diyorsunuz?

George Habbaş: 1948'den beri bu sınırlar içinde yaşayan Filistinliler ulusal özgürlük hareketinde sabit bir stratejik güçtür. Filistinlilerin topraklarında kalma azmi ve sorumluluğu Siyonist projenin politik ve ideolojik dayanaklarının tarihsel bir çıkmaza girmesinde belirleyici rol oynadı. 1948 Filistinlileri ırkçı bir "demokrasi"nin imkansızlığını ortaya koydular. Direnişteki efsanevi azimleri ve inisiyatifli davranmaları Siyonist projeyle mücadele etmelerini sağladı. Bu proje Filistin halkını her türlü ulusal kimlikten yoksun kılmak için iftira ve sabotaj taktiklerini uygularken Filistinlileri ekonomik, siyasal, demografik ve kültürel olarak yok etmek için tüm araçlar denendi. Filistinlilerin buna direnişi, öz savunmadaki yaratıcılıkları, kültürel ve ulusal kimliklerini üstlenmeleri Siyonist projenin başarısızlığının kanıtıdır. 1976'daki Toprak Günü'nde ve bugünkü İntifada süreci boyunca İsrailliler kendi kimliklerine inançla bağlanmış ve özveriye hazır insanlarla karşılaştılar. İntifada süreçleri boyunca 1948 sı-

nırları içindeki alanda 13 Filistinli öldürülmüştü. Bu hem genel olarak Filistinli insanların birliğinin hem de ulusal ve politik istemlerindeki birliğin mükemmel bir ifadesiydi.

Aslında 1948 sınırları içindeki alan, Siyonist projenin Yahudi sorununu çözmekte başarısız olduğunu göstermiştir. 1948 alanı, İsrail'in eşitsizlik ve ötekilerin haklarını tanımayı reddetmek üzerine kurulu antidemokratik karakterini gösterdi. İsrail, tüm vatandaşlar için bir devlet değildir. İsrail din ve ırk ayrımcılığına dayalı bir devlettir.

El-Ayyam: Mevcut durumdan hareketle bazı insanlar artık Filistin toplumunun durumu üzerine yoğunlaşılması gerektiğini, çünkü Filistin gerçekliğinin silahlı mücadelenin bedelini kaldıramayacağını düşünüyorlar. Bunlara katılıyor musunuz?

George Habbaş: İsrail işgali ile mücadele kapsamlı ve geniştir. Bu yüzden Filistinliler İntifada'nın daha geniş bir alanda devamını sağlamak için sistematik ve pratik bir mücadele stratejisi oluşturmalıdırlar. Ayrıca silahlı mücadele düşmanın zayıflatılması ve İsrail'in terör ve baskı politikasının önlenmesi için kullanılıyor olmalıdır. Sonuçları gayet iyi bilinen doğrudan askeri mücadeleden sakınmak için kullanılacak uygun yöntem ve araçların bulunması önemlidir. Başka bir deyişle, askeri güçleri kullanmak, hedeflerin, zamanlamanın ve uygun araçların nasıl seçileceği gibi yeni taktiklere gereksinim duyar. Mücadele için tüm araç ve gereçler tamamlayıcı olursa İntifada'nın bütünlüğü sağlanmış ve işgale karşı en etkin araçlar kullanılmış olur. Bu, güçlü bir Filistin görüntüsü sağlayacak ve işgal kararlılığının azalmasına yol açarak İsrail'in İntifadayı hüsrana uğratma çabalarına da engel olacaktır.

Bunu söylerken işgal altındaki Filistinlilerin yaşadığı trajedinin farkındayım. Haklarını, onurlarını ve evlerini savunmak için insanlarımızın ödediği ağır bedellerin farkındayım. Fakat uluslararası sessizliğin ve Arap gizli anlaşmalarının gölgesindeki İsrail'in faşist ve ırkçı terör politikaları karşısında başka bir seçenek yoktur. Azim ve direnişten başka herhangi bir seçenek var mı?

El-Ayyam: İntifada süresince Filistinlilerin öncelikli stratejileri nedir?

George Habbaş: İlk görev, Filistin ulusal programındakilerle benzer olan İntifada politikalarının İntifada'nın amaçları doğrultusunda korunması olacaktır. Aynı ölçüde önemli olan bir başka şey, İntifada süresince kazanılmış başarıların korunmasıdır. İsrail ve Amerika tarafından uygulanan çeşitli baskı ve kontrol etme politikalarıyla mücadele etmeli ve İntifada'yı oyalamayı ya da başarısızlığa uğratmayı hedefleyen her türlü siyasal ve güvenlik dayatmalarını reddetmeliyiz. Bu görev aşağıda belirtilen diğer politik görevlerle uyum içindedir:

a) İntifada'nın devamı için gerekli ekonomik koşulların sağlanması. İşgal altındaki Filistinli insanların olanaklarının sınırlı olduğunu biliyoruz. Vaat edilen Arap desteği henüz ulaşmadı. Para veren ülkeler ise bunu Filistinlileri teslimiyete zorlamak için politik bir araç olarak kullandılar. Arapların acil finansal desteğine ihtiyaç vardır.

b) Filistin ulusal programına bağlı ve demokrasiye dayalı ulusal birlik programının sağlanması. Bu somut uygulama da demokratik yöntemin arttırılmasını ve (Filistin Yönetimi'nin yaptığı-çn) politik tutuklamaların durdurulmasını gerektirdiği gibi, FKÖ'deki organizasyonların ve sivil toplum kuruluşlarının tepkisini gerektirir.

c) İdari ve finansal çöküşle mücadele. Filistinli insanların insani, maddi potansiyellerini kötü yönetenlere ya da çöküş sırasında servet kazananlara izin verilemez.

d) Yurtdışındaki Filistinliler (ve aynı zamanda tüm Arap halkı) siyasiler ve medya içindeki rollerini üstlenmeleri için teşvik edilmelidir.

e) Arap rejimleri ve hükümetlerinin sessizlik çemberini terk etmeleri ve Filistin halkını desteklemekte daha aktif bir rol almaları için Arap kamuoyu üzerindeki baskı devam ettirilmelidir.

f) İşgal politikalarına karşı seslerini yükseltmeleri için tüm politik güçlerden ve sivil toplum kuruluşlarından destek ta-

lep edilmeli, uluslararası kamuoyu, medya ve uluslararası kuruluşlarla ilişkiler harekete geçirilip sürdürülmeli ve güç mantığına, İsrail-Amerika hegemonyasına dayalı devam eden barış görüşmelerinin uluslararası anlaşma hükümlerinin ihlali olduğu anlatılmalıdır.

g) Toplumsal yaşamın ve eğitim sürecinin devamının sağlanması için uygun yöntemler üzerinde çalışılmalı ve İntifada'nın yurttaşların yaşamını, ekonomik hayat ve eğitim yönlerinden engellememesi için halkın temel ihtiyaçları temin edilmelidir.

El-Ayyam: Gelecek için iyimser misiniz? Genç kuşaklara tavsiyeniz nedir?

George Habbaş: Kesinlikle iyimserim. Ve bunu sadece incelik olsun diye söylemiyorum, çünkü hareketin tarihini ve gerçekliğini, halkımızın isteklerini, azmini ve derin ulusal bilinçlerini duyumsayabiliyorum.

Arap ulusunun imkânlarını, uluslar arası arenada oynayabileceği tarihsel uygarlaştırıcı rolü görebiliyorum. Mevcut koşulların zor olduğu, başı çeken güçlerin zayıflığı ve bölünmüşlüğünün hayal kırıklığı yarattığı bir gerçekse de, ben bunun geçici olduğunu düşünüyorum. Arap dünyasında mevcut olan insan kaynakları, ekonomik ve kültürel potansiyelin tümü Arap kişiliğinin özüdür.

Ayrıca bu değişim süreci bir gecede oluşmayacaktır, bu süreç deneyimlerin birikmesine ve mücadelenin farklı aşamalarına bağlı olarak adım adım oluşacaktır. Bu mücadele, Arap dünyasının ulusal özgürlük programının ekonomik, siyasal ve kültürel boyutlarda gelişme çabalarını içerdiği kadar, tüm Arap dünyasını emperyalist ülkelere itaat ve kölelikten kurtarma çabalarını da içerir. Aynı zamanda Arap ulusunun tüm cephelerini hedefleyen Siyonist projeyle mücadele edilmelidir. Ulusal ve siyasal görevlere ek olarak, yaşama geçirilmiş demokratik değerlerin somutlaştığı çoksesli bir toplumun oluşumuna öncelik vermeliyiz.

Olası herhangi bir iç çatışmayı önlemenin yolu toplumun her düzeyinde demokratik yöntemleri sağlamak, insan haklarını, değerleri ve Arap insanının özgürlüğünü korumak, her

bir kişinin temel maddi ihtiyaçlarının karşılandığı, kültürel, dini, siyasal ve toplumsal çoğulculuğun tüm toplumda korunduğu koşulları yaratmaktır. Bu açıdan çoğulculuk parçalanmanın bir aracı olan yabancı, sömürgeci bir müdahaleye çağrıdan çok refah ve kültürel, toplumsal zenginliğin bir kaynağı haline gelir.

Bu benim görüşümdür ve Arap ulusunun uluslararası arenada uygarlaştırıcı rolünü yerine getirebileceğine ve kendi birliğini gerçekleştirebileceğine tamamen inanıyorum. Günü-

Tel Zaatar: Lübnan Faşistlerinin Kara Defteri

1975 Eylül'ünde Filistin halkını yeni bir katliam bekliyordu. Emperyalizmin işbirlikçilerinin örgütleyip desteklediği Falanjistler, Filistin kurtuluş hareketini tasfiye etmek için Lübnan'da iç savaş başlattılar. Kendi egemenliğinde bir Filistin'den başka bir hesabı olmayan Suriye, bu iç savaşa, falanjistleri destekleyerek müdahale etti. Falanjistler, bu destekten güç alarak Filistin kamplarını kuşattı. 17 ay boyunca Tel Zaatar Kampı'nı kuşatan falanjistler, binlerce Filistinliyi kadın-erkek, yaşlı-çocuk gözetmeksizin katletti. 17 ay boyunca direnen Filistinliler, bombaların, kurşunların yanı sıra açlık-susuzlukla savaştılar. Aylar süren bu saldırı sonrasında 1300 şehit veren Tel Zaatar'lılar '76 Ağustos'unun son günlerinde teslim oldu. Ama o gün yeni bir katliam daha yaşandı:

"Yürüyerek kampı boşaltmaya başladık. Faşistler bize Tel Zaatar dışında dolaşım hakkı tanıyacaklarına söz verdiler. Onlara inanmadık ama başka seçeneğimiz yoktu. Faşistler her iki yanımızda birer sıra oluşturmuş duruyorlardı. Tek kelime söylemeden bizi izlediler. Önceleri bir ölüm sessizliği vardı. Ama bir kaç yüz metre sonra bizden önce çıkanların cesetlerini görmeye başladık. Genç erkekleri seçip çıkarıyorlardı. Kuduz köpekler gibiydi faşistler. İçlerinden biri 15 genci bir duvarın önüne götürüp, onları kurşuna dizişini bize seyrettirdi(...)

"Batı Beyrut'ta, Ulusal Müze'nin önündeki meydana gelmeden önce, yaşlılar ve yaralıları vurmaya başladılar... Müzeye yaklaşınca meydanın karşı yanında bulunan Kızıl Haç kamyonlarına, emniyete kavuşabilmek için olanca gücümüzle koşarak meydanı geçtik... Faşistler hala arkamızdan ateş ediyorlardı. (...) Tel Zaatar'dan Müzeye kadar süren yürüyüş sırasında 1500 kişi öldürülmüştü..."

(Filistin Kazanacak, Ceylan Göllücü, Belge Yay. Syf: 88)

müzde Arap birliği geçerli tek stratejik seçenektir. Bunu gerçekleştirmek için Arap halkıyla, onların kültürel liderleriyle ve toplumsal kuruluşlarıyla karşılıklı etkileşim ve diyalog başlatılmalıdır. Bölgesel izolasyon reddedilmeli ve Arap birliğine yol açan pratik planlar bu hedefe uygun yapılmalıdır. Başka şeylerin yanı sıra bu çaba, tüm Arap ülkelerini kapsayan Arap kuruluşlarını, örneğin Arap derneklerini, Arap zirvelerini ve piyasalarını koordine etmeyi gerektirir. Bu, ayrıca Körfez İşbirliği Konseyi, Fas Birliği, Nil Vadisi gibi geçici ittifakları da içerir.

Artık bu görevleri, hedefleri ve yüce arzuları ele alma çabası genç kuşak Arapların görevidir. Ne ben ne de bir başkası, onların oynayacakları rolü belirleme ya da bu önemli sorunlara nasıl pratik yanıt vereceklerini söyleme hakkına sahiptir. Eski kuşaklar kendi deneyimleriyle kendi başarı ve başarısızlıklarını yaşadılar. Genç kuşaklar ise aynı hataları tekrarlamaktan sakınmak için bu birikimleri okumalı ve yorumlamalıdır. Yeni kuşağın omuzlarında özgürlük hareketini devam ettirmek ve çoksesli bir toplumu inşa etmek gibi ciddi sorumluluklar vardır.

Bu, genç kadın ve erkeklerin oynayacakları rolün farkına vararak kendilerini eğitmelerine ve ayrıca Arap ulusunun uygarlığının, tarihinin ve kültürünün biricikliğini hatırlamalarına bağlıdır. Genç kuşak bir çeşit olgunluk ve öz saygınlığı (bireysel ve ulusal) korumak ve geliştirmekle ve bunun toplumda somutlaşması için uygun araçların seçiminde yaratıcı olmakla görevlidir.

Eğitim sorununun nasıl boyutlandırılıp geliştirilebileceği de ayrıca önemlidir. Eğitim süreci, kişinin kendi kültürünün değerini derinlemesine anlamasını olduğu kadar, diğer kültürleri de yansıtabilmelidir. Böylece genç kuşaklar hiyerarşiye dayalı kapitalist anlayışın küreselleşme olgusundan kaynaklanan "kültürel dejenerasyon" sürecinden korunmuş olacak; inkâr ve dayatmacılığa dayalı kültürel hırsızlığı, eşitlik ve saygıya dayalı kültürlerin ve uygarlıkların karşılıklı etkileşim sürecine dönüştüreceklerdir.

Kendi kültürlerini korurken aynı zamanda diğer kültürlerden yararlanmasını bilen insanlara genç kuşakların açık ol-

masını salık veriyorum. Bu, Arapların politik, ekonomik ve kültürel haklarının korunması gerektiğinin bilincinde olmanın yanında, aklın gelişmesiyle oluşan ve gerçeklere dayalı muhakeme için eleştirel araçların kazanılmasını sağlar.

Bu zor görevlerle mücadele ettikleri sürece, ulusumuza, gençlerimize ve geleceğimize güvenim sonsuzdur. Ve ben Arap gençliğinin bilim alanında, toplumsal inşa sürecinde rol almasına ve Filistin'de, Lübnan'da ve Arap dünyasının diğer ülkelerindeki kahramanlık eylemlerinin en mükemmel örneklerini vermesine şahit olduğum için çok şanslıyım.

Dr. George Habbaş

Zor ve Karmaşık Bir Dönemden Geçiyoruz*

Soru: Alçakça yürütülen işgale karşı mücadele deneyiminize dayanarak dünyadaki en pervasız askeri ve teknolojik güce direnen insanların bir buçuk yıldır İntifada'da geçirdiği koşulları nasıl değerlendiriyorsunuz?

George Habbaş: Siyonist işgale karşı Filistin ulusal mücadelesinin daha önce tarihimizin hiçbir aşamasında benzeri görülmeyen yeni bir niteliksel aşamaya girdiğini düşünüyorum. Kutsal Al-Aksa İntifadası kitlelerin mücadelesiyle silahlı mücadeleyi bir araya getiren yüksek bir militanlık aşamasını temsil ediyor. Filistin halkının geniş kesimlerinin katılımıyla kitlesel İntifada devam ederken aynı zamanda bununla paralel olarak İsrail'in Batı Şeria ve Gazze'deki yerleşimlerine ve işgal ordusuna karşı askeri eylemler devam ettiriliyor.

Bunların yanı sıra, 1948'de işgal edilmiş topraklarda şe-

(*) Bu röportaj Filistin'e Geri Dönüş Merkezi (Center for Palestinian Return) tarafından 21 Ağustos 2002 tarihinde yapılmıştır.. FHKC web sitesinden alınarak çevrilen metin Sosyalist Barikat dergisinin Ağustos 2002 tarihli 4. sayısında yayınlanmıştır.

hitlik eylemlerine devam edildi. Bu eylemler, Siyonist işgal güçleri tarafından uygulanan teröre, baskıya ve barbarca cinayet eylemlerine yanıt olarak öz-savunma bağlamında gerçekleştirildi. Düşman, her şeyin olgunlaştığı koşullarda tüm şehirlerdeki, köylerdeki ve mülteci kamplarındaki insanları terörize etmek ve Filistin'in altyapısını, kurumlarını ve varlığını imha etmek amacıyla savaş açtı.

İsrail'in vahşi askeri saldırılarına, genişleyen hareket alanına, tanklar, uçaklar, ağır silahlar, roketler, hücumbotlar ve uluslararası yasalarla yasaklanmış çeşitli türlerdeki ağır ve modern silahların kullanmasına rağmen Filistin halkının zaten hep var olan savaşçı ruhunun gitgide büyüyor ve canlanıyor olması dikkate değerdir. Filistin direnişinin çapı ve şiddeti büyüdükçe, düşmanla mücadelede de yeni biçim ve yöntemleri geliştireceği ve İsrail'in bütün güvenlik duvarlarını yıkacağı bugünden belli olmuştur.

Bugün geçmişteki direnişlerden farklı olarak Filistin halkının artık işgale tahammül etmeyeceği netlik kazanmıştır. Düşmanın dayatmacı, erteleyici, oyalayıcı, imzalanan anlaşma şartlarının manipüle edilmesine dayalı bir politika izlediğinin uzun ve acı deneyimler sonrası fark edilmesiyle birlikte artık Oslo Antlaşmaları'na dayalı görüşme masasına dönülmesi söz konusu olamaz. Filistin halkı artık bu anlaşmaların yanlış ve zararlı olduğu konusunda hemfikirdir. Filistin halkı artık işgale tahammül etmeyeceğini, özgürlük ve bağımsızlığı kazanana kadar mücadeleyi devam ettirme kararlılığında olduğunu göstermektedir. Tüm kuşatma, imha, ambargo, cinayet ve terör biçimlerine; düşmana yardım eden tüm Amerikan politika ve propagandalarına, resmi Arap rejimleri cephesinde daha önce görülmemiş seviyelere ulaşan pasiflik ve bozgunculuğa rağmen, Filistin halkı, Arap rejimleri, İsrail, Amerika ve Avrupa'nın politik, psikolojik ve askeri baskılarını tereddütsüz biçimde yılmadan karşılayarak çok yönlü mücadelesini devam ettiriyor.

Direnişin ulaştığı yüksek aşamayı ve şu andaki şartlarda Filistin halkının artan savaşçı ruhunu gösterebilmek için daha ayrıntılı açıklamama izin verin. Burada ilk anabileceğim şey, Siyonistlerin vahşi eylemleriyle akıttıkları kana, tüm zorluk ve acılara rağmen Filistin halkının, düşmanın askeri güç

aygıtını etkisizleştiren efsanevi mücadelesini ortaya koyması ve iradesini tüm dünyaya gösterebilmesidir. İkinci anacağım şey, mevcut koşullarda Filistin silahlı mücadelesinin nitel bir ilerlemeyi fark edilir şekilde ortaya koymasıdır. Bu olgu, eşsiz cesaret ve yüreklilikleriyle ayırt edilebilen yeni nitelikli askeri eylemler sürecinin bir sonucu olarak İsrail'in artan kayıp sayısında -askeri, yerleşimci, güvenlik, istihbarat personeli- gözlemlenebilir.

İsrail'in kayıplarının çok yüksek olduğunu burada belirtmek yerinde olacaktır. Siyonistler geçmiş on yılların mücadelesinde hiçbir dönem bu kadar yüksek oranlarda kayıp vermemişlerdir. Son rakamlar her üç Filistinli şehide karşı bir İsraillinin öldürüldüğünü gösteriyor. Büyük farklılıklara, güç dengesizliklerine, Filistin halkının elindeki yetersiz savaş araçları ve donanımına rağmen oranlar bu yöndedir. Eğer bu insan kayıplarına düşmanın ekonomik kayıplarını da eklersek Filistinlilerin silahlı eylemleri ve halkın savaşçı ruhu arttıkça Siyonistlerin varlığını tehdit eden büyük sorunlara tanık olacağız. Doğal olarak Siyonist düşman, bugünkü ve gelecekteki varlığını tehdit edecek bu gerçek tehlikenin büyüdüğünü daha önce hiç olmadığı kadar hissetmeye başlamıştır. Bu olgu son zamanlarda Siyonist bölgedeki artan göç oranlarının da yansıttığı gibi İsrail nüfusunda korku, panik ve endişe hissini arttırdı.

Soru: Cenin mülteci kampında sergilenen kahramanlık destanı ve Nablus'da mücadele cephesinin teslimiyete yenilmemesi... Aynı çizgi Bitunya'da, Filistin Yönetimi'nin Ramallah'taki karargahında ve Doğuş Kilisesi'nde izlenseydi sonuçları ne olurdu?

George Habbaş: Cenin kampı ve eski Nablus kentindeki kahramansı destanın politik ve askeri açıdan çok büyük anlam ve önemi vardır. Buralarda sergilenen mücadeleler Filistin halkının savaşa ve direnmeye hazırlıklı olduğunu gösteriyor. Filistinli savaşçılar, ortaya koymaktan çekinmedikleri cesaretlerini, eşsiz gizli enerji potansiyellerini ve özveri düzeylerini gösterdiler. Herkesin bildiği gibi, güç dengesindeki büyük eşitsizliklere, suyun ve elektriğin kesilmesine, yiyecek

stoklarının tükenmesine rağmen on iki gün süren Siyonist vahşete karşı Cenin kampı direnişin simgesiydi. İsrail, uçakları, tankları, roketleri ve her türlü ağır silahları kullandığını, kampa yönelik defalarca saldırıda bulanarak ve kampı ele geçirebilecek kumandanlar ve askerler konumlandırarak Filistinli savaşçıları etkisiz kılmayı denediklerini ve eski Nablus kent merkezini hasara uğrattıklarını itiraf etti. Buna rağmen İsrail ordusu kampı işgal edememişti. Kamp, ancak direniş savaşçılarının cephanesinin tükenmesinden sonra ele geçirildi. Direnişçiler cesaret, kahramanlık ve azimleriyle işgal ordusunun çok sayıda ölü ve yaralı vermesine yol açtılar. İsrailli yetkililer asker ve polis 23 görevlilerinin öldürüldüğünü, yüzlercesinin de yaralandığını itiraf etti.

Cenin kampı ve eski Nablus kentinde görülen şiddetli savaş kuşkusuz Siyonist düşmanla mücadele tarihindeki ilk karşılaşma değildi. Sınırlı askeri olanakları ve zayıf silahlarına rağmen 1920'ler, 1930'lar ve 1940'lar, Filistinlilerin iyi sınavlar verdiği birçok savaşa sahne oldu. 1948'den sonraki on yıllarda ve özellikle Haziran 1967 yenilgisinden sonra Filistin silahlı mücadelesinde Filistin savaşçılarının eşsiz savaşçı ruhlarını ortaya koydukları, cesaret, sabır ve üstün yeteneklerini kanıtladıkları birçok kahramanca çarpışmaya şahit olundu. Güney Lübnan'da, Ürdün nehri kıyısında, 1982'de Siyonist güçlerin giriştiği Beyrut kenti kuşatması sırasındaki çatışmalarda Filistin cephesinin birçok destansı kahramanlık örneği vardır.

Aynı tarihlerde modern Filistin devrimi sürecinde, yüzlerce, hatta binlerce Filistin savaşçısının İsrail ordusuna karşı ülke içinde ve sınırlarda giriştiği saldırı örnekleri vardır.

Eğer Filistin yönetimi yanılsamalardan kurtulup ciddi bir çözüme yönelebilseydi ve tüm biçimleriyle mücadele ve direniş için hazırlansaydı, daha uygun koşullar altında mücadeleye katılabilmeleri için, Filistin Ulusal Ordusu'nun enerji ve kapasitesinin birleşimi için uygun ortamı hazırlamış olsaydı, bu tarihsel ve güncel olaylar ışığında Filistin'in diğer kentlerindeki örgütlü askeri mücadelelerin sonucu çok daha farklı olabilirdi. Cenin ve Nablus'taki Filistinli savaşçılar Gazze, Refah, Han Yunus, El-Halil, Ramallah, Tulkarim, Kalkilya ve diğer Filistin kasabaları ve mülteci kamplarındaki Filistinli sa-

vaşçılarla aynı irade ve kararlılıkla silahlanmışlardır. Eğer Cenin kampı ve eski Nablus kentindeki direnişçilerin yaptığı gibi sınır boyunca düşmanla çatışabilecekleri bir düzenlemeye gidilmiş olsaydı, İsrail'e ağır kayıplar ve dersler veren büyük bir kahramanlık destanı yazılırdı. Dolayısıyla sorun savaşçılarla ya da küçük çaplı askeri araçlarla ilgili değildir. Karşılaştığımız ve karşılaşmakta olduğumuz sorun, Filistin Yönetimi'nin halen Amerika ve Avrupa'nın arabuluculuğunu içeren bir politik anlaşma planı üzerine kumar oynamasıdır. Filistin Yönetimi, anlaşma süreçlerinin uzun ve acı deneyimlerine rağmen görüşme masasına ve Oslo anlaşmalarına geri dönülmesi için büyük çaba harcıyor. Bu deneyim, ister İşçi Partisi ister Likud olsun, İsrail hükümetlerinin tümünün işgali sonlandırmak ve anlaşmalara bağlı kalmak istemediğini göstermiştir. Onlar, Filistinlilerin geri dönüş, kendi kaderini tayin ve bağımsız bir devlet olma hakkıyla ilgili Birleşmiş Milletler kararını uygulamaya hazır olmadıklarını açıkça ve pervasız bir şekilde ilan ettiler. Filistinlilerin geri dönüş, kendi kaderini tayin ve başkentin Kudüs olduğu bağımsız bir devletin kurulması gibi kazanılmış hukuki ulusal haklarının reddedilmesi ve işgalin kalıcılaştırılması için sorunun temellerini saptırmaya devam ettiler.

Tüm bu amansız koşullar, Filistin Yönetimi'ni yanılsamalarından kurtarmak için büyük çabalar sarf edilmesine, halkımızın özgürlük, bağımsızlık ve geri dönüş hakkı gibi amaçlarına varabilmek için Filistinlilerin enerji ve potansiyellerinin birleştirilmesini ciddi bir konu olarak ele almaya zorlanmasına ve İsrail işgalcilerine karşı mücadeleyi sürdürme kararlılığındaki tüm yurtsever, demokratik ve İslami güçlerin harekete geçmelerine bağlıdır.

Soru: *FHKC'nin Genel Sekreter Yardımcısı tutuklandı. Daha önce de Abu Ali Mustafa şehit edilmişti. Ahmad Saadat halen cezaevinde. Özellikle terörist Ze'evi'nin öldürülmesinden sonra artan bu özel operasyonlar Halk Cephesi'nin performansını ne kadar etkiledi? Halk Cephesi'nin liderlerini Filistin topraklarında konumlandırma kararı alması sizce akıllıca mıydı?*

George Habbaş: Her şeyden önce, özellikle Ze'evi suikasti sonrasında, Halk Cephesi'nin geçtiğimiz aylarda maruz kaldığı suikastler, takipler, insan avları ve tutuklamaların düşmanın ilk kez uyguladığı bir tarz olmadığını belirtmeliyim. 1970'lerde, 80'ler ve 90'lı yıllar boyunca Siyonist düşman Filistin dışında ve içerisinde silahlı bir örgüt olan Halk Cephesi'nin kitleler arasındaki politik ve askeri varlığına darbe indirebilmek için insanlarımızın öldürülmesi, takip edilmesi ve yakalanmasını amaçlayan birçok askeri operasyon düzenledi. 1970'lerin başında, yüzlerce insanın tutuklanması, Halk Cephesi'nin politbüro üyesi "Gazze'nin Che Guevara'sı" Yoldaş Muhammed Al-Asad'ın ve Merkez Komite üyesi Muhammed Al-Amsi yoldaşın şehit edilmesiyle sonuçlanmış olan Halk Cephesi'ne yönelik yoğun saldırıyı herkesin hatırlayacağını düşünüyorum. FHKC'nin yüzlerce askeri ve örgütsel sorumlusunun tutuklanmasına ve işgal edilen topraklardan binlercesinin sürülmesine yol açan, ayrıca çeşitli yerlerdeki çatışmalarda ve düşman hapishanelerinde birçok militan kadronun öldürülmesiyle sonuçlanmış olan ve 1980'lerde başlayıp 1990'ların başlarına kadar süren işgal saldırıları için de benzer şeyler söylenebilir. 60'ların sonlarında Cephe'nin şimdi şehit olan Abu Mansur önderliğinde El-Halil dağlarında verdiği gerilla mücadelesi pratiğini bitirmek amacıyla işgalci güçlerin giriştiği saldırıyı da ayrıca hatırlayabiliriz.

Fakat bu birbiri ardına gelen operasyonlar Halk Cephesi'nin Filistin'deki politik, örgütsel, kitlesel ve askeri varlığını tasfiye etmeyi başaramadı. Cephe, tutuklama, insan avı, takip, sürgün, tasfiye girişimleri ve eylemlerine sürekli maruz kalsa da her defasında yeniden ayağa kalkıp mücadeleyi çeşitli biçimler, araçlar ve yöntemlerle sürdürmeyi başarabilmiştir. Bugünkü koşullarda Cephe'nin hedef olduğu saldırılar ne kadar sert ve yoğun olursa olsun, bunların FHKC'nin mücadele yürüyüşünü durdurmada başarılı olabileceği inancında değilim. Yoldaş Abu Ali-Mustafa'nın öldürülmesiyle Siyonist düşmanın verdiği büyük zarara rağmen partinin ileri gelen kadroları yeni düzenlemelerin yapılmasında ve yeni bir genel sekreter, Ahmad Saadat ve yardımcısı Abdül-Rahim Malluh'un seçilmesinde hızlı davranabildiler. Cephe ayrıca

Genel sekreteri'nin şehit edilmesinin intikamını kırk gün içerisinde, İsrail Bakanı Rehavam Ze'evi'nin Kudüs kentinin ortasında öldürülmesini başararak aldı. Ze'evi'nin öldürülmesinin başarılması Siyonist düşmanın güvenliğine ve tüm askeri güvenlik kurumlarına yönelik ağır ve ciddi bir darbeydi. Bu saldırı, İsrail'in güvenlik, askeri ve siyasi liderliği tarafından İsrail tarihinde daha önce rastlanmamış nitelikte ciddi ve tehlikeli bir tehdit adımı olarak mücadelenin yeni aşamalara taşınması şeklinde değerlendirildi.

Ze'evi'nin öldürülmesinin önemine yönelik bu değerlendirme, Siyonistlerin birçok farklı teknolojiyi içeren geniş çaplı bir şiddet hareketine başlamasına neden oldu. İlkin İsrail ordusu Filistin Yönetimi'ne, İslami ve yurtsever Filistinli silahlı örgütlere karşı yoğun bir askeri saldırı başlattı. İkincisi, Filistin Yönetimi'ne Ze'evi'nin öldürülmesi eylemini gerçekleştiren Ahmad Saadat ve dört yoldaşının tutuklanmasını dayatan yoğun politik baskıların uygulanmasıydı. Bu dayatma, İsrail'in bu kişileri kendi araçlarıyla yakalayamamasının ardından geldi. Üçüncüsü, İsrail'in Amerika, Avrupa ve bazı Arap ülkelerini Arafat'a FHKC'yi "terörist bir örgüt" ilan ederek o doğrultuda hareket etmesi için baskı yapmalarını sağlamak amacıyla çok yoğun bir politik, diplomatik kampanyaya girişmesiydi. Bu baskılar ne yazık ki Filistin Yönetimi'nin yoldaş Ahmad Saadat ve dört yoldaşını tutuklamasıyla sonuçlandı ve İsrail güvenlik birimleri Genel Sekreter Yardımcısı yoldaş Abdül-Rahim Malluh'u tutuklamayı başarana kadar Cephe'nin yüzlerce üye ve kadrosunu tutukladılar.

Halk Cephesi'ni hedef alan bu yoğun saldırılar doğal olarak ülke içindeki Cephe'nin performans ve verimliliğini etkiledi. Fakat Cephe'nin alışılmış askeri görevlerini sürdüreceğine kesinlikle inanıyorum. Cephe, yeniden güçlü bir şekilde ortaya çıkacaktır. Geçtiğimiz aylar boyunca İntifada ve Cephe'nin askeri eylemleriyle daha önce hedefi oldukları saldırıların üstesinden gelebileceklerinin kanıtlandığını düşünüyorum.

Sorunuzun ikinci kısmına gelince, ülkeye dönebilen tüm yoldaşların geri dönmesi taraftarı olduğumu doğrulamama izin verin. Yoldaş Abu Ali'nin şehit edilmesi ve yoldaş Malluh'un tutuklanmasıyla sonuçlanan kayıplarımıza rağmen

Cephe'nin bu aşamada doğru karar verdiği inancındayım. Tabii ki kararın doğruluk derecesi hakkında hüküm vermek için henüz erkendir. Her koşulda, Halk Cephesi, kararlarını ulusal mücadelenin her aşamasında gözden geçirmeye, dersler ve sonuçlar çıkarıp gelecek dönem için çalışma planları koymaya alışkındır. İleri gelen kadrolar bu aşamayı kesinlikle durup değerlendireceklerdir. Fakat salt bu açıdan değil; Cephe'nin performasını ve genel olarak Filistin ulusal konjonktürünün kapsamlı bir değerlendirilmesinin de sorumluluğunu alacaklardır.

Soru: Uluslararası baskı altında Filistin Yönetimi "reform programı" diye bir şey açıkladı. İsrail tankları Filistin kentlerini kuşatmışken ve tutuklamaların, yıkımların ve öldürmelerin sürdüğü bir zamanda bakanların isimleri açıklandı. Filistin Yönetimi'nin gitgide Filistin halkının sorun ve çıkarlarından daha da uzaklaştığını ve bu bağlamda gerçeklikten bir kopuş yaşadığını düşünüyor musunuz?

George Habbaş: Politik reformun Filistinlilerin kapsamlı bir ulusal talebi oluğunu en baştan söylememe izin verin. Bu, politik ve entelektüel konumları ne olursa olsun tüm Filistin ulusal güçleri ve örgütleri tarafından desteklenmektedir. Filistin Kurtuluş Örgütü, Filistin Yönetimi ve Filistin'in ulusal karar alma organizasyonları üzerinde uygulanan tüm hegemonya biçimleri, keyfi ölçütler ve otoriteciliğin gölgesi altında bu talep geçmişten bugüne hala Filistin'in önemli bir ulusal sorunudur. Son otuz yıl boyunca FKÖ, kurumlarını reformdan geçirmek ve demokratik temellerini (kuruluşunu) yeniden oluşturmak için bir şekilde ulusal programa yardım edecek ve Filistinlilerin ulusal haklarını geri almak için yürüttükleri mücadeleyi ilerletecek, halkımızın özgürlük ve bağımsızlık hedeflerini koruyacak gerçek ve ciddi bir mücadeleye girişti. 70'ler ve 80'lerde FKÖ'nün tüm politik, örgütsel ve sendikal yapılarının reform sürecinde elde edilen bazı kazanımlara rağmen son tahlilde reformlar nitelik olarak kısıtlı ve geçici oldu. Bu reformlar önemsenmedi, terk edildi ve daha sonra toplum meseleleriyle ve gerçek kolektif liderlikle ilgisi olmayan tahrip edilmiş kavramlar, alışkanlıklar ve gelenekler -otoritecilik ve karar alma süreçlerindeki sorumsuzluklar gi-

bi- her şeyin eskiden olduğu gibi yürümesi için hakim kılındı. Tüm bunlar yönetim kadrosunun Filistin Kurtuluş Örgütü'nü kurumsal anlamda geniş bir ulusal koalisyon olarak tanıması ve Filistin halkının tüm yasal temsilcilerini tek bir şemsiye altında birleştirecek kapsamlı-sürekli bir çerçeve olarak desteklenmesi sırasında gelişti.

Son durum hakkındaki soruya dönecek olursak, ne yazık ki, bugün Filistin Yönetimi'nin önerdiği demokratik ve politik reformlar Amerika-Avrupa-İsrail ve resmi Arap rejimlerinin baskılarının sonucu olarak İsrail ve Amerika'nın güvenlik amaçlarına ulaşılmasına bağlanmıştır. Bu amaçların önemi Amerika ve İsrail'in çıkarlarına, heveslerine ve planlarına yardımcı olan bir Filistin siyasal rejiminin kurulmasını hedeflemesidir. Bu rejim, İsrail ve ABD'nin siyasal ve güvenlik amaçlı görev ve hizmetlerini karşılayacaktır. Öncelikle bu hizmetlerin, Filistinli yurtsever muhalif güçlerin bastırılması, İntifada'nın ve İsrail işgalcilerine karşı savaşmakta olan tüm Filistinli (yurtsever, demokratik, İslami) silahlı ulusal direniş örgütlerinin tasfiye edilmesi girişimlerine yönelik olduğu kanıtlandı.

Filistinli ya da Arap olsun hiç kimsenin, Amerikalıların, Avrupalıların ve İsraillilerin Filistin'de demokrasinin yokluğu, güvenlik birimlerinin otoriterliği, mahkeme kararlarının ve en temel Filistin yasalarının önemsenmediği, yönetici kurum ve üyelerdeki artan çürüme ve bürokratikleşme üzerine döktüğü timsah gözyaşlarına inanacağını düşünmüyorum. Endişe duyduklarını iddia ettikleri bu şeyler her türlü inandırıcılıktan yoksundur. Aslında tarih bu üçünün de her zaman üçüncü dünya ülkelerini ve rejimlerini en temel demokratik ve insani hakları reddeden derin ve köklü baskı, terör, sindirme ve çürümeye yönlendirdiğini göstermiştir. Bunu sadece kendi çıkarlarını garanti edebilmek amacıyla yapıyorlar. Bu politikaların örneklerini ve sayısız gizli yönlerini saymak oldukça güç olacaktır. Batılı yazarların kaleme aldığı birçok kitapta Amerika ve Avrupa güvenlik birimlerinin birçok diktatörlük rejimini desteklediği ve beslediği açığa çıkmıştır.

Ama yine de İsrail, Amerika, Avrupa ve Arap devletlerinin kendi çıkarlarına hizmet eden reformları Filistin Yönetimi'ne dayatmış olmasına rağmen reform mücadelesinin sürdürül-

mesi için biz bir saniye bile tereddüt etmemeli, demokratik, özgür ve onurlu temellere dayalı gerçek ve radikal bir reformun yapılabilmesi için tüm enerji ve olanaklarımızı harekete geçirmeliyiz. Bu, Filistin Yönetimi'ni ve FKÖ'nün kurumlarını, belediyeleri, köy konseylerini ve hatta sendikaları ve kitle örgütlerini kuşatan bir reform olmalıdır. Bizden önce uzun yıllar boyunca başarılması için mücadele verilmiş etkili bir reform hareketini tamamlama şansına sahibiz. Bu yolda başarılı olunabilmesi ancak tüm hegemonya, sayısız keyfi ölçüt ve otoritecilik biçimlerine bir sınır getirilmesiyle ve ilkelere dayalı şeffaf kurumların kurulabilmesiyle mümkündür. Doğal olarak bu tür reform ve seçimlerin Oslo Anlaşması'nın şartları ve işgalin doğrudan ve dolaylı etkilerinden uzakta oluşması gerekir. Ayrıca bunlar, kusursuz bir düzenlemenin ve hazırlığın yapılması temelinde yeni ve çağdaş bir seçim sistemi çerçevesinde oluşturulmalıdır.

Tüm yurtsever, demokratik ve İslami güçlerin çabalarının birleştirilmesinin ve demokratik seçimlerin, hakiki bir reformun gerçekleşebilmesi için gerekli fırsatları sağladığı önemle vurgulanmalıdır. Halkımızın özgürlük, bağımsızlık hedeflerine varabilmesi ve yağmalanmış haklarının tekrar kazanılabilmesi için Filistinli kitlelere ve onların politik güçlerine işgale karşı mücadelelerini sürdürebilmelerini kolaylaştırabilecek koşulların sağlanması gerektiğini düşünüyorum.

Soru: *Mücadele dolu yıllar boyunca Filistinli mülteciler Siyonist projeye karşı savaşta önemli bir rol oynadılar. Çatışmanın can alıcı noktası mülteciler oluğundan bu çok doğaldı. Mülteci kamplarının sistematik bir biçimde nasıl hedef alındığını hepimiz gördük. Örneğin Sabra ve Şatilla'daki tüyler ürpertici katliamlar hatırlanabilir. Son Al-Aksa İntifadası'nda tüm mülteci kampları hedef alındı ve daha sonra da Cenin mülteci kampında bir katliam yaşandı. Çatışmanın her aşamasında kamplar neden hedef alınıyor? Halkımızın kamplarda acı içinde mülteci olarak yaşıyor olması Siyonistler için yeterli değil mi?*

George Habbaş: Evet, Filistinli mülteciler yıllarca Siyonist projeye karşı Filistin ulusal mücadelesi içerisinde önemli roller almıştır. Bu çok doğaldır; çünkü sorunuzda da değindiği-

niz gibi Filistinli mültecilerin topraklarına geri dönme meselesi bugün halen Siyonist-Batı sömürgeci bakış açısıyla çatışmanın düğüm noktasını teşkil eder. Filistinli mültecilerden bahsettiğinizde, bu, işgal topraklarındaki kamplarda yaşayan 5 milyon Filistinliyi tartıştığımız anlamına gelir. Bu insanların yaşamları, geçim, sağlık, eğitim, barınma gibi çeşitli ölçütlerle uygulanan ilkel ve insanlık dışı koşullarla birlikte anılıyor. Filistinli mülteciler anahtarlarını hep yanlarında gezdirirler çünkü bir gün kentlerine, köylerine evlerine ve mülklerine geri dönecekleri umudu taşıdıklarından aslında sürekli bir belirsizlikle tanımlanacak bir yaşam sürdürürler. Acımasız ekonomik, toplumsal insani koşullar ve bekleyiş uzadığında geri dönme hakkı mücadelesi için örgütlenmeye başladılar. Bu mücadele, burada ele alamayacağımız 1965'deki modern Filistin devriminin patlama aşamasına (Filistin devrimci ve demokratik hareketlerinin 1960'lardaki yükselişi kastediliyor- çn.) kadar çeşitli biçimler altında sürdü. Filistin devriminin savaşçı ve kahramanlarını kamplardan çıkardığını söylemek bir abartı değildir.

Devrim gelişip olgunlaştığında kamplar onun en canlı doğal kaynaklarıydı. On yıllar boyunca Filistin kampları her zaman büyük özveriler göstererek silahlı yurtsever direnişi takip ettiler. Bu nesnel bir olgudur; bu yüzden tartışılabilir bir şey olduğunu düşünmüyorum. Kamplar hakkında farklı bir görüş yoktur. Bu olgular ışığında Filistin kampları on yıllar boyunca Siyonistlerin, birçok Arap rejiminin ve Amerika ile Batı Avrupa ülkelerinin politik müttefiklerinin her zaman hedefi olmayı sürdürdü ve yurda dönüş haklarını bir şekilde inkâr eden bu güçler Filistinlileri tekrar kamplara yerleştirdi.

Politik cephede Siyonistler, Amerikalılar ve Batı Avrupa çevreleri Filistinli mültecilerin yeniden yerleşimi için binlerce plan ileri sürdü. Fakat Filistinlileri evlerine ve mülklerine geri dönme hakkından vazgeçmeye ikna etmek için hazırlanan bu planlar tüm manipülasyonlara rağmen başarısızlıkla sonuçlandı. Tam tersine Filistinliler haklarına daha fazla bağlandılar ve günlük hayatlarını çevreleyen zor koşullara rağmen yurda dönüş konusunda ısrar ettiler. Filistin devrimi patlak vermeden önce, güvenlik ve askeri meseleler cephesinde Filistin mülteci kampları Arap polisi ve güvenlik birimleri

nin birçok baskı, terörist operasyon ve tutuklama kampanyalarına hedef oldu. Bu baskının amacı Filistinlilerin politik etkinliğini kısıtlamaktı. Bilindiği gibi devrimin patlamasından sonra Sabra ve Şatilla, Cenin ve Tel-Zaatar gibi kamplar -anlatılması çok zor olan- bir dizi acımasız askeri saldırının, kuşatma harekâtının hedefi oldu. Bunlar kamplardaki en açık ve bilinen katliamlardır. Filistin kamplarının maruz kaldığı sayısız vahşetlerin burada anılması yedi sayınızı kapsayabilecek niteliktedir.

Bütün bunlara ve duyduğumuz hüzne rağmen Filistin kampları devrim için temel bir savaşçı kaynağı olmayı ve tüm biçimleriyle Siyonist düşmanla mücadele etmeyi sürdürüyor. Siyonist düşmanın, Arapların ve yabancı güvenlik servislerinin mülteci kamplarını hedef almasının arkasında yatan temel neden kanımca budur.

Ayrıca Filistin mülteci kampları Filistin halkının elli yıldan fazla bir süredir yaşadığı çağın trajedisinin en açık örneği olmayı sürdürmektedir. Siyonistlerin ve batılı sömürgecilerin, direnişin en önemli nedenlerden biri durumundaki geri dönüş hakkı sorunundan kurtulmaya çalışmaları şaşırtıcı değildir. Çünkü kendi varoluşu açısından geri dönüş fikrini ters bulan İsrail bunu tamamen reddediyor ve Filistinlileri boyunduruk altında tutmayı sürdürüyor.

Bu noktada Filistinli mültecilerin haksızca ve zorla sürüldükleri evlerine, kentlerine ve köylerine geri dönüş hakkının reddedilmesinin varolan bir İsrail konsensusunun açık kanıtı oluğunu belirtmek önemlidir. Ayrıca BM'nin 194'nolu kararının uygulanmasını reddeden bir İsrail konsensusu vardır. Bu konsensus, birçok siyasal parti ve hareketten çeşitli eğilimlerdeki siyasal ve merkez kanadın sivil kitle örgütlerine ve hatta barış hareketine kadar uzanır. Mülteci kampları geri dönüş hakkı için mücadele edenlerin mekanı -pratik ve nesnel bir gerçeklik olarak- Filistinlilerin ulusal iradesinin kalesi ve devrimin, devrim savaşçılarının, devrim şehitlerinin akacağı tükenmez bir pınar olduğu için mücadelenin her aşamasında bu kamplar, Filistinlileri Filistin dışına yerleştirmeye ve mevcut yasal Filistin ulusal haklarını tasfiye etmeye çabalayan düşman güçlerinin sürekli hedefi olarak kalacaktır.

Filistinlilerin geri dönüş hakkının son birkaç yıl içerisinde özellikle Madrid Konferansı ve Oslo anlaşmaları sonrasına yeni bir aşamaya girmiş olduğunu söyleyebilirim. Oslo anlaşmalarından sonraki çok yönlü hareket ve değişimler Filistinliler arasında geri dönüş haklarının hazırlığını hedefleyen ciddi gelişmeler olduğunu ve Filistinlilerin kaybının karşılanarak bir başka yere yerleştirilmesini de içeren politik çözümlere varılacağı hissini uyandırdı. Aslında bu Filistinlilerin en doğal hakkı olan sürüldüğü topraklara geri dönüş hakkının reddedilmesiydi. Hiç kimseye devredilmeyecek ve bireysel ve toplumsal dokunmazlığı içeren bu hak, uluslararası yasaların kararlarında, insan hakları yasalarında ve birçok uluslararası anlaşma ve belgelerde saklıdır. Siyonistlerin, Amerikalıların ve Batı Avrupalı çevrelerin 194 no'lu kararı ve sistematik etnik temizlikle topraklarından zorla sürülen Filistinlilerin haklarını tanıyan bütün kararları inkâr etme hevesleri giderek artmaktadır. Siyonistler "Filistin halksız bir topraktır, Yahudiler topraksız bir halktır" yalanına hedeflerine varabilmek için başvururlar. Siyonistler ve batılı destekçileri sürekli olarak mültecilerin nereye olursa olsun yeniden yerleştirilmesi, hatta yeni mekanlara yerleştirilmesi (ki bu yeniden sürülmeleri anlamına gelir) için projeler önermektedir. Bu dış etkenler 194 nolu kararı amacından saptırarak sulandırma çabası içine girdiler.

Zaman zaman Amerika, Avrupa ve İsrail planlarını destekleyen sesler duyuyoruz. Bu sesler Filistinli yetkililerin kısmi çözümler talep eden ve aslında Filistinlilerin geri dönüş hakkını elinden alacak olan tavizlerdir. Elbette bu hare'ketlerle mücadele etmek ve uluslararası kamuoyunu etkilemek sadece ulusal mücadelenin tırmandırılmasıyla ve Filistinli mültecilerin halen bulundukları yerlerde (1948, 1967'de işgal edilen topraklar ve yurtdışı) örgütlenmesi için büyük çabalar sarf edilmesiyle başarılamaz. Bu noktada geri dönüş haklarını feshetmeye dayalı manevralara karşı çıkan ve bu hakkı savunmayı amaçlayan kitle hareketlerini desteklemek doğrudur. Toplama kampları nerede olursa olsun Filistinliler insanların kolektif çalışmasına dayalı yapılar ve komiteler oluşturdular ve tüm kararlılıklarıyla geri dönüş hakkının kutsal, meşru ve mümkün olduğunu belirttiler. Burada Filistinlilerin

geri dönüş hakkının savunulmasında önemli bir zincirin halkasını oluşturan Filistin'e Geri Dönüş Merkezi'ni takdir etmeme izin verin. Filistinli politik parti ve örgütlerin geri dönüş hakkının savunulması için kapsamlı bir çalışmayı başarabilmesi ve böylece bizim de bu noktadan yardımcı olabilmemiz için bu hareketin çabalarına yardımcı olabilecek halk topluluklarının ve komitelerinin varlığı önemlidir. Filistinlileri ülke dışında tutmak, son ifadelere göre de kamplarda karantinaya almak için geri dönüş hakkımızı projelerle değiştirmeye çalışan çabaları hüsrana uğratabilmemizin garantisi, safları örgütlemek ve partilerin, örgütlerin, komite ve kurumların politik etkinliklerini, kitle, iletişim ve militan güçlerini yükseltmektir.

Bu konuda geri dönüş hakkının savunulması için çalışanların çok daha büyük birlik çabaları geliştirmeleri gerektiğini belirtmek isterim. Bu hakkın savunulmasında tek bir hareketin yaratılması ve böylece her bir üyenin diğeriyle uyum içinde çalışacağı iyi bir çok sesli orkestra işlevi görebilmesi için halkımız bulunduğu her yerde çabalarını birleştirmeye çalışmalıdırlar. Bu birlik, henüz yurtdışı ve Filistin'deki kitle çalışmalarının en son şeklini ve kesin yapısal biçimlerini ortaya koyacak kadar olgunlaşmamış olsa da, halkımızın bu temel ve adil davaya hizmet eden en iyi ve etkili biçimleri yaratacağına kesinlikle inanıyorum. Sonuçta Filistin ulusal mücadelesinin kutsal geri dönüş hakkının savunulması yolunda gerçek bir dönüm noktasını teşkil eden kongreler, komiteler ve dünyanın dört bir köşesindeki etkinlikleri belirtebilirim. Tüm bu çabaları olumlu buluyorum. Bu çabalarda son derece önemli olan bir uyanışı görüyorum. Filistin halkının külliyen reddettiği asılsız iddiaları kullanarak geri dönüş hakkını ortadan kaldırmayı hedefleyen tüm düşman çabalarını yenebilmemiz için mücadelelerine devam etmeleri çağrısında bulunuyorum.

Zor ve karmaşık bir dönemden geçiyoruz. Fakat Filistin halkı, gerçek önderliği, kadroları, düşünürleri, akademisyenleri ve tüm kitle örgütleriyle bu koşulların üstesinden gelebilecek, kararlı bir şekilde kutsal haklarını kazanacak ve mücadelenin zaferi için onu devam ettirecektir. Öyleyse ileri, biz kazanacağız!

George Habbaş

Düşle Gerçek Arasında Filistin*

Feodal Ortaçağ boyunca Yahudilerin Avrupa krallıklarında yaşadığı dinsel baskının, Fransa'nın Arap bölgesindeki mızrak başı olacak bir Yahudi üssü kurma siyasi projesiyle birlikte, 1830'lar civarında tersine döndüğünü artık biliyoruz.

Bu proje, 19.yüzyıl başında Napoleon Bonaparte'ın Mısırlı orta sınıf kesimlerle ittifak çabasındaki başarısızlığının sonrasında, Mısır'da Muhammed Ali ve oğlu İbrahim dönemlerinde Arap birliğine yönelik bir eğilim yaşanması sırasına denk düşüyordu.

İzleyen on yıllarda Avrupa ulusal kapitalizminin dönüşmesiyle birlikte Siyonist hareketin temellerinin fiilen atılması, eski projeye olan ihtiyacı artırdı. 1880'lerde ilk Yahudi yerleşimlerinin kurulması ve Theodore Herzl'in özlemleri ve iddialarının Der Judenstaat (Yahudi Devleti) adlı kitabında yayımlanmasından sonra, 1879 Basle Konferansı, Avrupa kapi-

(*) FHKC'nin haftalık yayın organı "Al-Hadaf"ın Ocak 2000 tarihli 1302. sayısında yayınlanan bu değerlendirme Kozmopolitik dergisi tarafından Türkçe'ye çevrilerek yayınlanmış ve onların izniyle kitaba alınmıştır.

talizminin ileri müfrezelerinden biri ve artan sömürgeci özlemlerinin bekçi köpeği olarak Siyonist hareketi fiilen görevlendirdi. Siyonist bir devlet, Batıda Asya'daki Arapları, Doğuda Afrika'daki Araplardan ayıran bir duvar ve Britanya tacının incisi Hindistan'a geçiş yolunu güvenceye alan bir polis karakolu işlevlerini görerek, sömürgeci çıkarlara hizmet edecekti. Kasım 1917 Balfour Deklarasyonu, Siyonist hareketin sahada kaydettiği başarıların bir onaylanmasıydı. Daha fazla Filistin toprağının Yahudileştirilmesinin ve Filistin'deki sanayi üretim nüvelerinin Siyonist tekelleştirilmesinin başlangıcını işaretleyen deklarasyon, Yahudi göçmen akınım hızlandırdı.

ABD'nin yükselmesiyle birlikte Siyonist ittifakın merkezi Avrupa'dan Amerika'ya kaydı. Bu durum Başkan Franklin Roosevelt'in 1945'te yarım milyon Yahudi'nin Filistin'e göçünü kolaylaştıran talimatında somutlaştı. Amerikan kurumlarında o zamandan beri gittikçe artan Yahudi nüfuz ve faaliyeti, Kabine'de beş, Ortadoğu'yla ilgili işlerde ise kırk koltuğu Yahudilerin işgal ettiği Clinton yönetimi döneminde zirvesine ulaşmıştır.

I.

Siyonist liderler, dünyadaki durumu okuma ve emperyalist merkezlerle ilişkilenmenin eski ustalarıdırlar. Bugünün İsrail hükümeti, Amerika tekelci kapitalist küreselleşme zincirinin bir halkası olarak davranmaktadır. Amerika, bir yandan dünyanın en ücra köşelerini yağmalamaya, yurtsever bağımsızlık hareketlerini parçalayıp kazanımlarını yok etmeye, insan toplumunu birleştiren bağları koparmaya, diğer yandan ise emperyalist plan ve emellerle uyuşan yeni kurallar koymasına olanak sağlayan psikolojik, enformasyonel, siyasi ve iktisadi hegemonyasını artırmaya çabalamaktadır. Elbette bu ABD'nin Batı Avrupa'ya üstünlük kurmasını ve tek kutuplu bir dünyanın hakimi statüsüne erişmesini gerektirmektedir. Bu amaçla ABD, bir dizi önemli aracı kullanmaktadır: Serbest ticaret anlaşmaları, Dünya Bankası, IMF ve bazen savaş, bazen müzakere biçimlerine bürünen, krizleri çözmek yerine yönetmeyi hedefleyen siyasi programlar... Amerika'nın bütün faaliyet ve operasyonları, insan düşüncesini ne-

redeyse tamamen egemenliğine alan planlı propaganda kampanyalarıyla örtülür. Gerçekten de küreselciliğin hedeflerinden biri, kültürün ve hakikatın yerini propagandanın almasıdır.

Küreselcilik, Arap ulusunu bir deney alanı olarak görmektedir. Sadece siyasi rejimlere ve liderliklere boyun eğdirme peşinde olmayan küreselcilik, faaliyetleri ve halkın en derin katmanlarına kadar nüfuz eden toplumsal ve kurumsal güçleri kendine çekerek halkla günlük geçim ve onları pençesine alan piyasa yasaları düzeyinde de ilişkilenmeye çalışmaktadır. Hedef, halkın özgürlük, bağımsızlık, yurt, toplumsal ahlak gibi daha büyük kaygıları ve davaları unutarak bireyleri birer metaya, toplumu da, sırf kendi piyasa fiyatını yükseltmek için diğerleriyle rekabet ederek kendi egoları peşinde aptalca metalaşmış bireyler yığınına dönüştürmektir

1991 Madrid Konferansı'nda başlayan Ortadoğu barış süreci, Siyonistlerle Arapların ilişkilerini normalleştirmeye ve Arap toplumu, ekonomisi, siyaseti ve kültürünü Amerikan çıkarları ve İsrail yayılmacılığına uygun olarak yeniden yapılandırmaya koyulurken küreselciliği, bütün engelleri dümdüz eden bir buldozer gibi kullanmaktadır.

Bu bakımdan, hem Arap-İsrail düşmanlığını sonlandırıp İsrail'i bölgesel bir lider yapacak (bkz.Şimon Peres'in Yeni Ortadoğu adlı kitabı) Yeni Ortadoğu programını ve hem de benzer (daha az çirkin olsa da) Akdeniz programını, küreselciliğin dosyasındaki iki başlıktan ibaret görebiliriz. Birincisi Amerikan-Siyonist vizyonlarıyla daha uyumluyken, ikincisi Avrupa kapitalist vizyonlarıyla daha paraleldir. Birinci programın baskın ve yürürlükte olduğunu belirtmeliyiz. Artık herhangi bir yurttaşlık veya milliyete sahip olmayan dünya sermayesinin farklı kanatları arasındaki bağlantının da farkında olmamız gerekiyor. Kapitalist küreselcilik, halkların ve emekçilerin ayrımsız, tümünün birden karşısında olan ilk düşmandır. İlerici gericiden, kalkınma bağımlılıktan, insanlık için savaşan onu köleleştirmeye çalışandan bu çatışma temelinde ayırt edilebilir. Küreselcilik, kendini askeri (Irak ve Sırbistan'da yaşandığı gibi), siyasi (bir Ortadoğu barış programı gibi) ve ekonomik bakımdan (Asya kaplanı Endonezya'nın göz açıp kapayıncaya kadar yıkılması gibi) ifade eder. Küreselci-

lik, enformasyon medyasında (dünya enformasyonun yüzde 85'inin kontrolü dört haber ajansının elindedir) ve güvenlik güçlerinin faaliyetinde de (Abdullah Öcalan gibi militanların izlenmesi ve yakalanması gibi) görülür.

İsrail, nükleer kulübe girmeyi ve bütün bölgeyi boyunduruk altına almak için Türk faşizmiyle Amerikan himayesinde ittifak kurmayı başarmış modern bir orduya ilaveten, gelişkin teknolojisi ve yılda 87 milyar dolara ulaşan üretkenlikteki ekonomisiyle uluslararası değişmelere kendisini iyi hazırlamıştır. Su kaynakları üzerindeki mücadelenin "pimi"nin, suyun ülkeler arasında eşitsiz bölündüğü bu bölgede çekilmeye yaklaştığını da özellikle kaydetmeliyiz. Batı Şeria'nın su havzasının yüzde 80'ini çalan Siyonist varlık, bununla su ihtiyacının ancak yüzde 40'ını karşılayabilmektedir. Bu nedenle, Litani Nehri'nin akış yönünü değiştirme, Akdeniz ve Ölü Deniz arasında bir kanal inşa etme ve benzeri başka projeler oluşturulmuş ve kullanıma hazır halde bekletilmektedir.

Ortak Arap-İsrail ekonomik projeleri oluşturulmasını tartışan Doha Kongresi'nin toplanması; İsrail'in çiftlikler, fabrikalar kurarak ve şirket hisselerini satın alarak Mısır ve Ürdün'e gittikçe daha fazla sızması; iktidarda ister Likud, ister İşçi Partisi olsun Filistin toprağının parça parça yutulması; çok taraflı komitelerin faaliyetleri ve Arap ticaret odalarıyla İsrail gizli toplantıları, bütün bunlar, güya barıştan sonra ekonomik ve coğrafi yayılmacılığın ve Siyonist eğilimin yürürlükte olduğunu göstermektedir.

İsrail planı, sürekli tırmanıştadır ve hücumdadır. Arapların bir taviz daha verdiği her sefer, İsrail planı daha sertleşerek kibirini ve taleplerini artırmaktadır. İsrail gözlerini, Arap petrol ve su kaynakları ile teknolojiye ve tüketim mallarına eşit derecede susamış Arap pazarlarına dikmiştir. Bütün bunlar olup biterken, Arap başkentlerindeki belli asalak sınıf oluşumları, İsrail'in büyüyen hırsında tehditkar bir şey algılamıyor. Avrupa'nın sunabileceği her şeyin İsrail'de bulunduğunu, aradaki tek farkın Tel Aviv'le mesafenin kısalığı olduğunu düşünüyorlar.

Entelijansiyanın bir kesimi de, İsrail'le ilişkilerin normalleşmesine güdümlüdür. Bunların sesleri, tarihsel sosyo-eko-

nomik önkoşullardan tek kelime etmeksizin, Batı liberal kapitalizmini göklere çıkartan ilahileri düzmekten kısılmıştır. Bunlar, İsrail'le barış kampına tabi olma ve barışın getireceği faydalar fikrini yaymada hiçbir çabadan kaçınmazlarken, İsrail toplumunun "haritası"na hiç dikkat etmiyorlar. İsrail toplumsal birliği, Yahudiler için ekonomik gelişme, toplumsal refah ve liberal demokrasideki başarılarla pekişmiştir. Bunun yanında, ortak kaderlerinden (Masada ve Holocaust'la meşguliyetleri) duydukları korku faktörü ve Torah kültürünün imbiğinden süzülmüş sömürgeci hedefler manzumesi vardır.

Yine de bütün toplumlar gibi Siyonist varlık da türlü türlü iç çelişkilerle maluldür. Çatışmanın çözümünün laik bir demokratik devlette yattığını düşünen, Filistinlilerin 1948'de uğratıldığı felaketi görüp evlerine dönüş hakkını tanıyan, işgali ve yerleşimlerin Batı Şeria ve Gazze'ye yayılmasını kınayan çevrelerin varlığına rağmen İsrail toplumunun iç çelişkileri, Siyonist girişim aracılığıyla zapturapt altında tutulmaktadır. Bu türden çevre ve insanlarla ortak paydalar kurulabilir, çünkü her Yahudi, Siyonist değildir.

II.

Benim kuşağım 1948 felaketini yaşadı. Halkımızın geri kalanıyla birlikte evlerinden ve yurtlarından sürülmüş olma aşağılanmasını yaşadı ve etkileri günümüze kadar süren ve daha da kötüleşen kanlı bir etnik temizlik operasyonu sırasında binlerce insanla birlikte açık arazilerde, mağaralarda ve çadırlarda oradan oraya dolaştı. Bugün dört milyon kadar mülteci, hayatlarının kalan kısmını sürgün acılarını yaşarak geçirmektedir.

Ataları, Kenan Arap diyarlarında binlerce yıl öncesine kök salmış bu mülteciler eve dönüş haklarından hala mahrum bırakılmaktadır. Mülklerine el konmuş, yurtları gasp edilerek adı değiştirilmiş ve Ben Gurion'un 1949'daki yüz bin Filistinliye dönüş izni verileceği sözü hiçbir zaman yerine getirilmemiştir.

"Filistin, halksız bir topraktır; Yahudiler, topraksız bir halktır."

Yerlilerin sürülerek topraklarının kolonileştirildiği Amerika ve Avustralya'daki Avrupa sömürgecilik pratiğinden ilham alan bu sloganda cisimleşen Siyonist plan, Öteki'ni sürmeye, yerlileri ülkeden kovmaya dayanıyor.

Yine de Filistin nüfus dağılımı, Siyonistlerin boğazına takılan bir kılçık misali orta yerde duruyor. Yahudi tarihçi Baruch Kimmerling'in yazmış olduğu gibi; Filistinliler, 1930'ların ilkel kabilelerinden, 1960'larda huzursuz bir unsura, 1980'lerde ise direnen ve ayaklanmaya girişen bir halka dönüşmüştür.

1993 Oslo Anlaşması, Filistin ayaklanmasını gemleyip ehlileştirmeyi, yurtsever girişimin belkemiğini kırmayı ve halkı parçalamayı hedefledi. Halkın umutsuzluğu tatması, yenilgi hissine kapılması ve bozgunculuk, bireycilik ve bencilliğin yaygınlaşması gerekiyordu. Oslo'dan beklenebilecek azami sonuçlar bütünüyle ortaya çıkmıştır. Bu, Filistinlileri etnik temelde ayrıştırmak, dışarıdan kopuk dar odacıklara hapsederek, açlıktan ölmekten dış yardımla ve Yahudi projelerinde çalışmakla kurtulabilen bir halka indirgemektedir. Bu düzenlemenin, iki büyük siyasi parti Likud ve İşçi Partisi'nin anlaştığı üzere, Filistin topraklarının yutulmasının sürdürülmesini kolaylaştırması hesaplanmıştır. Bu partiler, Yigal Allon'dan beri, İzak Rabin üzerinden ve İsrail araştırmacı Benvenisti'nin yazdıklarına göre, toprağın yüzde 75'ini yutmuş olan Ehud Barak'a kadar Batı Şeria ve Gazze'deki sömürgeleştirme programının yürütücüleri olmuşlardır. Bütün bunlar, Doğu Kudüs'ün 1981'de İsrail parlamentosu Knesset'in kararıyla "yasal" olarak ve şu anda 170 bin Yahudi'ye karşılık yerleşimcilerle kuşatılmış parsellere dağıtılmış halde 160 bin Filistinlinin yaşadığı kentte Yahudi nüfusunu Filistin nüfusu karşısında artırarak pratik olarak ilhak edilmesinin ardından geliyor.

Peres'in, İsrail'in Ürdün'le 1994'te Vadi Arabah'ta imzaladığı barış anlaşmasını kastederek ilan ettiği gibi "Oslo, Vadi Arabah Anlaşması'nın yolunu hazırladı." İsrail, Filistinli kompradorları Arap pazarlarına bir köprü olarak kullanma emellerini besliyor. Ortaya çıkmakta olan Ortadoğu düzeni çerçevesinde, bu kompradorları kullanma fırsatları çoğalıyor. Eriha'da inşa edilen kumarhane bunun ilk örneğidir ve bunu

bir diğeri izleyecektir. Halkımız, ülkemize gerçekleşen ilk Yahudi öncü dalgasının amaçlarını anlayamamıştı. Ama Yahudiler, toprağı satın almaya koyulduğunda halkımız tehlikeyi kavrayarak toprak satışına direnmeye başladı. Halkımız, grevler ve gösterilerle başlayıp Burak Ayaklanması (Kudüs'ün Ağlama Duvarı denilen yere bitişik kısmının kontrolünü ele geçirme Yahudi çabaları karşısında 1929'daki çatışma) 1936 grev ve isyanına uzanan bir mücadeleler dizisini ateşledi.

Bu sırada Britanya'yı neredeyse yeniyorlardı, çünkü Londra o zamanlar Hitler'in 1933'deki seçim zaferi ve komşu ülkelere yönelik hareketleriyle meşguldü. Ama geleneksel Filistin liderliği, "kitlelere sükunet çağrısı yapan dost Britanya'nın" vaatlerine, Britanya'nın Siyonist harekete ta başından kucak açtığını ve Siyonist girişinin gizli cankurtaran halatı olduğunu bilmesine rağmen güvendi. Bugün, düne ne kadar da benziyor değil mi? ABD, bütün alan ve toplantılarında İsrail'in destekçisi olmuştur. Camp David'den bugüne barış sürecinin başını çekmiştir. Batı Şeria ve Gazze'yi işgal altındaki topraklar değil de "ihtilaflı arazi" saymaktadır. Yine de Filistinli müzakereciler, ABD'ye bel bağlamayı ve daha fazla müdahale çağrısında bulunmayı sürdürüyorlar. Ardından da baskı, tam tepelerine iniveriyor. Ve kendilerini düşman İsrail lehine müthiş kaymış olan güçler dengesinin gölgesinde, yeni anlaşmalar imzalamaya mecbur buluveriyorlar. Yahudi yerleşimlerinin çoğaltılmasını durdurmak bile, İsrail tarafının hiçbir zaman kabul etmemiş olduğu bir şeydir! Buna rağmen, kendi payına Filistin Yönetimi, İsrail karşıtı "tahrik" ve "terörizm"le mücadele etmeyi kabul etmiştir.

Bu durumda, ortaya birtakım sorular çıkıyor: Filistin Otoritesi liderliği Madrid-Oslo süreçlerine niye bulaştı ki? Bunun nedeni, yurdu kurtarmak mı, yoksa kendi dar seçkinci ve klikçi çıkarlarını yurdu parça parça teslim ederek güvence altına almak mıydı? Eğer değilse, İsrail'in yani bütün Filistin'in yüzde 78'i üzerindeki Siyonist programın tanınmasının anlamı nedir? El Hacı Emin el-Hüseyni'den beri Filistin liderliği böyle utanç verici bir eylemi ilk defa işlemektedir. İşgal edilmiş yerlerin Filistin toprağı olduğuna ve yerleşimcilerin buralardan tahliye edileceğine dair hiçbir beyanda bulunmayan Oslo Anlaşması'ndaki imzaların anlamı nedir? İsrail'in yıllık

değeri 400 milyon dolar olan kuyu sularına el koymasından Oslo'nun hiç bahsetmemesi ne anlama geliyor? Filistinlileri süren 1948 felaketinden, yurtlarının çalınmasından, mültecilerin evlerine dönüş hakkından ve benzeri meselelerden bahsetmeden bir siyasi anlaşma imzalamış olmaları dikkate değer değil midir?

Burada yurtsever teşebbüsün bir yenilgisinden bahsetmiyoruz. Çünkü yurtsever ruh hala sürüyor ve gelecek kuşaklar ve davamızın haklılığı tarafından taşınacak. Resmi propagandacılar tersine bizi ikna etmek için ne kadar çok uğraşırlarsa uğraşsınlar, halkın mevcut siyasi çözümden ve işgalin sürmesinden, çürümenin kurumsallaşmasından, toplumun militarizasyonundan vb. hoşnut olduğuna kimseyi inandıramazlar. Eleştirilerin günbegün artmasından da görülebileceği gibi inandıramıyorlar da.

Elverişli bir zamanda bu eleştiriler, "tek bir kıvılcım bozkırı tutuşturabilir" ilkesine göre, devrimci pratiğe ve bir halk patlamasına dönüştürülebilir. Gerçekten de birkaç on yıl önce devrimin patlamasına yol açan neden ve etkiler hala ortada duruyor: Bir halk, çalınmış bir yurt, yerinden edilmiş mülteciler, artan bilinç, bilgi ve beceri, sıcak, öfkeli bir tutku. Yanı sıra, Filistinlileri sürgünlüğe mahkum eden, canlı ve güzel ne varsa yok olmanın eşiğine getiren kanserli, sömürgeci ve zalim bir işgal var.

Ülkenin liderliği pas tutmuş olabilir, ama kitlelerin ruhu canlıdır. Baştan aşağıya hazırdır ve sadece uygun anı kollamaktadır. Kudüs'te Harem ül Şerif etrafındaki tüneller üzerindeki isyan ve 1948 felaketinin 50. yılı anısına düzenlenen yürüyüşler, liderliğin dar bakış açısının ötesine geçen bu faal ruhun bir işaretidir. Bu ruh ancak faal güçlerde görülebilir ve kitleleri de sarıp sarmalamaktadır. 1948 tarihli sınırlar içerisindeki bir milyondan fazla Filistinli, farklı kimlikleri ve düşmanın ırkçılığı nedeniyle Yahudi devletine bütünleştirilmeyi reddediyor. Yarım yüzyıllık yürüyüş, Siyonist varlığın devletinin ırkçı yapısını ortadan kaldırmanın veya sakinlerinin eşitliğini sağlamanın imkansız olduğunu göstermiştir. Bu tür şeylere yönelik çağrılar, gündüz düşlerine varıyor. Bir milyondan fazla Filistinlinin ulusal kimliği, bir ulusal siyasal talep düzeyine yükselmiştir ve sadece bireysel bir medeni

haklar meselesinden ibaret değildir. Siyonist partilere oy veren veya Knesset seçimlerine katılan Filistinlilerin sayısındaki azalma, bu gerçeğin belirtilerinden sadece biridir.

III.

Suriyeli Arap Şeyhi İzettin El Kasım, 1936 isyanının tohumlarını atarken, Britanya'ya bağlı Arap liderleri onun aleyhine tezgah kurmakla meşguldü. 1948'de bütün Arap başkentleri Yahudi istilacılara Filistin'in yüzde 56'sını veren paylaşım planını reddeden halk inisiyatifleriyle karşılaştığında, Arap rejimler, kutsal savaşımızın kontrolünü ele geçirdi ve Filistin halkının başına bu korkunç felaketi getirdi. Filistin halkı parçalandı ve toprakları da İsrail, Ürdün ve Mısır yönetimleri arasında parsellendi. 1950'lerden 1967 yenilgisine kadar Filistinli öncüler, Arap siyasi partilerince emildi. 1967'den sonra Filistinli gerilla kimliği sahneye çıktı ve geniş bir Arap sempatisi topladı.

Ancak yine de Filistin halkı, faşist güçler ve rejimler tarafından uygulanan Eylül 1970 (Ürdün) katliamı ve Lübnan'daki diğer katliamları yaşadı.

Filistin direnişinin Arap halk hareketiyle ilişkileri hep inişli çıkışlı olmuş ve bu yüzden pek çok hata yapmıştır. Ama bunlar, İsrail'in yayılmacılık iştahının Filistin'in ötesini, diğer Arap topraklarını kapsaması ve İsrail'in birliği veya kalkınmayı hedefleyen herhangi bir Arap projesine düşmanlığını açıkça dile getirmesi gerçeği karşısında gölgede kalmaktadır. Haziran 1967 Savaşı, Ekim 1973 Savaşı, 1982 Savaşı (Lübnan'ın işgali) ve Irak'a karşı NATO saldırganlığı, Filistin ve Arap mücadelelerinin, Emperyalist-Siyonist ittifakla çatışmada iç içe geçmiş tek bir mücadele olduğunu bütün çıplaklığıyla gösteriyor.

Resmi Arap rejimleri, kitleleri kontrol altında tutmaktan ve kitlelerin Siyonistlerle uzlaşmayı reddedişini gerçek içeriğinden arındırmaktan bıkıp usanmamışlardır. Aynı zamanda bu rejimler, direnişin yükselmesini ve ulusal canlanışı önleyebilmek için yabancı şirketlere, yabancı sermayeye ve Batının kültürel saldırısına kırmızı halı sermişlerdir. Bu rejimler kendilerini kitlelerle aynı siperde hissetmemişlerdir. Yine de

özgürlükleri inkâr etmek, demokrasi rüzgarlarını engellemek ve alternatif fikirleri kovuşturarak alternatif aydınlara işkencelerini meşrulaştırmak için her seferinde sarıldıkları bahane, İsrail ile savaş halinin bunu gerektirdiği şeklinde olmuştur.

Böylece Arap yenilgileri defalarca tekrarlanırken, İsrail zafer ardına zafer kazanıyor. Sadece tek tek Arap devletleri düzeyinde çizilen planlar ise ilerici karakterini yitirmiş ve yirmi yıldan fazladır herhangi bir önemli başarı elde edememiştir. Kitlesel işsizlik, ağır borç yükü ve sınırsız bağımlılık olmaksızın halka iş fırsatları ve makul bir hayat standardı sağlayan teknolojik ve ekonomik gelişmişliğe sahip tek bir modern Arap devleti kurulamamıştır. Faal bir sivil toplum, gerçek yasama kurumları, bağımsız ve yetkin bir adli yapı ve otoritenin bir liderden diğerine barışçıl geçişini tek bir Arap devleti dahi yaşamamıştır. En kötüsü de, gerçek bir bağımsızlık ve egemenliğe erişmemiş olmalarıdır.

Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ), bu rejimlerin bir eleştirisi ve yadsınması olarak öne çıktı, ama onların bir kopyası haline gelmesi çok sürmedi. Beyrut'tan ayrıldıktan sonra (1982), FKÖ'nün kendi ülkesi ve bir pazarı olmadığı halde, yıkım, çürüme ve özel ayrıcalık unsurları arttı. FKÖ'nün siyasi sistemindeki ciddi kusurlara, alıp başını gitmiş bürokrasiye, şişmiş boş çalışan ordusuna rağmen bir Filistin Yönetimi'nin kurulması, bu önceki durumdan bile geri bir adımdı. Çünkü bütün bunların üzerine, siyasi iddialar, Yönetim'in bir çalışanı olmanın kariyerist cazibesi, dizginsiz anarşi, idari ve mali çürüme ve güvenlik kuruluşlarının sayısının artması eklenmiştir. Şu anda dokuz tane güvenlik kuruluşu vardır ve hükümet kesiminde çalışanların yarısı buralarda istihdam edilmektedir. Bütün bunlar, Filistin halkını birleştiren ve halkın tarihsel pratiğinin (Ulusal Sözleşme, Çerçeve, Program ve Militan çizgi) liderliğine oynayan örgütleyici gövdenin eriyip dağılmasına yol açmıştır.

Bunun sonucunda, düşmanın planı, tek bir ekonomik pazarın koruyuculuğundan, üzerinde uzlaşılmış bir siyasi ya da kültürel projeden yoksun olan halkın birliğini parçalamada belli bir başarı sağlamıştır. Halkın hayal kırıklıkları her geçen gün artmaktadır. Başımıza gelen şeyler, Arapların ne bir ge-

leceğe, kurtuluşa veya özgürleşmeye ne de kalkınmaya sahip olamayacağını söylemeye zorluyor bizi. Bunun kırılması ise birliğe ve birliği hedefleyen faaliyetlere yönelik adımları öne çıkaran, ister burjuva ister halkçı olsunlar yerel devlet yapılarını aşan uyanışçı bir pan-Arap projesiyle mümkün olacaktır. Gerçekten de iktidarsızlık ve iflasın pençesine düşmüş Arap Birliği'nin, Arap dayanışmasının parçalanmış olduğu artık bir sır değildir. Buna ilaveten, Arap Halkları Kongresi dağılmıştır ve yerini tutan oluşumlar da zayıf kalmıştır. Bütün bunlar, gerici rejimlere, genelde devrimci ve özgürlükçü siyasal projelerin bayraktarlığını yapan entelijansiyanın geniş kesimlerinin mızraklarını köreltme olanağını vermiştir. Öte yandan, Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist kampın düşmesiyle birlikte Arap Solunun henüz kendi ayakları üzerinde duramadığı da ortaya çıktı ve küçülüp parçalandı. Öte yandan İran'da Şah'ın düşüşü ve İslam devriminin zaferi, İslami hareketin hem militan hem de geleneksel kesimlerinin gücünde fırtınalı bir tırmanışa yol açtı.

Arap toplumu bugün ağır hastadır. Hakim güçler, ilişkiler ve fikirler eskimiştir, devrimin alternatif güçleri ise doğmayı başaramamıştır. Bu bir iktidarsızlık ve yenilgi evresidir. Ama buna karşın, siyasi, ekonomik, toplumsal ve kültürel çelişkiler keskinleşmiş ve çıkış yolunu çizecek toplumsal kurtarıcı talepleri daha fazla öne çıkmıştır.

Büyük entelektüel akımların (ulusal burjuvazi, sol ve İslam) yanı sıra kendisinin ve yurdunun onurunu arayan geniş halk akımları da ortak paydalara ulaşma fikrine daha duyarlı hale gelmiştir. Gerçekten de akımları, bu Yeni Dünya Düzeni, küreselcilik ve İsrail yayılmacılığı evresinde, birbirlerini tanıyarak farklılaştıkları meseleler üzerinde, buluşma ve işbirliği fırsatlarını yıkmadan çekişerek, önümüzdeki on yıllar için bir araya getirecek kültürel, toplumsal ve ulusal ortak paydaları vardır.

Arap Ulusunun yaşamakta olduğu gerileme, kapsamlı bir halk uyanışının yolunu hazırlıyor. Her şey karşıtını doğurur. Küreselciliğin planladığı şey (üreten bir merkez ve tüketen bir çevre, düşünen bir Amerika ve tekrarlayan bir dünya) ister "dünyanın Amerikanlaştırılması" (Alexander Haig), ister "dünyanın Amerika liderliğinde küreselleşmesi" (Zbigniew

Brzezinski), "tarihin son evresi olarak Amerikan kapitalizmi" (Francis Fukuyama) veya ister "Doğuyu ve mirasını yıkmaya ve özgüllüğünü tanımamaya Batıyı zorlayan kültürler arası mücadele" (Samuel Huntington) olsun, bütün bunlar, büyük bir teşebbüsün sadece girizgahıdır.

Küreselciliğin rüşvetle ayartıp çürütebileceği kurumların ve diğer kuruluşların konumlarından faydalanan ve çıkar peşinde koşan yöneticiler bir azınlıktan ibarettir. Kapitalist Batı, Arap entelektüellere nüfuz etmeye özel önem vermesine ve kozmopolit bir asalak tabakayı yörüngesine almış olmasına rağmen bu böyledir.

Kapitalist Batı, Arapların Amerika'yı efendileri, İsrail'i de iyi bir komşuları olarak görmeleri için Arap zihniyetine, "normalleştirme"yi dayatmaya çalışıyor. Üçüncü dünyadaki sivil toplum merkezleri üzerinde daha kolay hakimiyet kurmak için Batı kapitalizminin elinin altında, çoğu resmi parasal fonlara bağımlı geniş çeşitlilikte sivil toplum kuruluşları vardır ve küreselciliğin kırıntılarından beslenen halkla ilişkiler, akademi ve kültür sözcülerini kullanmaktadır.

Ama eleştiri silahını teslim eden, kültür ve eleştirel düşünceyi bir kenara bırakan entelektüeller, kimliklerini de kaybediyorlar. Askeri-siyasi güç dengesinin müthiş aleyhimizde olduğu, ülkelerimizin ekonomik-teknolojik temelinin geriliği ve toplumsal yapının-düşünce sisteminin gelenekselciliği ile nitelendiği bir zamanda, kültürün ve kültürel cephenin önemi muazzam boyutlara ulaşıyor. Kültür, zekayı ve rasyonel düşünceyi canlandıran ve yabancı düşünüşe karşı mücadele eden şeydir.

Kültür, kimliğimizi savunur, hedeflerimizi formüle eder ve halkın güçlerini yenilmezlikle donatır. Onlara yarınlar için gerekli söz, umut ve inancı verir. Kültür zemini hazırlar, siyasi çalışma ve devrimi siyasi pratiğin ön gerekleriyle döller.

Bu temelde, kitlelerin, ilerleme, adalet, demokrasi ve Arap birliği davalarına adanmış entelektüellerin rolüne büyük saygı duyuyorum. Çarmıhı sırtlayıp bütün tehlikeleri ve şaşaalı tertipleriyle küreselci ve Siyonist projelerin karşısına dikiliyorlar.

IV.

Siyaset ve kültür, birleşip kaynaşır. Bunlar, bir madalyonun iki yüzü gibidirler. Aralarındaki ilişki bozulursa, pratik faaliyet de bozulur. Kültür, Yafa portakal bahçeleri ve Akka surlarıyla tarihi Filistin'i düşler. Geçmiş kuşakların anılarının hoş kokusunu duyar. Arap birliğini, Ömer ve Mutasım devirlerinin Arap canlanış çağını düşler. Ali ve Abu Dharr'ın radikalliklerini, Ömer İbn Abdüllaziz'in dürüstlüğünü, Vaftizci Yahya'nın asilliğini hatırlatır. Bugünkü yağma ve talanın bir gün sonunun geleceğini düşler.

Siyasi kişi, bu düşler üzerinde yanıp tutuşur. Bu düşleri bir kenara bırakırsa, kıyametin cehennemine yuvarlanır. Yaşadığımız Arap-Filistin gerçekliğini uzun uzadıya tarife gerek yok: Bölünme, bağımsızlık, gerilik, çoğu resmi rejim biçimlerinin çöküşü, geçim meselesinin ağırlaşması, kültürün yozlaşması... Ama bütün bunlara rağmen ışık huzmeleri vardır. Bunlardan çok önemli bir tanesi, İsrail'le "normalleşme"ye ve siyasi-ekonomik-kültürel elit arasında "normalleşme"yi savunanlara söven halkçı bir duygu ve bilinçtir. Bir diğeri, güney Lübnan'da Hizbullah'ın sağlıklı faaliyetidir. Bir başkası, eğitim birikimi, sermaye birikimiyle ilişkili özgün birikimidir.

Diğer yandan, düşünce ve ifade özgürlüğü ve serbest parlamento seçimleri isteyen hoşnutsuz insanların sayısı artıyor. Kentleşme büyüyor. Kentler doğulu ve kırsal karakterde olmasına rağmen, bugün 40 milyon Arabı barındırıyor. Bu rakam 20.yüzyıl başlarından onlarca kez fazladır. Bu muazzam insan yığınlarının öfkesi patlar ve ayağa kalkarsa, umut ve özgürlüklerine kavuşma yolunda her şeyi tuzla buz ederler.

Üst sınıfların had safhadaki kibiri bir ölçüde teşhir olmuş, sömürü ve hırsızlıklarını gizlemekte kullandıkları örtünün bir kısmı aralanmıştır. Bütün bunlar, ortaya karışık ve belirsiz bir tablo çıkartıyor. Ama yükselen çelişkilerin dinamikleri, tek bir şeye yöneliyor: Değişime.

Toplumu yüzyıllardır yöneten geçmişin geleneksel güçlerinin miadı artık doldu. Toplumu on yıllardır yöneten sağ kanat burjuva güçlerin de öyle. Geriye, yönetmemiş, henüz direksiyon başına geçmemiş halk güçleri kalıyor sadece. Onlar

değişimin özneleri ve araçlarıdır.

19. yüzyılın ikinci yarısında Japonya deneyimini ve ulaştığı kapitalist gelişmişliği ve 20. yüzyılın ilk yarısında Çin deneyimini ve beraberinde halk güçlerinin çıkarına getirdiği gelişmeyi inceleyen herkes, umutlanmak için gerekçeler görür ve kötümserliği tamamen bir kenara atabilir.

Arapların mevcut durumu hayli kötüdür, ama sınırsız potansiyeller de taşımaktadır. Kalkınma ve canlanma önündeki büyük kapıların açılması için halk güçlerinin kendi kitlesel, demokratik, yurtsever seçenekleriyle siyasi iktidarı ele geçirmeleri yeterlidir. Camp David'i her yönüyle genişletmeyi hedefleyen barış düzenlemeleri, çatışmayı sürükleyen unsurları söküp atma kabiliyetinde değildir son tahlilde.

Büyük Örnek Mısır

Mısır rejimi, 1978'de Camp David barış anlaşmasını imzaladı. Rejimin başı (Enver Sedat) ölmesine rağmen rejimin kendisi devam etti. Ama halkla, sivil toplumla, halk örgütleriyle, kültür şahsiyetleriyle barış yolunda bir ilerleme kaydetmedi.

İsrail'le ticaret hacmi nedir? Her Mısırlı aileye bir ev ve bahçe getireceği varsayılan barış nerede? İsrail'in Mısır'ı Arap çevresinden yalıtma planı sona erdi mi? Barışı imzalayan ve ilişkileri normalleştirenler, komprador burjuvazi ve asalak bürokrasiden (bunların bir Truva atı olduğu söylenebilir) oluşan dar çevrelerdi, ama çatışmanın köklerini parçalayacak güçleri yoktu. Böylece onlar aslında toplumsal mesele ve ulusal mesele arasındaki bağlantıyı ortaya çıkarmış oldular. Boyun eğenler ve teslim olanlar, Amerika'nın arzularını yerine getirenler, halkın yiyeceğini tüketerek zenginleşenlerdir.

İsrail, "soğuk barış" ve Mısırlı turistlerin azlığından şikayet ediyor. Mısır rejimi, İsrail'in bölgesel hırslarından, nükleer silah tekelinden ve Filistin otoritesiyle anlaşmalarını uygulamaktaki yavaşlığından şikayet ediyor. Ama her iki taraf da silah harcamalarını sürekli arttırıyor. Mısır'daki halk baskısının düzeyi yükselecek olsa, böyle bir barış sürer mi? Burada, Camp David ve Sina'nın geri verilmesiyle uğraşıyoruz. Bütün Filistin Yönetimi'nin yüzde 2'sine eşit bir alan olan

Batı Şeria Gazze'nin yüzde 6-7'si üzerinde işgal güçlerinin yerleşmiş olduğu Filistin cephesindeki durumun ne olacağını düşünüyorsunuz? Batı Şeria ve Gazze'nin alanı Filistin Yönetimi'nin yüzde 10'una ulaşsa ve yüz bin Filistinli daha evlerine dönse, Filistin asgari talepleri karşılanmış olacak mıdır? Asla!

Filistin Yönetimi, güvenlikle ilgili olanlar dahil bütün yükümlülükleri yerine getirme sözü vermiş olmasına rağmen, kentler ve yoğun nüfuslu alanlar Yahudi yerleşimleriyle kaplı olsa da, Filistin'in içindeki ve dışındaki (Filistin halkının yarısından fazlasını oluşturan) mülteci sorunu çözümsüz kalacaktır. Oysa Haziran 1967 yenilgisinden sonra silahlara sarılanlar bu mültecilerdi. Ayrıca yine çözüme kavuşmamış bir başka sorun olarak, 1948 sınırları içerisinde kalıp yaşayan saatli bomba gibi bir milyon Filistinli vardır. Kırsal alanlarda, Yahudi yerleşimcilerden kurtulmayı ve topraklarını yeniden kazanmayı bekleyen halk vardır. Bu arzu, ister toplumsal veya siyasi billurlaşma bakımından, ister ekonomik hayatlarının gereksinmeleri bakımından olsun onların gelişmişlik düzeyini yansıtmaktadır. Son olarak, halkın kendi gelişme yollarını örgütleme, koruma ve seçimlerin temel önkoşullarını güvenceye alacak hukuksal düzenlemelere ihtiyacı vardır.

V.

Aslında kelime anlamlarının çok daha fazlasına işaret eden Camp David-Oslo-Vadi Arabah anlaşmalar dizisinin imzalanmasıyla Amerika-İsrail ittifakının bu aşamada zafer kazandığını kabul etmekten başka çaremiz yok. Örneğin Vietnamlıların kendi koşullarını koyup (kendi istediklerini) elde etmelerine karşın, müzakerelere oturan ve boyun eğen Arap-Filistin siyasi önderlikleri ve rejimlerinin bireyci sınıf doğası olmasaydı bu zafer gerçekleşmezdi.

Böylece on yıllar boyunca halklarımızın ağzı tıkandı, faaliyetleri felce uğratıldı. Sanki Filistin anayurdu, tebaalarıyla hiçbir toplumsal bağlantısı bulunmayan hükümdarların özel mülküymüş gibi...

Emperyalist-Siyonist kampın ve onun uysal/gerici Arap uşaklarının gücü bu faktörden kaynaklanıyor. Elbette bunu

ek olarak, Yahudi göçü ve yerleşimlerinden başlayarak Siyonizm, endüstriyel bir temel, bir ordu ve bir idare yapısı yaratarak, devlet ilan ederek, bir süre tarıma, bir süre sanayiye yoğunlaşarak, enformasyon ve teknolojiden hizmet sektörünün genişletilmesine kadar bütün alanları kullanarak ve en önemlisi ordunun gücünü ve saldırgan stratejik doktrinini sürekli pekiştirerek emperyalist merkezlerle daimi ve organik bir ittifak kurmadaki becerisini kanıtlamıştır.

Arap dostu eski Sovyetler Birliği'nin çöküşü üçte biri üniversite diplomasına sahip 800 bin kadar Yahudi'nin İsrail'e göç etmesi sonucunu doğurmuştur. Ayrıca Filistinlilere ve diğer Araplara karşı zehirli ve saldırgan politikasıyla Amerika, dünyadaki tek kutup olarak yoluna devam etme fırsatı yakalamıştır.

Bu manzara madalyonun öteki yüzünü örtmemelidir. Arap mücadelesinde öne çıkmış parlak noktalar da vardır. 1936 Devrimi, Süveyş Kanalı'nın ulusallaştırılması ve Port Said çarpışması, Filistin gerilla operasyonlarının başlatılması, Arap askerlerinin Ekim 1973 Savaşı'nda İsrail ordusunun yenilmezliği efsanesini yerle bir eden kahramanlığı, 1982 Beyrut direnişi, Filistin'deki intifada, Güney Lübnan'daki kahramanca direniş, halkın teslimiyeti reddi ve bazı Arap resmi çevrelerinin Amerikan barışına boyun eğmeyi ve sürece katılmayı reddedişi... Sonuçta, Siyonist girişimin bütün evrelerini tamamlayamadığını ve yolunun üzerindeki bütün engelleri henüz ortadan kaldıramadığını belirtmeliyiz. Ekonomik yayılma ve su kaynaklarına el koyma rüyası, bayrağına da işlediği üzere "Nil'den Fırat'a İsrail" sloganı, dünyadaki Yahudilerin daha fazlasının İsrail'de toplanması gibi meseleler, İsrail gündeminin hâlâ üst sıralarındadır.

Öte yandan Siyonist girişim, ne Filistin nüfus dağılımının üstesinden gelebilmiştir ne de direniş ateşini söndürebilmiştir. Mültecileri yeniden iskana ve zararlarının tazminine yönelik planların hiçbiri, onların tarihsel yurt belleği ve özlemini ortadan kaldırmamıştır. Suriye'nin Golan Tepeleri'nin ve Lübnan'ın da işgal altındaki güneyinin geri verilmesi konusundaki ısrarlarından bahsetmiyoruz bile. Gelecek olaylar zinciri bubi tuzaklarıyla doludur. Küreselciliğin planları, ayağa dikilip birleşmedikleri takdirde Arapların yıkılıp mahvol-

masına yol açacaktır. Bu gerçek, İsrail'in varlığı ve planlarıyla kaçınılmaz bir çatışma demektir ve tarihsel çatışmanın sürdürülmesinin yolunu açmaktadır.

İsrail, özümsemeyi reddeden bir varlıktır. Irkçı ve şovendir; "öteki"ni dışlamaktır. Ama buna rağmen Yahudi sorununu bile çözememiştir. Yahudileri dört savaşa sürüklemiştir. Bizzat İsrail haritası, yabancı, bölgenin tarihine ve dokusuna uzak doğasını ele veriyor. Egemenliği, kendi içerisinde saldırganlık ve kibir eğilimleri tutuşturmaktadır.

İsrail'le mücadele ise şunları gerektiriyor:

a) Çelişkilerinin kapsamlı bir incelemesi yapılarak faydalanılması. Buradaki en önemli sonuç, içerideki sınıf farklılıklarına ve düşük yoğunluklu sınıfsal çelişki görünüşlerine rağmen, mücadelede tayin edici faktörün sınıfsal değil, ulusal çelişki olduğudur. Aynı şey yine ikincil olan diğer çelişkiler için de söylenebilir (Doğulu ve Batılı Yahudiler, köktenciler ve laikler arasındaki gibi).

b) Arap ulusumuzun diğer yönleri pahasına mücadelenin bir yönüne hapsolmadan, yerel yurtseverliği Arap ulusçuluğuyla, ulusal kurtuluşu toplumsal kurtuluşla, siyasal meseleleri kültürel meselelerle, teorik konuları entelektüel ve bilimsel uğraşlarla, seçkinleri kitlelerle birleştirebilecek öncüler ihtiyacıdır. Ve her halükarda, tarihsel düzeyi yakalamış bir önderliğin var olması gerekir.

c) Taktikler ve strateji arasında sağlam bir bağlantı bulunmalıdır, çünkü oportünizm ve gaflet, taktiğe, kısa vadede faydaya, stratejik ve programatik olan karşısında öncelik vermekten kaynaklanır.

d) Halkımızın genel ve özgül hedeflerle tek bir mücadele ve tek bir yumruk oluşturabilmesi için, genel ve özgül hedeflere sahip tek bir halk akımı halinde Filistinli grupları birleştirme mücadelesi.

Tarihsel Filistin toprakları üzerinde, ulusal, etnik, dinsel ve cins ayırımcılığı olmaksızın, geniş bir Arap çerçevesi içerisinde demokratik bir devlet... Bu, halkımızın en büyük ortak hedefidir. Ayrıca Filistin ve Yahudi sorununun, dolayısıyla da nefret ve savaş etkinliklerini ortadan kaldırmanın radikal çözümüdür.

Bu amaca bizi eriştirecek merdiven basamakları, 1967'de işgal edilmiş topraklarda Filistin egemenliğinin eksiksiz tesisi ve Siyonist ırkçılığa karşı koymayla başlar. Bütün bunlar, mevcut barış sürecinden kendimizi ayrıştırmamızı ve sürüncemeye girmiş kurtuluş yürüyüşünü tekrar başlatmamızı gerektiriyor.

Nihayet sorumuza geldik: Filistin'e yaklaştık mı, uzaklaştık mı? Buna benim yanıtım, mücadelenin açık uçlu olduğu ve siyasetin yıllarla değil, değişimlerle ölçüldüğüdür.

İsrail'in askeri zaferleri, Beyrut'un işgaliyle zirvesine ulaştı. Ama bu gerilemesinin ve Güney Lübnan'daki sınır bölgesine çekilmesinin bir işareti oldu. Bu elle tutulur, gözle görülür bir gerçektir, ideolojik retorik değil.

Diğer ulusların başarılarına baktığımızda, Arapların yirminci yüzyıl sonundaki durumunun, kat ettikleri yenileşme ve modernizme rağmen 1948'dekinden kötü olduğunu kanıtlıyor. Ama bunun, şafaktan önceki koyu karanlıktan ibaret olduğu söylenebilir. Arap toplumsal güçlerinin, artan düşmanca saldırılara karşı direniş sergilemeyeceğini tasavvur etmek imkansızdır. Bu yüzden, geleceğin asıl sorusu, canlanma, direniş ve iktidar yollarında nasıl ustalaşılacağıdır. Bu canlanışla birlikte Araplar, tıpkı Lübnan'daki direniş hareketinin yapmış olduğu gibi İsrail yayılmacılığını bitirmek için emperyalist merkezlere bütün basınçlarını uygulayacaklardır.

İsrail'in gücü, her şeyden önce bizim zayıflığımızda yatıyor.

Ahmed Saadat

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi Genel Sekreteri

"İntifada Stratejik Çizgimizdir"*

Al-Hadaf: *Bazı gözlemciler sizin gerçek bir seçim olmadan bir uzlaşma sonucu seçildiğinizi söylüyorlar ve bunu Filistin sol-kanat gruplarının parti içi yaşamlarındaki demokrasi yokluğuna bağlıyorlar. Konu hakkındaki sizin yorumunuz nedir?*

Ahmed Saadat: Eğer bir uzlaşma varsa ve bu uzlaşma partinin iç birliğini mümkün kılan bir formülü içeriyorsa, bu bizi rahatsız etmez. Uygun bazı dış politik ilişkilerde uzlaşmalar nasıl meşru ve zorunluysa, politik güçlerin ve partilerin

(*) 1953 doğumlu Ahmed Saadat, Ramallah Öğretmen Okulu'ndan 1975'te mezun oldu. 1967-76 arasında on yıla yakın İsrail cezaevlerinde kaldı. 1995-96'da üç defa Filistin Yönetimi tarafından tutuklandı. Nisan 1981'de FHKC Merkez Komitesi'ne, Mart 1993'de ise tutukluyken politbüro'ya seçildi. 1994'den beri Batı Şeria Komitesinin komutanıdır. 3 Ekim 2001'de Genel Sekreterliğe seçildi. 15 Ocak 2002'de Halk Cephesi'nin Ze'evi'yi öldürülmesinin ardından İsrail'in talebi üzerine Filistin Yönetimi tarafından tutuklandı. Ramallah kuşatmasından sonra 1 Mayıs 2002'de ABD/İngiltere tarafından denetlenen Eriha cezaevine gönderildi. 2006 Mart ayında ise İsrail ordusu Eriha cezaevini basarak Saadat ve yoldaşlarını kaçırdı. Saadat halen İsrail zindanlarında tutukludur. 2002 yılında Al-Hadaf dergisinde yayınlanan bu röportaj FHKC web sitesinden alınarak çevrilmiştir. Metin, Sosyalist Barikat'ın Mayıs 2002 tarihli 1. sayısında yer almıştır.

birbirleriyle ilişkileri çerçevesinde de meşrudur.

Ayrıca, uzlaşma, Halk Cephesi'nin esas kurumlarının çalışmasını düzenleyen kuralları geçersiz kılmadığı gibi demokratik yönteme de zarar vermez. Tüm tasarılar, kim önerirse önersin, son tahlilde onay için Merkez Komite'ye sunulur.

Bütün bunlar böyleyken, yasallık konusunda uzun boylu düşünülecek bir durum yoktur; çünkü Genel Sekreter ve Yardımcı Genel Sekreterlik için yapılan seçimlerde adaylar parti kuralları uyarınca Halk Cephesi ve partinin iç işleyişinin unsurları tarafından izlenir.

Eğer dediğiniz türden bir uzlaşma olsa, neden gelecek Genel Sekreterliğin adaylığı için uğraşalım ki? Eğer bir uzlaşma olsaydı, hiçbir resmi düzenleme olmaksızın, "alkışlama yöntemiyle" bir saatte seçimi yapar, bitirirdik. Bunun yerine koca bir günü yalnızca seçim için harcamazdık. Başka bir açıdan bakıldığında da, uzlaşma olgusu, aslında açıkça hiziplerin varlığına ve onların pozisyonlarına bağlı bir şeydir. Oysa Halk Cephesi'nde bunlar yoktur. Evet, bizde şu ya da bu konuda farklı görüşler ve bu görüşler arasında mücadeleler vardır, ama kendi fikirlerini Cephe içinde ya da dışında ayrı hizipler adına açıklayan hiçbir grup yoktur.

Halk Cephesi'nin Birliği

Al-Hadaf: *Cephe içindeki ılımlı ve aşırı eğilimler üzerine çok şey söylendi. Bunlara yanıtınız nedir? Cephe, iç farklılıklardan ve farklı yönelimlerden muaf mıdır? Cephe hiyerarşisinin farklı düzeyleri arasındaki diyalog nasıldır ve Cephe'nin birliği bununla ne ölçüde bağlantılıdır?*

Ahmed Saadat: Cephe içinde politikalar ve görüşler üzerine tartışmalar olması ne gariptir ne de yanlış. Esasen bu bütün demokratik ve sol-kanat partilerde içselleşmiş bir işleyiştir. Düşünceler, politikalar ve örgütsel konular üzerine şiddetli tartışmalar, kendini yenilemek ve yeni gelişmeleri izlemek için çaba gösteren bütün partilere hayat ve canlılık verir. Parti üyelerinin ilişkilerini, parti yapısı ve hiyerarşisinin işleyişini şekillendiren örgütsel kuralları bir kenara atarak parti içinde ve dışında sabotajlara yol açan ve çoğunlukla ilkel, kabileci yöntemlere, ilkesiz gruplaşmalara ve ahbaplık i-

lişkilerine dayanan kişisel sürtüşmeler ise normal değildir ve kabul edilemez. Bunlar, tartışma konularının düzeyini düşürür, halkın ulusal-demokratik ihtiyaçlarına yanıt verecek gelişmeleri ve atılımları önler.

Durgunluk ve kriz zamanlarında bazı belirtileri yeniden uç verse de, bu tür kişisel sürtüşmeler, Halk Cephesi'nin yaşamında yirmi yıl önce sona erdirilmiştir. Bunlar, artık partinin söylemini etkilemeyen önemsiz ve marjinal olgulardır.

Halk Cephesi'ni Filistin ulusal hareketi içindeki diğer örgütlerden ayıran şey, kendi sorunlarına ve çelişkilerine değinmekte gösterdiği cesarettir; üzerinde durulması gereken en önemli konu budur. Bu yalnızca iç ilişkilerde değil, halk kitleleri arasında ve politik düzlemde de böyledir. Halk Cephesi'nin geçmiş kongre belgelerini okuyan herkes, Cephe'nin her zaman politik eleştirinin derinlik ve sorumluluğunu önemsediğini, kendi yanlışlarının özeleştirisini vermekte cesaretli davrandığını görecektir.

Çeşitli politik ve örgütsel görüşleri içeren VI. Ulusal Kongre belgeleri de bu temeldedir. Program biçiminde sunulan bu temel politik belgede, farklı alanlara ilişkin konular, ayrıntılar, ilkeler, farklı bakış açılarından tartışılmıştı. VI. Ulusal Kongre, genel olarak Cephe'nin anlayışı, esasa ilişkin ayrıntılar ve gelecek dönemin çalışma programının formüle edilmesiyle sonuçlandı. Liderlerden kadrolara ve üyelere dek herkes Kongre kararları etrafında bütünleşti.

Aynı zamanda onlar, bu kararların temellerine ilişkin farklı görüşlerin tartışma ve iletişim hakkını da hayata geçirdiler.

Sonuçta örnek bir parti düzeyine ulaştığımızı söyleyemem. Ama henüz kusursuz bir noktaya ulaşamamış olsak da, VI. Ulusal Kongre'nin bu özlemi yerine getirme yolunda bize kılavuzluk edeceğini ve gelişimimizde nitel değişimleri başaracağımızı söyleyebilirim.

Yaşam denizi her gün kendini yeniler ve siz bu denizde yüzmek istiyorsanız eğer, kendinizi her an yenilemek zorundasınızdır. Bugün ideal olan her şey, yarın geride ve hayatın dışında kalacaktır.

Yeni Rol ve Misyon

Al-Hadaf: Bazı insanlar, sizin işgalci güçler tarafından aranan biri olarak yeni rol ve misyonunuzu yerine getirmenizin zor olacağına inanıyor. Bu sorunu nasıl çözeceksiniz?

Ahmed Saadat: Bu soruya şaşırdım doğrusu. Tüm Filistin örgütlerinde uygulanması zorunlu olan tek bir düzenleme ya da model mi var? Dünya devrim tarihinde firari ve kanun kaçağı olan, resmi güçler tarafından takip edilen bir çok lider örneği yok mudur? Bütün bunlara rağmen bu insanlar, halklarına zafere kadar öncülük edebilmişlerdi. Eğer bir partinin genel sekreteri, rahatça toplantılar yapabileceği, iletişim kurabileceği, modern teknolojiyi kullanabileceği ve durumun gerektirdiği her yere rahatça gidebileceği koşullarda çalışıyorsa, zaten ya yurtdışındadır ya da İsrailliler kızdıracak şeyler yapmak konusunda fazlasıyla ihtiyatlıdır. Böyle bir genel sekreter, partisiyle işgalciler arasında barışçıl bir ilişki kurmak zorunda kalacaktır. Bu tür bir durumda ise bir yandan düşman onun önünü açacaktır, bir yandan da günümüzde "lider üretimi" konusunda uzmanlaşmış olan medya dünyası böyle "lider"(!)leri allayıp pullayıp öne sürmekte gecikmeyecektir.

Sonuçta, bizler Halk Cephemizin uzlaşmasız programına bağlı kaldığımız sürece, genel sekreterlerimiz ve önder kadrolarımız her zaman işgalci güçlerce aranan insanlar olacaktır. Biz, cephe liderlerinin ulusal rollerini ve halkın ulusal-demokratik davasına karşı sorumluluklarını hiçbir şeyin arkasına sığınmadan yerine getirmeleri için bir çalışma planı yapmaya mecburuz. Siyonist düşmanla mücadelede Cephe'nin deneyimleri ve devrimci bilgi birikimine dayanarak bu savaşın üstesinden geleceğimiz kesindir.

Halk Cephesinin Konumu ve Rolü

Al-Hadaf: Abu Ali Mustafa yoldaşın şehit düşmesi, daha önceleri cepheden ayrılmış ya da tereddütlü davrananların da parti saflarına geri dönmesine yol açtı. Bir yanda Oslo süreci sonrası ve İntifada öncesi manzara, diğer yanda ise Cephe'nin rolünün ve aktivitesinin azalmasına tanıklık... Halk Cephesi'nin misyon ve prestijini yeniden yükseltecek bir pla-

nınız var mı ve eğer varsa esas noktaları nedir?

Ahmed Saadat: İşin gerçeği, Cephe, bölge için üç aşamadan oluşan doğru bir öncülük çizgisine sahiptir. VI. Ulusal Kongre'yi de kapsayan ilk aşama, İntifada aşaması ve Abu Ali Mustafa yoldaşın katledilmesinden sonra yoldaşların, dostların ve tüm yurtsever Filistinlilerin duygularının alevlendiği son aşama, ki bu sonuncusu en çarpıcı olanıdır. Bu olay, insanların liderlerine, partilerine ve halka bağlılıklarından dolayı saflara geri dönmelerini sağladı. Resmen örgüt saflarının dışında olan kadın ve erkek yoldaşlarımızın da aslında bir tek gün olsun genel yurtsever etkinliğin dışında kalmadığını belli bir iyimserlikle söyleyebilirim. Birçoğu inisiyatif kullanmak için parti talimatlarını beklemedi. Hatta onlar, kendi öz etkinliklerini parti çalışması ve programıyla kaynaştırdılar. Bunlardan bazıları, resmen parti saflarının dışında kalmış olanları geri kazanmak için gereken program ve düzenlemeleri yapma yeteneğine sahip kadrolardır. Ayrıca bu kadrolar, parti etkinliklerine, yapılarına ve saflarına katılmaya hazır bekleyen kitleleri kazanma konusunda da ustalık ve önemli deneyim birikimine sahiptirler.

Parti üyelerimizin sorumluluk ruhunu ve karakterlerinden gelen gücü, kadroların sahip olduğu mirası ve militan mücadele tarihimizi bilmekten kaynaklanan bir iyimserliğimiz var. Ama, ayrıntılı bir değerlendirme yaptığımızda, buna rağmen, şimdiye kadar gerçekleştirdiğimiz düzenleme ve planların, partinin silahlı kuvvetlerini gerçek bir organizasyona dönüştürmekte ve militan, yurtsever-demokratik programımızı gerçekleştirmekte yetersiz kaldığını söyleyebilirim.

Bunun için Halk Cephesi'ndeki her düzeyden kadronun ciddi bir sınavdan geçmesi gerekecektir.

Yurtsever Demokratik Hareket

Al-Hadaf: *Geçtiğimiz yıl gösterilen bütün birlik çabalarına rağmen, Filistin Demokratik Yurtsever Hareketi hâlâ bölünmüş durumda. Bu çaba sokaklarda karşılığını bulamadı. Bu konudaki tavrınız nedir? Filistinli demokratların birleştiğini ne zaman göreceğiz?*

Ahmed Saadat: Demokratik-Yurtsever Filistin Hareketi'ni

birleştirmeden önce, onu motive eden güçleri ve onların programlarını benimseyenleri tanımlayabilmek için, bu hareketin kendisinin ne anlama geldiği, ideolojik kimliğinin, politik ve toplumsal programının nasıl olduğu üzerinde hemfikir olmak gereklidir. Bu konsept, elbette sabit ve değişmez değildir ama yine de halkımızın yurtsever-demokratik mücadelesine temel teşkil eder. Bu birlik, hem söylemde hem de pratikte yurtsever-demokratik olabilmesi için, solcu-radikal olmalı ve mevcut Filistin Özerk Yönetimi'nin (FÖY) programına karşı olmalıdır. Dolayısıyla, böyle bir birlik, mevcut hükümetle koalisyon halinde yürüyemez. Demokratik bir birlikte temsil edilmeleri gereken geniş halk sınıflarının bir araya gelmelerinin engeli, FÖY'ü belirleyen sınıf koalisyonunun özel çıkarlarıdır. Bu söylediklerim boş sözler değil. Bu görüşlerim, Filistin Kurtuluş Hareketi (FKÖ) ve FÖY içinde hegemonya kurmaya çalışan Filistin burjuvazisinin programının çözümlenmesine dayanıyor.

Filistin burjuvazisi, mücadeleyi salt taktik bir seçenek olarak elinde tutarak, Siyonistlerle görüşme ve uzlaşma yolunu seçmiş, görüşmeler içinden çıkılmaz bir hal aldığında ise, bu seçeneği kendi konumunu geliştirmek için kullanmıştır. Filistin halkının mücadelesi için seçtikleri strateji ve ulusal inşanın unsurlarını birleştirmek için benimsedikleri yöntem, ki bu Siyonist düşmanın amaçlarını gözardı etmektir, yerel, bölgesel ve uluslararası güç dengeleri ışığında bakıldığında, halkımızın ulusal kazanımlarının israfına yol açmaktadır. Bugünkü FÖY ve hakim sınıf koalisyonunun çıkarları doğrultusunda yapılan bu tercihin, başlangıçtaki yanlış analizlerin sonucu olduğu bir an için varsayılsa bile, bugün bu tercih artık iktidarda kalmak için seçilen yol bakımından da bir anlam ifade ediyor. Çünkü, uzlaşma yolunu terketmek, burjuvaziyi ülke içinde ve dışında iktidara taşıyan anlaşmanın ortadan kaldırılması tehlikesini taşıyacaktır.

Dolayısıyla, Oslo Anlaşması konusundaki tutum, Oslo'ya dayalı görüşmeler, FÖY'e katılım konusundaki tutum, direniş ve İntifada'nın önemi üzerine netlik, direniş ve İntifada'nın Filistin ulusal mücadelesinin içindeki programatik görevleri ve genel hatlarıyla mücadele biçim ve yöntemleri... Bütün bunlar, yurtsever-demokratik güçlerin ve örgütlerin birliğin-

den ve böylece yeni bir yapının doğuşundan söz edebilmemiz için öncelikle tartışılması gereken konulardır.

Kısacası, Filistinli demokratik güçler, bireyler ve toplumsal örgütler arasında bir diyalog için gerekli olan ortam henüz sağlanmış değildir. Ama, bu konularda önemli ölçüde mesafe alındı ve [yapılan görüşmelerde] süregelen farklılıklar, İsrail ile görüşmeler ve FÖY'e katılım üzerine tavrımız gibi politik sorunlara ilişkin ayrı tutumları yansıtan bir tasarıya varıldı. Katılan farklı politik güçlerin bu konular hakkındaki bakış açıları kaydedildi ve her grubun tasarıda ifade edilenlerden hangi noktalarda ayrıldığını ifade edebilmesine olanak tanındı. Çok yakın gelecekte bu tasarı yayınlanmış olacak ve bu yeni organizasyonun doğuşuyla ilgilenen herkesi kucaklayacağını umduğumuz, genişletilmiş bir toplantı için çağrı yapılacaktır. Tartışma sürecinde, hazırlık komitesinin katılımcıları arasındaki önemli farklılıklar henüz bir çözüme ulaştırılmamış da olsa, komite tarafından planlanan uyum tasarısı, görüş ve programları birleştirme çalışmasına katılmaları için çok sayıda çevreyi bir araya topluyor. Bu yaklaşım, mümkün olan en geniş alanda nitelikli bir diyaloğu başlatmanın yolu olarak düşünülebilir. Bu ayrıca, Filistin demokratik hareketinde gerçek ve ciddi bir iç demokrasinin hayata geçirilmesi için de oldukça uygun bir zemin yaratacaktır.

İntifada

Al-Hadaf: İntifada şu anda aktif bir politik program ve kolektif politik liderliğe ihtiyaç duyuyor. Bugünkü koşullar, bireysel inisiyatiflere ve İntifada'nın derin endişelere yol açan bir dizi olumsuz pratiğine kapı açtı. Halk Cephesi, intifadayı politikleştirmek ve bölgedeki önderlik rolünü güçlendirmek için neler yapmayı düşünüyor?

Ahmed Saadat: Bugün direniş savaşçılarının cesur saldırılarıyla çember yarılmış, İntifada güçlendirilmiştir. İntifada bu aşamada artık ulusal amaçlara erişilmesi için, gelişme ve ileriye hareket etme imkânlarını bünyesinde taşımaktadır. Ama İntifada, aynı zamanda kendi içinde riskler de taşımaktadır: Yerinde saymak, yorgun düşmek ya da İşrail-Filistin görüşmelerindeki bazı güçlükleri aşmak için aracı rolü oyna-

mak gibi... Daha açıkça ve kesin olarak söylersek, İntifada, bugün bir ölçüde birbirine benzer çıkarları birleştiren iki paralel programın çelişkilerini içinde barındırmaktadır.

İlk program, Camp David sürecindeki görüşmeleri azami koşulların kazanılması olarak görür. Oysa bu "azami şartlar", halkımızın ulusal amaçlarını ve ulusal sınırlarını, hatta BM kararlarını bile yansıtmaz. Bizim ulusal amaçlarımız, kendi kaderimizi tayin etmeyi, sürgündekilerin geri dönme hakkını ve başkent Kudüs olmak üzere 1967'de işgal edilen toprakların da dahil olduğu bağımsız bir devlet kurma hakkını içerir. Ve bizim bu programımız, İsrail'le görüşmelerde ısrar etmenin, niyetler ne olursa olsun, objektif olarak, ulusumuzca "en alt sınır" olarak görülen BM kararlarından da geri gidilmesine yol açacağını öngörür. Bu yüzden biz, Oslo görüşmelerinin sonucunda keyfi olarak önümüze dayatılan ölümcül kaderi reddediyoruz ve onun karşısına alternatif olarak İntifada ve direniş savaşını koyuyoruz.

FÖY'ün ortaya koyduğu öteki program, halkımızın ulusal amaçlarının gerçekleştirilmesini stratejik olarak görüşmelere bağlarken, yalnızca bir taktik olarak gördüğü İntifada'yı ise İsrail ile yapılacak bir barış anlaşmasının koşullarını iyileştirmek için bir araç olarak düşünüyor. Bu çelişkiyi çözümlemeden önce, politik söylemin ikilemlerini, birlik ihtiyacımızın ulusal politik birlik aşamasına taşınmasını, görüşmeler sırasında oluşabilecek sakat bir anlaşmayla İntifada'nın hakkından gelinmesi ihtimalini ya da en önemlisi FÖY'ün yapısı ile İntifada'nın gelişme ihtiyacı arasındaki çelişkiyi ele alarak işe başlayacağız. Asıl endişe, İntifada'nın üzerini kaplamış olan karabulutların kazanımlarımızı yok etmesidir. Daha gerçekçi ve bilimsel bir dil kullanırsak, bu problemin çözüm anahtarı mevcut FÖY ile FKÖ'nün gerçek liderliği arasında bir yerde yatmaktadır. Birliğin düzeyini yükseltip İntifada'yı daha organize hale getirebilmek ve onu koruyup geliştirmek, bu iki gücün elindedir.

Yanıtlanması gereken asıl soru şudur: FÖY, ABD ve İsrail tarafından devrilmeyi göze alarak İntifada'nın işgalcilere karşı açık bir çatışmaya dönüşmesine izin verebilir mi? Bu sorunun yanıtı siyasal anlamda belirleyicidir: Eğer bu soruyu olumlu yanıtlıyorsak, Oslo sürecini bitirmek, özerklik anlaş-

masını sona erdirmek ve İntifada ile direnişi temel alan bir mücadele programıyla bağımsızlığı genişletmek, ulusal bir hükümet kurmak ya da acilen Filistin içinde ve dışındaki insanlarımızın birliğini ifade edecek bir liderliği seçmek için demokratik mekanizmalara ve doğrudan halk oyuna başvurmak ve böylece FKÖ'yü yeniden kurmak için hazırlık yapmak gerekir.

Diğer anahtar ise, birbirleriyle açık bir karşıtlık içinde olan İslami örgütler ve demokratik Filistin örgütleri arasında bir yerdedir. Bu güçlerin İntifada ve direniş konusundaki temel görüşleri nelerdir? İntifada ve direnişin devamı seçeneği ile mevcut FÖY'le yürümek arasında bir yerde kalsalar hangisini tercih ederler? Eğer İntifada yolunu seçerlerse, FKÖ kurumlarında ya da kendi aralarında doğru dürüst bir diyalog yokken, bu güçler tartışmak için bile bir araya gelememenin çelişkisini nasıl çözeceklerdir? İsrail tarafından belirlenen sınırların aşılacağı ve Şaron'un FÖY'e saldırmasına fırsat yaratılacağı, böylece de FÖY'e hakim olan gruplarla İntifada'nın devamı arasındaki çelişkinin tırmanacağı korkusu, FÖY'ü oluşturanların yakasını hiç bırakmamaktadır; üstelik bu korku uluslararası güçler tarafından da sürekli beslenmektedir. Örneğin, ırkçı siyonist Ze'evi'nin cezalandırılmasının ardından Şaron hükümetinin saldırıya geçerek Filistin topraklarını yediyüzden fazla şehit ve onbinlerce yaralının kanıyla boyaması, FÖY için kırmızı alarm anlamına geldi. Onlar, kitlelerin nabzını yoklayarak kendilerine aykırı düşünceleri nasıl kontrol edebileceklerini, bunun için ne yapacaklarını belirlemeye çalıştılar.

"Ne yapmalı" sorusu kendini bir kez daha dayatıyor ve yalnızca tek bir yanıt var: Her kim halkımızın kurtuluş yolunu İntifada'da görüyorsa, o, önce kendi kendisiyle mücadeleye başlamalıdır. İkinci olarak; mücadelenin demokratik araçlarını dışarda bırakmadan, halkın programına en uygun seçeneği belirleme inisiyatifi için mücadele etmelidir. Üçüncüsü, sahip olduğu tüm enerji ve azimle işgale karşı mücadele etmelidir. Her tarihsel çağ, insanlara pek az fırsat sunar ve bu fırsatlardan faydalanma cesaretini gösteremeyenler, yüzyıllarca yeni bir fırsat beklerler.

Ulusal Politik Kararların Belirlenmesi

Al-Hadaf: Filistin ulusal politikasıyla ilgili kararların oluşumunda katılım kanalları ve olanaklarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Kurulacak olan hükümet bir Ulusal Birlik Hükümeti olsa bile, karar mekanizmaları FÖY'ün elinde mi olacak, yoksa FKÖ'nün mü? Sizin Acil Ulusal Önderlik diye tanımladığınız yapının biçimi ve içeriği nasıl olacak?

Ahmed Saadat: Aslında bu sorunun bir bölümünü az önce yanıtladım. Özetle, halkımızın birliğini ve ulusal programındaki amaçlarını temsil eden önderlik kurumunun FKÖ olduğunu söyleyebilirim. Ulusal kararlarının oluşması için gerekli araçları FKÖ yaratmalıdır. Bu temelde, politik kararların alınmasına tüm grup ve partilerin katılımının sağlanmasının önkoşulu FKÖ'nün yeniden kurulmasıdır. Bu inşa hareketine hâlâ 1968'deki yapısını koruyan Filistin Ulusal Meclisi ile başlanmalıdır. Mümkün olduğu ölçüde legal yollarla, Ulusal Meclis'te Filistin gerillasının temsil edilebildiği halk seçimlerine gerek vardır. Halk kitlelerinin büyük çoğunluğu bakımından bu mümkündür. Ayrıca bu, FKÖ'nün tüzüğüne de uygundur. Ki bu, hiziplerin, keyfi yönetim kurumlarının sonu anlamına gelir.

Bu, yapılacak seçimlere kadar yetkilerin FKÖ'ye aktarılması anlamında geçici bir aşamadır. Bu, bizim Merkez Konsey'in son oturumunda gündeme alınmasını istediğimiz şeydi. Bu, ayrıca bizim Yürütme Organı'na yeniden katılmamız için bir temel oluşturdu. İntifada'nın doğuşu ve devamı, kendisini destekleyecek birliklerin sağlanması ve Filistin kurumlarının inşası için bir adım atılması ihtiyacını doğurmuştur. İntifada, bir yandan olayları bu yönde sürükler ve bu gereksinmelerin yerine getirilmesinin yolunu açarken, diğer yandan da bir dizi karmaşıklığı beraberinde getirdi.

Bu temeller üzerinde, Halk Cephesi'nin sunduğu öneri, yönetimin FKÖ'ye geçmesini talep ederken, FÖY'ün sona erdiğinin deklare edilmesini de istiyordu. Yürütme Organı içine girdiğimizde, halkımızın tüm kitlesel-toplumsal iradesini içeren Geçici Acil Ulusal Önderlik'in bir model olabileceğini gördük. Bunun biçimi, halkımızın tüm toplumsal-politik temsil kurumlarının katılacağı bir ulusal diyalog tarafından şekil-

lendirilebilir. Bu program, bir yandan işgal edilmiş toprakların bağımsızlığının tekrar kazanılması için İntifada ve direnişi destekleyen, diğer yandan ise Filistin bağımsızlığını genişletmeye ve devletleşmeye odaklanan bir programdır. Yine bu program, İntifada ve direnişin ihtiyaçlarına yanıt veren bir gelişimin üzerine oturan dirençli ve istikrarlı bir ekonominin inşası üzerinde yoğunlaşacak; ayrıca demokrasinin farklı biçimlerini geliştirmeye odaklanacaktır. Acil Ulusal Önderlik, Oslo Anlaşması'na dayalı bütün görüşmeleri reddettiğini deklare edecek; Filistin davasının uluslararası hukukun yetkili organı olan BM'de görüşülmesini talep edecek ve BM kararlarının İsrail'e dayatılmasını sağlayacaktır. "Kendi kaderini tayin" hakkı, "bağımsız devlet kurma" ve "ülkesine geri dönme" hakları, bu kararların özüdür.

Her ne kadar önemsenmeseler de, bu tasarımlara ihtiyaç vardır ve bu tasarımlar halkımızın kazanımlarını koruyarak üzerinden geçebilecekleri dar bir geçit gibidir. Ve aynı zamanda güncel tartışmalar ya da halkın katılımı için mücadele edilmesini bekleyen başka konular da vardır. Tek başına diyalog, duvarsız bir kuyuda bu görüşleri retorik ifadelere dönüştürür. Bunu gerçekliğe çevirecek olan şey, sorumlu bir diyalog ve süreci zorlayacak olan kitle mücadeleleridir.

İntifada'nın Popüler Karakteri

Al-Hadaf: İntifada'nın yaygınlık düzeyi hâlâ sınırlı görünüyor. Bu konuda bir aktivite yaratmak için neler gerekiyor ve burada sivil toplum kuruluşlarının rolü ne olabilir?

Ahmed Saadat: İntifada'nın yaygınlığı yurtsever-İslami önderlikler tarafından kurulmuş bürokratik mekanizmalar yoluyla sağlanamaz. Daha çok, halkımızın farklı kesimlerini temsil eden kurumlar, tüm insanların katılımını sağlayacak program ve etkinlikler tasarlanmalıdır. Ancak, Filistinli zihniyeti "siyah ya da beyaz" ilkesine göre gelişmiştir. Bunu şunun için söylüyorum: Bazıları bu unsurların katılımının direnişin yerini almasından ya da direnişi engellemesinden çekiniyorlar. Bunu düzeltmek gerekiyor. Kavramın geniş anlamıyla yaygın direniş, hem silahlı biçimleri hem de popüler etkinlikleri içerir. Popüler etkinlikler, direnişin yükselişine ivme ka-

tar ve tabii ki bunun tersi de mümkündür. Bu yüzden, politik önderlikler, tüm toplumsal kesimleri temsil eden popüler kurum önderliklerini harekete geçirmelidir. Bu, yaygın kitlesel mücadele biçimleri ile öncü kolun direniş yapıları tarafından yürütülen faaliyeti arasındaki bütünleşmeyi sağlayabilir. Böylece mücadelemiz kitlesel bir devrimin gereklerini yerine getirebilir.

Politik Partilerin Sivil Toplumla İlişkileri

Al-Hadaf: Devlet Dışı Organizasyonları da (NGO) kapsayan sivil toplum örgütleri ile politik partiler arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendiriyorsunuz? Bunları bir araya getiren mekanizma nedir?

Ahmed Saadat: Bu mekanizma, politik bir organizasyona üyelik ya da onun himayesinde olmaktan çok, profesyonellik ve verimliliği esas alır. Popüler kurumlar, (bir yönüyle eleştirilebilecek para kaynakları ya da bazılarının "dikkat çekici" rolü bir yana) politik partilerin İntifada ve direnişi destekleyen konumunu pekiştirirler. Bu, sağlık, tarım, insan hakları, aile sorunları ve geçimi, yetenek geliştirme ya da yoksulların ihtiyaçlarının karşılanması gibi bilinen rolleri kapsar. Bu kurumlar, gönüllü gruplar aracılığıyla mücadelemizde görevler üstlenen Avrupalıları "uluslararası koruma" sloganı ile harekete geçirerek "ülkeye geri dönüş hakkı" mücadelesini pekiştirmiştir. Toparlamak gerekirse, kitlesel kuruluşların oynadığı rolü ve öncülüklerinin olgunlaşmasını memnunlukla karşılıyoruz; ama sadece "memnun" olmakla yetinemeyiz. Bu kuruluşların politik partilerle ilişkisini güçlendirmeliyiz. Filistin toplumundaki politik etkinliğin kanallarını geliştirmek için ve bu kurumların politik partilerle bir etkileşim içine girmesini sağlayabilmek için kurum yöneticilerini parti merkezlerinin karar mekanizmalarına dahil etmeli, ulusal kararlar ve İntifada'nın görevleri konusunda onları daha ileri görevler üstlenmeye zorlamalıyız.

Sloganlar

Al-Hadaf: Halk Cephesi kendine özgü popüler sloganlar

bulmasıyla tanınıyor. Fakat bu sloganlar ayrıntılı ulusal demokratik ve toplumsal sloganlara geçilmesini önledi. Bu zorluğun üstesinden gelebilmek için bir planınız var mı? Halk Cephesi popülariteye sahip ayrıntılı ve köklü sloganları oluşturmak için nasıl çalışıyor?

Ahmed Saadat: Verdiğiniz tanım doğrudur ve bu gerçekten de örgütsel, programatik bir hatadır. Bu hatanın temeli, ulusal ve toplumsal demokratik mücadele alanlarında gereksinilen özel komite, birim ve organizasyonların kararlaştırdığı hazırlık, taslak ve tasarıların parti merkezinde bir araya getirilmemiş olmasına dayanır. Ayrıca merkezi liderliğin bölgedeki rolünü yerine getirememiş olması da önemlidir. Bu rol, partinin kitlelerin sıkıntılarını ve ihtiyaçlarını yakından tanımasını, bu ihtiyaçları yeni slogan ve amaçlar biçiminde ortaya koymasını ve partiye katılım mekanizmalarını böylece işletmesini mümkün kılar.

Yoldaşımız ve önderimiz Abu Ali Mustafa, bu hatayı gördü ve görevlerin organize edilebileceği bir program için iki önemli noktayı belirledi. Bunlardan birincisi, tüm alanlarda parti mekanizmalarını geliştirmek için mücadele eden parlamenter kurullar gibi uzmanlaşmış komiteleri işlevli hale getirmek amacıyla bir "merkezi komite"ye duyduğumuz ihtiyaçtı. İkincisi, politik ve örgütsel alanda uzmanlaşmış birimlerin doğrudan Politik Büro ile birlikte çalışan özel öncü komiteler halinde örgütlenmesiydi. Ayrıca bu, yeni iki birimin de ortaya çıkmasını sağladı. Bunlardan birincisi, demokratik ve toplumsal çalışma için gereken karar ve tasarıların bu alanlardaki uzmanlarca hazırlanmasıydı. İkincisi ise, Filistin'in 1948'de işgal edilen bölümünde yaşayan halkımızın mücadelesinin her türlüsüne özel bir dikkat gösterecek ve öncelikle hedefleri saptamada yetenekli olan insanların mücadeleye doğru rehberlik edebileceği "İnsan İlişkileri" bölümüydü. Böylece, gizli kadroların harekete geçmesi için gerekli militan faaliyetin unsurlarının toparlanabileceği ve halkımızın yaşadığı tüm alanlardaki topluluklar içinde partimizin mekanizmalarının yaygınlık kazanabileceği görüşü hakimdi.

Hayat ilk önerilen komite biçimlerini doğrulamadığında ise programımız, MK ve Politbüro'yu yeniden işler kılmak ve öncü yapılar ile kitleyle iletişim kanallarımız, bunlardan do-

ğan birim ve komiteleri adım adım güçlendirmek için özel birimlere geri döner. Bu ikinci birimi deneyerek, eksiklerimizin üstesinden gelebilmemiz için gerekli tüm bağlantıları kavrayabiliriz. Bu yol boyunca liderimiz ve yoldaşımız şehit Abu Ali Mustafa'nın önderliğinde ileriye doğru adımlar attığımıza inanıyorum ve bizler de görevi tamamlamalı, ayaklarımızı toprağa sıkıca basarak yürümeliyiz.

Arap Birliği

Al-Hadaf: İntifada'nın zaaf noktalarından biri de resmi bir Arap birliğinin olmaması ve Arap halkının birliğinin zayıflığı oldu. Bu durum nasıl değişebilir?

Ahmed Saadat: Bu konuya değinmeden önce, İntifada'nın resmi bir Arap birliğinden çok Filistinlilerin birliğine ihtiyacı olduğunu söylemeliyim. Resmi Filistin yönetimi şu ana kadar kendi programı açısından İntifada'yı tanımlamış değildir. Bu, bizim İntifada'yı koruyup destekleyecek bir ulusal program eksikliğine yaptığımız özel vurguyu haklı çıkarıyor. Bu yüzden İntifada konusunda Filistin'in birliğini sağlamak, resmi bir Arap birliği için ön koşulları yaratacaktır diyoruz. Yani, Arap çevrelerine İntifada ile ilgili bir destek önerisi sunulduğunda, Filistinliler dayanışma içinde olmazlarsa, bu, bir çok Arap rejimine İntifada'yı desteklemekten kaçabilmesi için fırsat yaratacaktır. En basit örnek, İsrail'le diplomatik ilişkilerin kesilmesi ve düşmanla ilişkilerin "normalleştirilmesi"ne son verilmesi meselesidir. İntifada sürecinin en kızgın anlarında bile FÖY ile İsrail arasında açık ya da gizli politik buluşmalar sürüyorsa, [Arap ülkelerinin] nasıl bir karar almalarını beklersiniz? Tabii, Washington ve Kahire anlaşmalarının yakılmasıyla mutfaklardan yükselen duman bir an bile dağılmamışken, tüm taraflar karşısında (Suriye, Lübnan ve Filistin) İsrail'le mücadelenin temelini oluşturan sorunların kapsamlı bir çözümü için nasıl ısrar edebiliriz ki?

Bizim duruşumuzu sağlam kılan başlama noktası, İntifada için kararlı bir ulusal birliği oluşturur. Resmi Arap çözümü için kararlı bir çaba gösterebilmek için Arap halkının baskılarının yanı sıra asıl bizim esaslı bir baskı yaratmamızı sağlayacak yeni bir yapıya geçilmelidir. Filistinlilerin birliğin-

den bütün Arap uluslarının birliğine kadar giden yol sistematik bir plan ve çabayı gerektirmektedir. Arap etkinliğinin tüm çevrelerini harekete geçirmek ve mücadele alanlarında elde edilmiş kesin bir çözümü onlara sağlamak ancak böyle mümkündür. Bu, Filistin halkının amaçlarına ulaşabilmesi için temel oluşturan İntifada seçeneği ya da görüşmeler projesinden ayrı bir olgudur. Ayrıca belirtmeliyim; bu, Filistin toprakları dışındaki halkımızın politik güçleri için de temel bir görevdir.

Uluslararası Durum

Al-Hadaf: 1990'dan beri Filistin sorununa karşı acımasız bir politika uygulanıyor. New York ve Washington'daki patlamaların ardından gelen Afganistan savaşıyla birlikte koşullar iyice ağırlaştı. Ucu Filistin meselesine de dokunan bu koşulları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ahmed Saadat: Bu konudaki birinci yaklaşım özetle şöyledir: Eğer İntifada ve direnişten, insanlarımızın ulusal haklarını, topraklarını, kutsal mekanlarını, ulusal kimliklerini, kültür ve değerlerini savundukları koşulları anlıyorsak, o zaman bunlara dayanarak İsrail'in kabul edebileceğinin ötesinde bir çözümü istemeliyiz. Bu yaklaşım, pragmatiktir ve bütün dünya insanlarına ve ülkelerine dayatılmış olan küreselleşmiş emperyalist hegemonyaya karşı almamız gereken ilkeli tavrın üzerini örter. Bu yaklaşım, ayrıca, üstü örtülü tehlikeleri görmezlikten gelerek Şaron'un ABD himayesi altında bugünkü uluslararası koşullardaki fırsatlardan yararlanacağını yadsır ve "terörist" kategorisine sokulabileceği biçimindeki gözdağıyla FÖY'e İntifada'yı durdurması için baskı yapar. Bu yaklaşımın, Gazze'de öğrenci gösterilerinin üzerlerine ateş açılarak bastırılmasıyla yakından ilgisi vardır. Örneğin, Halk Cephesi de siyonist hükümetin suikast politikasına yanıt olarak ırkçılığın en önemli sembollerinden birini (İsrailli Bakan Ze'evi) cezalandırdığında [FÖY tarafından yöneltilen] bir saldırıya uğradı. Bu durumun devam etmeyeceğini umarım; çünkü ilkeler üzerine inşa edilmemiş illizyona dayalı politikalar, bizi geçmişte sunulan çözüm türlerini bile elde edemeyecek kadar tükenmiş bir hale sokar ve gücümüzü, öz-savun-

ma arzumuzu ziyan etmemize yol açar.

İntifada'ya ikinci yaklaşım ise, Filistinlilerin mücadelesiyle kazanılmış topraklara, Arap devrimci hareketinin ve uluslararası devrimci hareketin çabalarına ve nihayet küreselleşmiş dünya haritasının çelişkilerine odaklanır. Bu bizi ABD'nin her yere ihraç ettiği emperyalist terörizmin son biçiminin karşısına çıkmaya götürür. Ve biz, bu tavrı, son zamanlarda insanlığa karşı girişilmiş en saldırgan savaş olarak gören Arap rejimleriyle kitlesel Arap güçlerinin birliğini kurmak için kullanır, böylece yeni emperyalizmin karşısında durabilmek için dünya çapındaki mümkün olan en geniş cepheyi kurmaya çalışırız. Birinci taktik, [emperyalizm tarafından] İntifada ve direnişin kızıştığı bir zamanda birbiriyle bağlantılı olarak ortaya konacaktır. Ve eğer bu taktiğe aldanarak ılımlı etkinliklerin peşine düşülür ve İntifada ile direniş geriletilirse, Filistin halkı mücadeleye olan duyarlılığını yitirecektir.

Etrafınızda bir boğa tepinirken onunla karşılaşmaktan sakınabilirsiniz; ama bir süre bundan kurtulmak nihai sonucu değiştirmez ya da onun boynuzlarına hedef olmanın sonuçlarını önceden kestiremezsiniz. "Boğa'dan sakınmak", politikalarını kahvehanelerde, ofislerde ve diplomatik makamlarda hazırlayanlara "akıllıca" ve "mantıklı" görünebilir. Fakat bu yaklaşım, politik tavrını savaş alanlarındaki sonuçlar üzerine kuran birine zayıflık olarak görünür. Bu, efendisine öfkeyle bakan ama ceza korkusuyla da sesini kesen köle ile sıradan bir köleyken efendisiyle yüzleşip bir devrim yoluyla onun otoritesine son veren ve tüm köleleri özgürleştirerek her birine ekmek, değer ve insanlığını geri veren özgür insan arasındaki karşıtlığa benzer.

Burada önemli olan, boğanın amaçlarını tanımlamaktır. Bu amaçların bütün dünyada hegemonya kurmak isteyen ABD'nin politikalarında net olarak göründüğünü biliyoruz. Hegemonya, boğa bugün bizi ezmese de yarın işimizi bitirmek için boynuzlarıyla önümüze dikileceği anlamına gelir. Öyleyse hangi politika daha faydalıdır? Boğaya direnmek mi, yoksa kendini bir kurban gibi boynuzların önüne atmak mı?

Dünyadaki Deneyimler

Al-Hadaf: İrlanda, Bask ve Güney Afrika gibi Filistinlilerin koşullarına benzeyen birçok yer var. Halk Cephesi, bu ülkelerdeki özellikle gizli veya açık çalışmalar, mücadele ve örgütlenme biçimleri hakkında bilgiye sahip mi? Bu ülkelerdeki deneyimlerden Halk Cephesi pratiğine uygulanabilecek neler çıkarılabilir?

Ahmed Saadat: Özellikle Oslo yönetiminin ortaya çıkışı ve toplumsal-demokratik amaçlarımız arasındaki bağlantıların derinleşmesinden sonra İrlanda ve Bask'taki insanların mücadeleleriyle halkımızın mücadele koşulları arasında büyük paralellikler olduğu düşüncesine katılıyorum. Bu sonuç, mücadelemizin şartlarına uygun olan örgütsel çalışma biçimleri bakımından ihtiyacımıza denk düşer. İhtiyacımız olan şey, zafere ulaşmamızı sağlayacak başarılar kazanmak, direnmek ve işgale karşı mücadelemiz için gerekli aygıta sahip olmaktır.

Ayrıca kitlelere ulusal-demokratik ve toplumsal haklarını savunabilmeleri için öncülük edebilecek kitle örgütlerine ve legal politikalara ihtiyacımız var. Bu mücadelenin biçimleri için ön hazırlıklar işgale karşı mücadele yıllarında yapıldı; parti örgütünün legal kanadını oluşturan ve onu siyasal kitle aygıtıyla birleştiren kitle örgütünde niteliksel bir sıçrama yapmak mümkündü. Fakat her şey tersine döndü ve ayaklarımız yerine kafamızın üstünde yürümeye başladık. Bu, kitle desteğinin kaybedilmesine ve işgal karşısında parlayan ulusal mücadelede güç kaybetmemize neden oldu ve sonraki yıllarda da toplumsal mücadelenin gerisinde kaldık. Ama yine de bütün bunlar, en uygun örgütsel çalışma formlarını yakalama hedefiyle partimizin önder kadroları çerçevesinde tartışılıyor. Mücadele gerçekliğimizin, bizi en uygun çalışma biçimlerini inşa etmemiz için gerekli olan birikimlerle yüklü olduğuna inanıyorum.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi
Küba Temsilcisi İsmail Bassel

İntifada Bizim Bayrağımızdır*

FRFI: Bağımsız Filistin mücadelenizin şu an içinde bulunduğu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

İsmail Bassel: Filistin'deki durum şu anda çok kritiktir. Düşmanımız ABD ile stratejik ittifak içindeki Siyonist devlet, Filistin halkı ile Siyonistler arasındaki çatışmaları bir iç çatışmaya, Filistinlilerin kendi aralarında bir çatışmaya sürüklemeyi planlıyor. Bu bizim için oldukça tehlikelidir. Kesinlikle aşmamamız gereken kırmızı hattır. FHKC bir yandan Hamas ve İslami Cihad'ı kontrol etmeye çalışırken diğer yandan Filistin Ulusal Yönetimi'ni de kontrol etmeye çalışarak en iyi olanı yapıyor. Biz Filistin Ulusal Yönetimi'nin Oslo ve Madrid anlaşmalarından beri çok fazla yanlış yaptığını düşünüyoruz. Yaptıklarından dolayı Hamas'ı kınamıyoruz; çünkü onlar halkımızın bir parçası. Fakat onlar halkımızın içinde de ölüm ve kan dökmeye yol açan, kontrol edilemeyen eylemle-

(*) FHKC ve FDKC Küba temsilcileriyle yapılan bu ikili röportaj, İngiltere'de yayınlanan Fight Racism! Fight Imperialism! dergisinden alınarak Sosyalist Barikat dergisinin 2. Sayısında yayınlanmıştır.

rin dönemin tek eylem biçimi olduğunu düşünüyorlar. Biz ise İsrail'e karşı saldırılarımızı yoğunlaştırmak istiyoruz. Bununla birlikte Filistin Yönetimi'nin Hamas ve diğer eylemcileri tutuklamasını kınıyoruz. İntifada'nın durdurulmaması gerektiğini düşünüyoruz. Bizim için İntifada bayrağımız ve ordumuzdur. Bu ordunun yer altına itilmesine izin vermeyeceğiz. Her zaman çok dikkatli olmalıyız. Sadece yarı-özerklik için değil tam bağımsızlık için sürdürdüğümüz topraklarımızın kurtuluşu mücadelesinde, topraklarımız halen İsrail işgali altında olduğu için bu ordu hareket halinde korunmalı. Ne yarı-özerkliği ne de ABD hegemonyasını kabul etmeyeceğiz. ABD ile bir görüşme süreci üzerine anlaşmamız da yok.

İntifada'nın çok önemli olduğunu ve onu çok dikkatli geliştirmeye gereksinmemiz olduğunu düşünüyoruz. Açıklayalım: İntifada bizim için ne bugün ne gelecek hafta ne de gelecek yıl Filistin'in kurtuluşu değildir. O bir birikim sistemidir. Bu birikim sisteminin zamana ihtiyacı var, fakat tedrici yapılanmaya Filistin yönetiminin ihtiyacı yok. Filistin yönetimi bir an önce bu sorunu çözmek istiyor. Bu, sağın taktiğidir. Sağın bir parçası olan Hamas bazen kadınların, çocukların, sivilerin ölümüyle sonuçlanan eylemleri de içeren tek bir operasyonla Filistin'i kurtarmak istiyor. Biz bir savaşta, genel bir savaşta olduğumuzu biliyoruz ama yine de sivillerin bu biçimde öldürülmelerini istemiyoruz. İsrail'e karşı, sivilleri içermeyen sömürgeci üslere, askeri ve paramiliter hedeflere karşı birleşik bir savaş örgütlemek için daha fazla çaba sarfetmeliyiz. Hamas'ın da bu tarzda düşünmesi için çaba sarfediyoruz.

FRFI: Herkesin aynı strateji ve taktiklerde birleşmesi için Filistin Yönetimi ve Hamas'ı nasıl etkilemeyi düşünüyorsunuz?

İsmail Bassel: Henüz herhangi bir pratiğe sahip değiliz, fakat halkımızın birliğini korumaya çalışıyoruz. Biz herkesin taktiksel bir barış programında anlaşmasını istiyoruz. Bu, asgari programdır, azami değil. Tüm faktörleri analiz etmek gerekmektedir, hemen şu anda görünenleri değil. Sanıyorum Hamas neden sivil hedeflere karşı olduğumuzu anlayacak ve

bizimle hemfikir olacaktır.

FRFI: Demokratik Cephe'den bir yoldaşla konuşuyordum ve bana sizinle orta vadede Batı yakası ve Gazze'de bir Filistin devleti kurulması noktasında hemfikir olduklarını söyledi. Bu doğru mu?

İsmail Bassel: Evet, bu asgari program üzerine konuştuklarımızla ilgili bir şeydir. Bu iki parçanın tamamının kurtarılması için mücadele ediyoruz. Madrid ve Oslo anlaşmaları artık geri kalmış bir adımdır ve bu plana ilişkin artık konuşmak da istemiyoruz.

FRFI: Filistin mücadelesinde İngiliz emperyalizminin ve İngiliz İşçi Partisi hükümetinin şu andaki rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

İsmail Bassel: Halkımız ABD her ne yaparsa İngiltere'nin onu destekleyeceğini düşünüyor. İngiltere'nin resmi politikası daima İsrail'in eylemlerini haklı çıkarmaya yöneliktir.

Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi'nin Küba temsilcisi Velid Ahmed:

"Biz İntifadasız Bir Hiçiz"

FRFI: Bağımsız Filistin Devleti mücadelesinde şu andaki durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Velid Ahmed: İsrail ABD tarafından destekleniyor. Onlar bizi terörist olmakla suçluyorlar fakat gerçek terörist Filistin halkına karşı suç işleyen İsrail'dir. ABD, Ariel Şaron'un Filistin halkına karşı saldırılarına açık destek verdi. İlk saldıran Filistin halkı değildi. İsrail'e saldırmadık ve işgale karşı silahlı mücadele bayrağını dalgalandırmakta da haklıyız. Bildiğiniz gibi İsrail bağımsızlık hakkımızı tanımıyor. Fakat biz çatışmasız ve sorunsuz olarak iki ayrı devlette barış içinde ya-

şayabileceğimizi her zaman umut ettik. İntifada'nın, başlangıcından beri, yani bir yıldan beri İsrail Filistin halkını sürekli öldürme, işgal altındaki bölgenin ekonomisini yıkıma uğratma, bütün okulları kapatma, sağlık merkezleri ve hastanelerin tümüne saldırma çabası içindedir. Onlar geçiş noktalarını kapatarak Filistin halkını abluka altına almaya, Filistin'deki tüm şehirler ve bölgeleri birbirinden ayırarak izole etmeye çalışmaktadır. Oslo anlaşmasını tanımıyoruz, Filistin yönetiminin İsrail'e karşı mücadele eden Filistinli eylemcileri tutuklamasını onaylamıyoruz. İsrail'le mücadelede herhangi bir nedene sahip olan tüm Filistinlileri hesaba katmak zorundayız. Mücadele biçimleri örgütlenmeye bağlıdır. Bizim örgütümüz İsrail askerlerine ve sömürgecilere karşı savaşmaktadır. Hamas, İsrail'le savaşta kendi tarzına sahiptir. Ben Hamas'ı eleştirmiyorum; çünkü Hamas İsrail'in pek çok saldırısından acı çekiyor ve onlar bu saldırılara cevap verme hakkına sahipler.

FRFI: *El Fetih liderliğiyle FKÖ'nun diğer bileşenleri -örneğin FDKC ve FHKC- arasındaki ilişkiler nasıldır?*

Velid Ahmed: El Fetih'le iyi bir ilişkimiz var. İsrail'e karşı mücadeleyi birlikte sürdürüyoruz. Biz Arafat'ın pozisyonunu onaylamıyoruz. Bizimle birlikte çalıştığı için El Fetih buna dahil değil.

FRFI: *İntifada'nın meşru bir parçası olarak Hamas'ı tanıdığınızı söylediniz. Arafat'ın Hamas ve diğer eylemcileri tutuklama faaliyetleri sürerse, bu tutuklamaların El Fetih'in liderliği ile tabandaki askerler arasında bir bölünmeye yol açacağını düşünüyor musunuz?*

Velid Ahmed: Hamas üyesi Filistinli eylemcilerin tutuklanmasını onaylamıyoruz. Bu iyi değil. Arafat bir kaç kez de FDKC üyelerini tutukladı. Daha dün -ropörtajın yapıldığı günden bir önceki günü söylüyor- Hamas'tan, İslami Cihat'tan ve diğer örgütlerden bir grup insan tutuklandı. FDKC ve FHKC bu tutuklamalara karşı olduklarına dair bir deklarasyonu hemen yayınladılar. Arafat'ın bu politikalarını kabul etmeyeceklerini ilan ettiler. Arafat'a İsrail'in politikalarına

karşı dikkatli olması gerektiğini söylüyoruz. Çünkü İsrail ve ABD Filistin halkını bölmek istiyor. Hamas ve İslami Cihad'ın kendi üyelerinin tutuklanmalarına izin vermeyeceklerinin haberini aldım. Bu, üyelerini ve etkin oldukları bölgeleri savunacakları anlamına gelmektedir. Bu, İsrail'in yapmak istediği Filistinlileri tehlikeli bir durumun içine sokmak anlamına gelmektedir. Hamas'ın İntifada'nın içinde olduğunu dikkate almalıyız. İntifada'ya El Fetih, FDKC ve FHKC olarak biz başladık. Hamas başlangıcında katılamadı ama sonra İntifada ile birleşti. Hamas'ın İntifada içinde İsrail ile mücadele konusunda ve örgütlenmelerimizdeki tüm içsel sorunların çözümünde bizimle çalışmaya devam edeceğini umut ediyoruz. Hamas'ın bazı üyelerinin tutuklanmasının Filistin halkı içinde içsel sorunlar yaratacağından korkuyoruz. Arafat'ın ne istediğini öğrenen El Fetih'teki bazı insanlar silahlarını Hamas'a karşı kullanmayacaklar. Düşmanımız her şeyin merkezindedir. FDKC ve FHKC Arafat'ın yaptıklarını reddederek tüm sorunları çözmeye çalışıyorlar. Filistin yönetimi ile bir cepheleşmeden sakınmak istediğimizi Hamas'a anlatmaya çalışıyoruz. Arafat tutuklamalar için El Fetih'i kullanmak istiyor fakat El Fetih uzun zamandan beri Arafat'ın tutumuna ve iç kutuplaşmalara karşı olduğunu ilan etmişti zaten. Eğer umutlarımızı ve bağımsızlığımızı gerçekleştirecek bir programa, tüm Filistin halkının bir programına sahip olursak, ayrımcılık yapmadan, tutuklama ve gözaltı olmadan, İsrail'le mücadelede anlaşarak bir anlaşmaya ulaşabilir ve tüm bu sorunlardan kaçınabiliriz.

Gücümüz İntifada'dır, görüşmeler değil. Arafat ilk İntifada'yı durdurdu ve daha sonra onlar bizi aldattılar. Onlar Filistin halkını aldattılar, görüşmelerde Arafat'ı aldattılar.

Sonuç olarak İsrail'le savaşı İntifada ile sürdürüyoruz..

Biz İntifada'sız bir hiçiz.

Dr. George Habbaş

İşgalcilere Karşı Birliği Korumak Zorundayız*

FRFI: Batı Şeria'daki Siyonist saldırıyı izleyen günlerde ulusal özgürlük mücadelesinin karşı karşıya kaldığı temel görevlerin neler olduğunu düşünüyorsunuz? Saldırının etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz ve işgale yol açan etmenler nelerdir?

George Habbaş: Filistin Yönetimi'ne ait özerk bölgelerin işgal edilmesi İsrail'in devasa ve acımasız askeri gücünü bir kez daha gösterirken, bu aynı zamanda Filistin Yönetimi'ni avucuna alan geniş ölçekli çöküşü ve acizliği açığa çıkardı. Geçici de olsa saldırı Filistin kurumlarının altyapısının yok edilmesinde ve bazı bölge komutanlarının yakalanmasında kısmen başarılı oldu.

Şu an Filistinlilerin ihtiyacı olan şey Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) tüm birimlerinin etkili bir reform ve atama i-

(*) Bu röportaj, İngiltere'de yayınlanan Fight Racism Fight Imperialism (FRFI) isimli derginin 29 Mayıs 2002 tarihli sayısından alınarak çevrilmiştir.

le "yenilenme" sürecine girmesidir. Yasama Meclisi'ne yeni ve yetkin görevli üye ve liderlerin seçilebilmesi için yeni ve adil bir seçim düzenlenmeli ve tüm yeni seçilen bakanlar Yasama Meclisi'nden önce sorumlu tutulmalıdır. Ayrıca hiç kimsenin ataması Yasama Meclisi onayı olmadan gerçekleştirilmemelidir. İsrail'in saldırılarını karşılamada başarısızlığı kanıtlanan herkes adalet önüne getirilmeli ve cezalandırılmalıdır.

FRFI: *Siyonistlerin bastıramadığı İntifada'nın gücü Filistin halkının yurtsever ve İslami güçleri arasındaki birlikten kaynaklanıyordu. Gelecek aşamada bu birlik sizce nasıl geliştirilmelidir?*

George Habbaş: Bazen farklı Filistinli yapıların arasındaki ilişkiyi açığa çıkaran geniş farklılıklara bakmaksızın hepsi ortak düşmanlarına karşı tek bir liderlik altında birleşiyorlar. İsrail'in saldırıları boyunca sergilenen birlik sürdürülmeli ve güçlendirilmelidir. Bunu gerçekleştirebilmek için FKÖ ve Filistin Yönetimi'nin ülke çapındaki tüm yapılara son gelişmelerin değerlendirilebilmesi ve ulusal birliği sağlayacak bir direniş programının -hem askeri hem de politik- oluşturulması için konferans çağrısı yapması gerekir. Böyle bir program ve ulusal uzlaşma olmadan Filistinlilerin çabaları dağınık ve etkisiz kalacaktır.

FRFI: *Halk Direniş Komitelerinin anlamını nasıl tanımlarsınız? Bu bağlamda kurtuluş hareketinin çeşitli bölgeleri arasında birçok askeri eyleme katılımı sağlayan politik birliğin bazı noktalarını açıklayabilir misiniz?*

George Habbaş: Halk Direniş Komiteleri, İsrail saldırıları sırasında çeşitli Filistinli yapıların oluşturduğu birliğin açık bir ifadesi ve ürünüdür. Filistinlilerin müzmin hastalığı olan ideolojik ve politik görüş farklılıklarına rağmen herkes işgalcilere karşı direnişte anlaştı. İsrail saldırılarının yoğunluğu azaldığında Filistinli yapılar arasındaki farklılıklar tekrardan su yüzüne çıktı.

Birlik sağlanmadığı ve politik bir program benimsenmediği sürece Halk Direniş Komitelerinin kaderi muhtemelen bundan olumsuz etkilenecektir.

FRFI: Ahmed Saadat'ın ve Siyonist Bakan Ze'evi'nin infazıyla suçlanan dört militanın illegal tutuklanmasına karşı birçok FHKC gösterisi olduğunu biliyoruz. Serbest bırakılmaları için girişilen kampanyayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

George Habbaş: Ahmed Saadat ve diğer dört Filistinli eylemcinin tutuklanması Filistin halkının geniş çaplı tepkisini aldı. Tutuklamaları protesto eden gösteriler FHKC'nin üyeleriyle sınırlı olmaktan çok politik eğilimlere bakmaksızın Filistinlilerin çoğunluğunu içeriyordu. Bu kişilerin Filistin mahkemesi tarafından yargılanarak karara bağlanan davası devam etmesine izin verilmemesi gereken tehlikeli bir örnek teşkil ediyor. Hepsinin kayıtsız şartsız hemen serbest bırakılması gerektiğini düşünüyorum.

Ahmad Saadat davasının biraz farklı olduğunu düşünüyorum çünkü kendisi herhangi bir "cinayet"ten sorumlu tutularak yargılanmadı ve bu yüzden de "şartlı" bırakılması sağlanabilir. Diğer dört eylemcinin davası ise Filistinlilerin birliği yolunda bir engel olarak kalmayı sürdürecektir. Filistin Yönetimi üzerinde halkın kitlesel baskısı kurulamadığı sürece; barış sürecinde etkili bir gelişme elde edilmediği sürece tutsaklar uzun bir süre daha cezaevinin kötü koşullarından kurtulamayacaktır.

FRFI: Altı Filistinli yoldaşın Ramallah'dan alınması sırasında bir gardiyan gibi hareket eden İngiliz İşçi Partisi hükümeti şimdi de Siyonistlerin Batı Şeria'yı yasadışı ilan etmesini aktif bir şekilde destekliyor. İngiltere'deki okuyucularımız için bu olay hakkında neler söylersiniz? Dayanışmamızı gösterebilmemiz için ne yapmamızı isterdiniz?

George Habbaş: İşgal topraklarındaki gerçek durum hakkında İngiliz kamuoyu özellikle de İsrail yanlısı basın ve medyadan dolayı geniş ölçüde yanlış bilgilendirilmiştir. Olgular kendilerine doğrudan ulaştırıldığında uzun bir demokrasi ve insan hakları tarihine sahip İngilizlerin kolaylıkla önyargılı düşüncelerini değiştirebileceklerine inanıyorum. Bu çabaya sizin tarafınızdan yapılacak her türlü katkı hiç şüphesiz yardımcı olacaktır.

FRFI: Doğuş Kilisesi üzerindeki kuşatmanın kaldırılması karşılığında onüç özgürlük savaşçısının sürgün edilmesi şaşkınlığa yol açtı. Al-Nakba'nın (İsrail devletinin kuruluşu) yıldönümü vesilesiyle bu olayın önemi üzerine düşünceleriniz nelerdir? ABD ile İsrail'in "nüfuz nakli"ni destekleyen açıklamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

George Habbaş: Bu konu Filistinliler arasında bölünme ve şiddetli tartışmalar yaratan bir başka meseledir. Filistinlilerin Geri Dönüş Yasası'nı önlemek için mücadele ettiği bir sırada, isteksizce de olsa biz, tek suçu saldırılara karşı direnmek olan özgürlük savaşçılarının sürgün edilmesini öngören uluslararası baskıya ses çıkarmadık. Bu kararı haklı göstermeye çalışan hiçbir özür kesinlikle kabul edilemez. Bu karar Filistinliler arasındaki mesafeyi daha da açarken, Filistinlilerin bu konu üzerine uzun bir süredir alınmış olan kararını da ciddi bir biçimde çiğnedi.

FRFI: Hamas'ın Lübnan sözcüsü Osama Hamdan "yan yana mücadele verenlerin yeni bir Filistin Ulusal Planı" üzerine yapılan son tartışmalardan söz etti. Böyle bir planın kilit bileşenleri sizce ne olmalı? Özgürlük güçlerinin birliği sizce nasıl derinleştirilebilir?

George Habbaş: Sanırım bu sorunun cevabı daha evvel verdiğim cevabın benzeri. Filistinlilerin kararları değiştirilmemesi gereken üç temel konuya dayanmalıdır: Birincisi, Filistinlilerin Geri Dönüş Hakkında ısrar etmesi; ikincisi, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ndeki tüm Yahudi yerleşimlerinin boşaltılmasında ısrar edilmesi; üçüncüsü ise Doğu Kudüs'de dahil olmak üzere İsrail'in 1967 savaşı boyunca işgal ettiği tüm topraklarda bağımsız Filistin Devleti'nin kurulması.

FRFI: Hem Siyonistler hem de emperyalistler birdenbire Filistin Yönetimi'ndeki demokrasiyle ilgilendiklerini açıkladılar. Bunu bize açıklar mısınız ve Filistin halkının buna yaklaşımı nasıl olmalıdır?

George Habbaş: Filistin Yönetimi'nin demokratikleşmesi Filistin halkının uzun süredir istediği bir şeydir. Amerika ve İsrail'in aniden Filistin Yönetimi'ni "demokratikleştirme" me-

rakının berisinde mevcut Yönetimin yerini İsrail'in şartlarına boyun eğecek daha az sabit fikirli bir başka yönetimle değiştirmek arzusu yatmaktadır. Otokratik bir yönetimin İsrail ile barış görüşmelerini tamamlayamayacağını tartışıyorlar. Hem Amerika hem de İsrail Filistin Direniş Hareketini parçalayabilecek ve bunu yapmak isteyecek bir yönetim istiyorlar.

FRFI: FHKC'nin amaçları nelerdir? Yakın zamanda FHKC'nin görüşlerinde herhangi bir değişiklik oldu mu? FHKC'nin izlediği belli hedeflerle diğer direniş grupları neleri paylaşıyor?

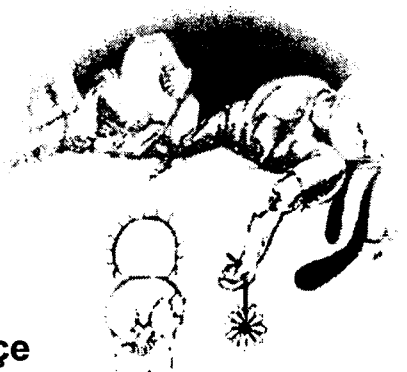
George Habbaş: FHKC, FKÖ'nün kurucu üyelerindendir ve Filistin sorunu üzerine derinlikli analizleri ve görüşleriyle çoğu Filistinlinin saygısına sahiptir. FHKC'nin amaçları diğer önemli yapıların amaçlarından farklı değildir. FHKC temel Filistin haklarının yılmaz savunucusu olarak işgale karşı silahlı direnişi savunur. İslami eğilimlere sahip Hamas'ın tersine FHKC Marksist bir yapıdır. Her iki yapının ortak yönleri olduğu kadar uzlaşmaz tarafları da vardır.

FRFI: Siyonizm'in yükselmesinde tarihsel sorumlulukları olan İngiltere'nin rolü düşünüldüğünde bugün burada dayanışmanın geliştirilmesi için hangi adımların atılması gerekir sizce?

George Habbaş: Filistinliler genel olarak Batı'nın kalbini ve ruhunu kazanmaya çabalamalıdırlar. Bizim İsrail ile mücadelemiz sadece askeri değildir aynı zamanda bu mücadele uluslararası ilişkilerdir. Avrupa'nın çoğu başkent caddelerindeki kitlesel halk gösterileri haklı davamızın bir kanıtıdır.

Yapılacak çok şey var. Batı davamızla ne kadar çok ilgilenirse bağımsız devlet kurmamız o kadar kolaylaşacaktır. Sanırım İsrail ordusunun işgal ettiği Filistin topraklarındaki ve en son Nablus ve Cenin mülteci kamplarındaki, binlerce şehit bebek, çocuk ve yaşlı insanı; binlerce yaralıyı; binlerce evin yıkımını, sökülen ağaçları; binlerce tutsağa ve sivillere, sağlık çalışanlarına yönelik işlenen diğer savaş suçlarını kamuoyuna duyurarak yardımcı olabilirsiniz.

Ahmed Saadat

İşgal Sürdükçe Mücadeleyi Bırakmayacağız*

Al-Hayat: İsrail'in yoğun olarak yürüttüğü "Koruyucu Duvar' operasyonunun bir ölçüde durulduğu bugünlerde, son durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ahmed Saadat: Aslında silahlar ancak Filistin'in altyapısını imha etmeyi hedefleyen askeri bir saldırıdan sonra sustu. Bu saldırı ve darbe, hem ulusal hareketin hem Filistin Yönetimi'nin politik altyapısını ve hem de toplumsal ve kültürel altyapıyı hedefliyordu. Şimdiyse, ABD yönetimi, Ariel Şaron ve Siyonist kadrolar, siyasi hasat için hummalı bir faaliyet içindeler; bundan kastettiğim şey, Siyonist İsrail'in bir yandan askeri saldırıyı sürdürürken diğer yandan Ortadoğu'ya yeni bir anlaşma dayatmaya çalışıyor olmasıdır. Bu anlaşma, İsrail'e 1967'de işgal ettiği topraklardan geri çekilme çağrısı yapan ve bu topraklarda başkent Kudüs'ü de kapsayan ba-

(*) Bu röportaj, 15 Mayıs 2002'de Londra'da yayınlanan Al-Hayat gazetesi için yapıldı. Aynı günlerde Siyonistlerle yapılan anlaşma sonucu Eriha Cezaevi'ne sevkedilen FHKC Genel Sekreteri Ahmed Saadat ile telefon aracılığıyla yapılan röportaj, FHKC'nin Internet sitesinden alınarak çevrilmiştir.

ğımsız bir Filistin devletinin tanınmasını, ayrıca mülteci insanlarımızın evlerine dönme hakkını sağlayan BM'nin 194 No'lu kararının uygulanmasını ertelemek anlamına geliyor. Ne yazık ki bu anlaşma Arapların uzlaşmasıyla kutsanıyor. Şaron'un uluslararası barış konferansı çağrısı, bu anlamda Arap Barış Girişimi'nin, özellikle de bu inisiyatifin Siyonistlerle ilişkileri "normalleştirmek" isteyen kanadının İsrail'in amaçlarına uygun biçimde kullanılmasına denk düşüyor. Şaron, bu çağrıyla hükümetinin mantığına uygun bir anlaşmanın ölçütlerini ve mekanizmalarını dayatıyor; üstelik, politik bir çözüm ve anlaşma istemediği çok net biçimde ortaya çıktığı halde. Onun isteği bugünkü statükonun askeri güç yoluyla kalıcı kılınmasıdır. Benim düşünceme göre bu, ABD'nin başını çektiği politik gücün Ortadoğu konusundaki genel eğilimidir. Ayrıca Filistin ve Arap militanlığının kontrol altına alınması ve bu planla zafer iradesinin hizaya getirilmesi amaçlanıyordu. Bu, Filistinlilerin şimdiye dek azimleriyle elde ettikleri bütün kazanımların sınırlanması demekti.

Diğer yanda ise Halk Cephesi'nin görüşü, halkın mücadele etme hakkına ve Filistin-Arap uluslarının bağımsızlık, evine geri dönme, kendi kaderini tayin etme hakkına dayanır. Bizim görüşümüz, onlardan önce Arap kitle hareketine, Avrupa ve Amerika'da bizim davamızı destekleyen kamuoyuna kapsamlı bir program sunmaktır; bu güçlerin kazanılması, İsrail'i uluslararası kararları uygulaması için baskı altına alacak yeni dengeleri yaratacaktır.

Al-Hayat: Amerikan tavrı üzerine söylediklerinize Başkan Bush'un "iki halk için iki devlet" formülü ile çelişiyor mu? Yoksa bu formülasyon, Şaron'un anlaşma üzerine görüşüyle uyum içinde mi?

Ahmed Saadat: Şaron hükümeti ile ABD'nin anlaşma yolundaki politik söylemi arasındaki çelişkinin sadece görünüşte olduğunu düşünüyorum. Aslında ABD'nin sözünü ettiği Filistin devleti, Şaron'un istediği genel koşullara indirgenmiştir. Amerika, uluslararası politikadaki gücünü Şaron'u uluslararası kararları uygulamaya zorlamak için kullanmamıştır. Bu belirgin çelişki, Şaron ve Amerika arasındaki görüşmeler-

de yer almıştır. İsrail, yeni dünya düzenini savunan kapsamlı ve bölgesel stratejik görüşü çerçevesinde bu işgale girişmiştir ve ABD'nin de Ortadoğu'da çıkarları vardır. Bu yüzden, biz, ABD'nin halkımızın mücadelesi konusundaki duruşuna bel bağlayamayız.

Al-Hayat: Arap Girişimi hakkındaki görüşleriniz nedir?

Ahmed Saadat: Böyle bir girişim için ortalıkta yeni bir şeylerin olması gerekir. Ama ne yazık ki, bu girişimde yeni olan tek şey, kendi aralarındaki bir konsensusle Siyonistlerle anlaşmaya yönelerek Filistin topraklarının yüzde 22'si üzerine bir karara varmaları, İsrail'in BM'nin 194 no'lu kararına uyması için bir çağrı ortada yokken "geri dönüş hakkı" üzerine konuşmalarıdır. Bunun Filistin sorununun çözümü için her türlü çabanın dikkate alınması ve Arap rejimlerinin Filistin sorununu Arap sorununun özü olarak görmeleri ve savunmaları kılıfı altında şekillendirilmeye çalışılan yeni bir manevra olduğunu düşünüyorum.

Al-Hayat: İktidardaki Likud Partisi'nin Merkez Kurul kararını bu girişimin bir kabulü olarak görmüyor musunuz?

Ahmed Saadat: Likud'un bu çözümü açıklanmadan önce Arap Girişimi Şaron'un Filistin topraklarını işgal etmesini cesaretlendirmişti.

Al-Hayat: Filistin Yönetimi'nin son saldırılar boyunca gösterdiği performansı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ahmed Saadat: Son işgalde olanlar aslında daha önceki aşamalarda olup bitenlerle birlikte anlaşılabilir. Bunlar, Madrid Konferansı sürecine girilmesiyle başlayan zayıflıkların ve Oslo Anlaşması'nın uygulamalarıyla açılan yaraların sonucudur. Kapsamlı bir çerçevede değerlendirilecek olursa, Filistin Yönetimi'nin doğru siyasal görüşmeler yaparak haklar elde etme ve bu zeminde başarılı sonuçlara varma yeteneğinden yoksun olduğu açıktı. Filistin Yönetimi, halkın savunulması için gerekli olan köklü kurumları oluşturma fikrini kavramaktan da uzaktı. Filistin Yönetimi, ne toplum ve insanlar i-

çin hayati önem teşkil eden işleri yapacak kurumları kurdu ne de coşku ve çalışma azmi yaratacak, halkı ülkenin kuruluşu için çalışmaya katabilecek modern ve demokratik bir politik sistemin temellerini hazırladı. Bu yüzden Filistin Yönetimi'nin icraatları tam bir bozgundu. Eğer düşmanla mücadeleden bahsediyorsanız, -Cenin, Bulata ve Nablus kamplarında halkımızın sergilediği parlak kahramanlıklar ve destansı görüntülere rağmen- Filistin Yönetimi'nin İsrail saldırganlığı ve işgaline karşı gerçek anlamda bir mücadelesi yoktu.

Bu noktada şu soru karşımıza çıkar: Filistin Yönetimi bu tür bir saldırıyı beklemiyor muydu? Filistin Yönetimi, "tek bir otorite" ve "tek bir karar mekanizması" olarak silahlı eylemlerin "düzenli hale getirilmesi" için diğer ulusal güçlere karşı mücadele ederken ve düşmandan ele geçirilen silahları kamulaştırıp kendi tekeline alırken saldırının püskürtülmesine yönelik doğrudan hiçbir çabanın içine girmedi. Hatta başkan Arafat'ın karargahında kendisine karşı girişilen işgalin önlenmesi için de hiçbir çaba yoktu. Burada, sözünü ettiğim şey, başarılı ya da başarısız hiçbir girişimde bulunulmamasıdır. Sonuçta sergilenen tavır her açıdan olumsuzdu. Bu durum, gelecek üzerine dersler ve sonuçlar çıkarmak için tüm Filistinlilerin ve politik güçlerin durup düşünmesini gerektirmektedir.

Al-Hayat: Sizin "yeniden yapılanma" olarak adlandırdığınız reformlar üzerine sürdürülen görüşmeler, şu anda hangi temeller üzerinde şekilleniyor? Sizin tarafınızdan önerilen bir zeminde mi yoksa ABD ve İsrail'in arzuladığı bir rota üzerinde mi?

Ahmed Saadat: Şimdilerde herkes yapılanma ve değişimden söz ediyor. Biz bunu "yapılması gereken şeyler" olarak adlandırıyoruz. Bu yüzden Ulusal Konsey'in feshedilmesi "barış için bir şeyler yapılmalıydı" diye sunuluyor ve bu yüzden politik tutuklular sorunu "Filistin halkının ulusal çıkarları ve iyiliği için bir şeyler yapılması gereği" gibi laflarla birlikte anılıyor. Oysa, değişimin halka karşı sorumluluk ve onun ihtiyaçlarına yanıt olarak anlaşılması gerektiğini söylü-

yorum; hiç kimse onlara nasıl değişeceklerini empoze edemez. Değişimi gerçekleştirmeden önce bir değerlendirme ihtiyacı vardır. Geçmişteki politik adımlardan dersler çıkarmalı ve yeni politikalar oluşturmalıyız. Bu temelde halkın elde ettiği tüm kazanımlardan yararlanmalıyız. Oluşturduğumuz bu politika temelinde halkımızın birliğini ve haklarını içeren bir çerçevede Filistin Kurtuluş Örgütü'nün mekanizmalarını kuracağız. Gelecekteki değişimleri inşa etmek için demokratik seçimler yoluyla tüm politik ve toplumsal kesimlerden insanları temsil eden birleşik bir ulusal önderlik kurmalıyız. Burada, İntifada'nın başlamasından yaklaşık bir ay önce toplanan Merkez Konsey toplantısındaki bütün bunları içeren önergemizi hatırlatmalıyım. Toplantıda FKÖ'nün yeniden kurulması ve onun iç tüzüğü temelinde Ulusal Meclis'in toplanması çağrısında bulunuldu ve Başkan (Yaser Arafat) tarafından yukarıdan dayatılan yüzeysel değişimlerin ciddiye alınmayacağı belirtildi.

Al-Hayat: *FHKC sokaktaki değişim talebine yanıt verecek mi? Yani FHKC süreç içinde yer alacak mı; yoksa her zamanki gibi dışardan ve uzaktan yalnızca eleştirmeyi mi seçecek?*

Ahmed Saadat: Katılmaya değer bir durum gördüğümüzde biz bu kurumların içinde yer alırız. Fakat halkımızın taleplerine ve ihtiyaçlarına yanıt verilmediğini gördüğümüzde de umudumuzu yitiririz; tıpkı diğer politik partilerin zaman zaman politik oluşumlara katılıp zaman zaman dışında kalması gibi. FHKC, diğer politik güçler gibi sadece değişim hakkında konuşmakla yetinemez, aynı zamanda onun için mücadele eder. Tarih, hiçbir sınıfın, zümrenin ya da politik grubun değişim talebine kendiliğinden ve otomatik olarak yanıt verildiğini kaydetmemiştir. Olgular, değişimi istemeyenlere dayatılarak demokratik halk mücadelesi yoluyla elde edilir.

Al-Hayat: *Şu anda Başkan Arafat sizi arasa ve "gel, seninle sadece kişilerde değil yöntem ve davranışlarda da değişimi temel alan bir hükümet kuralım" dese ne yaparsınız?*

Ahmed Saadat: Eğer böyle bir şey olsaydı, kendisinden iki şeyi uygulamasını isterdik: Birincisi, tüm toplumsal ve po-

litik güçleri, eğilimleri kucaklayan bir ulusal diyalog oluşturmasını ve geçmiş sürecin değerlendirilmesi temelinde mücadelemizin zaferi için stratejik siyasi görüşlerin yeniden tanımlanmasını. İkincisi, Arafat ve ileri gelen diğer Filistin yöneticileri, eski kazanımlara yenilerini eklemek için Ulusal Meclis'in ve kitle örgütlerinin yeniden kurulmasını isteyen son Merkez Konsey toplantısı kararlarını uygulamak zorundadırlar. Biz, politik temeli olmayan hiçbir yapı ve komiteye katılmamakta kararlıyız.

Al-Hayat: *Halk Cephesi Genel Sekreteri hapisteyken ulusal bir diyalog olabileceğini mi düşünüyorsunuz?*

Ahmed Saadat: Burada herhangi bir örgütün genel sekreterinden söz ediyor olsaydık, bu dedikleriniz geçerli olabilirdi. Ama siz eğer FKÖ'deki ikinci büyük örgütü temsil ediyorsanız durum değişir. FHKC ile Başkan Arafat'ın El-Fetih örgütü arasında tarihsel ilişkiler ve kan bağları vardır. Bu bağlardan gurur duyuyoruz. Halkımızın içindeki tüm militanlarla ve militan önderliklerle bizi birbirimize bağlayan şey, işte bu bağlardır. Fakat ortada düzeltilmesi gereken bir yanlışlık olduğu da açıktır.

Al-Hayat: *Burada, Zeevi'nin öldürülmesinden sonra dört FHKC kadrosuyla birlikte sizin hapsedilmiş olmanızı mı kastediyorsunuz?*

Ahmed Saadat: Sadece hapsedilmemiz değil. Bu, genel bir politikanın parçasıdır. Bizden önce tutuklananlar vardı, bizden sonra da olacaktır. "Yapılması gereken şeyler" üzerine görüşmeler sürdükçe ve ABD ile İsrail'in isteklerine boyun eğildiği sürece bu sorunlar hep olacaktır.

Al-Hayat: *Hapsedilme konusu açılmışken, tutuklanmanızın nasıl gerçekleştiğini ve bundan hangi yetkilileri sorumlu tuttuğunuzu açıklayabilir misiniz?*

Ahmed Saadat: Konuyu bölmek istemiyorum. Tevfik el-Tayravi'den (Filistin Yönetimi'nin Batı Şeria İstihbarat Şefi) görüşmek için bir davet aldım; bu davet belirsiz bir yerden

gelmedi. Çağrı, Filistin Yönetimi'nin özel bir konu ile ilgili olarak Tevfik el-Tayravi aracılığıyla benimle görüşmek isteğini ifade ediyordu.

Al-Hayat: Davetin Başkan Arafat'tan geldiğini mi kastediyorsunuz?

Ahmed Saadat: Tabii ki böyle bir şeyi kimse söylemedi. Ama sanırım Tevfik el-Tayravi'nin benimle görüşme talebi kendi başına düzenlediği bir şey değildi; bu, daha çok Arafat'ın istediği bir şeydi. Özellikle İsrail'in aşırı ırkçı Rehevam Ze'evi'nin (geçen yılın Ekim ayında FHKC tarafından öldürülen İsrail Turizm Bakanı) öldürülmesinden sorumlu tuttuğu insanlar üzerinde yoğunlaşmasıyla birlikte bu istek de arttı. İsrail, Arafat'a yurtdışına seyahat etme izni verilmesi şartını kabul ederek bu dört kişiyi (şu an Saadat'la birlikte Eriha Cezaevi'nde bulunanlar) tutuklattı. Bu işten sorumlu olan kişinin şu ya da bu polis olduğunu asla söylemeyeceğim. Kısa ve öz konuşmak gerekirse, tutuklanmamdan sorumlu olan kişi Arafat'ın bizzat kendisiydi.

Al-Hayat: Arafat'ın Ramallah'taki karargahına yönelik kuşatmanın kaldırılmasıyla sonuçlanan ve sizin Eriha Cezaevi'ne sevkinize yol açan "Ramallah Anlaşması"nı ne zaman öğrendiniz?

Ahmed Saadat: Anlaşma hakkında konuşulduğunu telefonda son şeklini almadan önce duydum. Arafat'la bu konuyu tartışmak istedim. Ama yanıt verilmedi. Henüz herhangi bir anlaşma olmadığını söylediler. Anlaşmanın imzalandığı konusunda Arafat tarafından bilgilendirildiğim ana kadar konu üzerine hiç konuşulmadı. Anlaşmanın siyasi tutuklu statüsünü (ister benim için ya da dört yoldaşım için isterse de Fu'ad al-Şubayki için olsun) reddetmeye dayalı olduğu hakkında net bir fikre sahibim. Bana göre bir kişi, direniş dolayısıyla suçlanıyorsa, yargılama için hiçbir temel ve meşru koşul olamaz; bu yargılama sürecinin bütünü için böyledir. Bence bu dört mahkumun yargılanması bir bütün olarak direnişin yargılanması anlamına gelmektedir. Kısacası, anlaşmadan ancak sonuçlandığında haberim oldu; ne anlaşma

hakkında bize danışılmıştı ne de görüşümüz dikkate alınmıştı.

Al-Hayat: Arafat'ın sizinle bir buçuk saat kadar görüştüğü ve sizin Eriha Cezaevi'ne sevk edilmeniz konusunu "anlayışla karşıladığınız" söyleniyor?

Ahmed Saadat: Arafat tutuklama ve anlaşmaya karşı olduğumu, İsrail'e teslim olmayı kesinlikle düşünmediğimi biliyor. Teslim edilmem, tutsaklığımız için yapılan anlaşmayı uygulayan ve gözetim altında tutan üçüncü bir tarafa yaptırıldı. Anlaşma, benim de dahil olduğum altı tutsağın Filistin'in koruması altında boş bir cezaevinde hapsedilmemiz ve bir Anglo-Amerikan ekibinin kontrolü ve gözetimi altında olmamız karşılığında Arafat üzerindeki kuşatmanın kaldırılmasını sağlayan bir düzenlemedir. Başkan Arafat'a Eriha'ya sevk edilmeden önce, Şaron'a programını başarıyla uygulama fırsatını vermememiz gerektiğini ısrarla söyledim. Özellikle Filistin Yönetimini Batı Şeria'da etkisiz kılmayı hedefleyen bu siyasal planın açığa çıkarılmasını belirttim ve Şaron'un Batı Şeria'yı yeniden işgal ederek bu programı uygulamasını önlemek için işbirliği çağrısında bulunan bir anlaşma önerdim. Şaron, politik bir hedefle geldi ve dünyanın bu programı reddetmesiyle birlikte mesele bir güvenlik programına dönüştürüldü. Konuşmam bu şekildeydi. Anlaşmayı kabul etmedim. Başlangıçtan beri tutuklanmaya karşıysam eğer, Anglo-Amerikan gözetiminde tutuklu olmayı nasıl kabul edebilirim ki?

Al-Hayat: Arafat söylediklerinize yanıt verdi mi?

Ahmed Saadat: Hayır. Yanıtlamadı.

Al-Hayat: Bunları ona ne zaman söylediniz?

Ahmed Saadat: Sevk edilmeden birkaç saat önce.

Al-Hayat: Arafat'ın üzerindeki kuşatmanın kaldırılmasının bedelini, siz ve beraberinizdeki beş kişinin yanı sıra Cenin'deki suçları araştıran uluslararası heyetin ödediğini mi düşü-

nüyorsunuz?

Ahmed Saadat: Aslında bedeli biz altı kişi ödedik. Anlaşma imzalandıktan sonra özellikle altımızın cezaevinde kalması gerektiği ve içimizden birinin serbest kalması durumunda anlaşmanın iptal edileceği belirtildi.

Al-Hayat: Konu özellikle bugünlerde incelendiği için Arafat'ın bizzat sizi serbest bırakmasını ve Filistin Anayasa Mahkemesi'nin bunu yürürlüğe koymasını bekliyor musunuz?

Ahmed Saadat: Hayır.

Al-Hayat: Ramallah'takine benzer bir anlaşmanın Doğuş Kilisesi üzerindeki kuşatmaya son verdiğini düşünüyor musunuz?

Ahmed Saadat: Kilisenin üzerindeki kuşatmanın kaldırılmasıyla sonuçlanan anlaşma, Ramallah'taki anlaşmadan daha kötüdür. Burada şu soru önemlidir: Eğer 13 savaşçının ülke dışına sürülmesini baskı altında kabul edersek, o zaman "geri dönüş hakkı" talebinden vazgeçmemizi isteyen uluslararası baskı ve ABD baskısı Filistinlilerin üzerine bütün ağırlığıyla çöktüğünde mültecilerin bu hakkını sessiz kalarak nasıl savunabiliriz?

Al-Hayat: İsrail sizi Zeevi'nin öldürülmesinden sorumlu olmakla suçluyor. Buna yanıtınız nedir?

Ahmed Saadat: En azından politik bakış açısından bu doğrudur. Halk Cephesi, Ze'evi suikastını inkâr etmedi. Tam tersine FHKC, bu suikastı, İsrail'in bizim liderlerimizi ve savaşçılarımızı (geçen yıl suikastla öldürülen Halk Cephesi Genel Sekreteri Abu Ali Mustafa gibi) seri cinayetlerle katletmesine karşı meşru bir yanıt olarak gördü. Olaya bir başka açıdan baktığımızda ise, suçlanan ve kendini savunan biri olduğumu düşünmüyorum. Çünkü ben, direniş mücadelesi veren bir halka ve örgüte bağlıyım. Direniş eylemlerinin sürdürücüsü ya da radikal siyonist Ze'evi'nin öldürülmesiyle ilgili olarak anılan kişilerden biri olmam doğaldır.

Al-Hayat: Fakat Filistin Yönetimi ya da bazı çevreler Zeevi suikastının yanlış zamanda yapıldığını söylüyorlar.

Ahmed Saadat: Zamanlamanın ne kadar doğru ne kadar yanlış olduğunu ben bilirim. İsrail saldırganlığı bir an olsun durmamıştır ve direniş de devam etmektedir.

Al-Hayat: Mısır, Suriye ve Suudi Arabistan'ın başını çektiği üçlü Şarm El Şeyh Zirvesi, Arafat tarafından "terörist eylemler" diye tanımlanan şehitlik eylemlerini kınamaya karar verdi. Halk Cephesi bu tür tartışmalı eylemler yapmaya devam edecek mi?

Ahmed Saadat: Şu bir şehit eylemidir bu değildir; şu izinlidir bu değildir; şu 1948 toprakları içindedir bu 1967 toprakları içindedir şeklinde direniş eylemlerinin bölünemeyeceğine inanıyoruz. Siyonistlerce işgal edilmiş bu toprakları 1948'de ya da 1967'de işgal edilmiş diye ayıramayız; biz Filistin'e bir bütün olarak bakarız. Terörizm hakkında yeni kavramlar oluşturan ve neyin meşru neyin meşru olmadığına karar veren ve kendilerini yeni İslami akademisyenler ya da legal uzmanlar olarak tanımlayan kişilerle Şarm El Şeyh'te tanışmıştım. Onlara da gerçek durumu ayrıntılı incelemeleri ve hangi tarafın saldırgan olduğunu gözlemlemeleri gerektiğini söyledim. Bu işgal değil de nedir? İşgal varsa biz de direniş mücadelemize bütün biçimlerle devam ederiz.

Al-Hayat: Son bir sözünüz var mı?

Ahmed Saadat: Özellikle Al-Nakba felaketinin 54. yıldönümü yaklaşırken halen işgal altında eziliyor olmamız içimizdeki tarif edilemez acı ve öfkeyi harmanlıyor. Filistin Yönetimi dahil tüm siyasi örgütlerdeki insanlarımıza durup düşünme ve Oslo Anlaşması'ndan bu yana mücadelemizin geçtiği aşamaları, özellikle de son dönemi değerlendirme zamanının geldiğini söylüyorum. Mücadelemizde Arap ulusçuluğuna önderlik edebilmek için Filistin halkının özgürlük için savaşan bir halk konumunu yakalaması gerektiğini belirtmek isterim. Hedeflerimize varabilmek için asıl ihtiyacımız, politik bir program temelinde yönetilen demokratik-kolektif bir önderliktir.

Ahmed Saadat

"Yerel İle Küresel Bir Bütündür"*

Julien Salingue: Neden buradasınız?

Ahmed Saadat: Esas olarak siyasal nedenlerden dolayı buradayız. Her zaman olduğu gibi ABD tarafından desteklenen İsrailliler, Filistin Yönetimi'nden, Turizm Bakanı R. Zeevi'nin öldürülmesine karışmış herkesi kendilerine teslim etmesini istedi. Ender olarak bu denli zaaf içinde olan Yönetim, şu sıralarda ABD'nin kendisinden istediği herşeyi yapıyor; hatta İsrail ve CIA ile bir anlaşma bile yaptı. Bu anlaşmanın hiçbir hukuksal temeli yok. Filistin yasaları açısından tutuklanmamız yasadışıdır; dahası bu yasalarda bizi herhangi bir cezaya mahkum edecek hiçbir madde bulunmuyor. Yoldaşlarıma gelince, onlar adalet alanında hiçbir geçmişleri ve hiçbir sorumlulukları olmamış özel bir Filistin mahkemesi tarafından, İsrail yasası uyarınca mahkûm edildiler ve tümü 18 yıla kadar varan hapis cezalarına çarptırıldı. Benim durumumsa, yargılanmadığım için biraz farklı. Beni FHKC genel sekre-

(*) Bu röportaj, Julien Salingue tarafından 9 Eylül 2002 tarihinde Eriha Cezaevi'nde yapıldı. FHKC web sitesinden alınarak Temel Demirer ve Sibel Özbudun'un çevirdiği metin Sosyalist Barikat'ın Şubat 2003 tarihli 10. sayısında yayınlandı.

teri sıfatıyla tutuklayıp buraya getirdiler. Yaptıkları anlaşmada benim "tecrit" edilmem gerekiyor; yani hepsi beni her türlü siyasal ya da medyatik faaliyetten yoksun bırakmak istiyorlar.

Filistin Yüce Divanı serbest bırakılmam yolunda görüş bildirdi, ama kimsenin bunu dikkate aldığı yok. Şu halde, burada, resmî olarak Filistin'e ait olan, ama sizin de görmüş olduğunuz gibi içinde CIA üyeleri ve İngilizlerin bulunduğu bu cezaevindeyiz. Onların görevi cezaevinde Filistin otoritesinin İsrail'in taleplerini yerine getirmesini denetlemek; aslında bu "gözlemciler" cezaevinin gerçek gardiyanlarıdır. Nihayetinde burası bir İsrail cezaevidir. Girişteki kontrolü gördünüz: Filistinliler isimlerinizi alıp bir listeye yazdılar. Gün sonunda bu listeyi Amerikalılar ve İngilizler alıp bir kopyasını İsraillilere verirler. Bu nedenledir ki çok sayıda kişi beni ziyarete cesaret edemiyor...

J. S.: *Bay Barguti'nin çok medyatikleştirilen davası birkaç gün önce başladı. Sizce neden, ondan çok söz edilirken, siz ve yoldaşlarınız konusunda sessizlik hüküm sürüyor?*

Ahmed Saadat: Her şeyden önce, Barguti'den söz edilmesinin önemli olduğunu belirtmeliyim; ben bundan yanayım. Barguti olduğu için değil, ama o İsrail'deki siyasal tutsakların tümü için bir simge işlevi üstlenebilir. Bizim hakkımızdaki suskunluğuna gelince, bunun birinci sorumlusu, kuşkusuz Filistin Yönetimi ve ona bağlı NGO'lardır. İsrail'deki yargılamayı vurgulamayı seçtiler, çünkü bizim vakamız onlar açısından yeterince rahatsız edici. Size söylediğim gibi, bizi buraya yerleştirdiler, çünkü Amerikalılar böyle istedi; zaten Filistinli sorumluların Filistinli direnişçileri tutuklamayı kabul etmiş olmaları yeterince çelişkili gözükebilir. Bu nedenle, Yönetim ve NGO'ları bize ilişkin susmayı yeğliyorlar. Bu muazzam bir zaafın itirafı.

Biz buradayız çünkü tüm Filistinlilerin Ürdün'e gönderilmesini vaaz eden, İsrail hükümetinin üyesi ve Filistin direnişinin sorumlularının tasfiyesine yönelik tüm önerileri sistemli olarak destekleyen aşırı sağcı, ırkçı bir bakanı, Zeevi'yi ortadan kaldırdık. Abu Ali Mustafa'nın (FHKC'nin eski genel

sekreteri, Ağustos 2001'de katledildi) öldürülmesini isteyenlerden biriydi.

Yönetim'in yapması gereken, İsraillilerin taleplerine boyun eğmek değil, İsrailliler gibi davranmak, yani Filistinlilerin katledilmesine karar veren ya da buna karışan tüm İsraillilerin kendilerine teslim edilmesini talep etmektir. Bunun yerine, hiçbir şey söylemiyor ve bizden söz etmekten kaçınıyor. Yapmayı başardıkları tek şey, bir süredir FHKC'nin Avrupa Birliği tarafından hazırlanan "terörist örgütler" listesinde yer almasını talep eden İsraillilere yardım etmek. Bu da gerçekleşti. Önceden de çok sayıda KP bizi tanımayı reddediyordu; o günden beri durum daha da beter hale geldi. Örneğin, "Filistin solu"yla tanışmak için gelen Fransız Komünist Partisi bizi resmen tanımayı reddetti. Aynı durum Kıbrıs KP için de söz konusu. Ve diğerleri için de. Bu, etrafımızı saran suskunluğa katkıda bulunuyor.

J. S.: Dışarıda bütün Filistin kuvvetlerinin birliğinden çokça söz ediliyor. Filistin Yönetimi'nin onayıyla hapse atılan biri olarak, bunu nasıl algılıyorsunuz?

Ahmed Saadat: Durum karışık, biliyorsunuz. Aralarında parti kadrolarının da yer aldığı El-Fetih üyeleri, serbest bırakılmamız için düzenlenen gösterilere katıldılar. Bu parti bünyesinde, direnişte oynadıkları ya da oynamak istedikleri rol ile Yönetim bünyesinde oynadıkları rol arasındaki çelişkiler giderek artıyor. Yönetim, İsraillilerle müzakerelere başlayabilmek için direnişin tümüyle sona ermesini arzuluyor; oysa ne nüfus ne de siyasal partiler buna katılmıyor.

Çok daha fazlasını istiyoruz: Oslo'nun iflasından sonra, gerçekten demokratik bir toplumu inşa etmenin yanı sıra, Filistin taleplerinin karşılanmasına olanak sağlayacak gerçek bir mücadele stratejisi istiyoruz. El-Fetih bu konuda hemfikir; hatta diyebilirim ki bütün siyasal partiler Filistin direnişini yönetecek geçici bir yönetim oluşturmada birleşiyor. Açıktır ki, Filistin Yönetimi kendi iktidarını tehlikeye düşürecek bu geçici yönetimin lafını bile duymak istemiyor. Bugün, Yönetim'in, Filistin halkının değil, yalnızca Filistin burjuvazisinin İsraillilerinkiyle aynı olan çıkarlarını temsil ettiği ölçü-

de, direniş önünde bir engel oluşturduğu açıktır. İntifada'nın sürmesinde hiçbir çıkarları yoktur; tersine, direnişi sona erdirmek istiyorlar; bir başka deyişle, onların çıkarları, halkın çıkarlarıyla taban tabana zıt. Görüyorsunuz; Filistinli siyasal partiler arasında birliği sağlamayı başarsak bile, adı Filistin Yönetimi olan bu yönetim, bir engel olarak kalacak.

J. S.: Bugünkü durumu nasıl tahlil ediyorsunuz?

Ahmed Saadat: Bunu anlayabilmek için, Oslo antlaşmalarına dönmek gerek. Bu anlaşmalar, Filistin burjuvazisi ile İsrailli işgalci arasında neredeyse tümüyle ticari bir projeydi. İsrail, bu antlaşmalarla FKÖ'nün program ve stratejisini, Filistin halkının yaşam koşullarını yıkmak pahasına, terk etmesini sağladı. O dönemde, Körfez savaşı sonrasında FKÖ'nün büyük mali güçlükler içinde olduğu anımsanacaktır. Oslo antlaşmaları önemli ticari anlaşmalar sayesinde para toparlama olanağını temsil etmekteydi. Oslo Filistin halkı için bir çözüm getirebilecek siyasal bir antlaşma değil, hedeflerinden biri İsrail'in güvenliğini sağlamak olan, güvenlik ve ticari sorunlarla ilgili bir projeydi.

Bildiğiniz sonuçlar ve İsraillilerle müzakerelerin dışında her türlü "çözüm" arayışını yasaklayan Oslo anlaşmalarının içerdiği aslî bir veriyle yıllar geçti. Araya Camp David olayı ve Barak ile Clinton'un utanç verici önerileri girdi. FHKC işgalciyle her türlü müzakereye derhal son verilmesinden yanaydı (hâlâ da öyledir); bu, Filistin Yönetimi'nin halkıyla iç içe gerçek bir direniş hareketi haline gelmesi demekti. Ama o, bu yolu seçmedi. Ve bugün, işgalciyle işgal altındaki arasındaki tek karşıtlığın, Filistin halkı ile İsrail Devleti arasındaki karşıtlık olduğu, Yönetim'in ise olanları dışarıdan seyrettiği, her ne pahasına olursa olsun gücünü elde tutmak isteyen seyirci bir Yönetim söz konusu olduğu bir durumdayız.

J. S.: Bugün hangi strateji güçlü bir Filistin hareketinin inşasını sağlayabilir?

Ahmed Saadat: Bugün direniş, sözünü ettiğimiz bütün nedenlerden dolayı çok güç bir durumda. Ama bu güç durumda dahi, özellikle İsrail'de hâlâ etkili olduğu görülüyor; gerek

büyüyen toplumsal istikrarsızlıkta, gerekse birkaç aydır onları vuran iktisadî krizde. Direnişin sürebilmesi ve daha da güçlenebilmesi için temelleri oluşturmak gerekiyor.

Bu, birkaç şeyi gerektirir: öncelikle tüm halkın bünyesinde yer alabileceği, herkese açık bir halk direnişini örmek gerek. Ve geçmişin hatalarını tekrarlamamak için, yani salt halkın fedakarlık yapıp sonuçlardan yalnızca burjuvazinin yararlanmaması için, işgale karşı direnişle demokrasi mücadelesini birbirinden ayırmamak gerek.

Bugün, mülteciler dahil tüm Filistin nüfusunun çıkarlarını temsil edecek güçlü ve demokratik bir FKÖ'yü yeniden inşa edebilmeliyiz. "Tabandan" ve "tepeden" birliği birleştirebilmek gerek. İkinci aslî unsur, mücadelemizin uluslararası bağlama, dolayısıyla da emperyalist dünya sistemi içine yerleştirilmesi gereğini hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamalıyız. İsrail, aslî rolü emperyalizmin bölgedeki çıkarlarını korumak olan bir devlettir. Bu, Apartheid döneminde Güney Afrika'daki duruma çok benziyor. Mücadelemiz temelde anti-emperyalisttir, Filistin sorunu bugün dünya sorunlarının temelinde yatmaktadır; bu nedenledir ki, tüm dünyadaki anti-emperyalist hareketlerle bağlantılı bir direniş inşa etmeliyiz. İhtiyacımız olan dayanışma, anti-emperyalist bir dayanışmadır; burada özellikle son yıllarda gelişen küreselleşme-karşıtı hareket aklıma geliyor. Başarmayı istiyorsak, kuşkusuz bir halk hareketi inşa edebilmeliyiz, ama aynı zamanda yerel ile küreseli birbirinden ayırmamalı ve mücadelemizin emperyalizme ve kapitalist küreselleşmeye karşı mücadelelerin bir parçası olduğunun bilincinde olmalıyız.

J. S.: Stratejiden söz ettik. Ya siyasal proje konusunda neler söyleyeceksiniz?

Ahmed Saadat: FHKC olarak bizler "iki halka iki devlet" çözümünün geçerli olduğunu düşünmüyoruz. Bu talebi karşılayabilsek bile, her şeyden önce İsrail devleti bu haliyle varlığını sürdüreceği için, sorun çözüme kavuşmaktan uzak olacak. Daha da önemlisi, iki büyük sorun çıkacak ortaya: Mülteciler ne olacak? Bizler için Filistinlilerin yarısını oluşturan mültecilerin geri dönme hakkı vazgeçilmez olduğu ölçüde, te-

mel bir sorundur. Oysa "iki halka iki devlet" çözümüyle mülteciler fiilen dışlanıyor. Temel sorun, aynen kalıyor. 1948 Filistinlileri ne olacak? Sayılarının bir milyonu aştığı ve her şeyden önce Filistinli oldukları, onların da İsrail devletinin baskısı altında yaşadığı düşünülürse, bu sorun da aynı ölçüde önemli. Sözü uzatmayayım, ama gördüğünüz gibi, iki devlet çözümü en iyi olasılıkla, geçici bir çözüm olabilir. Çelişkiye gerçek bir çözüm, üç temel veriyi göz önünde bulundurmalıdır: işgalin sona erdirilmesi, mültecilerin dönüşü ve tarihsel Filistin'in bütünü üzerinde gerçekten demokratik bir iktidarın kurulması...

Tarihe başvurulduğunda, bunun tek meşru çözüm olduğu görülecektir. Hepsinden öte, az önce de belirttiğim gibi, uluslararası düzlemde bir çözümü öngörmeliyiz. Bu açıdan da, yalnızca Filistin'in bütünü üzerinde gerçek demokratik bir iktidarın kurulması özlemlerimizi karşılayabilir. Tabii bu, dünya ölçeğinde emperyalizme cepheden saldıran bir çözümdür ve emperyalistler bunu asla kabul etmeyeceklerdir.

Bu da direnişimizin devam edeceği, yükselme ve gerileme dönemleri yaşayacağı anlamına gelir; ama amacımıza ulaşmak için zamana ihtiyacımız olduğu da açıktır. Ve desteğe de. Ancak küreselleşme karşıtı hareketin ortaya çıkmasını çok olumlu bir işaret olarak görüyorum. Dahası, sizin buradaki varlığınız ve tanışmış olmamız, yaşadığımız dönem güçlüklerle dolu olsa da, geleceğin bu kadar karanlık olmayabileceğini düşündürüyor bana.

Ahmed Saadat

Demokratik ve Özgür Bir Toplum İstiyoruz!

Fightback!: FHKC ile ilgili geçmişinizden söz edebilir misiniz?

Ahmed Saadat: Ulusal direnişteki hayatıma Batı Şeria ve Gazze'nin İsrail işgali altında bulunduğu 1967 yılında başladım. Aynı yıl, Filistin Öğrenci Birliği'nin etkisinde kalarak FHKC'ye katıldım ve 1969'da resmen FHKC'nin üyesi oldum. Ulusal mücadeleye katılmamın asıl sebebi Siyonist işgale karşı savaşmaktı. O zamanlar Filistin'in genel yapısı Nasır'ın milliyetçi düşüncelerinden güçlü bir şekilde etkilenmişti ve bu da benim diğer örgütler arasında FHKC'yi seçmeme yardımcı oldu.

Her ne kadar ulusal bir örgüte katılmamda milli duygular ve işgale karşı nefret başlıca sebepler olsa da, Filistin felaketini (Al-Nakba: İsrail devletinin kuruluşu ve 750.000 Filistin-

(*) Ahmed Saadat'le Eriha Cezaevi'nde yapılan bu röportaj, Fightback! dergisinin 20 Mayıs 2003 tarihli sayısında yayınlanmıştır. Çeviri, Sosyalist Barikat dergisinin 16. sayısında yer almıştır.

linin sürgün hayatına başlaması) mülteci olarak yaşayan yoksul bir işçi ailesinden gelmek, beni FHKC'nin eylemleri aracılığıyla Marksist ve sosyalist düşüncelerle tanışmamı sağladı. Bu Marksist düşüncenin yayılması, Arap Ulusal Hareketinin teorilerinin gelişmesinde ileri bir adımdı. Aynı yıllarda, 1967 savaşında İsrail, Arap milliyetçiliğini ve burjuva güçleri yenilgiye uğratmıştı.

Ayrıca belirtmeliyim ki, aktif çalışmaya başladığım ilk yıllarda tutuklu kaldığım zamanlar da (Saadat, İsrail tarafından birçok kez tutuklandı, on yıldan fazla bir süre cezaevinde kaldı) Marksizmi öğrenmemi ve FHKC ile Ulusal Harekete bağlılığımın pekişmesini sağladı.

Fightback!: *Bir yıldan bu yana Eriha'da cezaevindesin. Filistin Yüksek Mahkemesi, bu illegal tutuklamayı Filistin yasalarına dayandırıyor. Sizce Filistin Yönetimi neden sizi ve arkadaşlarınızı serbest bırakmayı reddediyor?*

Ahmed Saadat: Sözde Eriha Anlaşması beşimizi İsrail, ABD, Filistin Yönetimi ve İngiltere'nin gözetimi altına koyduğundan, serbest bırakılabilmemizin tek yolu bu anlaşmayı sona erdirmektir. Filistin Yönetimi böyle bir tavır takınamaz, özellikle de geçen yılın Nisan ayında İsrail'in Batı Şeria'yı işgali ve Filistin Yönetimi ile Arafat'ın komuta merkezi olan Al Mukata'yı kuşatmasından sonra... Şimdi Filistin Yönetimi İsrail'in ve ABD'nin tüm isteklerine razı olmaktadır.

Muhtemelen İsrail ve ABD için bir başbakan veya yeni bir ekonomi veya içişleri bakanı atamaktan daha önemli olan Eriha Anlaşması, Filistin Yönetimi'nin taahhüt olarak kabul ettiği isteklerden bir tanesidir.

Bu yüzden benim ve dört arkadaşımın serbest bırakılması için ABD'nin sürekli desteğindeki İsrail'in isteklerini yerine getirmeyi reddeden, sağlam bir Filistin duruşu gerekmektedir. Bu nedenle serbest bırakılmamız çok zordur ve sadece Filistin Yönetimi'nin elinde değildir.

Fightback!: *ABD'nin Arap Dünyası ile ilgili planları nelerdir ve Irak'taki koşullar Filistin'in ulusal kurtuluş ve bağım-*

sızlık arzularını nasıl etkilemektedir? Gerçekten de İsrail'in Filistinlileri evlerinden ve topraklarından kovma veya nakil politikasını yürürlüğe koyma tehlikesi var mı?

Ahmed Saadat: ABD Dışişleri Bakanı Powell, ABD'nin Arap bölgesiyle ilgili planının bölgenin siyasi haritasını Amerika'nın çıkarlarına en iyi yarayacak şekilde yeniden çizmek olacağını açıkladı.

Buna ilaveten bölgedeki petrol rezervlerini kontrol etmek ABD'nin dünyayı kontrol etmesini sağlayacak merkezi bir konudur ve bu yüzden emperyalizmin bu aşamasında ABD'nin uluslararası düzen düşüncesini kuvvetlendirmektedir. Bu plan muhtemelen 11 Eylül sonrası koşullarında oluşturulmuştur; çünkü 11 Eylül öncesinde bu plana BM Güvenlik Konseyi toplantılarında karşı çıkılıyordu. Her ne kadar plandaki ilk adım İsrail'in Filistin halkına karşı yürüttüğü savaşa politik takviye ve uluslararası destek sağlamak olsa da, asıl hedef her zaman Irak'tı. Powell'ın açıklaması, ABD'nin Arap bölgesini "demokratikleştirme", genelde Ortadoğu'da özelde ise Arap bölgesinde "insan haklarını koruma" programının siyasi çerçevesini ortaya koymuştur. ABD'nin emperyalist planı basitçe sadece siyasete, ekonomiye ve askeri güce de dayanmamaktadır. Kültürel ve ideolojik olarak kendi emperyalist çıkarlarına uzun süreli bir "güvenlik" sağlamak için ABD, İsrail'in eşliğinde bölgeyi kontrol etmek ve yeniden şekillendirmek niyetindedir.

Fightback!: *FHKC'nin en üst düzey iki lideri şu an cezaevinde bulunmaktadır. Merkez komiteden ve politik bürodan birçok kişi, orta kademe yöneticiler dahil, tutuklanmış ya da öldürülmüştür. İsrail FHKC'yi neden bu kadar büyük bir tehdit olarak görmektedir ve neden kamuoyu Hamas, İslami Cihad veya El-Fetih'e olan saldırılarda olduğu gibi bu imha saldırılarından haberdar edilmiyor?*

Ahmed Saadat: Benim kişisel olarak yaşadıklarımdan hareketle konuya narsist bir yerden değil, objektif olarak bakıyorum. İsrail'in güvenlik birimi Shabak'ın liderlerinden alınmış ve Shabak'a yakın ve üye olan Zeevi Sche've gibi gazetecilerce yayımlanmış, İsrail'in FHKC'ye karşı yoğun baskısının

gerekçelerini açıklayan ifadeler bulunmaktadır. İsrailliler 1980'lerde ve 1987-93 arasındaki ilk İntifada'da FHKC'nin sağlam, teslimiyetçi olmayan bir örgütsel yapıya sahip olduğunu keşfettiler. Vahşi ve yasa dışı sorgu yöntemleriyle bile İsrailllilerin FHKC'nin gizli etkinliklerini ortaya çıkarmaları ya da FHKC kadrosunun ve üyelerinin iradelerini yok etmeleri imkansızdı. FHKC ayrıca, özellikle acil durumlarda hızlı biçimde kendisini değiştiren ve dönüştüren dinamik bir örgütsel yapıya sahiptir. Özellikle 1991-95 arası İsrail tarafından FHKC'ye yönelik sürekli saldırılar ve Cephe'nin karşılaştığı şiddetli mali kriz Shabak'ta FHKC'nin genel tabirle "yoğun bakım ünitesi"nden mezara doğru gittiği inancını yaratmıştı. Bu yüzden, 6. Kongreden sonra ve 2000 yılı Eylül intifadası başlarında FHKC'nin direniş örgütünü yeniden yapılandırma hızı, İsrail'i ve Shabak'ı şaşkınlığa uğrattı.

İşte bu, İsrail'in FHKC'ye karşı ilk suikast girişiminin neden Abu Ali Mustafa'yı hedef aldığını açıklıyor. Onlar, Abu Ali'yi öldürdüklerinde FHKC'nin yeniden "yoğun bakım ünitesi"nin yolunu tutacağını düşünüyorlardı. Ancak bunun yerine FHKC, Şaron hükümetinin bakanlarından biri olan ırkçı Ze'evi'yi öldürerek anladıkları dilden yanıt verdi.

FHKC eylemleri İsrail basınında yer almasa da aslında Shabak bu eylemleri çok iyi bilmektedir ve bize karşı büyük saldırılar yöneltmektedir. Medya, bizi umursamayarak İslamcı güçlerle Filistin Yönetimi arasındaki yarışa yoğunlaşıyor ama düşman öyle yapmıyor. Bölgenin politik güçlerini yeterince arkamıza alamamış olsak da, biz temelde yoksul ve çalışan insanların yerel desteğine güveniyoruz; Cephe'nin eylemleri ve politik önemi bölgede kabul görmektedir.

Fightback!: *FHKC'nin intifadanın mevcut, somut koşullarına yanıt olarak geliştirilmiş belirli bir politik programı var mı? Eğer varsa, FHKC bu planı nasıl bir zemine oturtuyor?*

Ahmed Saadat: FHKC, şu anki intifadayı, halk inisiyatifinin Oslo Anlaşması (ve ona dayandırılan diğer anlaşmaların) yarattığı krize bir cevabı olarak görünmektedir. Camp David zirvesinden sonra bu anlaşmaların çöküşü, alternatif halk direnişinin yenilenmesine yol açtı.

İntifada sadece Oslo Anlaşması'nın iç çelişkilerini ve sorunu çözmedeki yetersizliğini göstermekle kalmıyor, aynı zamanda politik direnişin işlevi temel alınarak Filistin hareketinin iç yapısının yeniden düzenlenmesinin ve Filistin liderliğinin gözden geçirilmesinin önemini de gösteriyor. Bu direnişin kendisi, ABD'nin "barış simsarlığı"nı kabul etmek yerine BM'i ve uluslararası yasallığı temel alıyor.

İntifada, uluslararası kurumların politik süreçteki rolünü, Arap-İsrail çatışmasıyla ilgili uluslararası hukuka uygun çözümleri uygulayan organlar olarak görmektedir. İntifada, şehirlerde, köylerde, mülteci kamplarında ve komşu ülkelerdeki yerel kurumları etkin kılan komitelerden, direnişin meşruiyetini-yasallığını destekleyen ve İsrail'in insan hakları ile uluslararası hukuku katleden vahşi uygulamalarını açığa çıkaran bir medya mekanizmasına kadar uzanıyor. Ve FHKC, İntifada'nın Filistin liderliğinin yapısını halk desteğiyle güçlendirmeye amaçlayan bu rolünü destekliyor. Ayrıca İntifada, Filistin halkının ulusal hakları temelinde Arapların ve uluslararası güçlerin halk desteğini güçlendirdi.

Arapların ve uluslararası güçlerin desteği ile İntifada, (her ne kadar bütün çabasını kendi çıkarları için desteklediği direniş ve Oslo'ya dayalı referanslar arasında bölüştürmüş olan burjuva Filistin Yönetimi bunu gündemine almasa da) düşmanı kuşatabilir ve FHKC'nin her fırsatta dile getirdiği ulusal amaçlarımıza ulaşacağımız yolu açabilir. Bu durum politik bir şizofreni hali yaratmıştır. Filistin Yönetimi'nin bu ikili söylemi, (bir tarafta İntifada/direniş ve diğer tarafta İsrail) İntifada'nın zayıflamasına neden olmuştur; özellikle de Filistin Yönetimi, direnişin yönelimini karşı çıkılması ve lanetlenmesi gereken "terörist faaliyetler" olarak tanımladığında...

Fightback!: *Filistin mücadelesine olan genel destek Arap kitleleri arasında her zaman fazladır ama Arap hükümetlerinin çoğu İsrail'e ya da ABD'nin İsrail'e olan desteğine karşı güçlü bir politik duruş sergileyememişlerdir. FHKC, Filistin'in özgürlüğünün Arap halklarının özgürlüğüne çözülmez bağlarla bağlı olduğunu söylemeye devam ediyor. Arap hükümetlerinin kitleler üzerindeki baskısının sürdüğü koşullarda,*

Filistinliler İsrail işgalinin sona erdirilmesi için bu kitlelerden gerçek anlamda nasıl bir destek bekleyebilirler?

Ahmed Saadat: Araplar ve Filistinler arasındaki birlik, Arap halklarının ortak çıkarlarına ve güvenlik, sosyal ilerleme, gelişim, sosyal adalet ve birlik gibi ortak ihtiyaçlarına dayanmaktadır. Ancak, bu amaçlar ve çıkarlar Arapların karşılıklı bağlarına ve birliğine temel oluştursa da, halk eylemini harekete geçiren ve Arap merkezli bir birlik yaratan politik araçlar olmaksızın eyleme dönüştürülemez.

Farklı ulusal Arap akımlarının ve partilerinin sloganları, tek tek Arap ülkelerindeki mücadeleleri, genel bir Arap ulusal mücadelesi haline getirecek programlarla uyuşmamaktadır, Aksine, tüm ülkelerdeki ulusal partilerin mücadeleleri yerel konulara odaklanmakta ve genel Arap sorunundan uzak durmaktadır. İşte bu yüzden İntifada'ya olan genel Arap desteği ve Irak'taki savaşa karşı genel protesto sınırlı kalmıştır. Ulusal kurumlar, Arap Ulusal Konferansı, çeşitli ulusal Arap partileri ve Arap-İslam Konferansı, tüm ülkelerdeki yerel sorunları genel Arap sorununa bağlayan bir gündeme sahip değildirler.

ABD'nin Irak işgali, Arap ve Filistin kurtuluş hareketine yapılan saldırının merkez noktasını temsil etmektedir ve bu yüzden, ulusal çıkarları, bağımsızlığı, özgür iradeyi, kültürü ve doğal kaynakları savunmak ve mevcut ulusal mücadele ile uluslararası mücadele arasındaki bağı görebilmek için genel ulusal Arap hareketlerinin mekanizmalarını, gündemlerini ve yöntemlerini gözden geçirmek hayati bir önem arz etmektedir.

ABD'nin savaşı küreselleştirmesi, halk mücadelesinin küreselleşmesi açısından iki düzeyde antitezler yaratmıştır.

Birincisi, taktik ve acil olan düzeydir: ABD'nin uluslararası iradeye, kurumlara ve Irak'a karşı başlattığı savaş ile uluslararası hukuka meydan okuması, savaşa karşı çıkan ve BM'i savunan ülkelerden bir red cephesi yarattı. Irak'taki işgale ve illegal savaşa karşı resmi bir zemin sağladı. İkincisi, stratejik ve uzun vadeli düzeydir: Bu savaş, halkın (küreselleşme karşıtı güçlerin) emperyalizme ve emperyalizmin yoksul ülkelere yönelik politikalarına karşı direnişini büyük ölçüde yükseltti.

Arap ülkelerinde ve tüm dünyada halk hareketi, emperyalizmle savaş için stratejik bir temel yarattı. Bu, yerel ve küresel düzeyde emperyalist politikalara karşı mücadele için yeni koşulları ve gündemi yeniden tahlil etme ihtiyacını ortaya çıkardı. Arapların ve dünyadaki kitlelerin bu hareketi Filistin sorununa en büyük yardımı yapacaktır.

Fightback!: *FHKC'nin Filistin'e bakış açısı, Filistin Yönetimi ve İsrail'in kapitalist yönetici sınıflarının kontrolünden bağımsız bir toplum fikrini içeriyor. Ayrıca çok yönlü bir barışın Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkı sağlanmadan mümkün olamayacağının altını çiziyorsunuz. Mülteciler geri döndüğünde ve İsrail işgali sona erdiğinde sizce ne tür bir politik sistem hakim olmalıdır? Ayrıca FHKC ve Filistin toplumunun baskı altındaki sınıfları bu devlette ne tür özel roller almalıdırlar?*

Ahmed Saadat: Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkı meşru ve doğal bir haktır ve Filistin kurtuluş projesinin en önemli parçasıdır. FHKC'nin geri dönüş hakkına olan bağlılığında ısrar etmesi, Filistin Ulusal Kongresi'nin toplantılarında defalarca onaylanmış olan Ulusal Filistin mücadelesine olan bağlılığında da ısrar etmesi anlamına gelmektedir.

Geriye dönüş hakkının savunulması, ne duygusal bir tepki ne soyut bir yasal hak ne de sağcı bir şovenizmdir. Tersine bu, gerçekçidir; sonsuz ve kalıcı bir barışın temelidir.

Dahası, dönüş hakkı, bazı aydınların tartışıp durduğu gibi, politik gerçekleri ve yerel, bölgesel ve uluslararası güçlerin kimyasını anlama yeteneğinden yoksun, uygulanabilirliği olmayan bir şey değildir. Aksine, geri dönüş hakkına olan bağlılık bilimsel ve tarafsız bir yargının ve Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi ile Siyonist sömürgecilik arasındaki tarihi mücadelenin kavranılmasının ürünüdür.

Geri dönüş hakkını gözardı eden hiçbir çözüm, Filistinliler ve Filistin halkını zorla yerinden ederek bölgeyi sömürgeleştiren Yahudi yerleşimciler arasında kalıcı bir barış sağlayamaz. Böyle bir çözüm, kısa süreli bir sükunet sağlar ama halkımızla Siyonist hareket arasındaki çatışmayı yaratan nesnel koşulları ortadan kaldırmaz.

Bu yüzden, ilk adım olarak geri dönüş hakkı ile ilgili uluslararası hukukun ve çözümlerin yürürlüğe konması, kalıcı barışın kuruluşunu hazırlayabilir ve Filistin ve çevresindeki mücadeleyi sonlandırabilir. Filistin sorununun temelini oluşturan bu hak, Filistin halkı ve Yahudi yerleşimciler arasındaki çatışmanın demokratik ve çok yönlü çözümü için bir köprü kurabilir.

Bazıları şu anki gerçeğin tarafları iki-devlet çözümüne doğru ittiğini tartışıyor: 1967 öncesi sınırlar temelinde Filistin devletinin yanında bir İsrail devleti... Tabii ki bu çözüm geri dönüş hakkının yok sayılmasını ya da tazminatlara indirgenmesini içermektedir. Bizler FHKC'de, bu tür bir çözümün Filistin halkına dayatılmasının mücadeleyi sonlandırmayacağını tartışıyoruz. Çünkü, bu çözüm gerçekleri inkâr ediyor. Irkçı "ulusal, homojen bir Yahudi devleti" düşüncesine dayanan "iki-devlet" çözümü 1.3 milyonun üzerinde Filistinlinin -toplam nüfusun %20si- İsrail'de yaşadığını unutmaktadır. Bu, çatışma unsurlarının İsrail'in içinde kalmasına izin verecek bir çözümdür. Bu yüzden iki-devlete dayanan çözüm bir hayaldir.

Halkımızın arayışı, diğer halklarınki gibi demokratik ve özgür bir toplumdur. Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlayabilecek tek yönetim şekli olan bu demokratik devlet, parazit ve yerli komprador burjuvazi tarafından değil sadece ulusal bağımsızlık, anavatana dönüş, çoğulcu demokrasi ve ekonomik gelişim konularında yapısal çıkarları gözeten bir güçlerin birliği tarafından yönetilebilir.

Basitçe söylenirse, bu, FHKC'nin ve ulusal demokratik kurtuluş hareketinin görüşüdür.

Birleşik Filistin Kadınlar Birliği Sekreteri Meryem Abu Dagga
Irak Yurtseverler Birliği Temsilcisi Muhammed J. Jabar Faris

"Emperyalizm Yenilecek Biz Kazanacağız!"*

***Sosyalist Barikat**: Söyleşiye Irak'tan başlayacak olursak eğer, buradan bakıldığında bir karmaşıklık görülüyor. Bir direniş var ama bunun kimlerden oluştuğu Türkiye kamuoyu açısından çok belirgin değil ve büyük ölçüde El Kaide gibi unsurlar öne çıkarılıyor. Tablo gerçekten böyle mi? Şu anda direniş halinde olan güçler kimlerden oluşuyor?*

Muhammed J. Jabar Faris: Amerika Irak'a zaten büyük bir kaosu ve başıboşluğu yaratmak için geldi. Ama geldiklerinde onlar böyle bir direnişle karşılaşacaklarını ummuyorlardı. Onlar sanıyorlardı ki, Irak halkı onları çiçeklerle karşılayacak. Bundan dolayı projeleri de başkaydı. Ve bu proje Afganistan'dan Suriye'ye kadar daha geniş coğrafyayı kapsıyor-

(*) 2006 yılının başında Irak'ta İşgale Hayır Koordinasyonu'nun davetlisi olarak Türkiye'ye gelen Birleşik Filistin Kadınlar Birliği Sekreteri Meryem Abu Dagga ve Irak Yurtseverler Birliği Temsilcisi Muhammed J. Jabar Faris ile Sosyalist Barikat adına yapılan bu röportaj, derginin Şubat 2006 tarihli 38. sayısında yayınlanmıştır

du. Oysa Irak'taki direniş ABD'yi Irak'ta durdurdu.

Şimdi de direnişi ele alalım. İşgal başlamadan önce direniş hazırlıkları başladı. Irak'ın işgal edileceği belliydi. Amerika'nın yeni siyasetinin uygulanma sahasıydı. Amerika'daki yeni muhafazakarlar ve Siyonistler bu projeyi biçimlendirdiler ve Yeni Büyük Ortadoğu sloganı altında bunu oluşturabileceklerini düşündüler. Ki bunun kapsamına Türkiye de dahildir. İsrail'in Ortadoğu'ya adaptasyonu, yani İsrail'in reel bir olgu olduğunun ispatlanması ve bölgeye tam olarak yerleştirilmesi için bu proje oluşturuldu. Amerika Irak'a saldırırken ve girerken kitle imha silahlarının olduğunu ve bunların El Kaide ile ilişkisinin olduğunu söylüyordu. Bu iddiaların yalan olduğu ortaya çıktı.

Irak'ta ki direniş ulusalcılardan, İslamcılardan, komünistlerden oluşuyor. Çeşitli direniş fraksiyonları var. Bu direniş güçlerinin tümü bir proje ortaya koyabildiler. Bu proje ilk olarak işgalin sona erdirilmesini öngörüyor. Bu projenin ilkeleri, işgal güçlerinin kayıtsız şartsız ülkeyi terk etmesini, Irak'ta işgal güçlerine ait herhangi bir üs ya da hareket halinde bir gücün kalmamasını, Irak ordusunun işgalden önce olduğu gibi yeniden teşkil edilmesini, Irak'taki tüm tutsakların salıverilmesini, Amerika'nın ve onun müttefiklerinin yıktığı Irak'ın yeniden imar edilmesini, Irak halkından özür dilenmesini, işgalle işbirliği yaparak kirlenmemiş tüm direnişçi güçlerin oluşturduğu Birleşik Irak Hükümetinin kurulmasını içeriyor. Eğer direniş bu program dahilinde başarılı olursa, sekiz aylık geçici bir hükümet kurulacak. Direniş güçlerinden oluşturulacak bu hükümet kalıcı bir anayasa oluşturacak. Çok partili rejimi oluşturacak. Kalıcı bir parlamento oluşması için seçim takvimi oluşturacak. Irak'ta direnişin oluşturduğu platformun öngörüsü budur.

SB: Peki oluşturulan platforma tüm direniş grupları katılıyor mu?

Muhammed J. Jabar Faris: El Kaide'ye bağlı Zerkavi güçlerinin dışındaki tüm direniş güçlerinin bu programa dahildir. Irak'ta direniş güçleri biraya gelerek oluşturdukları bir cephe vardır. Adı "Demokratik İslami Halk Cephesi"dir. Bu

cephenin içinde hem demokratlar, hem devrimciler, hem de İslamcılar vardır. Ben şu an bu cephenin sözcülüğünü yapıyorum.

SB: Daha özel olarak soracak olursak, Irak'ta komünistlerin durumu nedir? Nasıl çalışıyorlar? Kendi öngördükleri süreç sonunda ne yapmayı düşünüyorlar?

Muhammed J. Jabar Faris: Hamid Musa önderliğindeki Irak Komünist Partisi işgalcilerle işbirliği yapıyor ve Bremer hükümetine de katıldılar. İşgalin pisliklerinin yerleşmesinde de işbirliği yapıyorlar. Bu işbirlikçi komünist partinin dışında başka komünist güçler var. Irak Merkezi Komünist Partisi, Halk Partisi, Yurtsever Komünistler Birliği var. Bunlar direnişten yana. Bu üç partinin de birleşmesi içinde çalışmalar sürdürülüyor. İşgale karşı Iraklı komünistleri birleştirme adı altında bir komite oluşturulmuş durumda. Birlik doğrultusunda çalışmalar yürütüyorlar. Ve bunlar direnişin bir parçasını oluşturuyorlar. Bunlar özellikle çok daha aktifler. Diğerlerine göre farklılıkları var. Bu komünist hareketlerin direnişteki rolü: Uluslararası alanda emperyalizme karşı verilen partizan mücadelelerinin deneyimlerini Irak'taki direnişe aktarmaktır. Direnişe bu yönden de bir katkıları var.

SB: Uzun yıllardan beri devrimci mücadelenin içinde olan bizler hiç bir zaman Amerikan ordusuyla işbirliği yapan Komünist Partiye rastlamadık. Bu durumun ideolojik sebepleri ne olabilir ve kendileri bunu nasıl açıklıyorlar?

Muhammed J. Jabar Faris: Bu ihanet aslında Irak-İran savaşında, yani daha önce başladı. Bunlar kendi topraklarında İran'dan yana tavır almışlardı. Gerekçe olarak da Irak'ta varolan diktatörlüğü gösteriyorlardı. Ama vatanını savunmak diktatörlüğü savunmak değildir. İkinci neden de şu: Komünist Parti'nin %70'ini Kürtler oluşturuyor. Biz komünistler olarak insanların ırklarına bakmayız. Şiidir, Kürttür, Asurudir, Süryanidir, bunlar bizim için önemli şeyler değildir. Buna bakmadığımız için Kürtler bu partide çoğunluktaydı. Partinin savaştan önce ABD'ya karşı belli bir tavrı vardı. Ama işgalden sonra Barzani ve Talabani Bremer'le görüştü. Geçici

konseyde, hükümette komünist şahsiyetlerin de yer almasını istediler. Talabani ve Barzani Irak'a dönüp Hamid Musa'yı geçici hükümete katılmak için ikna etmeye çalıştılar. Bu partinin tutumu, sürekli yurtsever bir tutumdu. Partinin kurucusu olan ve 1984'te idam edilen Yusuf Selman Yusuf'un çizgisi Hamid Musa tarafından terk edildi. Yusuf diyordu ki "ben yurtseverim ve komünist olduktan sonra ise yurtseverliğim daha da arttı." Oysa onlar bu söze önem vermediler. Ve bu da, siz yoldaşların söylediği gibi, bir komünistin vatanına ihanet etmesi ve işgalle işbirliği yapmasının mümkün olmadığının göstergesidir.

SB: 1960'larda Che Guevera'nın Latin Amerika için ortaya attığı "devrimlerin zincirleme gelişmesi" tezi bir zamanlar Ortadoğu için de ifade edilirdi. Gerçekten de, Umman, Güney Yemen, İran (Halkın Fedaileri), Türkiye ve Kürdistan, Fas, vb. bir dizi ülkede birbirini tamamlayan hareketler vardı. Bir parantez açmak gerekirse, Türkiye'de de 71'de Mahir Çayan ve Yoldaşlarının İsrail Başkonsolosunu cezalandırmaları vardı örneğin; sonrasında 70'lerde yine özellikle Siyonizmi hedef alan bir dizi eylem yapıldı. Ayrıca yine hatırlıyoruz ki Leyla Halid ikinci uçak kaçırdığında yanında öldürülen devrimci yoldaşı Nikaraguali idi. Atmosfer genel olarak böyleydi. Şimdi yeniden bir Ortadoğu cephesi yaratılabilir mi? Bu konuda neler yapılabilir?

Meryem Abu Dagga: Türkiyeli kardeşlerimizin ve yoldaşlarımızın da mücadelesi şartlarından dolayı daha farklıdır. Ama sonuçta tüm bu mücadelenin aldığı yön Amerikan emperyalizmine karşı duruşta ortak olmaktır. Sovyetler ve sosyalizm bloku çökmeden önce kapitalizm, emperyalizm herkese güzel görünüyordu. Sovyetler ise dıştan bakılınca baskıcı bir rejimi sembolize ediyordu. Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra emperyalizmin çirkin yüzü ortaya çıkmış oldu. Ve yine Sovyetler'in yıkılmasıyla dünya tek kutuplu bir hale geldi ve Amerikan pervasızlığı daha da açığı çıktı. Amerika'nın pervasızlığı ve zulümleri direnişleri doğurdu. Nerede bir zulüm ve baskı varsa orada da direniş vardır. Amerika Vietnam'ı işgal ettiği zaman bütün halklar Vietnam'dan yanaydı. Kimse Vietnamlı da değildi. Aynı şey Cezayir'de de yaşandı. Çünkü işgal

ve zulüm nerde varsa halklar ona karşı bir tavır geliştirirler. Amerikanın çıplak yüzü ve yalancılığı da ortaya çıktı. Şu anda Ortadoğu'ya demokrasi getireceğinden bahsediyor. Bu makul bir şey mi? Bir yandan demokrasi getireceğinden bahsediyor ve savunuyor, bir yandan da ülkeleri işgal ediyor. Bu çelişen bir şey. Üstelik Siyonizm gibi gerici bir ideolojiyi destekliyor, ona yardım ediyor. Yani, Amerika'nın yalancı yüzü çok açık bir şekilde ortaya çıkmış oldu. Benim dünyanın çeşitli yerlerinden arkadaşlarım vardır. Lübnan'da da benimle birlikte savaşırken şehit olan İranlı arkadaşlarım vardı. Gerçekten de değerli kişilerdi. Japonlar da vardı örneğin. Japon Kızıl Ordusu'nu hepiniz biliyorsunuz, bizim oradan da arkadaşlarımız vardı. Ve tüm direniş cepheleri tek bir cephe altında toplanabiliyorlardı. Enternasyonalist devrimci tutum mümkündü ve biz Amerika'ya karşı ortak bir cephede bunu ispatladık, o dönemde bunu başardık. Şu anda da aynı mücadeleyi verebiliriz. Çünkü emperyalizmin çirkin yüzü çok daha açık bir şekilde ortada olduğu için, bu mücadeleyi sürdürmekte ve başarıya ulaşmak da aslında çok daha kolay. Kapitalizm ve emperyalizm sınır ve din tanımaz. Lübnan'ı da, Afganistan'ı da, Irak'ı da vuruyor. Eğer halklar direnç göstermezlerse bu dizinin diğer halkaları da tamamlanacak.

Amerika bugün ciddi bir ekonomik kriz içinde. Bu krizden çıkabilmek için Ortadoğu halklarının kaynaklarını sömürmek istiyor. Bu arada birçok sol parti düzene entegre oldu, işbirliğine gittiler ve çözüldüler. Biz yeniden devrimci güçler ve halk cephesi olarak ayaktayız, özellikle de Arap ülkelerindeki devrimcilerle ilişkilerimiz var. Yeniden bir cephe oluşturmaya dönük olarak, eski tarzda ama yeni bir mantıkla ve akılla yürüttüğümüz çalışmalarımız var.

Emperyalizme karşı mücadeleyi iki yönden düşünüyoruz. Birincisi: Emperyalizme ve işgale karşı duran yerel tüm güçlerle birlikte ortak bir platform oluşturmak. Yani tüm güçleri içine alacak bir cephe oluşturmak. Bir de uluslararası boyutta da yine bir işbirliği ve ortak cephe oluşturmak öngörümüz var. Devrimcilerin sürekli stratejileri ve taktikleri olur. Normalde tüm dünyada sol güçler gerileme yaşadı. Amerika bu gerilemeyi daha bir hızlandırmak ve artırmak için direniş güçlerini çeşitli yerlerde hedef aldı. Irak'ta, Filistin'de, Lüb-

nan'da varolan direnişi "terör" diye de tanımlayarak da bu gerilemeyi hızlandırmaya çalışıyor. Şunun bilincindeyiz ki, asıl terör direniş güçlerinden değil, Siyonizm ve emperyalizmden geliyor. Amerika nasıl "kitle imha silahları"nı bahane ederek Irak'a girdiyse, şimdi de Refik Hariri'yi kuklalarına öldürterek, Suriye'yi hedef alıyor. Başta da söylediğim gibi Amerikan emperyalizmine karşı durmak için şu an en uygun zamandır. Ama bunun için her şeyden önce kendi ülkemizde ki birliği oluşturmamız lazım. Devrimci güçlerin Türkiye'de, Filistin'de, Lübnan'da ortak cepheler oluşturması gerekiyor. Daha sonra da Ortadoğu'da tüm devrimci grupların birleşmesi gerekiyor.

Yerel birliktelikler önemli; Hamas'la, İslami Cihad'la işgale karşı ortak bir cephe oluşturamasaydık, beş yıllık intifadayı sürdürmemiz mümkün olmazdı. Amerika ve İsrail sürekli Arap ülkelerindeki ve dünyadaki devrimci güçleri parçalamak, bölüp ayırmak niyetindedir. Şu anda da sivil toplum örgütlerini finanse ederek devrimci güçleri çözmeyi amaçlıyor. Örneğin biz Halk Cephesi olarak Filistin'de çok sıkıntılar çekiyoruz. Çünkü bize ne Avrupa'dan ne Amerika'dan, hiçbir taraftan yardım gelmiyor. Ama bu arada yardım alan "sivil toplum kuruluşları"nın etkileri artıyor. Solcu olmak fakir olmak, yoksul olmakla eşdeğer hale geliyor. Çünkü liberaller, sivil toplumculuğu savunan örgütler çok daha popüler, çok daha etkinler; çünkü paraları var ve bir çok şeyi para yoluyla başarabiliyorlar. Tüm bu zorluklara rağmen biz kendi Marksist kimliğimizi korumayı başardık ve Marksizme onurunu kendi şartlarımızda iade ettik. Büyük bir denge oluşturduk. Bunları emperyalizme ve Siyonizme karşı verdiğimiz mücadeleyle birlikte yürütmeyi başardık. Biz resmi kurumlarla, düzenlerle ilişki geliştirmedik, bunları doğru bulmadık. Biz bölgede ki devrimci örgütlerle ilişki kurup, geliştirdik. Hiçbir zaman, hiçbir şekilde şartlı verilen bağışları ve yardımları kabul etmedik. Aç da kalsak, açıkta da kalsak sürekli kendi öz kaynaklarımızla yetinmeye ve onlarla mücadeleyi geliştirmeye çalıştık.

Muhammed J. Jabar Faris: Eklemek istiyorum: Arap ülkelerindeki tüm devrimci ve yurtsever güçler Arap Demokratik Özgürlük Hareketi isminde bir cephe oluşturdular. Bu cephe demokratik, yurtsever ve komünist unsurları bir araya

getirdi. İlk hedefi Arap ülkelerinde demokratik rejimler kurmak ve emperyalizme, emperyalizmin yeni açılımlarına ve diktatörlüğe karşı mücadele etmek ve bunu geliştirmek. Bu hareketin bir amacı da diğer uluslararası devrimci hareketlerle köprüler kurmaktır. Genel merkezi Lübnan'dadır. Yakında bir kongresi olacak. Temel bildirgesini bu kongrede ilan edecek. Bu Cephe Körfezden, Atlas Okyanusu'na kadar olan tüm bölgedeki ülkeleri kapsıyor. İçinde Irak da, Suriye de, Filistin de var.

SB: Peki Türkiye devrimci hareketi ile ilişkilenmeyi düşünüyor musunuz? Yoksa bu oluşum sadece Araplara ait bir cephe mi?

Muhammed J. Jabar Faris: Bu hareket aslında Arap ülkelerini içine alan bir cephedir. Ancak bir şans olarak biz buraya geldik ve çeşitli diyaloglar, ilişkiler geliştirdik. Bu süreç sonrasında bizde bu hareketin ufkunu ve ilişkilerini daha geniş tutma yönünde bir görüş oluştu. Ben bu hareketin genel sekreteriyim ve döndüğümde bunları ve sempozyumda tartışılan konuları oraya aktaracağım. Türkiye'deki devrimci hareketleri bu kongreye davet etmekten büyük onur duyarız. Bunu orada tartışacağız.

Meryem Abu Dagga: Ben başta söylemiştim. İlk önce kendi bulunduğumuz yerlerde bir birliktelik yakalamaya çalışıyoruz. Daha sonrasında zaten bunlar yapılacak.

Muhammed J. Jabar Faris: Tüm umudumuz Türkiye'deki devrimci örgütlerin de biraya gelip bir hareket, bir cephe oluşturmaları. Böyle bir platform oluşturulursa ilişkiler çok daha güçlü olur ve gelişir.

SB: 90'larda dini gruplar epey bir ilerleme sağladılar. Ama biz FHKC'nin 6. Kongre kararlarını, George Habbaş'ın veda konuşmasını ve Ahmet Saadat'ı okuduğumuzda anladığımız şu: Filistin Halk Kurtuluş Cephesi kendi içinde bir takım eleştiriler ve dönüşümler yaşamış. Biz de Sosyalist Barikat olarak dünyanın bugünkü tablosunu yeniden değerlendirerek bir devrimci yenilenme yaratılması gerektiğini söylüyoruz. Biz Marksizmden kopmadan tam da Lenin'in yaptığı gibi bir dev-

rimci yenilenmenin mümkün olduğunu düşünüyoruz. FHKC'nin 6. Kongresi'nde bulduğumuz ipuçları da sanki bu yöndeydi. Bu konu hakkında ne söyleyebilirsiniz?

Meryem Abu Dagga: Bu çok önemli bir soru. Her şeyden önce şunu söylemeliyim. Metinler Kur'an gibi kutsal değillerdir. Sonuçta Marksizm ve Leninizm, bir çok öncü insanın çeşitli fikir ve tecrübeleriyle ortaya konmuş öğretilerdir. Lenin'den sonra en büyük hata marksizmin geliştirilmemiş olmasıdır. Daha doğrusu, izleyicileri, aldıkları birikimi aynen naklettiler. Bir geliştirme, yorumlama, tahlil yapma olmadı. Sovyetlerde biri şemsiye tutuyorsa eğer, Irak'ta da kalkıp şemsiye tuttular. Bizim Filistin'deki şartlarımız diğer bölgelerdeki yoldaşlarımızdan farklı. Biz kendimize göre bir şeyler geliştirmek zorundayız. Çünkü biz Lenin'in fikirlerine inanan insanlarız. Lenin'in dediği gibi "iyi yurtsever olmayan, iyi komünist olamaz". Evde hırsız olan dışarıda iyi bir insan olamaz. 67'de Marksizm bizim dünyamızda daha olgunlaşmamıştı. Olgunlaşmadığı halde biz Marksizmi üstlenmiştik ve Kendimize Marksistiz diyorduk ama bu fikir bizde de tam olarak olgunlaşmamıştı. 5. ve 6. kongrelerimizde bu düşüncelerimiz daha da netleşti.

Bir Marksizmi alıp olduğu gibi uygulama vardır, bir de ondan ilham alıp onun önderliğinde hareket etmek vardır. Sovyetler Birliği düştükten ve sosyalist hareketler geriledikten sonra Leninist olan komünist partiler isimlerini değiştirdiler ve farklı isimler aldılar. Ama biz bu bilinçle Marksist ve Leninist olduğumuzu özellikle Halk Cephesi olarak vurguladık. Ve marksizmin Araplaştırılması, Filistin şartlarına uygunlaştırılması kararını aldık. Marksizmi kendi şartlarımıza uyarladık. Şartlarımıza uygun olmayan düşünceleri bıraktık. Sonuçta onlar düşüncedir ve uygun olmayabilirler. Düşünsel dogma değil, Marksist-Leninist bilimsel yöntem önemlidir ve ancak bu bilimsel yöntemle Marksizm ve Leninizm geliştirilebilir. Lenin, Marks ve Engels'in fikirlerini alıp olduğu gibi uygulamadı. Onların düşüncelerini inceledi, araştırdı, düşündü, eklemeler yaparak, uyarlamalar yaparak geliştirdi. 1917'de Sovyetler'de yapılan devrim, Almanya ya da Fransa'da yapılan bir devrim değildi, Sovyet Devrimi'ydi. Onlar sanayi ülkeleriydi örneğin, Sovyetler ise tarım ülkesiydi. Öyle

olduğu halde bu ülkede devrim gerçekleşti.

Bizim ülkemizde bugün gericilik, İslam, Şiilik, feodalizm ve feodal yapılar var. Böyle bir tabloya farklı şekillerde çizilmiş Marksist Leninist düşünceleri alıp aynı şekilde uygulamak mümkün değildir. Mesela Lenin küreselleşmeden de söz etmiştir ama kendisi bu olguyu yaşamadı. Küreselleşmeyi biz yaşıyoruz ve buna karşı da ne yapmamız gerektiğini de biz değerlendiriyoruz. Ne yapmamız gerektiğini Lenin'e soramayız ki! Yani Marks'ın dediği gibi "İnsan kendi ortamının çocuğudur." Biz kendi bir çok hatamızı düzelttik. Düzelttik çünkü yaşadığımız şartlar çok değişken ve bu önemli. Bizde mukaddes bir metin yoktur, olamaz. Deneyim vardır, realite vardır, doğru vardır, yanlış vardır. Bu Marksist-Leninist yöntemdir.

SB: George Habbaş'ın veda konuşmasında, biz ilk defa bir parti önderinin görevinden kendi isteğiyle ayrıldığını gördük. Bu önemliydi. Öte yandan FHKC'de Abu Ali ile başlayan süreç bize bir atılım dönemi gibi görünüyor...

Meryem Abu Dagga: George Habbaş aslında bu tavrıyla Arap diktatörlerine ve diğer yöneticilere, bütün o ömür boyu yerinde kalanlara bir mesaj veriyordu. Ama maalesef bunu pek anlayan olmadı! Bu tabii ki bir yeniliktir. George Habbaş öteden beri kendi bulunduğu konumu bırakmayı düşünüyordu ve hep biz ona baskı yaparak vazgeçiriyorduk. En son yerini Abu Ali Mustafa'ya bırakmasından beri o, hala Halk Cephesi'nin onursal başkanı olarak anılıyor, kurucu başkan diye saygı görüyor. Yine de orada bir mesaj vermiş oldu. Yenilere, yeni yüzlere Abu Ali Mustafa'nın gelmesiyle bir yol açılmış oldu. Arapça'da bir atasözü vardır: "Yüzün yenilenmesi rahmettir". Ben Halk Cephesi'in kurucu üyelerindenim ve Kadınlar Kolunun da başkanıyım. Ama daha sonra kadın örgütlenmesinde Leyla Halid her şeyi çözer, o yapar diye bir izlenim olmaya başladı. Bu yanlıştı. Ben bundan dolayı çekildim ve yeni yeteneklerin, yeni öncülerin yetişmesine yardımcı oldum. Yine tecrübelerimi, birikimimi, sürece kattım ama kenara çekilerek. Böyle yapmadığım takdirde yeni insanlar yetişmeyecekti. Tabii düşünsel yenilenme daha önemli ama ikinci bir George Habbaş ya da Abu Ali Mustafa yok, onların

tecrübeleri ve birikimlerinin aynen devamı da mümkün değil. Bizim yapmamız gereken, gençleri yetiştirmek, kendi tecrübelerimizi onlara aktarmaktır. Benim yaşımda birilerini artık bulmak çok zor, yeni gençlerin yetişmesi ve yaşadığımız bir yığın tecrübenin de aktarılması gerekiyor. Leyla Halid'i gördünüz. Biz ikimiz ikiziz ama yinede farklıyız. Bu da partimizin çeşitliliğini ve nesilden nesile aktarılmış sürekliliğini gösteriyor. Büyükler ya da yaşlılar birikimlerini gençlere aktarıyorlar ve böylece bir devamlılık sağlanıyor. Diğer iki kongremizde de merkez yönetim kurulunda görev alanların %90'ı hep yenilerden ve gençlerdendi. Büyüklerin tecrübelerine sahip değillerdi ama işin içinde kendilerini geliştirecekler.

SB: Dünya devrimci hareketi ve halk kitleleri bugünlerde 1990'ların ilk şaşkınlığını atıyor ve son birkaç yıldır, Venezüella, Bolivya, Meksika, Arjantin gibi ülkelerde ve dünyada durum değişiyor. Bu tabloya nasıl bakıyorsunuz? Nasıl yorumluyorsunuz?

Muhammed J. Jabar Faris: Sovyetler Birliği çöktüğünde belli bazı hatalarımız vardı. Ama bunların dışında ABD emperyalizminin ekonomik baskıları da vardı. Sovyetler Birliği ile Amerika arasında silahlanma yarışı vardı. Sovyetler Birliği dünyanın çeşitli bölgelerinde ki devrimci güçlere büyük oranlarda yardımlarda bulunuyordu. Sovyetler çok ciddi anlamda ekonomik yönden geriledi ve en ufak bir müdahalede çökecek duruma geldi. O dönemde bir çok komünist hareket Gorbaçov'un yeniden yapılanma hareketine destek oldular. Bu aslında SBKP'ye büyük bir darbeydi ve bunu göremediler. Ben çeşitli Sovyet ülkelerinde ve Sovyetlerde de yaşadım. Kendi gözlerimle Sovyet halkının ekonomik olarak ne derece bir refah ve rahatlık içinde olduklarını da gördüm. Sosyalist rejim yıkıldıktan son Sovyet halkı eski günleri aramaya başladı. Açlık, yoksulluk ve fakirlikten dolayı geçmişi arar duruma düştü. Şimdilerde Komünist partiler eski güçlerine geri dönüyor. Bu partiler son seçimlerde parlamentolardaki sandalye sayılarını önemli bir şekilde arttırdılar. Komünist partiler yeniden halkların arzularını ve dileklerini yerine getirmek için geri dönüyorlar. Latin Amerika'daki komünist ve sosyalist Partilerin başarıları bunun bir parçasını oluşturuyor.

Biz komünistler olarak dünyada gerçek anlamda sosyalist rejimin kurulacağına inanıyoruz. Ve insanın insanı sömürmesi döneminin de sona ereceğini düşünüyoruz.

SB: Biz Türkiye'li devrimci kadınlar olarak Irak'ta direnişteki komünist kadınları, Filistin'deki kadın hareketinin gelişimini merak ediyoruz. Bu konuda biraz bilgi verir misiniz?

Muhammed J. Jabar Faris: Temmuz 1958'deki devrimden sonra Irak'ta devrimci kadın örgütleri kurulmaya başladı. Bu devrimci hareketler kadın haklarının toplumda yerleşmesi için mücadele verdiler. Bu yönde çeşitli kanunlar çıkarıldı. Örneğin bu mücadele ile çıkartılmış Medeni Kanun Ortadoğu'da çıkarılan en gelişmiş kanundu. Devrimci kadın hareketleri erkeklerle omuz omuza diktatör rejime karşı mücadele verdiler. Erkeklerin karşılaştığı işkence, zulüm ve hapsedilme gibi her türlü baskıya kadınlar da erkeklerle birlikte aynı derecede direndiler. Şimdi ise yine kadınlar erkekler gibi direnişe destek veriyorlar. Kadınlar özellikle direnişçilerin eylemleri için gerekli olan malzemeleri hazırlamakta ve nakletmekte önemli rol oynuyorlar.

Özellikle de Irak'ın geleneksel giysisi olan çarşaf onun için iyi bir kamuflaj oluyor. Irak işgal edildikten sonra yapılan ilk feda eylemine iki kadın katılmıştı. Kadınlar şu an işgale karşı verdikleri mücadelede erkeklerin ödediği bedelden daha azını ödemiyorlar. İşgalciler ve hükümet güçlerinin operasyonlarında erkekler gibi kadınlar da, onların çocukları da mağdur oluyorlar. Bu silahlı direnişle ilgili olan bölümü. Kadınlar ayrıca içerde ve dışarıda yazılar ve makaleler yazıyorlar. Kitaplar yayımlıyorlar. Yani basım alanında da önemli roller oynuyorlar.

SB: Ama yine de bu bir geri hizmet gibi değil mi?

Muhammed J. Jabar Faris: Öyle değil, ben sadece örnek verdim. Yani ilk yapılan feda eylemine kadınlar katıldı ve kadınlar feda eylemleri için yarışıyorlar. Erkekler jipleri, tankları, zırhlı araçları imha etmek için yollara bomba yerleştiriyorlar. Kadınlar ise durumları daha uygun olduğu için kumanda ile düğmeye basıyorlar.

SB: Filistin Halk Kurtuluş Cephesi kadınlar açısından her zaman farklı oldu. Ya da biz buradan baktığımızda öyle gördük. FHKC'de kadınlar yönetimde de önemli roller üstleniyorlar.

Meryem Abu Dagga: Filistinli kadınların vermiş oldukları mücadele ile ilgili genel bir bilgi vereyim önce. Filistinli kadınlar çeşitli aşamalardan geçtiler. İlk aşama 1917 ve 1948 arasında. Bu dönemde kadınların çok ufak ve az katkısı oldu. Bu dönemde katkı yapanlar özellikle burjuva kesiminden eğitimli kadınlardı. Bu katkı da askeri, silahlı bir katkı değil, silahlı olmayan diğer alanlardaki katkılardı. Bunun o dönemde bir tek istisnası var, 1936'da İzzettin El Kasem komutanlığında yapılan bir ayaklanma sürecinde kadınların önemli bir rol oynadığını biliyoruz. Bu başkaldırı dışında, 1917 ve 1948 yılları arasında kadınların ciddi bir aktivitesi yoktur. O dönemde kadınlar yardımcı ve destek şeklindeydiler. Propaganda çalışmalarına katılıyorlardı. Ellerindeki ve kollarındakileri satıp barut ve silah alıyorlardı.

Filistinli kadınların mücadelesinde ikinci dönem ise, 1948'den 1976'ya kadar olan dönemdir. Bu dönemde ciddi bir göç yaşandı Filistin'den. Filistin'dekiler Lübnan'a, Suriye'ye, Ürdün'e mülteci olarak gittiler. İçerde de İsrail işgali altında yaşayanlar... O dönem bunların hepsinin birbirinden farklı durumları oldu. Öncelikle dışarıdakiler kendilerini geliştirme imkanı buldular. İşte bu dönem kadın hareketlerinin örgütlenmesinin başlangıcı sayılıyor. Bunlardan bir tanesi Filistin Kadınlar Birliği'dir ve 1965'te kurulmuştur. Filistin Kurtuluş Örgütünü oluşturan unsurlardan biridir.

1952'de George Habbaş önderliğinde kurulan Ulusal Halk Hareketi içinde de tabii kadınlarda yer alıyordu. 1920'de kurulan Filistin Komünist Partisi'nde de kadınlar vardı ama onlar silahlı mücadele vermiyorlardı. 1967'den sonra sonra bu iki hareket FHKC'ye dönüştü. Ulusalcı Arap düşüncesi Filistin'i bağımsızlığa kavuşturacak bir hareket ve düşünce değildi. Halk Cephesinin programı ise kadın ve erkeklerin silahlı mücadelede omuz omuza yer almasını öngörüyordu. 1967'de yaşanan yenilgi Filistin'liler üzerinde bir yenilgi psikolojisi oluşturmuştu, halkta da böyle bir psikoloji vardı. Bu psikoloji içinde hem kadına hem erkeğe mücadelede yer veren tek ha-

reket Halk Cephesi idi. Tüm hareketler kadınları kazanmak için yarışıyorlardı. Fakat kadınlara gerçek özgüvenini verecek olan kesinlikle Marksist düşünceydi. Halk Cephesi'nin deneyimi gerekli ortam sağlandığında kadının kendisini ispatlayabileceğini gösterdi. Yine Halk Cephesi'ndeki kadınlar hem silahlı mücadelede, hem direnişte, hem sürgünde, tüm alanlarda ilklerdi. Ben ve başka bir arkadaş Lübnan'da, Ürdün'de, Filistin'de kadınlar arasında silahlı hareketi başlatan ilk iki kişiydik. Halk Cephesi'nde kadınlar ve erkekler her anlamda eşittir. Silahlı mücadele ise silahlı mücadelede, sendikalarda yer almak gerekiyorsa yer alır ve yine üst düzey yönetim organlarında yer alırlar.

Arap dünyasında kadınların mücadele vermesi gerçekten çok zor. Filistinli kadınlar da aynı durumda. Biz birer örnek haline geldik, ilk mücadeleci kadınlar olarak. Diğer kadınlar işte Leyla Halid olmak için, Meryem olmak için yarışmaya başladılar, bir övünç kaynağı olmaya başladık. Bu insani bir şey. Savaşan erkekler vardır, doktor olan erkekler vardır, korkan erkekler vardır, kadınlar için de aynısı geçerlidir. Sonuçta erkekler gibi kadınları da değerlendiriyoruz. Silahlı mücadele verebilecek yeteneği varsa o alanda, düşünsel anlamda katkısı olacaksa orada veya başka bir alanda katkısı olacaksa orada eğitiliyorlar. Birinci İntifada, İkinci İntifada, Oslo Süreci gibi dönemler Filistinli kadınların mücadelesinde farklı aşamaların yaşanmasında etkili olmuş süreçlerdir. İşgal altındaki Filistin'de yaşayan kadınların vermiş oldukları mücadele ile dışarıdaki mülteci durumundaki Filistinli kadınların vermiş oldukları mücadele farklıdır. İçerde bir işgal var ve işgalle çatışmalar, sıcak temaslar var. Kadın bu sıcak çatışma içinde kendini, çocuğunu, evini korumak için bu çatışmaya girmek durumunda. İlk şehitlerden Şadiye Abu Gazali Ürdün köprüsünün üzerinde yere patlayıcı madde yerleştirmeye çalışırken şehit oldu. Ramallah'ta öğrencilerin yapmış oldukları bir yürüyüşte yine bir başka kadın yoldaşımız öldü. Sürgün, tutsak ve mülteci durumunda olan bir çok kadın var, ben de bunlardan biriyim.

Kamplarda yapılan eğitimlerde de kadınlar da farklı farklı alanlarda uzmanlık eğitimi alıyorlardı. Leyla Halid gibi yoldaşlar uçak kaçırma eğitimi alıyorlardı. Bunlar uzmanlık a-

lanları oluyordu. Filistin Kadınlar Konseyi var. Bunun içinde FHKC, El Fetih, FDKC var. Genel olarak Filistinli kadın hareketi içinde yer alıyorlar ve bu alanda mücadele veriyorlar. Cephe içinde liberaller var, muhafazakarlar var, bunları kendimize çekmeye ve etkilemeye çalışıyoruz.

Tabii, Filistin ulusal hareketleri gerilediği gibi kadın hareketleri de bir gerileme yaşadı. Yenilgi ortamlarında kadınların düşüşü daha fazla olur, çünkü kadınlar toplumun zayıf halkalarıdır. Genellikle adetler ve örflerde kadınların aleyhine durum oluşturuyor. Sol gruplar, devrimci halk hareketleri olarak biz, gerilemeden sonra yeniden ilerleme noktasında bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Ve bu arada kadınların katılma oranını da birincil sorun olarak ele alıyoruz. Bu şekilde de mücadele içinde de geniş bir kadın etkisinin oluşmasını sağlamaya çalışıyoruz. Emperyalizme karşı cephe oluşturmak nasıl zorsa, kadın hareketi oluşturmak daha zor. Çünkü kadınlar bu hareketin bir parçasını oluşturuyorlar. Ben kadın olduğum için kadın hareketlerinde yer almıyorum, cinsiyet önemli değildir. Burjuva kadınlarına da yaşamlarına da karşıyım. İntifada sürecinde verilen mücadelelerden birisi de Filistinli kadınların gelişimini sağlamak için verilen mücadeledir. İntifada buna da katkı sağlıyor. Ama genel olarak Filistinli kadınların üzerinde etkili olan yönelim İslami ve muhafazakar yönelimdir.

Bu sorunu aşmanın çözümü ise sol hareketlerin desteklenmesidir. Çünkü kadınların gerçek özgürlüğünü sol gruplar veriyor. Zayıf sol hareketler veya partiler ise kadının gelişimini ve güçlenmesini de etkiliyor. Halk Cephesi'nde kadının gelişiminin desteklenmesi bizim için çok önemli. Ben bunun için çalışıyorum. Çünkü biliyorum ki, kadının gelişimi hareketin gelişimini de önemli ölçüde etkiler.

SB: Söyleşi için teşekkür ediyoruz. Yoldaşça...

Ahmed Saadat

İşgale Karşı Birlik Sağlamaya Çalışıyoruz*

Filistinli milletvekili Ahmed Saadat ile bir hücrede görüştük. Sekreteri olduğu Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin en son seçilen üç yöneticisinden biri. Yaklaşık dört yıldır, Filistin Yönetimi tarafından Eriha'da 18 İngiliz ve Amerikan askerinin gözetimi altında tutsak edilmiş durumda. Olağanüstü bir adamla, olağanüstü bir görüşme...

Adı: Ahmed Saadat. Doğumu: 1953...

Filistinlilerin büyük oranda kovulduğu Al-Ramleh kasabasına yakın, Deir Tariff köyünden sürülmüş bir aile... Evli ve dört çocuğu var. Şu anda, (Röportaj, İsrail'in cezaevi baskınından önce yapılmıştır-SB) İsrail ve ABD arasındaki bir anlaşma uyarınca Filistin Yönetimi tarafından Eriha Cezaevi'nde tutuluyor. Görevi: Filistin Halk Kurtuluş Cephesi

(*) Bu röportaj Ahmed Saadat'la İsrail'in baskınından yaklaşık bir ay önce yapılan son görüşmedir. Muhtemelen bu metin görüşmenin tamamı değil ve bu haliyle zayıf görünüyor. Ama yine de bu son görüşmeyi çevirip okurlarımızla paylaşmayı uygun bulduk. Çeviri Sosyalist Barikat dergisinin Mayıs 2006 tarihli 41. sayısında yayınlanmıştır.

(FHKC) Genel Sekreteri...

11 Şubat 2006 Cumartesi günü, beni iki saat sonra Eriha Cezaevi'ne götürecek olan turuma başladığımda saat sabah 7'idi. Bu kolay bir iş değil. En önemli sorun Batı Şeria'nın doğusundaki Eriha şehrine gitmekten oluşuyor. Beytüllahim için, İsrail'in en az iki askeri barikatından geçmek gerekiyor (Ben gidiş ve dönüşte dört kere oradan geçeceğim).

Cezaevine ulaştığında, ziyaretçi, Filistin güvenliği tarafından sivil giyimli Amerikan askerinin denetiminde bir araştırmaya tabi tutuluyor. Portatif kameralar ve telefonlar yasak. Geçilecek iki kapı ve bir detektörden sonra, tutsakların hücreleriyle yüz yüze gelerek, kendimi tutsakların olduğu yerde buldum. İçerisi rahat. Bana çay, kahve ve biraz da bisküvi ikram edildi. Ahmed Saadat beni yorgun bir havayla karşıladı. Bana zaman zaman onu ziyarete gelen dört çocuğundan bahsediyor. Öte yandan, eşi sık sık İsrail tarafından altı aylık ev hapsine alınıyor. Daha sonra, dört saat süren ve gelen pek çok ziyaretçi tarafından kesilen bir tartışmaya başladık.

Julien Versteegh: *Avrupa'dan bakınca hem tutsak olup hem de parlamentoya seçilmiş olmak çok şaşırtıcı görünüyor. Yaşadıklarınızı açıklar mısınız?*

Ahmed Saadat: Benim yaşadıklarım ulusal bağımsızlık için savaşan bir çok özgürlük savaşçısının yaşadıklarından farklı değil. Tutuklandım çünkü ben FHKC Genel Sekreteriyim. İsrail'in Amerikan ve Avrupa yönetimleri üzerindeki baskısından dolayı Filistin yönetimi beni tutukladı ve hapse attı. Bu güçler, Filistin Yönetimi üzerinde beni ve diğer yoldaşları kontrol altında tutması için baskı oluşturmak amacıyla uluslararası bir tutuklama kararı çıkardılar.

ABD ve AB'nin onayıyla FHKC'nin "terör örgütleri listesi"ne konulması tipik bir durum: Bu, İsrail işgalinin karşısındaki tüm Filistin direnişini terörist olarak göstererek tehdit etmeyi amaçlayan bir süreçtir. Kendi ilkelerini dünyanın geri kalanına empoze etmek bir Amerikan politikasıdır.

Julien Versteegh: *FHKC'nin 25 Ocak'taki seçimlerde üç adayı seçildi. Bu sonucu nasıl yorumluyorsunuz?*

Ahmed Saadat: Açıkçası, bu bizim için iyi bir sonuç değil ve daha güçlü olmaya ihtiyacımız var. Fakat seçim sonuçları, FHKC'nin bu topraklardaki gerçek etkisini yansıtmıyor. Çünkü, bütün seçimler, Filistin Yönetimi içindeki baskın klik olan El Fetih'in değişmesi yönündeki çoğunluk isteğiyle, El Fetih ve Hamas arasındaki had safhadaki kutuplaşmanın baskısı altında geçti. Ve yaygın düşünce Hamas'ın var olan durumu değiştirebileceği yönündeydi.

Julien Versteegh: *FHKC'nin durduğu yer neresi peki?*

Ahmed Saadat: FHKC halkını işgalden kurtarmaya çalışan yasal bir parti. Hamas gibi biz de İntifada'nın sürmesini istiyoruz. Oslo anlaşmalarını ve "Yol Haritası"nı reddediyoruz. Hamas gibi biz de ulusal haklarımız kabul edilene kadar İsrail'i tanımayı reddediyoruz.

İsrail'le müzakere umudu yok, çünkü o Filistinlilerle müzakereyi reddediyor. Yeni İsrail partisi Kadima, saf bir Yahudi devleti kurmak ve Filistinli yerleşimcili boşaltarak Batı Şeria'nın %60'ına el koymak için siyonist toprak programını empoze etmek isteğiyle kuruldu. "Yol Haritası" bize İntifada'dan önceki durumu geri getirir. Yol Haritası, bizim yasal haklarımızı tanıyan BM kararlarının tartışmaya açılmasını empoze etmek istiyor. Bizim bu kararlar üzerine müzakere etmeye ihtiyacımız yok, biz bu kararlara uyulmasını istiyoruz.

Julien Versteegh: *Bir gün, hep olduğu gibi, İsraillilerle Filistinliler arasındaki çatışmaya bir çözüm bulmak gerekecek...*

Ahmed Saadat: İsrail ve Filistin halkları arasındaki çatışmanın uygulanabilir tek çözümü, 1948 öncesi tarihsel Filistin üzerinde demokratik bir devletin kurulmasıdır. Fakat şu anda bunun gerçekleşmesi mümkün değil. 1967 sınırlarında (Kudüs başkent olmak üzere, tüm Batı Şeria ve Gazze Şeridi) bağımsız bir Filistin devleti kurmak gibi bir ara aşama gerekiyor. Ve tabii ki Filistinli mültecilerin dönüş hakkının sağlanması....

FHKC, bağımsızlık mücadelesinde çeşitli çalışma yöntemleri kullanıyor. İşçiler, kadınlar, öğrenciler, aydınlar için çeşitli kurumları olan halkçı bir parti. Ayrıca partimiz, sağlık, tarım, eğitim, sanat ve insan hakları alanlarında halka yardımcı olacak sosyal hizmetler de geliştiriyor.

Julien Versteegh: Ekonomik ve sosyal programınız nedir?

Ahmed Saadat: Programımız tüm cephelerde demokrasiyi güçlendirme üzerine kurulu. Biz bağımsız bir ekonomi inşasını ve yasal direniş hakkımızla birlikte, halkımıza özgürlük ve ulusal bağımsızlığın koşullarını sağlamayı hedefliyoruz.

Programımız tüm halkın çıkarlarına hizmet etmeye çalışıyor ve özellikle yoksulların ve tarımla uğraşan kesimin yaşam koşullarını geliştirmeyi amaçlıyor. Aynı zamanda herkesin kendi kişisel yeteneklerini geliştirebilmekte eşit koşullara sahip olması için işsizliğe bir son vermeyi hedefliyor. Bu yüzden, Filistin Yönetimi'nin kurumlarını yeniden inşa etmek önemli bir sorundur.

Ekonomik açıdan, programımız, bugünkü süreç açısından, ulusal ve kendine yeterli bir Filistin ekonomisinin temellerini yaratmak için kamu ve özel sektörün birliğini öneriyor.

Julien Versteegh: Hamas'ın son başarısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ahmed Saadat: Filistin Yönetimi'ne son yıllarda muhalefet eden Hamas için, bu bir mantıksal savaş sonucu. Bu topraklarda, Hamas diğer örgütlerden daha güçlü. Halk şu anda Hamas'ta Filistin Yönetimi'nin sürdürdüğü politik sistemi değiştirme umudunu görüyor.

Julien Versteegh: Hamas'la bir ittifak mümkün mü?

Ahmed Saadat: Biz Hamas'la bir ittifakın sonuçlarından korkmuyoruz, ama biz işgale karşı bir ulusal cephe oluşturmada diğer tüm örgütlerle ittifaka eşit derecede açığız. Gerçek bir ulusal hükümete ihtiyacımız var. Eğer Hamas Oslo anlaşmalarını ve "Yol Haritası"nı reddeden pozisyonunu değiştirmezse, bu bize ittifak için iyi bir şans yaratır.

Bu arada FHKC, Filistin'de kendisini solda tanımlayan tüm örgütler arasında, solun işgale karşı birliğinin inşası için özellikle Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi (FDKC) ile çalışıyor. Bu proje, uluslararası devrimci örgütlerle bağlantı içerisinde, halkların uluslararası mücadelesinin ve bölgesel düzeyde Arap ulusal mücadelesinin bir parçasıdır; ulusal ve sınıfsal mücadele temelinde marksist kimliğimizin net vurgulanmasına dayanır.

Julien Versteegh: *Hamas'la hangi noktalarda uyuşmazlık içerisindesiniz?*

Ahmed Saadat: Politik programlar ve sosyal programlar arasında görüş farklılıkları var. Hamas, Filistin'de kurumları İslam hukukuna dayanan bir İslam devleti kurmak istiyor. FHKC ise insan haklarını garanti altına alan ve düşünce özgürlüğüne saygı duyan demokratik bir devlet yaratmak için çabalıyor. Dini yapılardan ayrılmış bir devlet...

Hamas programını şu anda uygulayamayacağını biliyor. Onlara niyetlerinin ne olduğunu sorduk ve bize işgal sona ermediği sürece, İslamcı programlarını uygulamanın mümkün olmadığını söylediler.

Ekonomik konularda ise Hamas ile FHKC arasındaki fark bizce çok açık. Biz, sosyalist ekonominin inşasının ilk aşaması olarak, bağımsız ve güçlü bir ulusal ekonomiye dayalı, bütünleşmiş bir ekonomi (kamu ve özel sektörlerin bir arada olduğu) düşünürken; Hamas kapitalist liberal ekonomi için çabalıyor.

Julien Versteegh: *Ulusal mücadeleyi sınıf mücadelesi temelinde yürütmekten bahsettiniz. Bu ne anlama geliyor?*

Ahmed Saadat: Filistin Yönetimi kurulduğundan beri, Filistin halkı arasında yeni sosyal çelişkilerin önünü açtı. Biz bu çerçevede Filistin Yönetimi'nden sosyal reformlar elde etmek için savaşıyoruz ve bu arada ulusal bağımsızlık için savaşmaya da hep devam ediyoruz. Bu, işgale karşı savaşmayı sürdürürken, aynı zamanda yeni bir toplum inşa etme sorunudur.

Şu anda iki büyük çelişki var. İlki işgal sorununa dayanan, bizim insanlarımızla İsrail devleti arasındaki çelişki. İkincisi Filistin halkının ortasında, halk ile FKÖ ve Filistin Yönetimi içindeki burjuvazi arasındaki çelişki. Filistin burjuvazisi işgale karşı mücadeleyi durdurmak istiyor ve kendi ekonomik çıkarları için İsraillilerle birlikte hareket etmeye ve tüm uzlaşmalara hazır. Örneğin, Filistin Yönetimi burada, Eriha'da, bir gazino yapmayı planlıyor. Hem de Ariel Şaron'un oğlu Omri Şaron'un finansal desteğiyle!

Dr. George Habbaş

Mümkün olan En Geniş Arap Halk Cephesini Kuralım*

Şanlı Arap Ulusumuzdan Halklar,

Kardeş Lübnan topraklarının yiğit direniş savaşçıları,

Filistin halkımızın azimli kitleleri ve onların direnişinin kahramanları,

Arap ulusu bugün, bize, yakın geçmişimizin büyük dönüm noktalarını anımsatan tarihsel bir kavşakta. Arap ulusumuzun, batılı emperyalist ve sömürgeci çevrelerce desteklenen Siyonist düşmana karşı direnişi; tarihsel olarak, büyük ulusumuzun hak etmediği yenilgilere ve gerilemelere yol açan resmi Arap yönetimlerinin boyun eğişi, basiretsizliği ve işbirlikçiliğinin sonucu olarak yaşanan acı ve ıstırap duygularıyla daima ateşlenmiştir.

Ama bugün, belki de ilk defa, bu durumun değişmek üzere olduğunu yoğun biçimde hissediyoruz. Bu, ne resmi Arap yönetimlerinin her zamanki gibi ve belki de daha ölümcül bir halde olan işbirlikçiliği ve basiretsizliği son bulduğu için, ne de çifte standartlı uluslararası toplum her nasıl olduysa makulleştiği için; Hizbullah ve Genel Sekreteri Seyid Hasan Nasrallah'ın liderliğinde yürütülen Lübnan Direnişi'nin kahramanları, Gazze ve diğer Filistin kentlerindeki Filistin Direnişi'nin kahramanları tarafından yazılan yiğitlik ve direniş destanı yüzünden böyle.

Bu kahramanlar, bu kez, hiçbir yanılgıya düşmeksizin, davayı kendi ellerine aldılar ve şimdi, galip gelmek için can atan bir Arap ulusunun öncülüğünü temsil ediyorlar.

Filistin ve Lübnan'daki halkımızın azmi, Lübnan ve Filistin'in sebatkar kadınlarının, yaşlılarının, çocuklarının ve gençlerinin sel olup akan kanları, bu kez ya yeniden ayağa kalkacak ya da dipsiz bir kuyuda yok olacak olan bu Ulusun önündeki yolu, bir kez daha aydınlatıyor.

Onurumuzu ve gururumuzu yeniden kazanmakta olduğumuza ve zaferin ufukta olduğuna dair güçlü bir duyguyla doluyuz. Yiğit Lübnan ve Filistin Direnişi, ilk kez olmak üzere, söz ve eylem arasındaki uçurumu kapatmaya başladı. Düşmanı ve uluslararası toplumu şaşırtan ve mah-

(*) Dr. Habbaş'ın Gazze ve Lübnan'a yönelik saldırı sürerken yaptığı bu çağrı MRzine'den sendika.org tarafından çevrildi ve sendika.org yetkililerinin izniyle kitaba alındı.

cup eden muazzam bir güvenilirlik kazanıyoruz. Sözleri, direniş eylemleri takip ediyor. Sloganlar, kahramanca bir pratik içinde gerçekleştiriliyor ve uykuları kaçan Siyonist düşman, hedeflerini kabul ettirmek için devasa savaş aygıtını, masum sivilleri öldürüp, altyapıyı yıkmak için en vahşi şekilde kullanıyor. Ama bu, etrafında toplandıkları meşru ulusal direnişi desteklemek için ağır bir bedel ödemekte olan Filistin ve Lübnan'daki halkımızın sebatını ya da yiğit direnişin kararlılığını hiçbir şekilde kırmıyor.

Sorun, Siyonist tutsaklar meselesinin ötesine giderek; Amerikan yönetimi ve uluslararası toplumun İsrail'in üstüne yüklediği kirli görevin, Amerikan-Siyonist stratejik planının uygulanabilmesi için Lübnan Direnişini savaşçı güçlerinden mahrum bırakma, Lübnan'ı yenik ve uysal Arap rejimlerinin safına itme, Suriye'nin direnme kapasitesini zayıflatma, tek taraflı olarak empoze edilen yerleşim düzenlemeleri altında, Siyonist zorlamaları Filistin halkına dayatma görevinin bahanesi haline geldi.

Şanlı Arap Ulusumuzun Halkları,

Bugün, başkaldırmak ve direnmek için tarihsel bir olanakla karşı karşıyayız. Bugün, yiğit Lübnan ve Filistin Direnişi'nin temsil ettiği öncülüğü desteklemek için, Arap ulusumuzdan kitlelerin önemli güçlerini -siyasi partiler, sendikalar, federasyonlar, sivil toplum temsilcileri, kültürel şahsiyetler, yurtsever şahsiyetler- kucaklayacak en geniş Arap ulusal halk cephesini kuralım.

Bırakalım, Arap ulusu içindeki bütün gizli enerji ve yaratıcılık, zalim Siyonist-Amerikan planını geri püskürtmek için, ulusun onuru ve gururunun savunmasında mümkün olan en geniş halk hareketinde, her yerde harekete geçsin.

Selam olsun, Lübnan halkına ve onların kahraman yurtsever Direnişine!

Selam olsun, Filistin halkına ve onların azmine ve fedakarlığına!

İşgal zindanlarındaki bütün hükümlü ve tutuklulara özgürlük!

Erdemli şehitlere ebedi şeref!

Zafer, özgürlük ve onur için savaşan insanlarındır!

27 Temmuz 2006

D. George Habbaş

Meryem Abu Dagga:

Özgür Filistin'de Görüşmek Umuduyla*

"Barikat okuyucuları ve Yoldaşlar,

Filistin halkı ve direnişine göstermiş olduğunuz dayanışma örneğinin eski yoldaşlarınızdan gelen bir gelenek olduğuna inanıyor ve biliyoruz. Yaşadığımız zor koşulları ancak sizin gibi devrimci bir geleneği olanlar kavrayıp anlayabilir. Yoldaşlar, barbar Siyonist işgal güçleri Filistin'de ve özellikle Gazze'de taş üzerinde taş bırakmadı. Evler oturanların başlarına yıkılıyor, bombalanıyor. Okullar ve üniversiteler, öğrenciler ders sırasında iken bombalanıyor. Köprüler, elektrik santralleri ve altyapılar tahrip ediliyor. Bütün dünya gözünün önünde sivil yaşlı, kadın ve çocuklar öldürülüyor...

Yoldaşlar, inanın şu anda Gazze bir hayalet şehrine dönüştürüldü; sokaklar insanlardan yoksun, çünkü Siyonist uçaklar hareket eden her şeye ateş açıyor. Bütün dünyanın yasakladığı bomba ve silahlar kullanılıyor. Fosfor, parçalarına ayrılarak tesir eden ve bir in-

* Bu mektup, Haziran 2006'dan sonra İsrail'in Gazze ve Lübnan'a başlattığı büyük saldırı sırasında Meryem Abu Dagga tarafından yazıldı ve çevirisi Sosyalist Barikat dergisinin 43. sayısında yayınlandı. On beş yaşında beri Cephe saflarında mücadele eden Dagga, halen FHKC Politbüro üyesidir.

sana isabet ettiği zaman bütün vücudunu paramparça eden mermiler, bombalar, lazerli ve kimyasal silahlar kullanılıyor. Gazze, hava, deniz ve karadan kuşatılmış durumda. Ama bütün bunlara rağmen halkımız direniyor, direnişi sürüyor ve önceki zamanlardan daha azimli bir şekilde bağımsızlığa ve özgürlüğe koşuyor. Özgürlük ve bağımsızlık olmadan barış olamaz. ABD'nin "Yeni Ortadoğu Projesi"ni Filistin ve Lübnan halklarının cesetleri üzerinde kurdurmayacağız. Direnişimizin sürmesi için her şeyi feda edeceğiz; çünkü zaferimiz bağımsız ve özgür bir Ortadoğu için en önemli cepheyi oluşturacaktır. Ve bunu ancak ilericilerin, devrimcilerin birliğiyle, ABD ve onun taşeron gayri meşru devletini ve işbirlikçi hükümetleri, rejimleri ortadan kaldırarak başarabiliriz.

Şu anda ABD, AB ve Siyonist rejim, Ortadoğu'da Filistin direnişine ve Lübnan'da Hizbullah'a saldırıyor. Böylece onlar, direnişi ve devrimin ruhunu öldürmeye çalışıyorlar. Ama Lübnan ve Filistin'deki efsanevi devrim direnişi emperyalistleri ve uşaklarını şaşırttı, emperyalizmin kağıttan bir kaplan olduğunu gösterdi. (...) Filistin-Lübnan direnişi sizin gibi halkların dostu olan, enternasyonal devrimci düşünceye sahip insanların yardımlarını çok acil olarak bekliyor.

Yaptığınız bütün yürüyüşleri ve protesto eylemlerinizi gururla takip ediyoruz. 31 Temmuz 2006'deki eylemden sonraki üzücü olayların ise (Taksim'deki 31 Temmuz tarihli İsrail protestosuna polis saldırısı kast ediliyor) tek açıklaması var: ABD'nin desteğiyle iktidara gelen Müslüman iktidar (AKP), ancak ve ancak onların çıkarları doğrultusunda politika ve tavır sergileyebilir...

Desteğinizle direnişimiz sürebilir; sizleri tek tek özledim...

Eğer hayatta kalırsak, özgür Filistin'de görüşmek umuduyla.

Sevgilerimle

Temmuz 2006
Yoldaşınız Meryem Abu Dagga

Meryem Abu Dagga

Filistin'de Son Durum Üzerine

Son meclis seçimlerinden sonra Filistin'de köklü bir değişim ortaya çıkmış ve ilk kez Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) şemsiyesi dışında kalan bir iktidar olarak İslami Hamas hükümeti kurulmuştur. Böylece, yarım yüzyıldan sonra ilk kez El Fetih ulusal liderlik ve yönetim konumundan aşağı inmiştir.

Aynı süreçte uluslararası koşullarda Siyonist işgal lehine önemli gelişmeler olmuştur; Amerika'nın güdümünde olan bozguncu bir Arap duruşu, tamamen Siyonist işgalin yanında yer alan ABD'nin dünyaya hakim olma yönündeki hegemonya politikaları ve buna uygun olarak geliştirilen Büyük Ortadoğu Projesi ve Siyonist varlığa hizmet eden Amerika-Avrupa eksenli batı demokrasisi... Lübnan'da, Irak'ta, Sudan'da, Filistin'de, Somali ve Latin Amerika'da olanlar, ABD'nin dünyayı tam bir Amerikan yeni-sömürgesine dönüştürme çılgınlığını kanıtlıyor.

El Fetih'in yıkıntıları üzerine yeni bir deneyim olarak kurulan Hamas hükümeti, dünya genelinde ve Filistin özelinde bir çok dersi ortaya çıkardı. Her şeyden önce, bu deneyim sı-

(*) Bu yazı, Dagga tarafından Filistin'deki iç çatışmalar sürecinde özel olarak kitapta yer alması için gönderilmiştir.

rasında anlaşıldı ki, bir ya da iki parti, güçleri ne olursa olsun, Filistin halkına tek başına önderlik edemez ve bu partinin programı ülke çıkarlarının üstünde olamaz, çünkü ülkemiz herkesin ve her şeyin üstündedir. Partilerin varlık nedeni ülkemizin amaçlarına ulaşabilmektir.

İkinci ders ise şudur: Karar alma süreçlerinde ve kurumlardaki ortaklık, sadece grupların sahip olduğu yüzdelerle - bu yüzdeler de önemli olsa da- ilgili değil, ulusal kurumlara ve siyasete bütün güçlerin, kişilerin ve sivil toplum örgütlerinin gerçek katılımıyla ilgilidir. Bu, bir hükümetin ulusal zemindeki bütün güçler tarafından kabullenilmesini sağlar ve hizipçiliği ortadan kaldırır. Ayrıca bu politika, bütün nitelikli insanların ve grupların ülkeye hizmet etmesini sağlayarak ortaya zengin bir politik sistem çıkarır.

Üçüncüsü; Filistin halkı demokrat bir halktır ve birlikten yanadır, tek bir partinin hüküm sürmesine katlanamaz ve karar alma süreçlerinde diktatörlüğe tahammül edemez. Filistin halkı ayrıca çoğulculuktan yanadır, Filistin mozaiğinin bütün renklerini içinde barındıran tek bir aile gibi...

Ve nihayet, dördüncü ders de, işgal altında yaşayan bir ulusun herkesi kapsayacak biçimde demokratik olması ve din, ırk, renk ve cinsiyet ayrımı olmaksızın bütün dünyaya açılması gereğidir.

Bütün bunlardan dolayı, Hamas hükümetinin tek parti konumunun yürümeyeceği kesindi ve rakip gruplar olan Hamas ile El Fetih'in iç savaşı da bunun doğal sonucuydu. Bu savaş, Filistin'in geleceğine büyük zarar vermiştir, direnişin silahlarının saflığını kirletmiş, demokrasiyi zayıflatmış ve halkı açlık ve hastalıklarla karşı karşıya bırakmıştır.

Bu arada İsrail iç durumumuzun kendisine sağladığı avantajları kullanarak bütün Filistin davasını tümüyle yok etmek amacıyla iç savaş çıkartmak için çabalamaktadır. Filistin'deki iç kavga, uluslar arası topluluğu (Amerika, Avrupa ve İsrail) Filistin halkına ve önderliklerine baskıyı arttırmaya yöneltti, aslında bu baskı işgale yöneltilmeliydi; çünkü olup bitenin tek sorumlusu işgaldir.

Filistinliler ilk kez bu ölçüde tehlikeli bir dönüm noktasına gelip dayanmışlardır: Politik gerileme, ekonominin kötüye gidişi, güvenlikte kaos, sosyal çöküntü, gıda kıtlığı, ağır ab-

luka, artan suçlar, cinayetler, bir çoğu faili/sebebi meçhul cinayetlere kurban giden kadınların konumunun gerileyişi, yoksulluk oranının yüzde yetmişe yükselişi, iş hayatı, siyaset ve güvenlik sistemlerinin hepten felç olması...

Böylece kardeş kavgasını durdurmak için diğer gruplarla birlikte öncü rol üstlenmek FHKC için önemli bir gündem maddesi haline gelmiştir. Ayrıca FHKC, ortak zeminde bir anlaşma sağlayıp güvenliği sağlamak ve dünyaya sesimizi ortak bir söylemle ifade edecek duruma gelerek ablukayı dağıtmak adına gerçek bir ulusal birlik hükümeti kurmak için de uzun görüşmeler yapmıştır. Daha sonra da tutsaklarımızın gönderdiği Ulusal Barış Belgesi'ne(*) geldik. Maalesef, tutsaklarımızın belgesiyle hemfikirliğimizin bildirilmesi, İsrailli asker Gilad Şalit'in kaçırılmasından sonra alevlenen İsrail'in Gazze operasyonlarından ötürü gecikti, ardından başlayan Lübnan'daki savaş bu gecikmenin Hamas ve El-Fetih'in birbirleriyle çatışmalarına kadar uzamasına sebep oldu. Bu çatışmalar geniş çaplıydı, uzun sürdü, kanlı ve sertti.

Filistinli grupların oluşturduğu Yüksek İzleme Komitesi içinde, meclis önündeki parkta kurulan oturma eylemi çadırında ve süresiz açlık grevi boyunca FHKC, İslami Cihat ve diğer partiler, birbirleriyle savaşan rakip gruplara karşı çıkmak adına önemli bir rol üstlendiler. Eylemler, çatışan taraflar Mekke'de yeniden görüşmelere başlayıp çatışmaları sonlandırmadan bitirilmedi

Oturma çadırı, iç çatışmalara karşı halkı birleştirmek temelinde görülmemiş bir kültür yaratarak Filistin'e duyulan sevgiyi yaymayı amaçlıyordu. "Hepimiz için Filistin", "Filistin herkesi ve hepimizi kapsar ve her şeyin üstündedir" sloganlarıyla, basın yoluyla, mitingler ve seminerler aracılığıyla bu kültürü yaymaya çalıştık.

Sonra Mekke Anlaşması ortaya çıktı... Bu anlaşma, Tutsaklar Belgesi'ni gölgede bıraktı. Bir yozlaşmışlık simgesi ola-

(*) Tutsaklar Belgesi, 2006'nın Mayıs ayında İsrail cezaevlerinde tutsak olan Filistin direniş örgütlerinin (FHKC, FDKC, El-Fetih, Hamas, İslami Cihad, vb.) liderleri ve temsilcileri tarafından yayınlandı. Belge esas olarak Filistin halkının tüm tarihsel taleplerini içeriyor ve Filistinli gruplar arasındaki çatışmaların bitirilerek tek bir yönetim altında işgale karşı mücadele edilmesini öneriyordu.

rak Atamalar Mektubu(*), Tutsaklar Belgesi'ni yok etti. Nihai olarak Mekke Anlaşması siyasi bir gerileme anlamına geliyordu. Anlaşma, her şeyden önce Filistin halkına baskı uygulayan kötü şöhretli Oslo Anlaşması'na dayanıyordu.

Sonuç olarak, Hamas ve El-Fetih görevleri ve kurumları kendi aralarında paylaşıp geriye kalan kırıntıları da daha sonra kendilerine katılmak isteyebileceklere bıraktılar.

Bütün bunların sonucunda FHKC, Mekke Anlaşması'nın tartışmaya açılması için çağrı yaptı ama cevap hayır oldu. Bunun üzerine biz, bu siyasi durum hakkındaki tutumumuzu açıkladık ve siyasi ortaklık üzerine kendi görüşümüzü ortaya koyduk. İç çatışmaları durdurma çağrısı yapan maddeyi onaylasak da, Mekke Anlaşması'nın şekline ve içeriğine ilişkin itirazımızı kaleme aldık.

FHKC gerçek bir ortaklık istiyor ve Tutsaklar Belgesi'nin birleşik bir politik platform için temel alınmasını öneriyor. Abbas'ın Hamas Başbakanı Haniye'ye verdiği Atamalar Mektubu'na karşıyız, çünkü bu "Mektup" her şeyden önce İsrail ve FKÖ arasındaki siyasi, ekonomik ve güvenlik anlaşmalarını tanıyor. Bu anlaşmalar ise "terörizm"den(!) ya da diğer bir anlatımla direnişten vazgeçmeyi gerektiriyor. Zaten Oslo Anlaşması'nın özü de budur.

Sonuç olarak FHKC, hükümete girmeyi reddetmiştir. FHKC, doğruları destekleyecek, yanlışlarla savaşacak, özellikle ihmal edilmiş olan gruplar başta olmak üzere olmak üzere genel ulusal çıkarların yararına çalışacak pozitif, şeffaf ve sorumlu bir muhalefet olacağını tekrar bildirmiştir.

Bütün bu söylediklerimiz, gerçek bir birliğe ve ortaklığa, hem güvenlik hem de çalışma alanlarında hizipçilikten uzak, güçlü ve birleşik bir sisteme ulaşmak içindir. Biz, gerçek çoğulculuğu ve sosyal eşitliği savunuyoruz. FHKC, yurttaşlarımızın ve ulusumuzun yararı için Hamas ve El-Fetih arasındaki fraksiyonculuğa karşı koyacak ve siyasi/sosyal kararların alınması süreçlerinde onların baskıcı ve tekelci tutumlarıyla savaşacak demokratik bir "üçüncü taraf"ın kurulması için çabalamaktadır.

Nisan 2007

(*) Hamas ve El-Fetih'in hükümet üyeliklerini paylaştıkları mutabakat belgesi kastediliyor.

EK-1

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi 5. Ulusal Kongresi Sonuç Bildirgesi*

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC), hassas ve kritik koşullar altında 12- 17 Şubat 1993 tarihlerinde 5. Ulusal Kongre'sini gerçekleştirdi. Kongre'nin temel sloganı şuydu: "5. Ulusal Kongre yenilenmenin başlangıç noktasıdır, partinin halkçı karakterini pekiştirmek, Filistin ulusal programına giden yolda İntifada'yı korumak ve geliştirmek, likidasyon ve kapitülasyona göğüs germek temel görevimizdir!"

Kongre çalışmaları başarıyla tamamlandı ve Filistin ulusal hareketine, Arap demokratik ve ulusal bağımsızlık hareketine dayanan büyük bir tarihsel sorumlulukla taçlandırıldı.

Kongre delegeleri, ciddi ve objektif bir eleştirel tutumla, yüksek seviyedeki ulusal duygularla tam beş gün boyunca gündemdeki maddeleri tartıştılar. Bu maddeler, Cephe'nin çalışmasının değişik yönlerini içeriyordu; politik, teorik, örgütsel, askeri ve mali. Son madde ise Merkez Komite'nin, Kontrol ve Denetleme Komitelerinin seçilmesiydi.

Kongre, Mayıs 1981'deki 4. Ulusal Kongre'den beri geçen süreçte, tüm eylemler, kadrolar, yönetim organları dahil Cep-

(*) Çeviri, Democratic Palestine'in Mart 1993 tarihli 53. sayısından yapılmıştır.

he'nin oynadığı rolü onayladı.

Kongre, Filistin ulusal hareketinin bu süreçte karşılaştığı kilometre taşlarını da anımsadı: 1982'deki Lübnan işgaline karşı verilen savaş, Beyrut'taki destansı direniş, Lübnan Ulusal ve İslamcı Direniş Hareketi'nin düşmanı Lübnan topraklarının büyük bir kısmını boşaltmaya zorlayan eylemleri, Filistin devriminin 1983'teki fırtınalı iç krizi, Filistin kamplarına karşı yürütülen savaşlar, iyi bilinen Amman antlaşması, İntifada'nın patlaması ve sonra 2. Körfez Savaşı'nın ağır sonuçları... Bu sonuçlar arasında en göze çarpanı, Arap-İsrail çatışmasını ve bütün Filistin sorununu tasfiye etmenin önünü açan, ABD-İsrail projesine dayanarak Filistin ulusal uzlaşma planını bozan egemen FKÖ yönetiminin zararlı politikalarıdır. Aynı şekilde, resmi Arap düzeninin çökmesi ve Siyonist projeye hemen hemen şartlı teslimi de bir başka temel sonuçtur.

Kongre aynı zamanda; Sovyetler Birliği ve sosyalist kamp içindeki ülkelerin büyük bir çoğunluğunun çöküşüyle iki kutuplu düzenin yıkılıp yerine ABD'nin zaferine dayanan, onun dünyanın efendisi olduğu bir düzenin kurulmasıyla dünyayı sarsan derin, niteliksel değişimleri de değerlendirdi.

Bu yerel, bölgesel ve uluslararası değişiklikler bizim şimdiki ve gelecekteki mücadelemiz üzerinde de etkilidir. Ayrıca bu değişiklikler, Filistin ve Arap ulusal bağımsızlık hareketlerini yeni bir aşamanın eşiğine getirmiştir. Bu değişiklikler aynı zamanda bizim amaçlarımız, sloganlarımız ve 1967'deki kuruluştan beri savunduğumuz tarihsel ulusal programla ilgili ciddi soruları da gündeme getirdi.

Bizim Stratejik Ulusal Projemiz Hala Bilimsel midir?

Stratejik ulusal projemizin kitleleri harekete geçirecek ve bunun sürekliliğini sağlayabilecek bilimsel yeterliliğe sahip olup olmadığı sorusuyla ilgili olarak Kongre, kararlılıkla ve derin bilimsel inançla Filistin'i özgürleştirmenin sadece bir tarihsel sorumluluk olmadığı, aynı zamanda kaçınılmaz olduğu yanıtını ortaya koymuştur. Bunun kanıtları açıktır:

Birincisi, İsrail (bölgemizde) saldırgan ve yabancı bir varlıktır. Filistin ve Arap kitleleri tarafından reddedilmiş ve di-

rençle karşılanmıştır.

İkincisi, Filistin halkı haklı nedenlerle; Siyonist hareketin ve devletin Filistin ulusal kimliğini ezmeye yönelik girişimlerine karşın, ne kadar fedakarlık gerektirirse gerektirsin tüm tarihsel haklarına sıkıca sarılması gerektiğine ve onları böylece yeniden kazanacağına inanmaktadır.

Üçüncüsü, onu yüzyıllardır sömürgeci hırsın hedefi haline getiren çok eski uygarlık tarihi, konumu, potansiyelleri, insan ve ekonomik gücünün de kanıtladığı gibi; Arap ulusu büyük bir potansiyele sahiptir ve halkın özgürleştirilmesi kaçınılmazdır.

Dördüncüsü, Ne kadar önemli ilerlemeler kaydederse etsin, Siyonist hareket, tarihin akışına karşı hareket etmektedir.

Bu nedenler 5. Ulusal Kongre tarafından politik programda saptanmıştır. Bu stratejik konumla ilgili olarak, program açıkça; objektif ve sübjektif koşullar ışığında, daha önemlisi uluslararası, Arap ve Filistin düzeyindeki güç dengeleri, kitle psikolojisi ve müttefiklerin saptanmasıyla taktik duruşa bağlanılmasını şart koşuyor.

Kongre Filistin ulusal mücadelesinin deneyimlerinden çıkarılan sonuçların ve derslerin içselleştirilmesinin gerekliliğini saptamıştır, bunların en önemlileri şunlardır:

1- Ulusal (Filistinli) ve Arap boyutu arasındaki diyalektik ilişkiyi bilimsel denklemlere göre değerlendirmek ve formüle etmek. Filistin ulusal faktörünü dışlamak büyük bir hataysa, bunun tersine hareket edip Arap boyutunu ihmal etmek de büyük bir hatadır.

2- Taktiklere kapılıp gitme tehlikesinin bilincinde olarak doğru zamanda doğru taktikler geliştirmek. Stratejik sloganlar yeterli değildir; fakat taktiklerin stratejiyi parçalayan unsurlar içermesi de tehlikelidir.

Mevcut durum için, taktikler Washington'da sürmekte olan politik sürece tamamen dahil olmak anlamına gelmiyor, ya da, kendi kendini yönetme projesi temelinde, içeriğini, şeklini ve doğasını ihmal ederek bir politik uzlaşmaya dahil olmak anlamına da gelmiyor.

Politik program FHKC'nin uzlaşmaya ya da politik çözüme ilkesel olarak karşı olmadığını ve olmaması gerektiğini kabul ediyor. Bu aşamada Filistin sorununun özel ve karışık doğası açısından, bize göre bazı haklarımız ve dünyaya hitap etmede güvenebileceğimiz bir silah oluşturmak için, doğru taktikler, uluslararası yasallığın çözümlerine dayalı olmalıdır.

Uluslararası yasallık tarihsel ve yasal hakkımız olan bütünlüklü Filistin konusunda bizim görüşlerimize tam uymuyor, fakat bunlar bize kendi kararımızı verme, kendi bağımsız Filistin devletimizi kurma, geri dönüş, Kudüs ve antlaşmaları kaldırma haklarını veriyor. Taktikler, geçiş dönemleri ile stratejik hedefler arasında bir bağ kurulmasını sağlar.

3- Filistin ulusal ilişkileri konusunda, program FHKC'nin büyük tehlikelere, ki devrim FKÖ'nün burjuva liderliği altında tüm tarihi boyunca korunmasız bırakılmıştır, karşı aldığı tavrın geçerliliğini savunuyor. FHKC'nin tavırları egemen liderliğe karşı ulusal birliğe bağlı olarak büyük eleştirileri ve muhalefeti ifade eder. Bu FHKC'nin Filistin arenasındaki belirgin özelliğidir.

Politik Düzeyde:

Kongre'de kabul edilen politik rapor İntifada üzerine yoğunlaşıyor ve aşağıdakileri kabul ediyor:

1- Tüm unsurlarla İntifada'yı desteklemenin gerekliliği, onun sürekliliğinin ve göri dönüşsüzlüğünün korunmasına bağlıdır. Şimdiye dek bize yol gösteren sloganın da pekiştirdiği gibi: "İntifada mücadelemizin eksenidir."

2- İntifada'nın tasfiyeciliğin bugünkü gidişatını ve planlarını bozmadaki rolünü korumak, uzun, zor, karışık Filistin mücadelesinin derin bir şekilde kavranması temelinde; halkın ihtiyaçlarına göre Filistin ulusal ilişkilerini formüle ederek İntifada'nın sloganını gerçekleştirmek: Özgürlük ve Bağımsızlık.

3- Rapor, Cephe'nin İntifada'yı Filistin ulusal mücadelesinde bir dönüm noktası ve halkımızın haklarını geri almak ve ulusal hedeflerine ulaşmak için verdiği uzun ve zor mücadelenin yaratıcı bir şekilde doruğa ulaşması olarak gören ay-

rıntılı bakış açısını da onayladı.

İntifada, "özgürlük ve bağımsızlık" sloganının daha somut bir hale gelmesini sağladı. Yine de bu demek değildir ki, İntifada tek başına Filistin devletini kurmayı başarabilir. Ama İntifada, bu hedefe ulaşmak için mücadelenin faaliyet alanını genişletmede ve derinleştirmede çok büyük bir paya sahiptir.

4- Rapor, bizim ABD- Siyonist tasfiyecilik projesini kararlı ve tam olarak reddetmemizi onaylıyor ve tüm araçlarla ona engel olmak ve direnmek, tasfiyeci çözüme karşı haklarımızı destekleyen uluslararası yasallığın çözümleri temelinde taktik bir politik alternatif ortaya koymak olduğunu gösteriyor.

Politik rapor, bu projeye muhalif olan tüm Filistinli politik güçlerin seferber olması gerektiğini ve FKÖ'yü sürdürmeyi hedefleyen güncel, geniş, Filistinli bir halk akımı kurmayı, ulusal programı korumayı ve egemen liderliği bu programa bağlı olmaya zorlamayı doğru buluyor.

Rapor, uzlaşmacı projenin kaçınılmaz olmadığını belirtiyor. Ona engel olma imkânları halkımızın yeteneklerinde, kendi tarihsel haklarını savunabilme gücünde yatmaktadır. Bu imkân aynı zamanda, geçmişte, bugün ve gelecekte Filistin halkını da kapsayan Arap ulusunu hedef alan Siyonist projenin saldırgan, ırkçı doğasından da gelmektedir.

Yukarıda belirtilenler doğrultusunda Kongre, FDKC ile Birleşik Liderlik Komitesi'nin ve sürmekte olan görüşmelere muhalif olan organizasyonların birleştirilmesinin, bu organizasyonların üyeleri, kadroları ve kitleler arasında eylem birliği geliştirilmesinin; mücadeleyi tüm alanda ve tüm sürgün yerlerinde etkili hale getirmenin; Filistin halkının başarılarını özelikle de onların manevi kimliği, ulusal cephesi ve tek yasal temsilcisi olan FKÖ'nün güçlendirilmesinin önemini belirtmiştir.

5- Karışık politik gerçeğin doğasındaki tehlikelere göğüs germek; Arap birliği, demokrasi, politik çoğulculuk, düşünce ve ifade özgürlüğü ve sosyal gelişim ile ilgili sloganlarını yeniden gözden geçirmek vasıtasıyla Arap halk hareketini yenilemek ve canlandırmak için daha çok çalışmamız gerektiği ortadadır.

İdeolojik Düzeyde:

Kongre, Merkez Komite tarafından önerilen teorik belgeyi tartıştı ve diyalektik-tarihsel materyalizme bakışını yeniledi. Kongre, Cephe'nin diyalektik-tarihsel materyalizmi bir eylem kılavuzu olarak algıladığını, sadece bir dogma ya da güncel gerçeklikten koparılmış soyut kavramlar olarak görmediğini yeniden belirtti. Bu yaklaşım, pek çok ülkede sosyalist projeler depremle sarsılmış olsa da, deneyimle kanıtlanmıştır.

Teorinin eleştirel bir zihinle yeniden gözden geçirilmesine ve Arap gerçeğini, yani, Marksizmin Araplaştırılmasını da göz önüne alarak ve durağanlığı reddederek onun bir yenilenmeye ve sınava tabii tutulmasına karar verildi. Belge bu ideolojinin özü ile ruhu arasındaki ayrımın gerekliliğine dikkat çekiyor. Bugüne kadar hiç kimse bilimsel olarak Marksizmi çürütememiştir, yalnızca bazı metinler ve özdeyişler pratik tarafından çürütülmüştür.

Kongre; Filistin'i ve Arap gerçeğini yorumlamadaki rolümüzü yerine getirebilmek için, sınıf mücadelemizin ulusal ve Arap boyutlarını aydınlatmak ve güçlendirmek için, bilimsel bir bakış, diyalektik ve tarihsel materyalizm temelinde gerçeği ve Filistin'in, Arap ve uluslararası insanlık mirasının aydınlık unsurlarını yaratmak için partinin kademeleri arasında derin bir teorik diyalog başlatmak için yeni yönetim organları oluşturmuştur.

Rapor, kültüre ve entelektüel gelişmeye özel bir önem vermekte, kültürel cephede mücadelenin önemini vurgulamaktadır. Bu, varlığımızı, özgür yaşama hakkımızı korumamız ve kültürümüzü, uygarlığımızı, tarihimizi ve gelecek nesillerimizi sürdürmemiz için elimizde kalmış olan son kaledir.

Parti İçi Yaşam:

5. Ulusal Kongre'nin çalışmaları boyunca aşağıdakiler vasıtasıyla demokrasi kanıtlandı:

1- Tartışmalara geniş katılım, FHKC'nin politik programı ve iç kuralları ve düzenlemeleri kapsayan Merkez Komite tarafından sunulan metinlerin eleştirilmesi ve zenginleştirilmesi.

2- 4. ve 5. Kongreler arasında Cephe'nin politikalarının ve konumlarının eleştirel bir şekilde gözden geçirilmesi. Kongre bu dönemde partinin genel yönünü ve konumunu uygun bulup onaylarken, bazı taktik duruşları değiştirdi.

3- Yeni seçilen Merkez Komite'de yeni üyelerin yüksek oranı ve liderlikte kadınların katılımının artması. Biz burada kendilerini yok sayarak ve yeni, genç liderlere Merkez Komite'deki kendi yerlerini almaları için yolu açarak model olarak davranan Merkez Komite ve Politbüro üyesi bir grup yoldaşı takdir ediyoruz. Bu süreç Kongre'de demokratik seçimlerle tamamlanmıştır. Sonuçta Merkez Komite üyelerinin yarısından fazlası yeni üyelerdir. Bu, partimizin yeni liderlik sözünü tuttuğunu kanıtlar. Bu, partinin kademeleri ve liderliği arasındaki ilişkiler için sağlam yeni kurallar yönünde kaydedilen başarıyı gösterir.

İç örgütsel durumla ilgili olarak, Cephe'nin sayıca ve coğrafi faaliyet alanı olarak, özelikle de geçen kongreden beri üye sayımızın ikiye katlandığı işgal edilmiş bölgelerde güçlenmesinde açıkça görülmektedir. Kongre aşağıdaki sonuçları ortaya koymuştur:

1- Cephe'nin çalışmasında örgütsel boyutun önemi: Tüm partiyi yönetebilecek örgütsel araç ve militan çekirdek, zafere giden yolda bizim tarihsel ulusal projemizin başarısı için gerekli koşuldur.

Örgütsel ve mücadele koşullarımızı billurlaştırmaya ve kuvvetlendirmeye dönük iyi gelişmeleri olumlu değerlendirerek, Kongre, bu alandaki bazı hataları eleştirdi ve ileriye doğru nitelikli başarılar için gerçekçi bir temel oluşturmak amacıyla gerekli kararları aldı.

2- Kongre'de, gelinen aşamada örgütsel çalışmanın biçimleri ve yöntemleri hakkında zengin ve uzun tartışmalar yer aldı; ulusal mücadelede, tüm durumlarda ve tüm alanlarda partinin görevini yerine getirebilsin diye güçlendirilmesi kararları alındı.

3- Partinin halkçı doğasına bağlı olarak Kongre, halkımızın tüm kesimleri içinde kolları olan bir kitle partisi inşa etmeyi temel görevlerimizden biri olarak belirledi. Halkın arasında yaşayan liderler ve kadrolarla, ulusal ve ahlaki tavırlar

ve soylu değerlere bağlı olarak ve bu değerleri vererek ve alarak... Bu hususta Kongre, aşırı bürokrasi ve parti memuru sayısındaki artış gibi Cephe'nin gövdesini etkileyen ve açık silahlı direnişin uzamasına eşlik eden bazı olumsuz olaylar saptadı. Kongre bu tarz olaylara temel oluşturan parti yaşamının pek çok yönünü yeniden incelemeye karar verdi. Cephe'mizin kitle karakterini güçlendirmek için Kongre, Filistinli sendikalara ve demokratik kitle örgütlerine büyük önem verdi. Kongre, acil konulardan biri olarak sendikaların Filistin mücadelesindeki, kahraman İntifada'daki rollerini daha aktif hale getirmeye katkıda bulunacak direktifler belirledi.

4- Kongre halkımızın gerçekliği için ve parti içi ilişkileri düzenlemek için uygun bir örgütsel yöntem olarak demokratik merkeziyetçilik ilkesini geçerli saydı. Parti içinde daha geniş bir demokrasi sağlamak ve partinin irade ve eylem birliğini güçlendirmek için bu ilkenin yaratıcı bir şekilde uygulanması amacıyla Kongre direktifler belirledi.

Askeri Düzeyde:

Kongre, FHKC savaşçılarının Filistin devriminin ve Lübnan Ulusal ve İslamcı Direniş Hareketi'nin diğer örgütlerinden yoldaşları ve kardeşleri ile birlikte oynadığı göze çarpan rolünden duyduğu gururu ifade etti.

Cephe'nin askeri faaliyetleri, işgal edilmiş Filistin, Lübnan ve Filistin'in Arap sınırlarının ötesi dahil çeşitli arenalarda örnek alınıyor. Kongre, Cephe'nin faaliyetlerinin, tüm Filistinli örgütlerin olduğu gibi, sürgündeki Filistin devrim güçlerinin yapabildiklerinden bir hayli az olduğunu açıkladı. Bu alandaki performansımızı artırmak için ciddi bir şekilde çalışmamız gerekiyor.

Kongre, Filistin ve Arap dünyasında Siyonizmi koruyarak, onlarla birlikte politik bir çözüm için ABD'nin tasfiyeci planını çatışmanın çözülmesinin tek yolu olarak gören eğilimler ve sesler olduğunu kaydetti.

Kongre, Siyonist devleti sürekli kayıplara ve Filistin silahlı mücadelesinin artan faaliyetleri altında geri çekilmeye zorlamak için, devrimci kitle şiddetine ve silahlı mücadeleye güvenilmesi gerektiğini tekrarladı.

Şanlı İntifada, tüm Filistinli örgütler açısından askeri faaliyetin önemini açıkça göstermiştir. İntifada, politik, ekonomik ve ideolojik mücadelenin tüm araçlarını çeşitlendirmiş ve genişletmiştir. İntifada, aynı zamanda, bu toprakları asıl sahiplerinden boşaltmaya çalışan Siyonist varlık ve onun yayılmacı, ırkçı, faşist yapısına karşı silahlı mücadeleye yoğunlaşmanın gerekliliğini yeniden ortaya koymuştur.

Son alarak, 5. Kongre, Filistin ve Arap mücadelemizin değerlendirilmesinde nitel bir nokta oluşturmuştur. Halkımızın özgürlük ve bağımsızlık, yurduna geri dönme, kendi kaderini tayin etme ve Filistin topraklarında bağımsız bir devlet kurma hakları için mücadele eden tarihi ulusal bir proje olarak Cephe, ufuklara yaklaşmaktadır.

Bu Kongre'yi toplamanın özel önemi, son yıllarda dünyada yaşanan büyük, hızlı, dramatik değişikliklerden gelmektedir. Bu değişikliklerin ortaya çıkardığı karışık sorulara bilimsel yanıtlar vermek, düşünmeyi, tekrar gözden geçirmeyi ve hayatın tüm yönlerine değinme cesaretine sahip olmayı gerektirmektedir.

Halkımızın şanlı İntifada'sını selamladıktan sonra Kongre, zafere kadar devrim yolunda şehitlere, tutsaklara, sınır dışı edilmiş sadık insanlarımıza bağlı kalma kararlılığını yineledi. İşgal edilmiş anayurttaki ve sürgündeki bütün halkımıza selamlar iletti.

Kongre, Ürdün ve Filistin halkları arasındaki özel ilişkiyi tekrar belirterek, Ürdün ulusal hareketini selamladı. Kongre, Ürdün'deki FHKC örgütünün Ürdün Halkçı Demokratik Birlik Partisi'ne dönüşme kararını Cephe'nin saygıyla karşıladığını açıkladı. FHKC ve Birlik Partisi'nin Filistin ve Ürdün halklarının hedeflerini başarmak için yakın işbirliği ve koordinasyon ilişkileri kurmak yönündeki ortak dilekleri Kongre'de benimsendi.

Kongre, Cephe'nin kardeş Irak halkı ile ilgili duruşunu tekrar onayladı ve ABD emperyalizmi ve onun ittifakları tarafından Irak'a yöneltilen her türlü saldırının durdurulmasını ve kuşatmanın kaldırılmasını talep etti.

Kongre, aynı şekilde kardeş Libya'nın zorlandığı ablukayı kınadı ve emperyalist saldırı ve kışkırtmanın her çeşidine

karşı koymada Libya halkı ile dayanışma içerisinde olduğunu bir kez daha belirtti.

Kongre, aynı zamanda Filistin halkının yurduna geri dönme, kendi kaderini tayin etme ve bağımsız devlet için mücadelesini desteklemedeki rolünü takdir ederek, Suriye'yi, onun halkını ve liderliğini selamladı.

Kongre, oturumunu Filistin devriminin, Arap ulusal bağımsızlık hareketinin ve uluslararası ilerici, barış ve demokrasi hareketinin şehitlerini bir dakikalık saygı duruşuyla anarak sonlandırdı.

19 Şubat 1993
FHKC Merkez Komitesi

EK-2

Nayif Havatme

Filistin İçin Üçüncü Yol*

Yol Haritası'nın temel kusuru, sürekli olarak Filistinlileri anlaşma ile ilgili koşullara uymaya zorlarken, İsrail'in sorumluluklarını belirtmekte zayıf kalmasıdır. Şaron hükümetinin Yol Haritası'nda yapılmasında ısrar ettiği 14 değişiklik de bununla ilgilidir. ABD yönetimi bu 14 değişikliğin 12'sini onayladı bile. Üstelik, Bush geçen ayki Akabe Zirvesi'nde İsrail'in önerisiyle 13. değişikliği de onayladı.

Değiştirilmiş Yol Haritası'na göre İsrail kendi sorumluluklarını yerine getirmeden önce, Filistinliler İsrail'in güvenliği ile ilgili her şeyi yerine getirmek zorundalar. Daha kötüsü, Akabe Zirvesi'nde Bush, Filistinlilerin geri dönüş hakkından

(*) FHKC'den ayrılarak Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi'ni (FDKC) kuran Naif Havatme de Habbaş gibi Arap Ulusal Hareketi saflarından geliyor. Ayrılıktan sonra Havatme, İsrail sorununa iki devlet çözümünü öneren ilk Filistin'li lider oldu. 1972'de FDKC organı El Hurriya'da bu konuya ilişkin bir dizi makale yazdı. İsrail'e karşı silahlı mücadeleyi savunmasına rağmen Havatme, aynı zamanda Filistin Yönetimi'ni ve Hamas ile İslami Cihad politikalarını da eleştiriyor. Bu röportaj, 2003 yılında Al-Ahram Weekly tarafından yapılmıştır. Çeviri daha sonra bu söyleşinin Al-Ahram Weekly sitesinde özetlenerek yazı haline getirilmiş İngilizce versiyonundan gerçekleştirilmiştir. Yazı, Sosyalist Barikat'ın Mayıs 2004 tarihli 21. sayısında yayınlanmıştır.

bahsetmekten kaçındı. Orijinal Yol Haritası metni, dengeli ve eş zamanlı yükümlülüklere dayanan bir belgeden, bir dizi koşulla tek yönlü Filistin itaat belgesine dönüştürülmüştür. Orijinal metin açık bir biçimde Yol Haritası'nın hiçbir müzakere ve değişiklik olmaksızın uygulanmasını şart koşuyor.

Yol Haritası bizi Oslo sonrasında gelişenin benzeri bir çıkmaza götürecek. Değiştirilmiş Yol Haritası'ndaki böylesi büyük kusurlara rağmen, Filistin Yönetimi, Filistinli muhalif gruplarca ifade edilen tüm kaygıların aksine anlaşma şartlarını memnuniyetle kabul etti.

Şaron daha şimdiden (Filistinli silahlı direniş gruplarıyla İsrail arasında yapılan) ateşkesin yeterli olmadığını söyleyerek, Filistinlilerin anlaşmaya uyma konusundaki performansını eleştirmeye başladı bile. Üstelik Şaron direniş gruplarının yasaklanmasının ve silahlarına el konmasının gerekli olduğunu söylüyor. Eğer Filistin Yönetimi onun taleplerini yerine getirmezse, ateşkesi ve İsrail güçlerinin 28 Eylül 2000'den sonra yeniden işgal ettiği bölgeleri boşaltmasını öngören Yol Haritası'nın 1. Aşamasını yürürlükten kaldıracağı tehdidini savuruyor.

Yani Yol Haritası'nın 1. aşaması, İsrail'in Mart 2001'den beri inşa ettiği tüm yerleşimleri ortadan kaldırmasını şart koşuyor. Şaron iktidara geldiğinden beri yerleşimlerin sayısı 105'e ulaştığı halde, İsrail hükümeti yalnızca 8 tanesini kaldırdı. Bunların 7'si zaten boştu ve diğerinde de 10'dan daha az aile yaşıyordu. Bu arada, İsrail Yerleşimler Bakanlığı, düpedüz Yol Haritası'nın ihlali olduğu halde 20'den fazla yeni yerleşim inşa etti.

Ayrıca, İsrail'in "Gazze-Beytüllahim Önceliği" olarak adlandırdığı boşaltma da aslında tam anlamıyla bir boşaltma değil. Gazze'de sadece 28 Eylül 2000'den sonra yeniden işgal edilen bölgeler boşaltılıyor. Beytüllahim'de ise sadece kasabalardan çekiliyorlar, oysa onların tarafında kalan köylerden ve mülteci kamplarından çekilmiyorlar. Diğer bir deyişle, İsrail şehirden çekiliyor ama hâlâ aynı şehirleri kuşatmaya ve abluka altında tutmaya devam ediyor. Bu, Likud ve İşçi Partilerinin koalisyonundan oluşan geçmiş hükümet tarafından önerilen eski bir İsrail projesinin bir parçası.

Şaron'un istediği ve yaptığı "Yol Haritası"nı politik bir karşılıklılık durumundan tek taraflı bir güvenlik anlaşmasına çevirmektir. Bu oldukça açıktır. O, Filistinlilerin periyodik performans değerlendirmesinin Bir Amerikan denetleme grubu tarafından takip edilmesini istiyor, oysa orijinal "Yol Haritası"na göre bu değerlendirmeyi ABD, Rusya, AB ve BM'den oluşan bir dörtlü komite yapacaktı. Bu, Şaron'un ABD yönetiminin belgede yapmasını sağladığı 13 değişiklikten birisiydi.

Kudüs'ten Bağdat'a...

Filistin bağımsızlık mücadelesi şu anda bir dönüm noktasındadır: Ya başarıya ulaşacak ya da sert bir esintiyle dağılıp gidecektir. Irak'a ABD-İngiliz saldırı ve işgali, daha çok ikinci seçeneği güçlendiriyor. Irak'ın parçalanarak ABD güdümünde yeniden inşası, bu ülkenin bir süredir var olan öncü Arap ülkesi olma potansiyelini kırmaya yöneliktir. Bu durumun Arap-İsrail çatışması bağlamında Arapları olumsuz etkilemesi bekleniyor.

İşgalin ardından, Irak, Türkiye-Irak-İran üçgeninde yükselen gerilimde hiçbir rol oynayamamaktadır.

ABD yönetimi bunun çok iyi bir biçimde farkında ve bu, neden bölge üzerindeki hegemonyasını yoğunlaştırmak için başlangıç noktası olarak Irak'ı seçtiğini de açıklıyor. ABD Dışişleri Bakanı Colin Powell'ın kimi noktalarda ABD Dışişleri Komitesi'ne Irak'ın Ortadoğu'yu ABD'nin stratejik amaçları doğrultusunda yeniden düzenlemede anahtar rol oynadığını söylediğini unutmayalım. Fakat bunun bedeli oldukça yüksek olacak ve Arap devletleri, özellikle de Arap-İsrail çatışması içinde yer alanlar, bu bedeli ödeyecek.

Irak'taki rejimin tavrı, Irak'ın İranlı komşularına karşı Körfez ülkelerinin finansal desteği ve ABD'nin sponsorluğuyla başlattığı savaştan beri açık ve nettir. Bu, ayrıca Irak rejiminin bölgesel bağımsızlık hedefleyen tüm ilerici hareketlerin karşısında olduğunu da kanıtladı. FDKC, Bağdat'taki Irak rejimine savaştan önce bir elçi yollayarak ABD'nin Irak'a müdahale tehdidi konusunda uyardı. Elçimiz Irak liderine tüm bölgeyi sarsacağı açık olan ABD tehdidini önlemesi için çalışmasını, bu amaçla Kuveyt dahil Körfez ülkeleriyle bağlarını

geliştirmesini öğütledi. Eğer öyle yapsaydı Saddam Hüseyin, ABD'nin Irak'a karşı savaşında Arap toprağını bir saldırı üssü olarak kullanmasını önleyebilirdi.

FDKC'nin inisiyatifi aynı zamanda Irak başkanını tek parti yönetimini sona erdirmek için acil adımlar atması ve politik sistemi demokratikleştirilmesi yönünde zorladı. Onu, çok partili parlamenter demokrasiyi getirerek anayasayı değiştirmesi için zorladık. Fakat hiçbiri işe yaramadı. Savaş gerçekleşti ve tahminlerimiz doğru çıktı.

Bağdat'ın düşmesinden bir gün sonra Amerikalılar İsrailllilere bu savaşın zincirleme reaksiyonlara yol açacağını söylediler. Dediler ki, Irak'tan sonra Arap rejimleri birbiri ardına düşecek ve yeni bir Ortadoğu düzeni ABD çıkarları doğrultusunda kurulacaktır.

Bu çıkarların başında elbette ki bölge petrolünün kontrolü ve Filistin-İsrail çatışmasına sürekli ve kalıcı bir anlaşma empoze etmek geliyordu. Amerikan bakış açısına göre bunu başarmanın en iyi yolu bu çıkarlar doğrultusunda çalışacak Arap blokları kurmaktı.

İşte "Yol Haritası" böylesi bir atmosferde ortaya çıktı. Hepimiz biliyoruz ki Oslo Anlaşması'nın başarısızlığı Filistinlileri çıkmaza sürükledi ve bundan dolayı İntifada patladı. İntifada Filistin-İsrail görüşmelerindeki pat durumuna bir alternatif olarak ortaya çıktı. Ve ilk olarak Camp David, sonra Oslo ve daha sonra Camp David II tarafından başlatılan, yıllarca süren zulmün bir sonucuydu.

Birleşik Bir Liderlik İçin Genel Plan

İntifada, 2000 yazındaki Camp David II görüşmelerinin başarısızlığının yarattığı kötü ortamda patladı. Daha çok abuk sabuk uluslararası koşullar altında gelişti. Örneğin, ABD Başkanı George W. Bush kendini tanrı tarafından Irak'ı istila etmek için gönderilmiş yeni bir peygamber olarak görmeye başladı ve daha sonra yeni bir düş gördüğünü iddia etti; iki devlet: Filistin ve İsrail...

Filistinliler, bizim toprağımıza el koyarak yayılmacı bir projeye, sömürgeciliğe dönüşen ve bizim insanlarımızı top-

raklarından kovarak oraya başka insanlar yerleştiren işgalin sona ermesini istiyor. Ne yazık ki bu İsrail projesi, meşruluğunu tanrının İbrahim ve oğlu İshak'a Nil Nehrinden Fırat'a kadar olan toprakları vaat ettiğini iddia eden Yahudi dinsel metinlerinden alıyor.

Filistin, bu projenin sadece ilk aşamasıydı ve insanlar bunun bu kadarla kalacağını sandılar. Fakat Mısır'a karşı 1956 savaşı bunu izledi, hem de Mısır'ın İsrail'le hiçbir problemi yokken. İsrail'in amacının Mısır'ın ekonomisinin gelişmesini önlemek olduğu açıktı.

Birkaç yıl sonra, 1967 Arap-İsrail savaşı gerçekleşti ve bu olay daha fazla Arap toprağının işgaline yol açtı, Filistin'in geri kalanı işgal edildi. Suriye'deki Golan Tepeleri işgal edildi ve Sina'daki yayılmacı hayaller bitecek gibi görünmüyordu.

Filistinlilerin şu anda politik ve ulusal haklarının gasp edilmesi girişimine direnmelerinin tek yolu Filistin ulusal programı formülasyonudur. Biz bir ateşkes deklarasyonunun ötesine gitmek zorundayız. En azından geleneksel zeminimizin asgari seviyesini ifade eden kendimize ait bir birleşik planımız olmak zorunda.

Bu geleneksel zemin aslında 1974'te FKÖ'de temsil edilen tüm Filistinli gruplar arasında çözülmüştü. O zaman FDKC gösterişli lafları bir yana koyarak bunun yerine belirli hedefler ortaya koyan, farklı aşamaların taslağını çizen ve bir eylem planı saptayan daha net bir programın tanımlanmasını önerdi.

Mücadelemizin 50 yıldan fazlasını denizden nehire Filistin'i istiyoruz diyen gösterişli sloganlarla harcadık. Bir şeyler değişti, birleşik Filistin demokratik devleti gibi sloganlar terk edildi. İki uluslu ya da çok etnik yapılı devlet tartışmalarının, adil ve çok yönlü yerleşim fikrinin gerçekle uyuşmadığı kanıtlandı. 1973'te FDKC Filistin bağımsızlık mücadelesi için daha gerçekçi bir politik gündem belirleme çağrısında bulundu. Eyleme ve Kudüs başkent olmak üzere bir Filistin devleti kurmayı sağlayacak uluslararası çözümlere dek çok yönlü politik uzlaşmalara dayanan bir gündem. Bu gündem, aynı zamanda Filistinli mültecilerin geri dönüş haklarını yeniden öne çıkaracaktır.

Bunlar bizim hakkımız ve biz, farklı gruplar ve onların değişik ideolojik, grupsal, politik kökenleriyle geleneksel zeminimizi deklare ederek ve inşa ederek bu haklarımızı elde etmeliyiz.

Hiçbirimiz şu gerçeği unutmamalıyız, bizler bağımsızlık için savaşan ulusal kurtuluş hareketleriyiz. FDKC'nin "Filistin Yönetimi" ya da "Muhalifler" gibi terimleri kullanmamasının nedeni budur. Çünkü bu tür terimler, öyle olmadığımız halde -şimdilik- bizi bağımsız devletmişiz gibi gösteriyor.

30 yıldır, bizim geleneksel zeminimiz, dikkat çekici biçimde açık ve basittir. Tüm gruplar, 1967'de işgal edilen toprakların geri kazanılması, Doğu Kudüs'ün Filisin devletinin başkenti yapılması, anlaşmaların ortadan kaldırılmasıyla birlikte bölgesel barış çatısı altında binlerce mültecinin içinde bulunduğu kötü durumun çözülmesi gibi ilkelerde anlaşabiliriz.

Bütün bunlar halledilirse, politik programımız formüle edilmiş olur ve şimdiki "Filistin Yönetimi"ni de içeren çeşitli politik gruplardan temsilcileri kapsayan birleşik bir Filistin liderliğine sahip oluruz. Bu, bizim yolumuzu boğulmaya doğru götüren karanlık tünelden çıkmamızın tek yolu.

EK-3

Filistin Direniş Grupları Filistinli Emekçi İnsanların ve Arap Ulusunun Şehit Lideri FHKC'nin Genel Sekreteri Abu Ali Mustafa'nın Yasını Tutuyor

Kahraman Filistin Halkına

Arap Ulusunun Emekçilerine

Filistin direniş grupları Siyonist düşman önderliğindeki güçler tarafından öldürülen Filistinli ve Arap ulusunun emekçilerinin ulusal lideri, şehit FHKC Genel Sekreteri Abu Ali Mustafa'nın yasını tutuyor.

Bir sembol olan Abu Ali Mustafa'nın öldürülmesiyle sarsılan Filistin Direniş Grupları onun ölümünün yalnızca Filistin Halk Kurtuluş Cephesi için bir kayıp olmadığını aynı zamanda bu ölümün tüm Filistinli insanlar, yapılar, güçler ve Arap ulusu açısından bir kayıp olduğunu iddia ediyorlar.

ABD'nin desteğiyle Siyonist düşman önderliğindeki güçler tarafından işlenen bu cinayet halkımız için tek seçeneğin antlaşma yanılsamalarından kurtulmak ve Siyonist düşmana karşı direnerek savaşılması gerektiği olgusunu bir kez daha doğrulamıştır. Bu aynı zamanda ulusal temellere dayalı birliğin yeniden inşa edilmesini ve anlaşma yanılsamalarından uzak durulmasının önemini açığa çıkarmıştır.

FHKC'deki yoldaşlarımıza, Filistin ve Arap Ulusunun emekçilerine Şehit Önder Abu Ali Mustafa'nın ve tüm şehitlerin kanının yerde kalmayacağını bir kez daha tekrarlıyoruz.

Filistin Devriminin ve Şanlı İntifada'nın tüm şehitleri ve şehit önder Abu Ali Mustafa ölümsüzdür.

28 Ağustos 2001

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi - FHKC
İslami Direniş Hareketi (HAMAS)
Filistin İslami Cihat Hareketi
Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi - FDKC
Filistin Halk Kurtuluş Cephesi - Genel Komutanlık
Saakah Güçleri
Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi (El Fetih)
Filistin Kurtuluş Cephesi
Filistin Halk Mücadele Cephesi
Filistin Komünist Partisi

İÇİNDEKİLER

Önsöz 7
Dr. George Habbaş'ın Sunuşu 15
Filistin Tarihinin Kısa Bir Kronolojisi 21
Filistin Sorununun Özü: Emperyalizm ve Siyonizm 31
Ortadoğu'da Kirli Bir İttifak: İsrail-Türkiye 43
Filistin Halk Kurtuluş Cephesi 51
Ghassan Kanafani: FHKC ve Eylül Krizi 55
Dr. Faysal Darraj: Marksizm Bugün Ne Anlam İfade Ediyor? 67
Adib Nema: Arap Komünist Hareketinin Krizi 83
Dr. Faysal Darraj: FKÖ, Sol Hareket ve Ulusal Birlik 91
Leyla Halid: Kadınların Özgürlüğü 107
Nassar İbrahim: Hatalarımızı Düzeltmeye Çalışıyoruz 121
Leyla Halid: Kadınların Özgürleşmesi Ertelenemez 127
Dr. George Habbaş: FHKC Krizin Üstesinden Gelecektir 137
Dr. George Habbaş: 6. Konferans'a Veda Konuşması 143
6. Ulusal Konferans ve Sonuçları 153
Abu Ali Mustafa: ABD Politikalarına Yedeklenmeyeceğiz 159
Abu Ali Mustafa: İşgalcilerin Kovulması İçin İleri! 163
Abu Ali Mustafa: Silahlı Mücadele Hala Geçerlidir 171
Dr. George Habbaş: Geri Dönüş Kutsal Bir Haktır 177
Dr. George Habbaş: Zor ve Karmaşık Bir Dönem 189
Dr. George Habbaş: Düşle Gerçek Arasında Filistin 203
Ahmed Saadat: İntifada Stratejik Çizgimizdir 221
FHKC-FDKC: İntifada Bizim Bayrağımızdır 238
Dr. George Habbaş: İşgalcilere Karşı Birliğimizi Korumalıyız 243
Ahmed Saadat: İşgal Sürdükçe Mücadeleyi Bırakmayacağız 249
Ahmed Saadat: Yerel ile Küresel Bir Bütündür 259
Ahmed Saadat: Demokratik ve Özgür Bir Toplum İstiyoruz 265
Meryem Abu Dagga-J. Faris: Emperyalizm Yenilecek 273
Ahmed Saadat: İşgale Karşı Birlik 287
Dr. George Habbaş: En Geniş Arap Cephesi 293
Meryem Abu Dagga: Özgür Filistin'de Buluşmak Umuduyla 295
Meryem Abu Dagga: Filistin'de Son Durum 297

EKLER
Ek1: 5. Kongre Sonuç Bildirgesi 301
Ek2: Nayif Havatme / Filistin İçin Üçüncü Yol 311
Ek3: Abu Ali Mustafa İçin Yas Bildirisi 317

Filistin yarası, derin bir yara… Durmadan kanıyor ve kan, her akşam ekranlardan evlerimize, oturma odalarımıza dek süzülüp geliyor.
Medya tekelleri ne derse desin, bu topraklar üzerinde yaşayan emekçi insanlar, her zaman bu yaranın acısını yüreklerinin derinliklerinde duydular. Zaman zaman yanıltıldılar belki ama içlerinden bir ses onlara her zaman Amerika-İsrail ikilisinin vahşeti konusunda gerçekleri söyledi. Satılık kalemlerin bütün çabalarına karşın bu topraklarda İsrail ve Amerika'ya karşı bir "sevgi" hiçbir zaman yaratılamadı.
Burası Ortadoğu… Ve biz, Ortadoğuluyuz.
Kendini bir Filistinli gibi hissetmemek bu topraklarda züppelikten başka bir şey değildir. Şimdi durup, Deniz Gezmiş'in eski günlerden kalmış olan şu Filistinli kimlik kartını anımsıyoruz... Bu hiç de öyle romantik bir simge değil, bir tutumun ifadesidir, politik anlamda da sağlam bir kimliktir. Türkiye devrimci hareketi ve özel olarak devrimci sosyalist hareket, her zaman bu enternasyonalist ruha bağlı kalmıştır. Devrimci enternasyonalizm ise hiçbir zaman basit "insanseverlik" duygusu ya da kuru dayanışma mesajlarına denk düşmez . Che'nin Kongo ve Bolivya'da yaptıkları ya da 1936 İspanya'sındaki o muhteşem "Uluslararası Tugaylar" deneyimi enternasyonalizmin en parlak örnekleri olarak hatırımızdadır. Bu kitabın ithaf edildiği devrimcilerden biri olan Patrick Arguelo, Nikaragualı bir devrimci olarak kanını Filistin davası için döktüğünde, ortaya koyduğu tutum işte tam da bu devrimci enternasyonalizmdir.
Emperyalist haydutları defederek ve İsrail-Türkiye ikilisi başta olmak üzere bölgedeki bütün gerici rejimlere son vererek Ortadoğu halklarının özgür federasyonunu kurmak, ancak böyle bir yüksek dayanışma duygusunun ve iradenin eseri olacaktır.
İntifada çocuklarının önünde saygıyla eğiliyoruz…
Dr. George Habbaş'ın dediği gibi: Zafer özgürlük ve onur için savaşanlarındır!

978-975-01816